

**T. C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
ÖZEL ÇEVRE KORUMA KURUMU BAŞKANLIĞI**

**FETHİYE - GÖCEK ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ
SOSYO - EKONOMİK, TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLER ARAŞTIRMASI
KESİN RAPOR**

Proje Sahibinin Adı	T.C. ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI ÖZEL ÇEVRE KORUMA KURUMU BAŞKANLIĞI
Adresi	Alparslan Türkeş Caddesi 31. Sokak 10 No' lu Hizmet Binası 06510 Beştepe / Yenimahalle - Ankara
Telefon ve Faks Numaraları	Telefon : 0 (312) 222 12 34 Faks : 0 (312) 222 26 61
Projenin Adı	Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması Projesi
Projenin Yeri	Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi
Raporu Hazırlayan Kuruluşun Adı	Optimar Danışmanlık Tanıtım Araştırma ve Organizasyon A.Ş.
Adresi	Olgunlar Sk. No: 11/17 Bakanlıklar / Çankaya - Ankara
Telefon ve Faks Numarası	Telefon : 0 (312) 417 56 76 Fax : 0 (312) 417 29 26
Rapor Sunum Tarihi	20/12/2010

Proje Yürütücüsü
Doç. Dr. Nilay Çabuk KAYA (Sosyolog)
Proje Ekibi
Dr. Mehmet AYSOY Proje Yürütücü Asistanı (Sosyolog)
Doç. Dr. Emre MADRAN (Mimar)
Yrd. Doç. Dr. Nihan Özdemir SÖNMEZ (Şehir Plancısı)
Dr. Nida NAYCI (Mimar)
Esra KARATAŞ (Şehir Plancısı- CBS Uzmanı)
Anketörler
Abdullah GÜNAY (Sosyolog)
Ahmet Tarık GÜVEN (İletişim Mezunu)
Mustafa Emre NAKIŞ (İstatistikçi)
Şuayb Garani EKİCİ (Çalışma Ekonomisti)
Burcu ATAV (İngilizce Öğretmeni)
Abdullah AKUNAL (İstatistikçi)
Doğan KÜÇÜKBALABAN (Sosyolog)
Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Proje Ekibi
Kurum Başkanı: Ahmet ÖZYANIK
Daire Başkanı: Mehmet MENENGİÇ
Şube Müdürü: Sücaattin BARAN
Kontrol Teşkilatı Üyesi: Hatice ÜNCÜ, Mimar
Kontrol Teşkilatı Üyesi: Levent KESKİN, Şehir Plancısı
Kontrol Teşkilatı Üyesi: Muhsine MISIRLIOĞLU, Kimya Mühendisi
Kontrol Teşkilatı Üyesi: Reyhan ÖZDEMİR, Çevre Mühendisi

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

1 GİRİŞ	1
1.1 ARAŞTIRMANIN AMACI	3
1.2 ARAŞTIRMANIN KAPSAMI.....	3
1.3 ARAŞTIRMA YÖNTEM VE TEKNİKLERİ.....	4
1.4 ARAŞTIRMANIN ALAN ÇALIŞMASI VE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	6

İKİNCİ BÖLÜM

2 ARAŞTIRMA ALANININ MEVCUT DURUMU	8
2.1 BÖLGENİN TARİHİ VE ÖNEMİ.....	9
2.2 COĞRAFİ KONUM.....	11
2.3 İDARİ YAPI.....	13
2.4 DEMOGRAFİK YAPI	14
2.5 SOSYO - EKONOMİK YAPI.....	19
2.5.1 Araştırma Alanında Bulunan Yerleşim Yerleri.....	19
2.5.1.1 Fethiye İlçe Merkezi	20
2.5.1.2 Çamköy Beldesi	21
2.5.1.3 Çiftlik Beldesi	22
2.5.1.4 Göcek Beldesi	23
2.5.1.5 Karaçulha Beldesi	24
2.5.1.6 Ölüdeniz Beldesi	25
2.5.1.7 Gökçeovacık Köyü	26
2.5.1.8 İnlice Köyü	26
2.5.1.9 Kargı Köyü	27
2.5.1.10 Kaya Köyü	28
2.5.1.11 Keçiler Köyü.....	29
2.5.1.12 Yanıklar Köyü.....	29
2.5.2 Tarım ve Hayvancılık	31
2.5.3 Sanayi - Ticaret	35
2.5.4 Turizm.....	37
2.5.5 Eğitim.....	39

2.5.6 Sağlık.....	41
-------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3 SOSYO - EKONOMİK TEMEL ARAŞTIRMA	42
3.1 ARAŞTIRMA TİPİ VE ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ	42
3.2 ÖRNEKLEM BÜYÜKLÜĞÜ VE ÖRNEKLEM SEÇİMİ	44
3.3 ALAN ÇALIŞMASI BULGULARI VE DEĞERLENDİRME	46
3.3.1 Görüşülen Kişilerin Temel Demografik Özellikleri	47
3.3.2 Hanelerin Temel Demografik Özellikleri	54
3.3.3 Geçim Kaynakları ve Ekonomik Yaşam.....	58
3.3.4 Sosyal Güvenlik	60
3.3.5 Mülkiyet, Konut ve Arazi Varlığı	61
3.3.6 Doğal Kaynak Kullanımı ve Çevre Sorunları	66
3.3.7 Özel Çevre Koruma Bölgesine İlişkin Bilgi, Düşünce ve Tutumlar.....	68
3.3.8 Bölgedeki Ziyaretçilerin Özellikleri ve Bölge hakkındaki Düşünceleri	75
3.3.8.1 Yerli Turist.....	76
3.3.8.2 Yabancı Turist.....	85
3.4 SOSYAL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ (ODAK GRUP VE DERİNLEMESİNE GÖRÜŞMELER)	92

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4 KIRSAL YERLEŞİM VE MİMARİ YAPI ENVANTER ÇALIŞMALARI	99
4.1 KIRSAL YERLEŞİM ENVANTER FORMLARI KAPSAMINDA TOPLANAN BİLGİLER	99
4.1.1 Gökçeovacık Köyü.....	101
4.1.2 Kargı Köyü.....	102
4.1.3 Yanıklar Köyü.....	104
4.1.4 Kaya köyü	106
4.1.5 Keçiler Köyü	109
4.1.6 İnlice Köyü.....	110
4.2 GELENEKSEL MİMARİ YAPI ENVANTER ÇALIŞMALARI	112
4.2.1 Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nde İncelenen Yerleşimler.....	114
4.2.1.1 Fethiye İlçe Merkezi	114
4.2.1.2 Ölüdeniz Beldesi.....	118
4.2.1.3 Kaya Köyü	118
4.2.1.4 Keçiler Köyü.....	124

4.2.1.5 Göcek Beldesi	126
4.2.1.6 Çamköy, Karaçulha, Çiftlik Beldeleri	127
4.2.1.7 İnlice Köyü	131
4.2.1.8 Kargı Köyü	131
4.2.1.9 Yanıklar Köyü.....	132
4.2.1.10 Gökçeovacık Köyü	133

BEŞİNCİ BÖLÜM

5 MEVCUT DURUMUN GENEL DEĞERLENDİRMESİ VE GELECEĞE İLİŞKİN POLİTİKA YÖNELİMLİ ÖNERİLER	135
5.1 MEVCUT DURUMUN SOSYO - EKONOMİK DEĞERLENDİRMESİ VE ÖNERİLER.....	135
5.1.1 Alanın Sosyo - Ekonomik SWOT Analizi	135
5.1.2 Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nin 30 Yıllık Geleceğine İlişkin Sosyo - Ekonomik Öngörüler	138
5.2 KIRSAL YERLEŞİMLER VE GELENEKSEL MİMARİ YAPIYA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER	146
5.2.1 Kırsal Yerleşimlerin Değerlendirilmesi ve Öneriler	146
5.2.2 Geleneksel Mimari Dokuya İlişkin Değerlendirme ve Öneriler	148
5.2.2.1 Kayaköy Üzerine Senaryolar	148
5.2.2.2 Kayaköy - Barış ve Dostluk Köyü Projesi, Uluslararası Bir Bilim, Eğitim ve Araştırma Merkezi	149
5.3 GENEL POLİTİKA YÖNELİMLİ ÖNERİLER.....	151

RAPOR EKLERİ

EK 1: Kırsal Yerleşim Envanterleri.....	154
EK 2: Merkez Fonksiyonlarının Tespiti ve Etki Alanı Tayin Formları	161
EK 3: Merkezlerin Sosyal ve Ekonomik Yapısına İlişkin Mekansal Gösterimler	193
EK 4: ÖÇK Bölgesi'ne İlişkin Mevcut Plan Kararları	195
KAYNAKÇA	201

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.2. Araştırmanın Yürütüldüğü Yerleşim Birimleri.....	3
Tablo 2.4.1. Muğla İli için Türkiye ve Bölge ile Karşılaştırmalı Nüfus Göstergeleri	14
Tablo 2.4.2. Fethiye'nin ÖÇK Bölge Nüfusu (2009 ADNKS).....	15
Tablo 2.4.3. Yıllara Göre Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Yerleşim Birimleri Nüfusu	16
Tablo 2.5.1.1. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Köy Yerleşim Özet Sosyo - Ekonomik Yapı ..	19
Tablo 2.5.1.2. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Belediye Yerleşim Özet Sosyo - Ekonomik Yapı.....	20
Tablo 2.5.2.1. Yıllara Göre Fethiye İlçesi'nde Meyve Üretimi ve Ağaç Sayıları (91-09).....	32
Tablo 2.5.2.2. Yıllara Göre Fethiye İlçesi'nde Hasat Yapılan Arazi Miktarları (91-09).....	32
Tablo 2.5.2.3. Fethiye İlçesi Örtüaltı Tarım Alanı ve Üretim Miktarı - 2009	33
Tablo 2.5.2.4. Yıllara Göre Fethiye İlçesinde Hayvancılık Faaliyetleri (1991-2009)	34
Tablo 2.5.3.1. İstihdamın Sektörel Dağılımı, Fethiye İlçesi (2002).....	36
Tablo 2.5.4.1. 2009 Yılı Muğla İli Turist Sayıları	38
Tablo 2.5.5.1. Fethiye'de Eğitim Durumu, 2009	40
Tablo 2.5.5.2. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Öğrenci Sayısı ve Dağılımı	41
Tablo 3.2.1. $\alpha=0.05$ İçin Örneklem Büyüklükleri	45
Tablo 3.2.2. Örneklem ve Anket Sayısı	45
Tablo 3.3.1.1. Görüşülen Kişilerin Yaş Dağılımı	47
Tablo 3.3.1.2. Görüşülen kişilerin doğum yeri yaşadıkları yerler mi?.....	48
Tablo 3.3.1.3. Görüşülen Kişilerin Bölge'deki Yaşam Süresi	49
Tablo 3.3.1.4. Buraya yerleşme sebebiniz nedir?.....	50
Tablo 3.3.1.5. Görüşülen Kişilerin Eğitim Düzeyi	51
Tablo 3.3.1.6. Görüşülen Kişilerin Mesleki Dağılımı.....	52
Tablo 3.3.1.7. Görüşülen Kişilerin Meslekleriyle İlgili Herhangi Bir Kuruluşa Üyeliği.....	53
Tablo 3.3.2.1. Bölge Yerleşimlerde Görüşülen Hanelerin Toplam Nüfusları	54
Tablo 3.3.2.2. Hanehalkı Demografik Özellikleri.....	54
Tablo 3.3.2.3. Hanehalkı Nüfusunun Cinsiyet Yapısı.....	55
Tablo 3.3.2.4. Hanehalkı Nüfusunun Yaş Dağılımı	55
Tablo 3.3.2.5. Hanehalkı Nüfusunun Eğitim düzeyi.....	56
Tablo 3.3.2.6. Hanehalkı Nüfusun Çalışma Durumu	56
Tablo 3.3.2.7. Hanede Çalışan Kişi Sayıları	57
Tablo 3.3.2.8. Hanehalkı Nüfusunun İstihdamdaki Konumu	57

Tablo 3.3.3.1. Görüşülen Kişilerin Temel Geçim Kaynakları	58
Tablo 3.3.3.2. Hanenin Aylık Toplam Geliri (TL).....	59
Tablo 3.3.3.3. Haneler nereden gündelik ihtiyaçlarını karşılamakta?.....	59
Tablo 3.3.4.1. Görüşülen Kişilerin Sosyal Güvenlik Sistemleri	60
Tablo 3.3.5.1. Hanelerin Konut Mülkiyet Durumu	61
Tablo 3.3.5.2. Konuta Sahip Olma Şekli.....	62
Tablo 3.3.5.3. Konutunuza ait ek binalar var mı?	63
Tablo 3.3.5.4. Hanelerin Arazi Varlığı.....	64
Tablo 3.3.5.5. Hanelerin Nasıl Arazi Sahibi Oldukları	65
Tablo 3.3.6.1. Bölge insanı çevrede bitki toplama faaliyetinde bulunuyor mu?.....	66
Tablo 3.3.6.2. Görüşülen Kişilere Göre Bölgenin Önemli Çevre Sorunları	67
Tablo 3.3.7.1. "Özel Çevre Koruma Kurumu'nu" duydunuz mu?.....	68
Tablo 3.3.7.2. Bölgenizin "Özel Koruma Bölgesi " olduğunu biliyor musunuz?	69
Tablo 3.3.7.3. Koruma alanı ile ilgili kurallar / yasaklar var mıdır?.....	70
Tablo 3.3.7.4. Yaşadığımız bölgedeki kişiler, bu alanın korunması ile ilgili kurallara ne derece uymaktadır?	71
Tablo 3.3.7.5. Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin dezavantajları var mı?	72
Tablo 3.3.7.6. Özel Çevre Koruma Bölgesinin Dezavantajları.....	73
Tablo 3.3.7.7. ÖÇK Bölgesi için 'Yönetim Planı' oluşturulsa katılmak ister misiniz?	74
Tablo 3.3.7.8. ÖÇK Bölgesi için 'Yönetim Planı' oluşturulsa eğitim almak ister misiniz?	75
Tablo 3.3.8.1.1. Yerli Turistin Yaş Grubu Dağılımı	76
Tablo 3.3.8.1.2. Yerli Turistin Aylık Geliri, TL	77
Tablo 3.3.8.1.3. Yerli Turistin Bölgeyi Kaçınıcı Ziyareti	78
Tablo 3.3.8.1.4. Yerli Turistin Bölgede Konaklaması	79
Tablo 3.3.8.1.5. Yerli Turistin Konaklama Yerleri	80
Tablo 3.3.8.1.6. Yerli Turist İçin Bölgeyi Çekici Kılan Faktörler	81
Tablo 3.3.8.1.7. Yerli Turistin Bölgeye İlişkin Memnuniyet Derecesi.....	82
Tablo 3.3.8.1.8. Yerli Turistin "Özel Çevre Koruma Kurumu'nu duydunuz mu?" Sorusuna Verdiği Cevaba Göre Dağılımı.....	83
Tablo 3.3.8.1.9. Yerli Turistin "Bu Bölgenin Özel Çevre Koruma Bölgesi olduğunu biliyor musunuz?" Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Dağılımı.....	84
Tablo 3.3.8.2.1. Yabancı Turistin Yaş Grubu Dağılımı	85
Tablo 3.3.8.2.2. Yabancı Turistin Bölgeyi Kaçınıcı Ziyareti	86
Tablo 3.3.8.2.3. Yabancı turist bölgede konaklıyor mu?	87
Tablo 3.3.8.2.4. Yabancı Turistin Konaklama Yeri	88
Tablo 3.3.8.2.5. Yabancı Turist Açısından Bölgeyi Çekici Kılan Özellikler.....	89

Tablo 3.3.8.2.6. Yabancı Turistin Bölgeden Memnuniyet Derecesi	90
Tablo 3.3.8.2.7. Yabancı Turiste Göre Bölgedeki Tesislerin Yeterlilik Düzeyi	91
Tablo 3.3.8.2.8. Yabancı Turistin "Bu Bölgenin Özel Çevre Koruma Bölgesi olduğunu biliyor musunuz?" Sorusuna Verdiği Cevaba Göre Dağılımı	92
Tablo 3.4.1. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Derinlemesine Görüşme Listesi	94
Tablo 3.4.2. İlgili Gruplarının Koruma Alanına İlişkin Bilgi Düzeyi Matrisi	95
Tablo 3.4.3. İlgili Gruplarının Koruma Alanına Yönelik Kural ve Mevzuat Bilgisi Matrisi.....	96
Tablo 3.4.4. İlgili Gruplarının Koruma Alanındaki Tehditlere İlişkin Görüşleri Matrisi	97
Tablo 3.4.5. İlgili Gruplarının Koruma Alanından Yararlanma Konusundaki Düşünceleri Matrisi	97
Tablo 3.4.6. İlgili Gruplarının Koruma Alanı İçindeki Turizm Etkinliklerine Bakışı Matrisi....	98
Tablo 5.1.1.1. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Özet SWOT Analizi	137
Tablo 5.1.2.1. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Fethiye İlçe Merkezi ve Bağlı Belde Belediyeleri Nüfusunun Gelecek Otuz Yıllık Öngörüsü (2010 - 2040).....	138
Tablo 5.1.2.2. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Sınırları İçinde Yer Alan Köy Nüfuslarının Gelecek Otuz Yıllık Öngörülerini (2010 - 2040)	140
Tablo 5.1.2.3. Fethiye Hayvan Varlığının Gelecek Otuz Yıllık Öngörüsü (2010-2041)	142
Tablo 5.1.2.4. Fethiye Sebze Üretimi (1991 - 2009).....	144
Tablo 5.1.2.5. Fethiye Tarla Ürünleri Üretimi (1991 - 2009)	144
Tablo 5.1.2.6. Fethiye Meyve Ağacı Sayısı (2009 - 2041)	145

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Fethiye Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi	8
Şekil 2.2. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesinin Uydu Görünümü	11
Şekil 2.3. Fethiye Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi	13
Şekil 2.4.1. Yıllara Göre ÖÇK Bölgesi'ndeki Fethiye Merkez Nüfusu Sayıları	17
Şekil 2.4.2. Yıllara Göre ÖÇK Bölgesi Fethiye İlçesi Beldelerinin Nüfus Sayıları	17
Şekil 2.4.3. Yıllara Göre ÖÇK Bölgesi Fethiye İlçesi Köylerinin Nüfus Sayıları.....	18
Şekil 3.3.1.1. Görüşülen Kişilerin Yaş Dağılımı.....	47
Şekil 3.3.1.2. Görüşülen Kişilerin Doğum Yeri Yaşadıkları Yerler mi?	48
Şekil 3.3.1.3. Görüşülen Kişilerin Bölgede ki Yaşam Süresi	49
Şekil 3.3.1.4. Buraya yerleşme sebebiniz nedir?.....	50
Şekil 3.3.1.5. Görüşülen Kişilerin Eğitim Düzeyi.....	51
Şekil 3.3.1.7. Görüşülen Kişilerin Meslekleriyle İlgili Herhangi Bir Kuruluşa Üyeliği.....	53
Şekil 3.3.3.1. Görüşülen Hanelerin Temel Geçim Kaynakları.....	58
Şekil 3.3.3.2. Hanenin Aylık Toplam Geliri (TL).....	59
Şekil 3.3.4.1. Görüşülen Kişilerin Sosyal Güvenlik Sistemleri	60
Şekil 3.3.5.1. Hanelerin Konut Mülkiyet Durumu	61
Şekil 3.3.5.2. Konuta Sahip Olma Şekli.....	62
Şekil 3.3.5.3. Konutunuza ait ek binalar var mı?	63
Şekil 3.3.5.4. Hanelerin Arazi Varlığı.....	64
Şekil 3.3.5.5. Hanelerin Nasıl Arazi Sahibi Oldukları	65
Şekil 3.3.6.1. Bölge insanı çevrede bitki toplama faaliyetinde bulunuyor mu?.....	66
Şekil 3.3.6.2. Görüşülen Kişilere Göre Bölgenin Önemli Çevre Sorunları	67
Şekil 3.3.7.1. "Özel Çevre Koruma Kurumu'nu" duydunuz mu?	68
Şekil 3.3.7.2. Bölgenizin "Özel Koruma Bölgesi "olduğunu biliyor musunuz?	69
Şekil 3.3.7.3. Koruma alanı ile ilgili kurallar / yasaklar var mıdır?.....	70
Şekil 3.3.7.4. Yaşadığımız Bölgedeki Kişiler Bu Alanın Korunması İle İlgili Kurallara Ne Derece Uymaktadır?.....	71
Şekil 3.3.7.5. Özel Çevre Koruma Bölgesinin dezavantajları var mı?.....	72
Şekil 3.3.7.6. Özel Çevre Koruma Bölgesinin Dezavantajları.....	73
Şekil 3.3.7.7. ÖÇK Bölgesi için 'Yönetim Planı' oluşturulsa katılmak ister misiniz?	74
Şekil 3.3.7.8. ÖÇK Bölgesi için 'Yönetim Planı' oluşturulsa eğitim almak ister misiniz?	75
Şekil 3.3.8.1.1. Yerli Turistin Yaş Grubu Dağılımı	76

Şekil 3.3.8.1.2. Yerli Turistin Aylık Geliri, TL	77
Şekil 3.3.8.1.3. Yerli Turistin Bölgeyi Kaçınıcı Ziyareti	78
Şekil 3.3.8.1.4. Yerli Turistin Bölgede Konaklaması	79
Şekil 3.3.8.1.5. Yerli Turistin Konaklama Yerleri	80
Şekil 3.3.8.1.6. Yerli Turist İçin Bölgeyi Çekici Kılan Faktörler	81
Şekil 3.3.8.1.7. Yerli Turistin Bölgeye İlişkin Memnuniyet Derecesi	82
Şekil 3.3.8.1.8. Yerli Turistin "Özel Çevre Koruma Kurumunu Duydunuz mu?" Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Dağılımı	83
Şekil 3.3.8.1.9. Yerli Turistin " Bu Bölgenin Özel Çevre Koruma Bölgesi Olduğunu Biliyor musunuz? " Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Dağılımı	84
Şekil 3.3.8.2.1. Yabancı Turistin Yaş Grubu Dağılımı	85
Şekil 3.3.8.2.2. Yabancı Turistin Bölgeyi Kaçınıcı Ziyareti	86
Şekil 3.3.8.2.3. Yabancı turist bölgede konaklıyor mu?	87
Şekil 3.3.8.2.4. Yabancı Turistin Konaklama Yeri	88
Şekil 3.3.8.2.5. Yabancı Turist Açısından Bölgeyi Çekici Kılan Özellikler.....	89
Şekil 3.3.8.2.6. Yabancı Turistin Bölgeden memnuniyet Derecesi	90
Şekil 3.3.8.2.7. Yabancı Turiste Göre Bölgedeki Tesislerin Yeterlilik Düzeyi	91
Şekil 3.3.8.2.8. Yabancı Turistin "Bu Bölgenin Özel Çevre Koruma Bölgesi Olduğunu Biliyor musunuz?"Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Dağılımı	92
Şekil 4.1. Fethiye - Göcek Bölgesinin Uydu Görünümü	99
Şekil 4.1.1.1. Gökçe Ovacık Köyünün Uydu Görünümü.....	101
Şekil 4.1.2.1. Kargı Köyünün Uydu Görünümü	103
Şekil 4.1.3.1. Yanıklar Köyünün Uydu Görünümü.....	105
Şekil 4.1.4.1. Kayaköy Uydu Görünümü	107
Şekil 4.1.5.1. Keçiler Köyü Uydu Görünümü.....	109
Şekil 5.1.2.1. Fethiye İlçe Merkezi Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)	139
Şekil 5.1.2.2. Çamköy Beldesi Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)	139
Şekil 5.1.2.3. Çiftlik Beldesi Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)	139
Şekil 5.1.2.4. Göcek Beldesi Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)	139
Şekil 5.1.2.5. Karaçulha Beldesi Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)	139
Şekil 5.1.2.6. Ölüdeniz Beldesi Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)	139
Şekil 5.1.2.7. Gökçeovacık Köyü Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)	141
Şekil 5.1.2.8. İnlice Köyü Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)	141
Şekil 5.1.2.9. Kargı Köyü Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)	141
Şekil 5.1.2.10. Keçiler Köyü Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)	141
Şekil 5.1.2.11. Yanıklar Köyü Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)	141

Şekil 5.1.2.12. Kayaköy Köyü Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)	141
Şekil 5.1.2.13. Fethiye Toplam Büyükbaş Hayvan Sayısı Öngörülleri (2010 -2041)	143
Şekil 5.1.2.14. Fethiye Toplam Sağılan Büyükbaş Hayvan Sayısı Öngörülleri (2010 -2041)	143
Şekil 5.1.2.15. Fethiye Toplam Küçükbaş Hayvan Sayısı Öngörülleri (2010 -2041)	143
Şekil 5.1.2.16. Fethiye Toplam Sağılan Küçükbaş Hayvan Sayısı Öngörülleri (2010 -2041)	143
Şekil 5.1.2.17. Fethiye Toplam Kumes Hayvanı Sayısı Öngörülleri (2010 -2041)	143
Şekil 5.1.2.18. Fethiye Toplam Arı Kovanı Sayısı Öngörülleri (2010 -2041)	143
Şekil 5.1.2.19. Fethiye Yumuşak Çekirdekli Ağaç Sayısı Öngörülleri (2010 - 2041)	146
Şekil 5.1.2.20. Fethiye Taş Çekirdekli Ağaç Sayısı Öngörülleri (2010 - 2041)	146
Şekil 5.1.2.21. Fethiye Turunçgiller Ağaç Sayısı Öngörülleri (2010 - 2041)	146

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 3.2.1. Fethiye - Göcek Derinlemesine Görüşme	46
Fotoğraf 3.2.1. Yanıklar Köyü Saha Çalışması.....	93
Fotoğraf 3.4.2. Göcek Belediye Başkanı Derinlemesine Görüşme.....	94
Fotoğraflar 4.1.1.1. Gökçe Ovacık Köyü Fotoğrafları	102
Fotoğraflar 4.1.2.1. Kargı Köyü Fotoğrafları	104
Fotoğraflar 4.1.3.1. Yanıklar Köyü Fotoğrafları	106
Fotoğraflar 4.1.4.1. Kayaköy Fotoğrafları	108
Fotoğraflar 4.1.6.1. İnlice Köyü Fotoğrafları.....	111
Fotoğraflar 4.2.1. Kayaköy Yerleşimi.....	113
Fotoğraflar 4.2.2. Keçiler Köyü’nde Metruk Halde Bulunan Geleneksel Yapılar.....	113
Fotoğraflar 4.2.1.1.1. Fethiye Merkez’de Antik Tiyatro ve Çevresinde Bulunan Geleneksel Doku	115
Fotoğraflar 4.2.1.1.2. Fethiye Merkez’de Geleneksel Dokuda Eski - Yeni Yapılar.....	116
Fotoğraflar 4.2.1.1.3. Fethiye Merkez’de Sahil Yolu Boyunca Yükselen Çok Katlı Yapılar ve Geleneksel Doku ile Olan İlişkisi.....	117
Fotoğraflar 4.2.1.1.4. Geleneksel Dokuda Apartman Bloğu.....	117
Fotoğraflar 4.2.1.1.5. Fethiye’nin Kuzeyinde Sahil Şeridine Yakın Kısımlarda Yeni Yapılaşma Kurallarına Göre İnşa Edilmiş Bir Apartman	117
Fotoğraflar 4.2.1.3.1. Kayaköy Genel Görünümler	119
Fotoğraflar 4.2.1.3.2. Kayaköy Geleneksel Dokudan Örnekler.....	120
Fotoğraflar 4.2.1.3.3. Ocak ve Nişler	121
Fotoğraflar 4.2.1.3.4. Kayaköy Geleneksel Dokusunda Sarnıç Yapıları	122
Fotoğraflar 4.2.1.3.5. Kayaköy Geleneksel Konutlarında Sıva Uygulamaları	123
Fotoğraflar 4.2.1.3.6. Kayaköy Geleneksel Yapılarında Önemli Yapısal Bozulmalar	123
Fotoğraflar 4.2.1.4.1. Keçiler Geleneksel Konutlarından Genel Görünümler	124
Fotoğraflar 4.2.1.4.2. Keçiler Geleneksel Konutları Geleneksel Yapım Tekniği	124
Fotoğraflar 4.2.1.4.3. Keçiler Köyü’nde “Şarap Evi” Olarak Onarılmış Geleneksel Yapı	125

Fotoğraflar 4.2.1.4.4. Keçiler Köyü'nde Satılık Durumda Olan Metruk Geleneksel Yapılar ve Onarılmış Örnekler.....	126
Fotoğraflar 4.2.1.6.1. Karaçulha Beldesi'nde İzlenen Ender Bir Erken Dönem Geleneksel Yapısı	128
Fotoğraflar 4.2.1.6.2. Karaçulha Beldesi'nde izlenen Geç Dönem Geleneksel Yapı	129
Fotoğraflar 4.2.1.6.3. Çamköy Yerleşimi ve Konut Örnekleri	130
Fotoğraflar 4.2.1.8.1. Kargı Köyü.....	131
Fotoğraflar 4.2.1.9.1. Yanıklar Köyü Fotoğrafları.....	132
Fotoğraflar 4.2.1.10.1. Gökçeovacık Geleneksel Konut Örnekleri.....	133
Fotoğraflar 4.2.1.10.2. Gökçeovacık Köyü'nden Görünümler	134

**FETHİYE - GÖCEK ÖÇK BÖLGESİ SOSYO - EKONOMİK, TARİHİ
VE KÜLTÜREL DEĞERLER ARAŞTIRMASI
KISALTMALAR FİHRİSTİ**

AB	Avrupa Birliği
AÇS ve APM	Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi
ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
BAĞ - KUR	Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu
BKK	Bakanlar Kurulu Kararı
BM	Birleşmiş Milletler
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
CITES	Nesli Tehlikede Olan Bitki ve Hayvan Türlerinin Uluslar arası Ticaretine İlişkin Sözleşme
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
İGA	İlgi Grup Analizi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KÖYDES	Köylerin Altyapısını Desteklenmesi Projesi
KTVKKBK	Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
MÖ	Milattan Önce
MS	Milattan Sonra
ÖÇK	Özel Çevre Koruma
ÖÇKB	Özel Çevre Koruma Bölgesi
ÖÇKK	Özel Çevre Koruma Kurumu
ÖÇKKB	Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı
P Değeri	Önem Değeri
PRA	Participatory Rapid Appraisal (Katılımcı Hızlı Değerlendirme)
PTT	Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü
RG	Resmi Gazete
SİT	Tarih Öncesinden Günümüze Kadar Değişik Çağların ve Uygarlıkların Kültür Değerlerini temsil eden Eser veya Kalıntıların Olduğu, Devletçe Koruma Altına Alınan Yerler
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SSK	Sosyal Sigortalar Kurumu
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
SPSS	Statistical Package for Social Science
SWOT	Strengths (Üstünlükler), Weaknesses (Zayıflıklar), Opportunities (Fırsatlar), Threats (Tehditler)
TUİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UKKM	Uluslararası Knidos Kültür ve Sanat Akademisi
UNEP	United Nations Environment Program (BM Çevre Programı)
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Bilim ve Kültür Örgütü)
YY	Yüzyıl

BİRİNCİ BÖLÜM

1 GİRİŞ

Doğal kaynakların korunması ve devamlılığının sağlanması, 21. yüzyılda insanlığın en önemli sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Dünya nüfusundaki hızlı artışa karşın, doğal kaynakların hızla tüketilmesi, düzenli yerleşim alanlarının daralması, çevre kirliliği ile ilgili problemler, ülkeleri ortak çözüm arama yolunda, giderek daha sıkı bir işbirliğine yöneltmektedir. Çevrenin, doğal ve kültürel kaynakların korunması amacıyla yapılan çalışmalar uluslararası sözleşme ve antlaşmalarla hukuki bir zeminde ve bilimsel araştırmaların ışığında yürütülmektedir.

Bilindiği gibi, çevre değerlerinin korunması zorunluluğu, doğadaki gerek flora, gerekse fauna açısından yok olma tehlikesi içerisindeki alanlara doğru artan nüfusun yayılma baskısı, bu alanların öncelikli korunması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

- Kıyıların kirlenmesi ve mekânsal bozulma,
- Turizmin ekolojik değerler üzerindeki etkisi,
- Biyolojik sistemler ve ekosistem verimliliği açısından bu alanlar korunmaya muhtaçtır.

Bu kapsamda ÖÇK; Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiş yerleri, çevre kirlenmesi ve bozulmasına karşı korumak, bu alanların doğal güzelliklerini ve tarihi değerlerini gelecek nesillere bırakmak için oluşturulmuş bölgelerdir.

Türkiye, biyo-çeşitliliğin korunması amacıyla birçok uluslararası antlaşmaya taraf olmuştur. Bern Sözleşmesi olarak bilinen Avrupa'nın Yaban Hayatının ve Habitatlarının Korunması Sözleşmesi'yle nesli tehdit ve tehlike altında olan türlerin korunması taahhüt edilmiştir. Söz konusu türler ve habitatların korunması "Barselona Sözleşmesi" ile de koruma altına alınmıştır. Bu sözleşmenin ek protokollerinden biri ise "Akdeniz'de Özel Koruma Alanları Kurulması Protokolü" dür.

Bu sözleşmeler neticesinde; 19.10.1989 tarihli, 383 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 13.11.1989 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanması ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kurulmuştur. Kuruluş amacı, Bakanlar Kurulunca "Özel Çevre Koruma Bölgeleri" olarak tespit ve ilân edilen alanlardaki çevre değerlerini korumak ve ona yönelik tedbirleri almaktadır. Özel Çevre Koruma Bölgeleri; tarihi, doğal, kültürel vb. değerler açısından bütünlük gösteren ve gerek ülke gerek dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan alanlardır. Bu alanlar; özelliklerinin geleceğe ve gelecek nesillere ulaştırılmasını ve doğal kaynakların korunarak kullanılmasını teminen, 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 9. maddesine ve ülkemizin taraf olduğu "Akdeniz'de Özel

Koruma Alanlarına İlişkin Protokol” gereğince Bakanlar Kurulu tarafından ilân edilir. Bu Protokol kapsamında ülkemizdeki ilk Özel Çevre Koruma Bölgesi 1988 yılında ilan edilmiştir.

Bütün dünyada olduğu gibi, ülkemizde de Çevre Koruma için temel prensip: “Tedaviden Önce Koruma, Koruyarak Kullanma ve Geliştirerek Koruma” olmalıdır. Bunun için en rasyonel yaklaşımı, kalkınma hareketi ile çevre değerleri ve bilhassa çevre dengesi arasında uzun vadede kurulması gereken **koruma - kullanma dengesi** teşkil etmektedir. Yukarıda izah edilen amaçlara ulaşılması için Kurum, esas itibariyle Çevre Koruma ve Plânlama fonksiyonlarını yerine getiren bir tarzda teşkilâtlanmış ve buna göre görevlendirilmiştir. Bölgelerde gelişmeler, koruma kararlarının ekolojik boyutunun, plânlama sistemlerinin aktarılması ve bu planların uygulanmasıyla denetim ve kontrol altına alınmaktadır.

Bu alanlarda yapılacak planlama çalışmalarına esas teşkil edecek ilkeler şöyledir:

- Planlama alanı içinde kalan ve doğal yapıları ile ekolojik özellikleri açısından önem arz eden kesimlerin koruma ağırlıklı kullanım dengelerinin kurulmasını sağlamak,
- Sınırlı ve verimli nitelikteki tarım alanlarını korumak,
- Bataklık, sazlık, sulak, çayırılık, türbiyer veya sular gibi ekolojik, kültürel, bilimsel ve rekreasyonel olarak büyük bir kaynak teşkil eden sulak alanların ve kumulların kaybına sebep olacak uygulamaları durdurmak,
- Ülke ölçeğinde önemi olan ve doğal nitelikleri sebebiyle rekreasyonel potansiyele sahip bulunan planlı bir biçimde koruma-kullanma dengesini sağlamak,
- Bölgelerdeki yerleşim yerlerinin altyapılarını geliştirmek,
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulları’na önceden tespit ve ilan edilmiş ve edilecek doğal sit alanlarının korunmasını sağlamak,
- Arkeolojik sit alanlarının korunması ve geliştirilerek değerlendirilmesini sağlamak,
- Bölgelerdeki turizm faaliyetlerinin koruma-kullanma dengesi altında uygulanabilirliğini sağlayıcı ve mevcut turizm taleplerini yönlendirici ve dengeleyici kararlar üreterek planlara yansıtılmak,
- Bölgelerdeki mevcut mimari dokunun ve yöresel özellikleri koruyarak geliştirilmesini sağlamak ve yönlendirmek şeklindedir.

Bu anlayışla Özel Çevre Koruma Bölgeleri’nde planlama çalışmalarıyla;

- Sahip olunan çevre değerlerini korumak,
- Mevcut çevre sorunlarını gidermek ve gerekli tedbirleri almak,
- Koruma kullanma esaslarını belirlemek yoluyla koruma kullanma dengesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

1.1 ARAŞTIRMANIN AMACI

“Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nin Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması” çalışmasında, bölgenin genel, sosyal, ekonomik, tarihi ve kültürel özellikleri ile özel çevre koruma bölgesine ilişkin tutum ve davranışları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmanın amaçları şu şekilde belirtilmiştir:

- Temel demografik ekonomik ve sosyal göstergelerine ilişkin istatistikî verilerin ortaya konulması,
- Yönetim planının hazırlanması aşamasında bölgedeki insan faaliyetleri çerçevesinde çevreye ilişkin tutum ve davranışların belirlenmesi,
- Bölgedeki sektörler ve sektörler arasındaki etkileşimlerin ortaya çıkarılması,
- Bölgenin doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin belirlenmesi aracılığıyla, doğa koruma esasları üzerinde baskı oluşturabilecek konuların ortaya konulması,
- Bölgenin gelecekteki durumuna ilişkin eğilimlerin saptanması,
- Bölgeye ilişkin Kırsal Yerleşim Envanterinin hazırlanması, bölgeye ilişkin verilerin bu envantere işlenmesi ve kırsal-kentsel karakteristik ve korunmaya değer özelliklerinin özgün doku ve kimliğin ortaya çıkarılması,
- Bölgeye ilişkin Mimari Yapı Envanterinin hazırlanması, bölgeye ilişkin bu verilerin envantere işlenmesi, bölge sınırları içinde yer alan yerleşimlerin tümünde mimari yapı kimliğinin ve temel yapı tipolojilerinin ortaya konulmasıdır.

1.2 ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Araştırma, Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde, Tablo 1.2'de belirtilen belediye ve köy yerleşimlerinde yürütülmüştür. Araştırmanın kapsamında bir ilçe merkezi, beş belde belediyesi ve altı köy yerleşimi bulunmaktadır.

Araştırma, konu ile ilgili farklı disiplinlerin birlikte eşgüdüm içinde yürüttükleri alan çalışması sonucunda elde ettikleri, sosyal doku ve yerleşim alanlarının karakteristik özelliklerini ortaya koyan envanter ve anket çalışmalarına dayanmaktadır. Ayrıca araştırmada ikincil kaynaklara dayalı mevcut durum analizleri yapılmıştır. Bu analizlerde alanın mevcut durumunu belirlemede bölgeye ait, istatistikler, rapor ve araştırmalardan yararlanılmıştır.

Tablo 1.2. Araştırmanın Yürütüldüğü Yerleşim Birimleri	
Belediyeler	Köyler
Fethiye Merkez	Gökçeovacık
Ölüdeniz Beldesi	İnlice
Karaçulha Beldesi	Kargı
Çamköy Beldesi	Yanıklar
Çiftlik Beldesi	Kayaköy
Göcek Beldesi	Keçiler

Bu çalışmada öncelikli olarak, genel bir çerçevede, Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin temel demografik özellikleri ile sosyo - ekonomik yapısı betimlenmiştir. Ayrıca temel yönetim yapısı ve güç ilişkilerini belirlemek için bölge kurum ve kuruluşlarının oluşturdukları paydaş analizleri gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın sosyal boyutunun yanı sıra, yerleşim alanlarının özgün mimari karakteristiklerini ortaya koyacak, Mimari Yapı ve Kırsal Yerleşim Envanterleri ile veri toplama gerçekleştirilmiştir (Bkz. Mimari Yapı ve Kırsal Yerleşim Analiz Çalışması).

1.3 ARAŞTIRMANIN YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

“Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması” çalışmasında izlenen yöntem ve yaklaşım; özel koruma alanı kapsamında yaşamlarını sürdürmeye çalışan demografik yapıyı, nicel ve nitel araştırma tekniklerinin birlikteliği ile izleme ve değerlendirmeye yöneliktir. Bu çalışmada paydaş katılımcılığı ile birlikte, sosyal riskleri azaltmaya yönelik risk yönetimi hedeflenmiştir. Bu nedenle araştırmada, **Katılımcı Hızlı Değerlendirme - Participatory Rapid Appraisal (PRA)** yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, farklı yaklaşım ve tekniklerin bir arada kullanılarak, bu özel bölgede yaşamları sürdüren insanların bölgenin özel koşulları nedeniyle, olası olumlu-olumsuz etkilenmelere hassasiyeti olan nüfusun, yaşam deneyimi ve koşullarını analiz etme ve olası olumsuzlukları azaltıcı ve pozitif yönlerini ise arttırıcı, yaşam koşullarını iyileştirici planlama, izleme ve değerlendirilmesini sağlamaktadır.

Bu araştırma hem nicel (*quantitative*), hem de nitel (*qualitative*) yönü olan bir alan araştırmasıdır. Araştırma şu aşamalardan oluşmuştur:

Birinci Aşama: Ön Keşif Çalışması ve Alanla İletişim Kurulması

- 1- Öncelikle proje uygulama alanının ön ziyareti yapılmıştır. Bu ziyaretin amacı kapsam belirleme için bir keşif çalışmasıdır. Bu ziyarette alanın tanınması hedeflenmiştir ve aynı zamanda yerel toplumsal ilişkiler sağlanmıştır.
- 2- Araştırmaya konu olan yerleşimlerdeki insanların geleneksel ve kültürel yapılanmalarını dikkate alacak şekilde, tüm paydaşların katılımlarının sağlanacağı toplantılar için tarih, yer ve saati birlikte kararlaştırılmıştır.
- 3- Bölgenin insanıyla yapılacak çalışmalar, toplantılar ve görüşmelere ilişkin olarak onay ve görüş alınmıştır.
- 4- Bölge yerleşimlerine ilişkin gözlemlerin dışında, alandan çalışma için gerekli olan ikincil kaynaklar derlenmiştir; dokümanlar, haritalar, raporlar, kitaplar ve gazeteler, vb.

İkinci Aşama: Nitel çalışmaların Yürütülmesi

Sosyal boyutlu alan çalışmalarının hassas noktası, çalışma etiği gereği, çalışmanın yürütüleceği bölgede, ilgili yerel yönetim ve bölge insanından gerekli onayın alınmasıdır. Bu katılımcılık açısından önemlidir. Bir anlamda, çalışmanın paydaşları olarak alanda ilgili birimlerin bilgilendirilmesi aşaması, araştırmanın kalitesi açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmada da bölgedeki yetkililerden ve bölge insanından görüşmeler için onay ve randevular alındıktan sonra, sosyo - ekonomik, tarihi ve kültürel değerlerin belirlendiği temel çalışmanın ikinci aşamasına geçilmiştir. Öncelikle halkın bölgeye ilişkin görüş ve önerilerinin alınması için “İlgi Grupları Toplantıları” düzenlenmiştir. Halkın bu toplantılara katılımının kolaylıkla sağlanması için yapılacağı yerin, merkezi bir konumda olmasına özen gösterilmiştir. Bu kapsamda kimi yerde kahvehaneler, kimi yerde muhtar odaları kullanılmıştır.

Yine bu aşama içinde, interaktif katılımcılığın yer aldığı derinlemesine görüşmeler ve odak grup tartışmaları paydaşlarla yürütülmüştür.

Üçüncü Aşama: Nicel çalışmaların Yürütülmesi

- 1- Çalışmanın bu aşamasında alanı temsil edecek büyüklükteki örneklem, özel koruma alanından farklı düzeylerde etkilenmeleri söz konusu olan nüfus üzerinden, farklı ilgi grupları kategorilerinden seçilerek oluşturulmuştur. Bu kişilerle anket formları aracılığıyla yüz-yüze görüşme tekniğine dayalı olarak nicel veriler toplanmıştır.
- 2- Anket formları veri toplama hiyerarşine uygun olarak biçimlendirilmiş ve çoğunluğu kapalı uçlu yapılandırılmış sorulardan oluşmuştur. Soruların hazırlanmasında eğitim düzeyi yetersiz kişiler de göz önünde bulundurularak karmaşık yapılardan kaçınılmıştır.
- 3- Anket formları ile hane halkına ait verileri toplamanın dışında, özel koruma bölgesindeki nüfusun bu bölgeye olan etkileri ve etkilenmelerine ilişkin algı, bilgi ve tutumları belirlenmeye çalışılmıştır. Özellikle olumsuz etkileri ve sosyal riskleri azaltıcı ve olumlu etkilenmeleri arttırıcı, planlamaya yönelik veriler derlenmeye çalışılmıştır.
- 4- Hanehalkı Anketi çalışmalarına paralel olarak, yerleşim alanlarının karakteristik özelliklerini belirleyici, Mimari Yapı ve Kırsal Yerleşim Envanterleri ile yöreye özgü bina tipolojilerini oluşturacak çalışmalar yürütülmüştür.

Dördüncü Aşama: Veri Analizleri ve Raporlama

Araştırmanın alan verileri SPSS ortamına aktarılmış, veri kontrolleri tamamlanarak tablolar oluşturulmuştur. Hem nicel hem de nitel çalışmalardan elde edilen bulgulara dayalı olarak, verilerin analizinin yapıldığı rapor yazımı aşamasına geçilmiştir.

1.4 ARAŞTIRMANIN ALAN ÇALIŞMASI VE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Anket ve mülakat formlarının son haline getirilmesinden sonra, saha çalışmasını yürütecek ve sahada uygulanacak anket formlarını uygulayacak saha personeli adayları belirlenmiştir. Bu kişilere Ankara’da verilen bir eğitimin ardından; görüşmeci, denetçi ve ekip başkanı olarak görevlendirmeler yapılmıştır. Saha personeli, ekipler halinde örnekleme planında belirlenen yerleşim yerlerini ziyaret etmek ve görüşmeleri gerçekleştirmek üzere görevlendirilmiştir.

Araştırma sürecinde;

- Araştırma ekibinden sorumlu kişiler, mevcut durum hakkında bilgi edinmek amacıyla; konuyla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla görüşmeler yapmıştır. Bu görüşmelerde, alana ilişkin varolan yazılı veriler ve istatistikler elde edilmiştir.
- Bölge halkının sosyo - ekonomik yapısını ve sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerlere ilişkin tutum, davranış ve beklentilerini belirlemeye yönelik Hanehalkı Anketinin, öncelikle pilot uygulaması gerçekleştirilmiş, akabinde saha uygulaması yapılmıştır.
- Bölgede yer alan yerleşimlerin karakteristik özelliklerinin, (doku ve plan özellikleri, özgün-yapı sistemi ve malzemesi, peyzaj karakteristiği) ortaya çıkarılmasına yönelik Kırsal Yerleşim Envanteri Çalışması gerçekleştirilmiştir.
- Mimari Yapı Envanteri Çalışması yapılmıştır.
- Araştırma kapsamındaki belde ve köylerden mevcut durum hakkında bilgi almak ve sorunları tespit edebilmek amacıyla **“odak grup toplantıları”** düzenlenmiş ve ayrıca **“derinlemesine görüşmeler”** de yapılmıştır. Toplantı ve görüşmelere köy muhtarlarının katılımına özel önem verilmiştir. Görüşmelerde kullanılmak üzere soru formları hazırlanmış ve böylece toplantıların içerikleri belirlenmiştir. Toplantılar sırasında köylere özgü olarak ortaya çıkan özel konu alanları derinlemesine ele alınmış ve tartışılmıştır.

Araştırmanın Güçlükleri

Proje kapsamında; projenin geçerliliğini ve güvenilirliğini etkilemeyecek şekilde, bazı güçlüklerle karşılaşmıştır.

En önemli güçlük, hedef gruplar kapsamında belirlenmiş olan bazı kategorik grupların, evrende yeteri sayıda bulunamayışı olmuştur. Bir diğer sorun, anket çalışması sırasında görüşmeye kabullerde yaşanmıştır; özellikle kadınlar ve yabancı turistler, bu konuda çekimser davranarak, görüşmelerde ya kendilerini konuya ilgisiz ya da bu konuda bilgi verecek düzeyde görmediklerini ifade etmiştir. Katılımcıların bir kısmı ise, anketlerde sorulan bazı soruları, “haneye özel bilgiler” olduğu gerekçesiyle cevaplamaktan kaçınmış, hatta görüşmek istemediklerini ifade etmiştir.

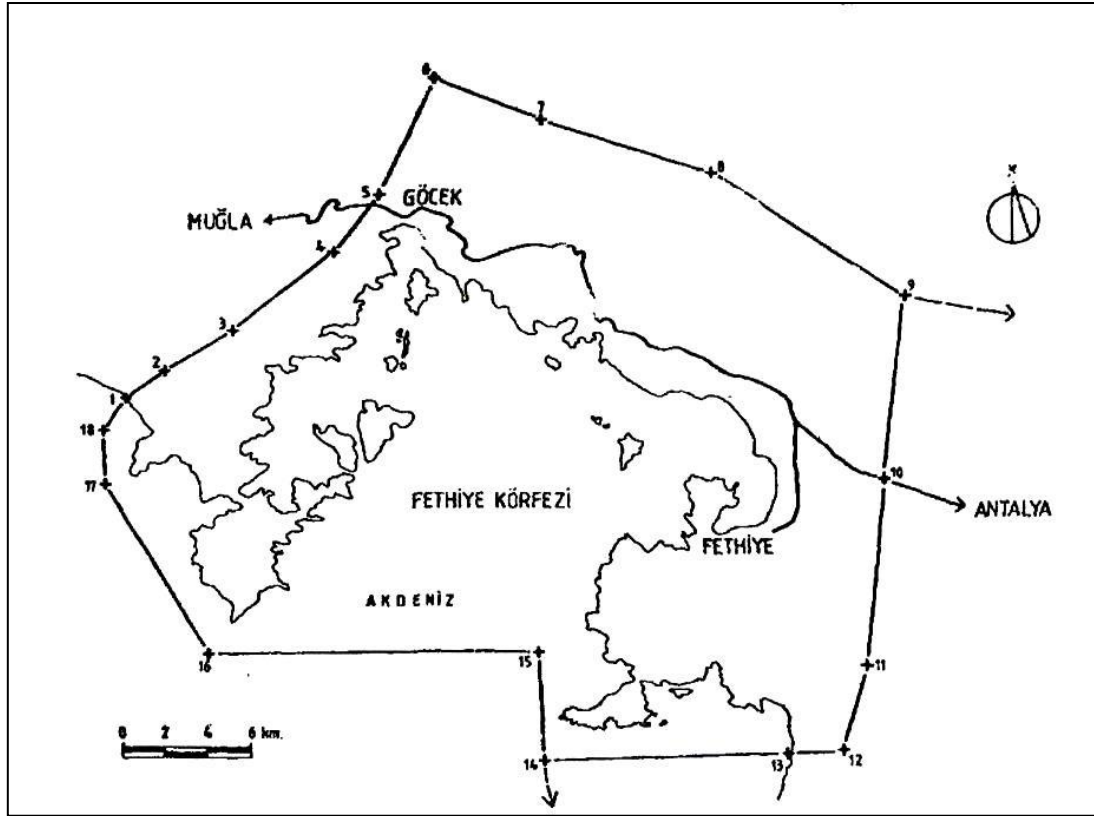
Araştırmanın bir diğer güçlüğü de, alana ilişkin ikincil verilerin derlenmesinde karşılaşılan sıkıntılar olmuştur. Özellikle analize uygun yeterli düzeyde, düzenli, sistematik ikincil kaynakların yokluğu, yıllara yönelik bazı analizlerin yapılmasında sıkıntı yaratmıştır. Genellikle bölgenin il ve ilçe düzeyinde kayıtları tutulmuş verileri, kurumlardan sağlanabilmiş olmasına karşın, diğer alt-birim yerleşim, belde-köy alanlarına ilişkin sosyo - ekonomik verilerin geneli, görüşme ve gözlemlere dayalı sağlanmıştır.

Ayrıca çalışmanın iş akışında, kurum ve kuruluşlarla yapılan görüşmelerde; onların iş planlarına uymak zorunda olmanın getirdiği aksamalar ile proje birimi ile eşgüdüm içinde olmanın da gereği, bazı bürokratik işlemlerden kaynaklı gecikmeler yaşanmasına, alan uygulamalarının hedeflenen sürede gerçekleşmemesine ve alan takviminde öngörülmeven bazı ötelemeler yaşanmasına sebep olmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

2 ARAŞTIRMA ALANININ MEVCUT DURUMU

Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi 12.06.1988 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit ve ilan edilmiştir. Daha sonra, 02.03.1990 tarih ve 20449 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 18.01.1990 tarih ve 90/77 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 2. sınır değişikliği yapılmış, 09.12.2006 tarih ve 26371 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 08.11.2006 tarih 2006/11266 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi son halini almıştır.

Şekil 2.1. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Fethiye İlçe Merkezi ve ilçe merkezine bağlı Göcek, Karaçulha, Ölüdeniz, Çiftlik ve Çamköy beldeleri ile yine ilçe merkezine bağlı Gökçeovacık, İnlice, Kargı, Kayaköy, Keçiler ve Yanıklar köylerinden oluşmaktadır. Fethiye - Göcek ÖÇKB; Muğla İli'nin Akdeniz Bölgesi sınırları dahilinde, 816,02 km²'lik alanda 12 yerleşim birimini içine almaktadır.

2.1 BÖLGENİN TARİHİ VE ÖNEMİ

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nde yer alan yerleşim yerlerinin tarihi gelişim süreci paralellik arz etmekle birlikte, Fethiye İlçe Merkezi ve Göcek Beldesi ayrı bir öneme sahiptir.

Fethiye'nin kuruluşunu M.Ö. XVI.yy'a kadar götürülenler olmakla birlikte; elde bulunan yazılı belgelerde şehrin geçmişinin M.Ö. V.yy'a kadar uzandığı belirtilmektedir. Antik çağlardaki adı Telmessos olan Fethiye, Anadolu uygarlıklarının en eskilerinden biri olan Likya Devleti'nin, batıda Karya sınırındaki en önemli kentidir. Telmessos isminin bir Likya efsanesinden kaynaklandığı belirtilmektedir. Fethiye, M.Ö. 547 yılında Pers Kralı Harpagos'un tüm Likya ve Karya kentleri ile birlikte Telmessos'u da ele geçirmesiyle Perslerin 1. Satraplığını oluşturmuştur. Şehir M.Ö. V. yy ortalarında kurulan Antik - Delos Birliği'ne katılmıştır. Bir süre sonra bağımsız bir şehir olarak birlikten ayrılmış olmasına rağmen, M.Ö. IV. yy'a kadar birlikle ilişkisini sürdürmeye devam etmiştir (Kaynak: Fethiye Life - Turizmin Yükselen Işığı Fethiye, T.C. Fethiye Belediyesi Yayınları, Fethiye 2007).

Fethiye M.Ö. 344 - 343 kışında Asya seferine çıkan Makedonya Kralı Büyük İskender tarafından ele geçirilmiştir. Büyük İskender'in şehri istila etmesi pek çok mitolojik öyküye konu olmuştur.

Fethiye, M.Ö. 240 yılında 3. Ptolomy tarafından Lysimachos'un oğluna, M.Ö. 189 yılında Magnasia Savaşı'ndan sonra ise antlaşma uyarınca; Romalılar tarafından Bergama Kralı Eumenes'e verilmiştir. Bergama Krallığı'nın çöküşünden sonra M.Ö. 133 yılında Likya Federasyonu'na bağlanan Telmessos, federasyonun en önemli 6 şehri arasında sayılmıştır. 8. yy'da kentin adı Bizans İmparatoru II.Anastasios'un onuruna Anastasiopolis olarak değiştirilmiştir (Kaynak: Fethiye Life - Turizmin Yükselen Işığı Fethiye, T.C. Fethiye Belediyesi Yayınları, Fethiye 2007).

Bizans İmparatorluğu egemenliği altındaki Fethiye; Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan'ın 1071 yılında Malazgirt Savaşı'nda, Bizans İmparatorluğu'nu yenilgiye uğratmasından kısa bir süre sonra, Türk hakimiyetine girmiştir. Fethiye, Büyük Selçuklular'dan sonra Anadolu Selçuklu Devleti sınırları içinde yer almıştır. Bu dönemde gerçekleştirilen I.Haçlı Seferi'nde Komenos tarafından işgal edilmiş fakat bu işgal uzun süreli olmamıştır. Şehir kısa süreli el değiştirmelerden sonra, Anadolu Selçuklu Devleti'nin son zamanlarında, bölgede egemenlik kuran Mentеше Beyliği'nin kurucusu, Mentеше Bey tarafından 1286 yılında beylik topraklarına katılmıştır (Kaynak: Fethiye Life - Turizmin Yükselen Işığı Fethiye, T.C. Fethiye Belediyesi Yayınları, Fethiye 2007).

Menteşe Beyliği egemenliğindeki Fethiye, 1390 yılında Osmanlı Sultanı Yıldırım Beyazıt tarafından zapt edilmiş ve Osmanlı İmparatorluğu sınırlarına katılmıştır. Osmanlılar Fethiye'ye 1424 yılında 'Uzak Şehir' anlamına gelen 'Meğri' adını vermişlerdir. 1874 yılında kaza yapılarak Mentеше Livası'na bağlanan Meğri adını almış, Cumhuriyet döneminde ise ilçe yapılarak Muğla İli'ne bağlanmıştır (Kaynak: Fethiye Life - Turizmin Yükselen Işığı Fethiye, T.C. Fethiye Belediyesi Yayınları, Fethiye 2007).

1071 Malazgirt Savaşı'ndan itibaren, kısa bir süre hariç, Türk şehri olan Meğri'ye, 1913 yılında Şam'dan kalkan uçağın Teberiy'e'de düşmesi neticesi şehit olan pilotumuz Fethi Bey'in adına istinaden 1934 yılında Fethiye ismi verilmiştir (Kaynak: Fethiye Life - Turizmin Yükselen Işığı Fethiye, T.C. Fethiye Belediyesi Yayınları, Fethiye 2007).

Göcek ise, antik Likya Uygarlığı'nın gelişmiş iki kenti olan Telmessos (Fethiye) ve Kaunos (Dalyan) arasında kalmış bir Likya yerleşimidir. Bölgede bilinen en eski yerleşim olan Antik Kalimçe'den bugüne çok az yapı kalmıştır. Ana yerleşim alanı da net olarak tespit edilemediği için de herhangi bir kazı çalışması da yapılmamıştır. Ana kaynak olan antik dönem yazarlarının eserlerinde, şehrin varlığı ve hikâyesi hakkında yeterli bilgi verilmemesi, bölgenin tarihinin yeterince aydınlatılmasını engellemiştir. Koylarda ve Fethiye yolu üzerinde rastlanan kaya mezarlar, anıt mezar ve hamam o dönem hakkında yeterli olmasa da önemli bilgiler vermektedir. Ayrıca Tersane Adası'nda antik ve yakın dönem eseri kalıntıları bulunmaktadır. Bölgenin coğrafi yapısı dikkate alındığında mitolojide yer alan Daidalos ve Ikarus Efsaneleri'nin de Göcek'te geçtiği düşünülebilir (Kaynak: Avcı B. - Karaağaç G. Daidala'dan Göcek'e 2009).

Göcek'ten tekne turları ile ulaşılan Kapıdağ Yarımadası üzerinde ise Krya, Lisai ve İydaı antik kentleri bulunmaktadır. Ulaşım zorluğu nedeni ile bu antik yerleşimlerde de kazı yapılamamıştır. Ancak bu yerleşimlerden günümüze görülebilir kalıntılar ulaşmıştır.

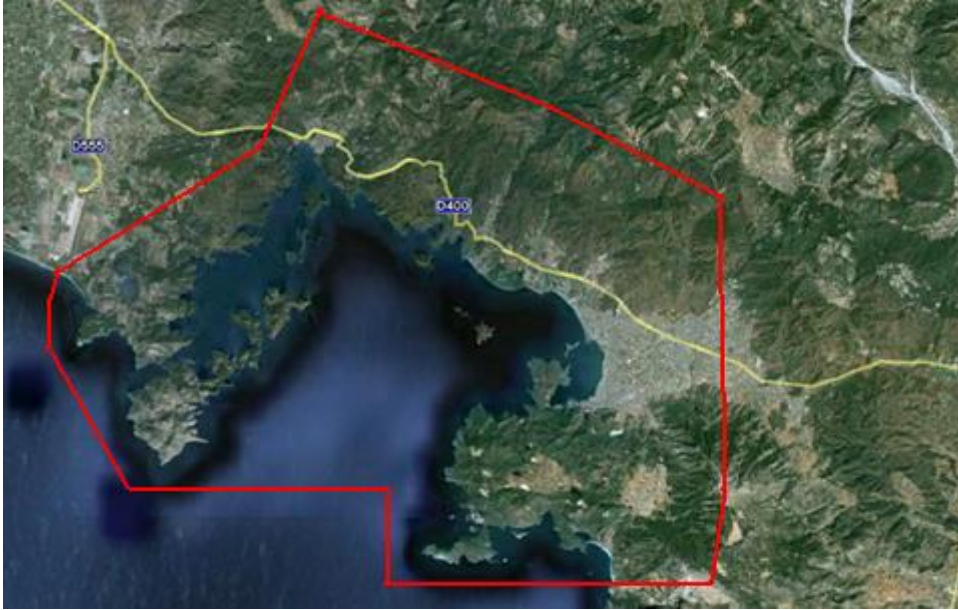
Yörenin eski çağdaki adı **Daidala'dır** (*Daydala*). Göcek adı, göçerlerin bu yörede yerleşik düzene geçmesiyle kullanılmaya başlanmıştır. Göcek ile İnlice, Gökçeovacık ve Karacaören yerleşim birimlerinde yaşayan insanlar, 19. yy'ın ilk yarısına kadar göçer olarak yaşamışlar; bu yy'ın ortalarından itibaren gerek yaylaklarında gerekse kışlaklarında boş ve verimli toprakları işlemeye başlamışlardır. Böylece bölge insanının toprakla tanışma devri başlamıştır. İşledikleri topraklarda yörede gördükleri ve nasıl yetiştirildiğini bildikleri (genellikle Rumlardan) sebze ve meyveleri yetiştirmeye özen göstermişler. Tarıma geçilmesiyle birlikte oba veya aileler arasında arazi sorunları çıkmaya başlamıştır. Sonunda bu çekişmeler boş ve açık alanların benimsenmesi ve korunmasını ortaya çıkarmıştır. Bu durumun Osmanlı Asayiş Ekipleri'nce arazi ve yurtluk çatışması olarak adlandırılmasıyla sorun, Osmanlı Eyalet Meclisleri'nde gündeme alınmıştır. Yapılan görüşmeler sonunda Osmanlı Devleti, 1858 yılında "Arazi Nizamnamesi" adıyla bir kanun çıkartmıştır. Kanun ile Osmanlı topraklarında her vatandaş tapulu arazi alma ve kullanma yetkisine sahip olmuştur (Kaynak: Avcı B. - Karaağaç G. Daidala'dan Göcek'e 2009).

Bu gelişme üzerine Göcek, İnlice, Gökçeovacık ve Karacaören yerleşim birimlerinde yaşayan insanlar da bölgedeki diğer insanlar gibi; Arazi Nizamnamesi ile buldukları ve yaşadıkları kışlak (köyleri) ve yaylaklarında (Pırnaz, Gedre, Poyrazoluk, Karanfilli) tapulu arazilere sahip olmuştur. Artık göçerler asırlarca süregelen göçerlik hayatını bitirerek, yerleşik düzene geçmişlerdir ((Kaynak: Avcı B. - Karaağaç G. Daidala'dan Göcek'e 2009).

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nin diğer dikkat çekici ve tarihi öneme haiz yerleşim alanı Kayaköy'dür. Köyün kuruluşunu, M.Ö. 1500'lü yıllara kadar götürenler vardır. Likya'lı antik coğrafyacı yazar Strabon'un eserlerinde bahsettiği antik Karmylessos şehrinin Kayaköy olduğunu ileri sürenler vardır. Bölgede harabe halinde antik kalıntılar varsa da bu tez doğrulanmamıştır. Bölge, Afkula Manastırı ve Gemiler Adası gibi tarihi önemi haiz değerler barındırmaktadır. Eski ismi Levissi olan Kayaköy'ün asıl önemi; 1923 yılında Türkiye - Yunanistan arasında gerçekleştirilen nüfus mübadelesi neticesi köye iskân edilen Batı Trakya Türklerinin, uyum sorunu yaşayarak köyü boşaltmaları ve köyün metruk bir halde de olsa canlı müze olarak günümüze ulaşmasıdır (Kaynak: Avcı B. - Karaağaç G. Daidala'dan Göcek'e 2009).

2.2 COĞRAFİ KONUMU

Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi, Muğla İli'nin Akdeniz Bölgesi sınırları içinde ve il merkezinin 120 km. güneydoğusunda yer almaktadır. Mendos Dağı'nın eteğinde, iç körfezin hemen doğu kenarında yer almaktadır. Teke Yarımadası'nın batı kesiminde yer alan Fethiye İlçesi'nin kuzeybatısında Köyceğiz İlçesi, kuzeyde Denizli, Burdur, doğuda ise Antalya İli yer almaktadır.

Şekil 2.2. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesinin Uydu Görünümü

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi; Muğla İli'nin Akdeniz Bölgesi sınırlarını dâhilinde 816,02 km²'lik alanda 12 yerleşim birimini içine alır. Bölgede kıyı boyunca küçük koylar ve körfezler bulunmaktadır ve bunun en özgün örneği Göcek Koyu'dur.

Bölgede bitki örtüsü, makiler ve yüksek yerlerde *konifer* ormanlarından oluşur. Ayrıca, taban suyu yüksek olan dere içleri ve deltalarda endemik tür olan *günlük ağacı* ormanları bulunmaktadır. *Günlük ağacından* elde edilen sıgla yağı, kozmetik ve ilaç sanayinde kullanılmaktadır.

Bölgenin güney kıyıları, birdenbire yükselen sarp dağlarla kaplıdır. Fethiye Körfezi'nden sonra karada süren ve Fethiye İlçe alanını da kapsayan çöküntü alanlarıyla deniz ve Eşen Havzası arasını dolduran kütle, Babadağ adını almış olup, ormanlarla kaplı kıyı kuşağına dek sokulmaktadır. Yörede, 3. zamanın sonlarıyla 4. zamanda yoğun tektonik hareketler, çökme ve yükselmelerle yeni koy ve burunların ortaya çıkmasına yol açmıştır. Çökmeler sonucu akarsuların açtığı vadiler deniz sularıyla dolmuş, ara ve yan vadiler, karaya iyice sokulan koylar ve körfezlere dönüşmüştür.

Bölgede kıyı boyunca küçük koylar ve körfezler bulunmaktadır, bunun en özgün örneği Göcek Koyu'dur. Belceğiz Köyü'ndeki Ölü Deniz Lagün'ü sakın bir görünüm arz eder. Görülmeye değer koylar arasında Turunç Pınarı Koyu, Kalemya Koyu, Samanlık ve Boncuklu koyları yer alır. Fethiye Körfezi'nin batı ve kuzeybatısına doğru uzanan irili ufaklı adalar Oniki Adalar diye adlandırılır. Bu adaların başlıcaları; Şövalye Adası, Tersane Adası, Kızıl Ada, Katrancı Adası, Delikli Adalar, Kızılan Ada, Hacı Halil Adası, Yassıca Adası ve Domuz Adası'dır (Kaynak: Avcı B. - Karaağaç G. Daidala'dan Göcek'e 2009).

Yörede, tipik Akdeniz iklimi hâkimdir; sıcak ve kurak geçen yaz mevsimi ve ılık ve serin kış ayları yöre iklimini genel karakteridir. En sıcak iklim kuşağında yer alan bölgenin sıcaklık ortalamaları oldukça yüksek değerlerdedir. Akdeniz iklim özelliklerini 600 metreye kadar görülebilmektedir. Ortalama sıcaklık, 30 derece civarındadır. Bölgenin coğrafik durumu (dağların denize dik olması) sebebiyle iç kesimler kıyıdan daha fazla yağış almaktadır. Nem oranı, diğer sahil kentlerine göre düşüktür.

Bölge bitki örtüsü, kıyıda makiler ve daha yüksek yerlerde Konifer ormanlarından meydana gelir. Bu ormanlar *Pinus nigra* (Karaçam), *Pinus brutia* (Kızılçam) ve *Cedrus sp.* (*Sedir*) ormanlarıdır. Kıyılarda fundalıklar, zeytinlikler, meşelikler ve narenciye bulunmaktadır. Ayrıca dere içlerinde, deltalarda ve taban suyunun yüksek olduğu yerlerde yetişen *Liquidambar orientalis* (*Günlük ağacı*) ormanları endemik türler arasında yer alır. *Günlük ağacından* elde edilen sığıla yağı, kozmetik ve ilaç sanayinde kullanılmaktadır. Ayrıca makiler arasında önemli yer tutan *palamut ağacı*, *delice zeytin*, *ahlât*, *sandal*, *akçakesme*, *menengiç*, *keçiboynuzu*, *defne*, *hayıt*, *mersin*, *tespih ağacı*, *andız*, *söğüt*, *akasya sumak*, *karamuk* gibi başlıca ağaç türleri bulunmaktadır. Dere ve su kenarlarında ise *çınar*, *kavak*, *kızılağaç* bol miktarda görülmektedir (Kaynak: Avcı B. - Karaağaç G. Daidala'dan Göcek'e 2009).

Bölgenin önemli ot türleri ise *tırtıl*, *deve diken*, *efek*, *kanyaşı*, *ayrık*, *topalak*, *sirken*, *yabani yulaf*, *yabani çulluk*, *narpız*, *tuzluk*, *ada çayı*, *salep*, *bağdibi*, *kara diken*, *sakız diken*, *çakırdiken*dir (Kaynak: Avcı B. - Karaağaç G. Daidala'dan Göcek'e 2009) .

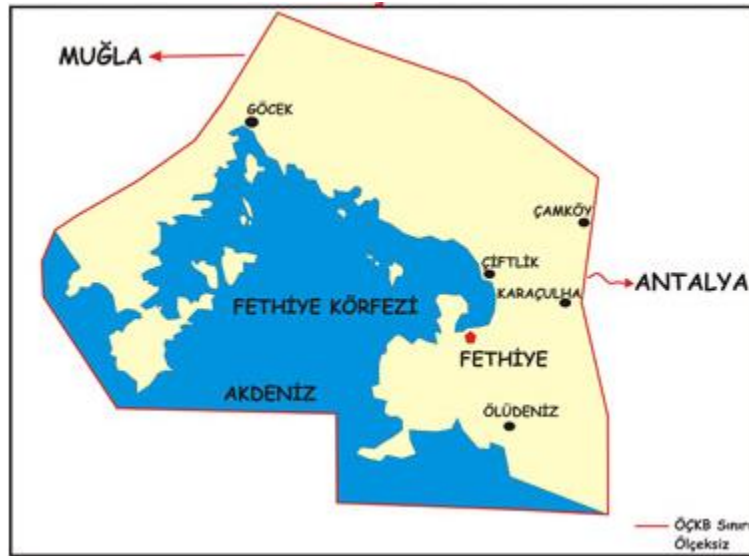
Akdeniz havzası içinde 5 türle temsil edilen deniz kaplumbağalarından 3 türü (*Caretta Caretta*, *Chelonia Mydas*, *Dermochelys Coriacea*) ülkemiz deniz sularında tespit edilmiştir. **Bern Sözleşmesi** ve **CITES** ile koruma altına alınan *Caretta Caretta* ve *Chelonia Mydas* türlerinin üreme alanlarından bir de Fethiye Kumsalı'dır.

Akdeniz'de biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik çalışmalar uluslararası düzeyde, Barcelona Sözleşmesi'nin ek protokollerinden olan "Akdeniz'de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitlilik Protokolü" çerçevesinde sürdürülmektedir. Protokolün ilk hali "Akdeniz'de Özel Olarak Korunan Alanlara Ait Protokol"dür. 1995 yılında revize edilerek adı "Akdeniz'de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitlilik Protokolü" olarak değiştirilmiştir. Taraf ülkeler tarafından, 1982 yılında imzalanan protokol, 26 Mart 1986'da yürürlüğe girmiştir. Türkiye'nin protokole taraf olmasının ardından, konuyla ilgili ulusal uygulamalardan sorumlu bir otorite olarak, 1989 yılında Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kurulmuştur. Bugüne kadar içinde Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nin de yer aldığı 14 bölge, Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit ve ilan edilmiştir (Kaynak: Türkiye'nin Çevre Konusunda Taraf Olduğu Uluslararası Sözleşmeler, www.ockkb.gov.tr).

2.3 İDARİ YAPI

Muğla İli'ne bağlı ve geniş bir alanı kapsayan Fethiye İlçesi'nde 71 köy muhtarlığı, 1 merkez ve 12 belde olmak üzere 13 belediye ve 51 mahalle muhtarlığı mevcuttur (Kaynak: Fethiye Kaymakamlığı - 2010, www.fethiye.gov.tr).

Fethiye Merkez İlçe'ye bağlı olan beldeler; Çamköy, Çiftlik, Ölüdeniz, Karaçulha, Seki, Kumluova, Göcek, Kadıköy, Kemer, Yeşil Üzümlü, Karadere ve Eşen'dir.

Şekil 2.3. Fethiye Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Muğla İli Fethiye İlçesi ve ilçeye bağlı 6 belde ve 6 köyden oluşmaktadır. ÖÇK Bölgesi Fethiye Merkez İlçe, Ölüdeniz, Karaçulha, Çamköy, Çiftlik, Göcek belde belediyeleri ile Gökçeovacık, İnce, Kargı, Yanıklar, Kayaköy ve Keçiler köylerinden oluşmaktadır.

2.4 DEMOGRAFİK YAPI

Muğla nüfusu, 2009 TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre 802.381 kişidir. Nüfusun 339.757'si şehirlerde, 462.624'ü ise belde ve köylerde yaşamaktadır.

Tablo 2.4.1. Muğla İli İçin, Türkiye Karşılaştırmalı Nüfus Göstergeleri			
		Muğla	Türkiye
Toplam Nüfus	1990	562.809	56.473.035
	2000	717.384	67.853.315
	2009	802.381	72.561.312
Şehir	1990	198.080	33.656.275
	2000	274.963	44.099.956
	2009	339.757	54.807.219
Köy	1990	364.729	22.816.760
	2000	442.421	23.753.359
	2009	462.624	17.754.093
Yıllık Nüfus Artış Hızı (Binde)	1990	26,23	21.71
	2000	23,97	18.78
	2009	13,75	14,5
Nüfus Yoğunluğu	1990	42	73
	2000	54	88
	2009	62	94

Kaynak: Türkiye İstatistik Yıllığı, TÜİK, 2009

2000 yılında Muğla İli'nde şehirleşme oranı % 38 (Türkiye genelinde % 65, Ege Bölgesi'nde % 62), yıllık nüfus artış hızı ‰ 24.26, kilometrekare başına düşen kişi sayısı ise 54'tür. 2009 yılı verilerine göre ise şehirde yaşayanların oranı % 42.3, köyde yaşayanların oranı % 57.7'dir. Muğla İli'nin şehirleşme oranı gerek Ege Bölgesi, gerekse Türkiye oranlarından oldukça düşüktür. Nüfus yoğunluğu da bölge ve ülke rakamlarının çok altında olan Muğla'nın yıllık nüfus artış hızı (‰ 13,75),Türkiye nüfus artış hızının (‰ 14,5) altındadır. Muğla, Ege Bölgesi'nin İzmir'den sonra en çok göç alan ikinci ili durumundadır (Kaynak: Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Ekonomik Rapor, 2007 - TÜİK 2009 İstatistik Yıllığı).

Muğla İli'ne bağlı ilçelerin 2009 yılı nüfus göstergeleri incelendiğinde; Muğla Merkez İlçe (‰ 47,5), Dalaman (‰ 32,9), Bodrum (‰ 32,1), Ortaca (‰ 25,6) ve Fethiye (‰ 9,7) ilçelerinin nüfusu artmıştır. Marmaris (‰ -19,3), Ula (‰ -10,4) ve Datça (‰ -6,7) ilçelerinin nüfusu ise azalmıştır (Kaynak: TÜİK, ADNKS 2009).

Araştırma alanı içinde yer alan Fethiye İlçesi'nin Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi kapsamında yer alan belde ve köy nüfusları Tablo 2.4.2'de görülmektedir.

Tablo 2.4.2. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nin Nüfusu (2009 ADNKS)			
	TOPLAM	ERKEK	KADIN
Fethiye Merkez	72.003	36.225	35.778
Çamköy	3.940	2.027	1.913
Çiftlik	2.620	1.358	1.262
Göcek	4.039	2.118	1.921
Karaçulha	12.794	6.452	6.342
Ölüdeniz	4.532	2.383	2.149
Gökçeovacık	380	191	189
İnlice	830	431	399
Kargı	1.501	726	775
Kayaköy	680	351	329
Keçiler	193	99	94
Yanıklar	1.791	891	900
TOPLAM	105.303	53.252	52.051

Kaynak: Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması, 2010 (<http://tuikapp.tuik.gov.tr/nufusmenuapp/menu.zul>) ve (<http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>) verilerinden derlenmiştir.

Tablo 2.4.2'de görüldüğü gibi, ÖÇK Bölge nüfusu 2009 TÜİK verilerine göre 105.303 kişidir. Bu nüfusun % 49'unu kadın, % 51'ni erkekler oluşturmaktadır. Yerleşim birimleri bazında, bölge nüfusunun % 68'ini Fethiye merkezi oluşturmaktadır. Nüfusun % 5'i de kırsal alan olarak köylerde ve geri kalan % 26'lık oranı da beldelerde yaşamaktadır. Bu nedenle bölge içinde kırsal nüfusun etki alanı oldukça düşüktür.

Tablo 2.4.3. Yıllara Göre Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Yerleşim Birimleri Nüfusu (1970-2009)

	1970	1975	1980	1985	1990	2000	2007	2008	2009
Fethiye Merkez	10.627	12.700	14.294	21.442	25.783	50.689	66.271	68.285	72.003
Çamköy	422	864	1.102	1.785	2.169	2.980	3.891	3.977	3.940
Çiftlik	**	**	**	**	1.022	2.005	2.217	2.720	2.620
Göcek	1.862	2.120	2.103	2.166	2.914	4.005	3.625	4.021	4.039
Karaçulha	3.317	4.123	4.477	5.291	5.656	8.574	13.063	13.114	12.794
Ölüdeniz	962*	1033*	956*	1241*	2527*	5.600	2.974	4.707	4.532
Gökçeovacak	445	382	360	375	334	356	334	377	380
İnlice	474	565	614	718	737	695	815	840	830
Kargı	871	962	1.272	1.587	1.110	1.163	1.431	1.426	1.501
Kayaköy	536	529	531	521	584	1.524	641	682	680
Keçiler	168	182	201	189	205	204	157	154	193
Yanıklar	985	1.143	1.200	1.240	1.470	2.598	1.792	1.806	1.791
TOPLAM	19.707	23.570	26.154	35.314	41.984	80.393	97.211	102.109	105.303

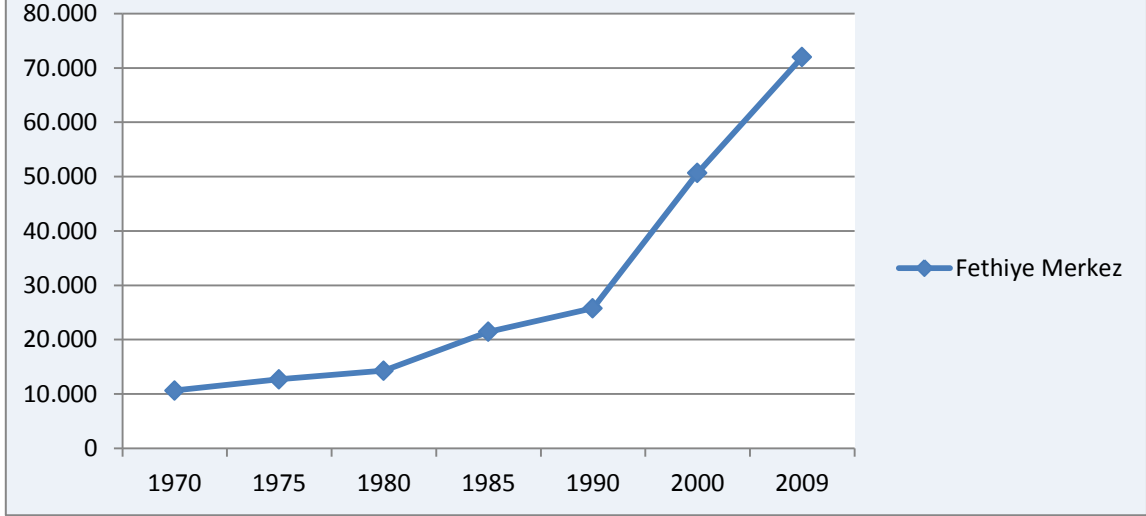
Kaynak: Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması, 2010
(<http://tuikapp.tuik.gov.tr/nufusmenuapp/menu.zul>) ve (<http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>) verilerinden derlenmiştir.

Tablo 2.4.3’de görüldüğü gibi, ÖÇK Bölge nüfusunun 1970 - 2009 yılları arasında 19.707’den 105.303’e yükseldiği görülmektedir. Bölge nüfusu yaklaşık 18 katlık bir artış göstermiştir. Kırsal alanda köylerden, Gökçeovacak’da, 1970 ile 2009 arasında bir nüfus kaybı görülmektedir. Nüfusu en çok artan Kargı, İnlice, Yanıklar ve Kayaköy köyleri olmuştur. Bu köylerde nüfus artışının 1970 - 2009 yılları arasında yaklaşık iki kat olduğu görülmektedir.

*ÖÇK Bölgesi yerleşim yerlerinden Ölüdeniz Beldesi’nin 1970 - 2000 tarihleri arasında nüfus bilgisini TUİK kayıtlarından temin etmek mümkün olmamıştır. Ölüdeniz Beldesi Hisarönü ve Ovacık köylerinin birleştirilmesiyle sonradan oluşturulmuş bir kamu tüzel kişiliğine sahiptir. Bu nedenle Ölüdeniz Beldesi’nin 1970 - 2000 arası nüfus bilgileri, beldenin iki mahallesi olan Hisarönü ve Ovacık köylerinin nüfus toplamı baz alınarak oluşturulmuştur.

**ÖÇK Bölgesi yerleşim yerlerinden Çiftlik Beldesi’nin 1970 - 1990 tarihleri arasında nüfus bilgisini TUİK kayıtlarından temin etmek mümkün olmamıştır. Yaptığımız araştırma neticesi Çiftlik Beldesi yerleşim yerinin söz konusu zaman diliminde Kargı Köyü’nün bir mahallesi konumunda olduğunu ve bu köyden ayrılarak belediye tüzel kişiliği haline geldiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla 1970 - 1990 tarihleri arasında belde nüfusunu tespit etmek mümkün olmamıştır.

Şekil 2.4.1. Yıllara Göre ÖÇK Bölgesi'ndeki Fethiye Merkez Nüfusu Sayıları (1970-2009)

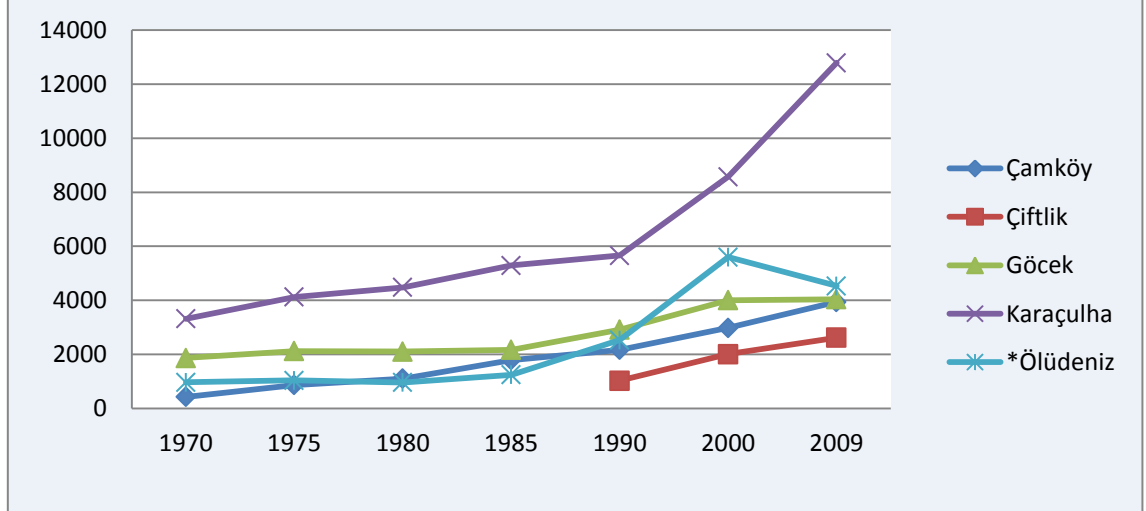

Kaynak: Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması, 2010 (<http://tuikapp.tuik.gov.tr/nufusmenuapp/menu.zul>) ve (<http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>) verilerinden derlenmiştir.

Fethiye İlçesi'nin nüfusu 1970 yılından itibaren sürekli artış göstermiş, 1990'lı yıllardan itibaren ise nüfus artışı katlanarak yükselmiştir (Şekil 2.4.1).

Fethiye'nin yıllık nüfus artış hızı binde 18.92'dir. Muğla'nın ilçeleri karşılaştırıldığında, en fazla nüfusa sahip olan ilçe Fethiye olarak görülmektedir. İlçenin, Muğla İli içerisindeki nüfus payı % 21,5'dir. Fethiye dışarıdan göç alan bir yerleşimdir. 2000 yılı nüfus sayımında 154 bin civarında olan ilçe nüfusu 2008 yılında 181 bin civarına çıkarak önemli bir artış kaydetmiştir (Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Ekonomik Rapor - 2008).

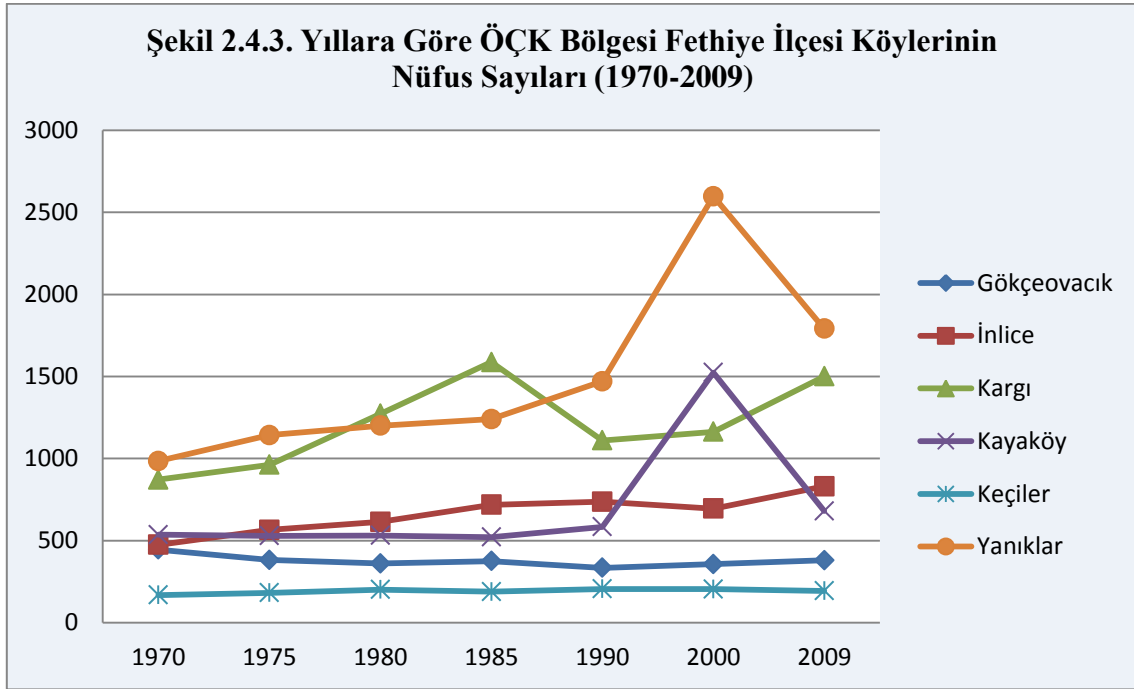
Şekil 2.4.2. Yıllara Göre ÖÇK Bölgesi Fethiye İlçesi Beldelerinin Nüfus Sayıları (1970-2009)

Kaynak: Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması, 2010 (<http://tuikapp.tuik.gov.tr/nufusmenuapp/menu.zul>) ve (<http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>) verilerinden derlenmiştir.

*Ölüdeniz'in 2000 yılı öncesi nüfusu Hisarönü ve Ovacık köy nüfuslarıdır.

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nde yer alan beldelerin nüfus artışları incelendiğinde, tüm beldelerde 1990 yılına kadar istikrarlı ve düzenli bir nüfus artışı olduğu görülmektedir. 1990 ile 2000 arasında Çamköy, Çiftlik ve özellikle Karaçulha Beldesi'nde nüfusun katlanarak arttığı görülmektedir. Göcek Beldesi'nde 1985 - 2000 yılları arasında nüfus artmakla birlikte, 2000 - 2009 yılları arasında nüfus artışı durmuştur. Ölüdeniz Beldesi'ne ilişkin 2000 öncesine ait nüfus kaydı bulunamamıştır. Bu nedenle 1970 - 2000 arasında beldeyi oluşturan Ovacık ve Hisarönü köy nüfuslarının toplamı alınmıştır. Ölüdeniz Beldesi'nde 1990 - 2000 yılları arasında nüfus artmış, 2000 - 2009 yılları arasında düşme eğilimine girmiştir (Şekil 2.4.2).

Kaynak: Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması, 2010 (<http://tuikapp.tuik.gov.tr/nufusmenuapp/menu.zul>) ve (<http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>) verilerinden derlenmiştir.

Köy nüfus artışında Kargı ve Yanıklar köylerinde önemli dalgalanmalar olmuştur. Diğer köylerin nüfus değişiminde durağanlık gözlenmektedir. Özellikle 2000 yılından sonra Yanıklar ve Kayaköy nüfusunda dikkate değer bir nüfus azalması görülmektedir. Dalgalı bir seyir takip eden Kargı Köyü'nün nüfusu ise artma eğilimindedir (Şekil 2.4.3).

2.5 SOSYO - EKONOMİK YAPI

2.5.1 Araştırma Alanında Bulunan Yerleşim Yerleri

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nin sosyo - ekonomik yapı analizi ilgili kurum ve kuruluşlardan elde edilen veriler ile muhtar görüşmeleri kapsamında derlenen bulgulara dayanmaktadır. Bu değerlendirmede yerleşim birimlerinin idari yapı özellikleri veri toplamada belirleyici olmuştur. Genellikle il ve ilçe düzeyinde bazı sistematik kayıtlara ulaşılmakla birlikte, özellikle kırsal yerleşim birimleri olan köy ve beldelere ilişkin verilerin derlenmesinde muhtar beyanlarına dayalı bilgiler temel alınmıştır (Tablo 2.5.1.1).

Tablo 2.5.1.1. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Köy Yerleşim Özet Sosyo - Ekonomik Yapı					
Yerleşim Yeri	2009 Nüfus*	Hane Sayısı**	Kamusal Yapılar	Altyapı	Geçim Kaynakları
Gökçeovacık	380	120	Muhtarlık, Cami, Sağlık Evi, Eğitim taşınmalı	İçme Suyu Şebekesi var. Kanalizasyon Yok	Sınırlı Sayıda Tarımsal Faaliyet (Zeytin-Arıcılık), Ücretli İşçilik, Turizm
İnlice	830	290	Muhtarlık İlköğretim Okulu(1-8 Yıl), Cami	Kanalizasyon yok, İçme Suyu Şebekesi Var	Turizm İşçiliği, Kısmi Tarım
Kargı	1501	400	Muhtarlık, Cami, İlköğretim Binası	Su Şebekesi Var, Kanalizasyon Yok	Seracılık ve Narenciye, Turizm-Pansiyonculuk
Yanıklar	1791	962	Muhtarlık, Cami, İlköğretim, Sağlık Ocağı	Su Şebekesi var ama yazın yetersiz, Kanalizasyon yok	Çiftçilik- Seracılık, Turizm, Balık Üreticiliği
Kayaköy	680	250	Muhtarlık, Sağlık Evi	Kanalizasyon Yok, İçme Suyu Şebekesi Var	Turizm, Sınırlı Sayıda Tarımsal Faaliyet
Keçiler	193	120	Cami, Eğitim Taşınmalı	Kanalizasyon Yok, İçme Suyu Şebekesi Var	Turizm, Tarım

*2009 TÜİK ADNKS Verileri

** 2010 Muhtar beyanları

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Muhtar Görüşmeleri

TÜİK 2009 ADNKS verilerine göre Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi içerisindeki kırsal yerleşim alanında 1.791 kişilik nüfusu ile Yanıklar Köyü, en yoğun yerleşim birimi iken, 193 kişilik Keçiler Köyü, nüfusu en düşük yerleşim birimini oluşturmaktadır. Kamusal hizmetler açısından kırsal yerleşim birimleri arasında farklılıklar görülmektedir.

Tablo 2.5.1.2. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Belediye Yerleşim Özet Sosyo - Ekonomik Yapı

Yerleşim Yeri	2009 Nüfus*	Hane Sayısı**	Kamusal Yapılar	Altyapı	Geçim Kaynakları
Fethiye Merkez	72.003	20572	Kaymakamlık ve Belediye Başkanlığına bağlı kamu kurumları, İçişleri Bakanlığına bağlı kamu kurumları, Diğer bakanlıklara bağlı ve özerk kamu kuruluşları temsilcilikleri, Adliye	İçme Suyu ve Kanalizasyon şebekesi mevcuttur. Atıksu arıtma sistemi mevcuttur Liman bulunmaktadır.	Turizm, Tarım, Ticaret, İnşaat, Hizmet Sektörü, Denizcilik
Ölüdeniz	4532	1300	Belediye, İlköğretimokulu, 1Sağlık Ocağı, 4 Cami	Kanalizasyon Eksik, Su Şebekesi Eksik	Turizm
Karaçulha	12794	3973	Belediye, Sebze Hali, 6 İlköğretim Okulu, 2 Lise, Meslek Yüksek Okulu, 6 Cami, Sağlık Ocağı	Kanalizasyon yok, İçme Suyu Şebekesi Var	Tarım, Seracılık
Çamköy	3940	1500	Belediye, İlköğretim Okulu, 5 Cami, Sağlık Birimi	Kanalizasyon yok, İçme Suyu Şebekesi Var	Seracılık
Çiftlik	2620	1120	İlköğretim Okulu, 2 Cami, Belediye, Sağlık Birimi	Kanalizasyon yok, İçme Suyu Şebekesi Yenilenme aşamasında	Tarım, Turizm
Göcek	4039	2200	Belediye, 2 Cami, Sağlık Ocağı, Jandarma, İlköğretim Okulu, Lise	İçme Suyu Şebekesi Var, Kanalizasyon Var	Turizm

*2009 TÜİK ADKS Verileri

** 2010 Belediye Görüşmeleri

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Belediye Görüşmeleri

Tablo 2.5.1.1. ve Tablo 2.5.1.2.'ye ilave olarak Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'ndeki yerleşim birimlerini betimleyen veriler; ilgili yerleşim yerleri adları altında, alt başlıklar halinde ayrıntılı olarak verilmiştir.

2.5.1.1 Fethiye İlçe Merkezi

Fethiye İlçe Merkezi'nde 15 mahallede, 20.572 hanede, 2009 ADNKS'ye göre 72.003 kişi yaşamaktadır. Bu nüfusun 36.225'i erkek, 35.778'i kadındır. İlçe genelinde km²'ye 56 kişi düşmektedir. İlçe kaymakamlık ve merkez belediyesi çatısı altında tüm ilgili kamu kurumu yapılanmasına sahiptir. İlçede, İlçe Kaymakamlığı ve İlçe Belediyesi'ne bağlı kamu kurumları dışında; DSİ İşletme ve Bakım Mühendisliği, Meteoroloji İstasyon Müdürlüğü, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Müdürlüğü, PTT, Jandarma Komutanlığı, Emniyet Müdürlüğü, Karayolları 131. Şube Şefliği, Askerlik Şube Başkanlığı, Gümrük -

Muhafaza Müdürlüğü, Liman Başkanlığı, Devlet Hastanesi, Orman İşletme Müdürlüğü, Müze Müdürlüğü, Adliye gibi kurumlar bulunmaktadır (Kaynak: Fethiye Kaymakamlığı -2010).

İlçede altyapı olarak içme suyu şebekesi, kanalizasyon şebekesi, atık su arıtma tesisi mevcuttur. Katı atık ve çöpler ilçe belediyesi tarafından toplanmakta ve katı atık toplama merkezinde muhafaza edilmektedir (Kaynak: Fethiye Belediyesi, Fen İşleri Müdürlüğü - 2010).

İlçe ekonomisi, turizm ve tarım üzerine şekillenmiştir. İlçe, turizm sektörünün büyümesine bağlı olarak dışarıdan göç almaktadır. Bu eğilim inşaat sektöründe büyümeyi sağlamaktadır. Tarım sektöründe ise seracılık (turfanda sebze üretimi) en önemli kalemdir ve istikrarlı bir büyüme eğilimindedir. Turizme bağlı denizcilik, (yatçılık - turculuk - marina işletmeciliği gibi) gelişen önemli bir sektördür. Büyük ölçekli sanayi kuruluşu bulunmamakla birlikte ticaret ve küçük ölçekli imalat sektörü gelişme eğilimindedir.

Fethiye Vergi Dairesi, vergi mükellefleri sicil kaydına göre, ilçede ticari işletme olarak 73 seyahat acentesi, 521 otel - motel - pansiyon - apart işletmesi, 694 restoran - bar - kafeterya - disko ve kulüp işletmesi, 198 deniz taşıtları işletmesi (yat, tekne vb.), 139 sanayi sektörü (imalathaneler), 522 inşaat işi ile uğraşanlar ve inşaat malzemesi satıcısı, 1.103 nakliyecisi (yük taşımacılığı), 47 doktor muayenehanesi, 506 avukatlık ve mimarlık bürosu, 6 özel hastane ve poliklinik, 27 özel okul - kreş - dersane ve sürücü kursu, 5 organizasyon firması, 707 tuhafiyeye - konfeksiyon - deri ve hazır giyim eşyası satış yeri, 148 beyaz eşya satış yeri, 161 mobilya - mefruşat - perde - halı vb. satış yeri, 87 unlu mamuller ve diğer gıda ürünleri satıcısı, 68 zirai alanda faaliyet gösteren ticarethaneler, 705 hediyelik eşya satıcısı ve hırdavatçı, 119 mermer - maden - taşocağı ve kum ocağı işletmesi ve diğer alanlarda faaliyet gösteren 7.266 ticarethaneden oluşan toplam 14.543 vergi mükellefi bulunmaktadır (Kaynak: Fethiye Vergi Dairesi, 2010).

Fethiye İlçesi'nin sosyo - ekonomik yapısına ilişkin veriler "Tablo 2.5.1.2'de yer alan özet tablo ile rapor içinde tarım ve hayvancılık, sanayi ve ticaret, turizm, eğitim, demografik yapı ve sağlık alt başlıkları ve rapor ekinde yer alan Merkez Tayin Formları" kapsamında ayrıntılı olarak verilmiştir.

2.5.1.2 Çamköy Beldesi

Çamköy Beldesi'nde 2 mahallede, 1500 hanede, 2009 ADNKS'ye göre 3940 kişi yaşamaktadır. Belde 1998 yılında belediye tüzel kişiliğini kazanmıştır. Belde de kamu kurumu olarak belde belediyesi, 1 - 8 yıllık ilköğretim okulu, sürekli 2 doktorun bulunan aile sağlığı merkezi ve 5 cami mevcuttur. Belediye bünyesinde 2 itfaiye aracı hizmet vermektedir.

Kanalizasyon şebekesi proje aşamasındadır. Foseptik kullanılmaktadır. İçme suyu şebekesi mevcuttur. Arıtma tesisi yoktur. Katı atık ve çöpler belde belediyesi tarafından toplanmaktadır.

Sivil toplum kuruluşu olarak Minibüsçüler Kooperatifi ve Tarımsal Kalkınma Kooperatifi hizmet vermektedir. Çamköy - Fethiye arasında sabah 06:30, gece 24:00 arasında karşılıklı her saat minibüs çalışmaktadır.

Çamköy Beldesi'nin % 80'i tarımsal faaliyette bulunmaktadır. Seracılık ve turfanda sebze üretimi temel gelir kaynağıdır. Domates, salatalık, patlıcan, biber yetiştirilen temel ürünlerdir. Yetiştirilen tarımsal ürünler Çamköy Sebze Hali'nde pazarlanmaktadır.

Diğer bir gelir kaynağı turizmdir. Turizme yönelik 1 adet altın işleme ve satış yeri bulunmaktadır. Bu işyerinde 30 elaman istihdam edilmektedir. Belde de bu tesis haricinde turizme yönelik herhangi başka bir oluşum yoktur. Bununla birlikte özellikle beldenin gençleri çevre yerleşim yerlerinde turizm sektöründe işçi olarak çalışmaktadır.

Beldede, ticari işletme olarak 1 torf işleme tesisi, 2 zirai ilaç ve gübre satış yeri, 2 ekmek fırını, 10 market, 5 lokanta, 1 restoran, 1 internet kafe, 5 kahvehane, 4 demir doğrama atölyesi, 5 marangozhane, 3 mermer işleme atölyesi, 1 kırtasiye, 3 inşaat malzemeleri satıcısı ve 1 eczane faaliyet göstermektedir.

Belediye Fen İşleri Dairesi, beldenin köy olduğu dönemden kaynaklanan kaçak yapılaşma oranının % 60 olduğunu, belediye idaresinin kurulmasıyla beraber yeni kaçak yapıya izin verilmediğini ifade etmiştir.

Belde'nin dışarıdan göç aldığı ve buna paralel olarak aşırı nüfus artışı olduğu belirtilmiştir. Nüfus artışının konut, imar ve sosyal alanlarda sorunlara neden olduğu, çözüm için yeni alanların imara açılması gerektiği beyan edilmiştir (Kaynak: Çamköy Belediyesi, 2010).

2.5.1.3 Çiftlik Beldesi

Çiftlik Beldesi'nde 2 mahallede, 1120 hanede, 2009 ADNKS'ye göre 2620 kişi yaşamaktadır. Belde 1998 yılında belediye tüzel kişiliğini kazanmıştır. Belde'de kamu kuruluşu olarak 1 belde belediyesi, 1 - 8 yıllık ilköğretim okulu, sağlık evi, 2 cami ve itfaiye bulunmaktadır.

Beldenin kanalizasyon şebekesi yapım aşamasındadır. İçme suyu şebekesi mevcut olmakla birlikte yeni ilaveler yapılmaktadır. Atık su arıtma tesisi yoktur. Katı atıklar ve çöpler belde belediyesince toplanmaktadır.

Belde de sivil toplum kuruluşu olarak Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ve Çiftlik Spor Kulübü faaliyet göstermektedir. Çiftlik - Fethiye arasında sabah 06:00, gece 24:00 saatleri arasında minibüs ve belediye otobüsleri çalışmaktadır.

Belde halkının % 40'ı tarımsal faaliyette bulunmaktadır. Seracılık gelişmiştir. Turfanda sebze üretimi yapılmaktadır. Diğer önemli gelir kaynağı turizm faaliyetlerinden elde edilmektedir. Beldede turistik işletme olarak 4 otel, 2 pansiyon ve 4 restoran bulunmaktadır. Bu işletmeler 70 - 80 kişilik istihdam oluşturmaktadır. Toplam yatak kapasitesi 450'dir.

Belde de ticari işletme olarak 1 ekmek fırını, 7 market, 3 marangozhane, 1 tekne yapım atölyesi, 3 demir doğrama atölyesi ve 3 kahvehane faaliyet göstermektedir.

Belde dışarıdan göç almaktadır. Kaçak yapılaşmanın olmadığı beyan edilmiştir.

Yapılarda parselin küçük ve inşaat alanını düşük olması nedeniyle yeni inşaat yapılmasında zorluk yaşandığı, ruhsat almanın sorun oluşturduğu beyan edilmiştir. İmar planı üzerinde revizyon beklentisi olduğu tespit edilmiştir (Kaynak: Çiftlik Belediyesi, 2010).

2.5.1.4 Göcek Beldesi

Göcek Beldesi'nde 4 mahallede, 2200 hanede, 2009 ADNKS'ye göre 4039 kişi yaşamaktadır. Belde 1989 yılında belediye tüzel kişiliğini kazanmıştır. Belde dışarıdan göç almaktadır. Yaz mevsiminde nüfus iki kat artmaktadır. Beldede kamu kurumu olarak belediye, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Liman Başkanlığı, Gümrük Muhafaza Müdürlüğü, Jandarma Karakolu, belediyeye bağlı itfaiye teşkilatı, PTT, 2 cami, 1 - 8 yıllık ilköğretim okulu ve 1 lise bulunmaktadır.

Belde de içme suyu şebekesi, kanalizasyon şebekesi, atık su arıtma tesisi ile ÖÇKKB tarafından kurulan ve belediyeye devredilen katı atık depolama merkezi mevcuttur. Katı atık ve çöpler belde belediyesince toplanmaktadır.

Belde de bulunan sivil toplum kuruluşları Göcek Yardım Sevenler Derneği, Göcek Kültür ve Turizm Derneği, Atatürkçü Düşünce Derneği Şubesi ve Hayvan Sevenler Derneği'nden oluşmaktadır. Denizcilik ve Taşıyıcılar kooperatifleri faaliyet göstermektedir.

Belde de Türkiye çapında şehirlerarası yolcu taşıma ağı olan iki tane otobüs firmasının temsilciliği bulunmaktadır. Göcek - Fethiye arasında sabah saat 06:00 ile akşam saat 24:00'a kadar, saat başı minibüs seferleri yapılmaktadır.

Beldede, 53 hane geçimini tarımsal faaliyetten sağlamaktadır. Tarım alanı büyüklüğü 7.537 dekadır. Belde de 80 ton buğday, 30 ton narenciye ve kısmi olarak fiğ, susam ve arpa yetiştirilmektedir. 25 hane ise geçimini balıkçılıktan elde ettiği gelirlerle sürdürmektedir. Belde de, pazar günleri yerel pazar kurulmaktadır.

Belde de ticari işletme olarak 1 ekmek fırını, 5 ulusal ölçekli büyük marketin şubesi, 4 market, 3 bakkal, 5 marangozhane, 3 demir doğrama atölyesi, 7 hediyelik eşya ve halı satıcısı, 2 kırtasiye, 3 eczane, 2 nalbur, 2 kahvehane ve 3 kafeterya hizmet vermektedir.

Beldenin temel geçim kaynağını turizm faaliyetleri oluşturmaktadır. Belde de toplam 964 yatak kapasitesine sahip 37 konaklama hizmeti veren işletme bulunmaktadır. Ayrıca 29 restoran ve 1 piknik alanı bulunmaktadır. Belde de kayıtlı 1.014 tekne ve 994 gemi adamı bulunmaktadır. 4 şirket turculuk faaliyetinde bulunmaktadır.

Arıtma tesisinden çıkan suyun derin deşarj yapılması, körfezde kirliliğin önlenmesi amacıyla yapılan denetimlere ve görev alanına giren sahanın genişliği nedeniyle katı atık toplama konusunda belediyenin ÖÇKKB'den destek beklentisinde olduğu beyan edilmiştir (Kaynak: Göcek Belediyesi, 2010).

2.5.1.5 Karaçulha Beldesi

Karaçulha Beldesi'nde 3 mahallede, 3973 hanede, 2009 ADNKS'ye göre 12794 kişi yaşamaktadır. Belde 1970 yılında belediye tüzel kişiliğini kazanmıştır. Fethiye İlçe Merkezi'ne 3 km. uzaklıktadır. İlçe topraklarının bir kısmı ÖÇK Bölgesi sınırları dışındadır. Beldede kamu kurumu olarak 1 belde belediyesi, 5 ilköğretim okulu, 2 lise, 1 meslek yüksek okulu, 2 aile hekimliği birimliği, itfaiye, PTT acentesi, 6 cami, 1 ziraat teknisyenliği ve 1 öğrenci yurdu bulunmaktadır.

Beldenin kanalizasyon şebekesi projesi ihale edilme aşamasındadır. Halihazır foseptik kullanılmaktadır. İçme suyu şebekesi mevcuttur. Katı atık ve çöpler belde belediyesi tarafından toplanmaktadır. Atık su arıtma tesisi mevcut değildir. Karaçulha - Fethiye arasında sabah 06:00 gece 24:00 saatleri arasında minibüs seferleri yapılmaktadır.

Belde de; sivil toplum kuruluşu olarak 1 Tarım Kredi Kooperatifi, Karaçulha Kültür ve Yardımlaşma Derneği ve Cami Yaptırma ve Yaşatma Derneği hizmet vermektedir.

Beldenin geçim kaynaklarını % 80 oranında tarımsal faaliyetler oluşturmaktadır. Tarımın yapılış biçimi büyük oranda seracılık üzerine şekillenmiştir. Az da olsa tarla tarımı yapılmaktadır. Tarımsal ürünler çeşitlilik göstermekle birlikte büyük oranda turfanda sebze üzerindedir. Yetiştirilen başlıca ürünler; biber, domates, kabak, patlıcan, barbunya fasulye, salatalık, marul ve narenciyeden oluşmaktadır. Az da olsa hububat üretimi yapılmaktadır. 191 dekar arazi üzerinde zeytin yetiştirilmektedir. Toplam sera alanı 897.357 dekadır. Arıcılık yapan 12 hane ve 1.700 kovan mevcuttur. Hayvancılık hane içi tüketime yöneliktir. Beldede 500 büyükbaş, 2.600 küçükbaş ve 4.000 kümes hayvanı mevcuttur.

Beldede ticari işletme olarak; 1 özel göz hastanesi, 1 özel banka şubesi, 4 eczane, 22 yatak kapasitesine sahip 1 pansiyon, 1 zeytinyağı imalathanesi, 1 hidroelektrik santrali, 4 mermer atölyesi, 7 akaryakıt istasyonu, 15 zirai ilaç ve gübre satış yeri, 2 hırdavatçı, 188 adet sıhhi müessese, 3 adet gayri sıhhi müessese, 14 adet umuma açık ticari işletme, 20 sanayi kolunda faaliyet gösteren küçük esnaf hizmet vermektedir.

Belde dışarıdan göç almaktadır. Yerel yetkililer belde merkezinde ticari faaliyetlerin yoğunlaştığı Atatürk Caddesi civarında yapı yoğunluğunun artırılmasına yönelik bir imar planı değişikliği beklentisi içinde olduklarını beyan etmişlerdir (Kaynak: Karaçulha Belediyesi, 2010).

2.5.1.6 Ölüdeniz Beldesi

Ölüdeniz Beldesi'nde 3 mahallede, 1300 hanede, 2009 ADNKS'ye göre 4532 kişi yaşamaktadır. Belde 1992 yılında belediye tüzel kişiliğini kazanmıştır. Belde de sabit 3.150, yazlıkçı 2.000 ve 1.000 kadar İngiltere uyruklu yabancı yerleşimci hane mevcuttur. Kamu kurumu olarak belde belediyesi, 1 - 8 sınıflara eğitim veren 1 ilkokul, 1 Jandarma Karakolu, 1 aile hekimliği uygulaması kapsamında sağlık evi, itfaiye, 2 PTT acentesi ve 4 cami bulunmaktadır.

Beldenin sahil kesiminde kanalizasyon şebekesi mevcuttur. Ovacık ve Hisarönü mahallelerinin kanalizasyon şebekesi yoktur. İçme suyu şebekesi mevcuttur. Çöpleri ve katı atıkları belediye toplamaktadır. Sadece Belceğiz Mahallesi'nde atık su arıtma tesisi bulunmaktadır.

Belde de, Ölüdeniz Turizm Geliştirme Kooperatifi, Hisarönü Güzelleştirme Derneği, Tekneciler, Minibüsçüler ve Taksiciler kooperatifleri gibi sivil toplum kuruluşları faaliyet göstermektedir. Fethiye - Ölüdeniz arasında karşılıklı olarak sabah saat 06:00'dan akşam 12:00'a kadar her saat başı minibüs ve belediye otobüsü seferi düzenlenmektedir.

Beldenin temel geçim kaynağı turizm sektöründen elde edilen gelirler oluşturmaktadır. Tarım, hayvancılık, seracılık ve balıkçılık faaliyetiyle uğraşan hane yoktur. Arıcılık yapan hane sayısı 10 kadardır. Beldede pazartesi günleri yerel Pazar kurulmaktadır.

Beldenin otel, apart, pansiyon ve ev pansiyon olarak turistik yatak kapasitesi toplam 25.000 civarındadır. Gününbirlik çalışan 14 tur teknesi bulunmaktadır. Restoran - kafeterya sayısı 200 kadardır. Beldenin liman ve iskelesi bulunmamaktadır.

Belde de kayıtlı ticari işletme 850 - 900 arasında değişmektedir. 1 ekmek fırını, 50 market, 1 marangozhane, 2 hırdavatçı, 2 elektrikçi ve 60 kadar turistik hediye satan ticarethane faal durumdadır.

Beldenin en önemli probleminin altyapı eksikliği olduğu beyan edilmiştir. Özellikle kanalizasyon şebekesi hususunda eksiklik gözlemlenmiştir (Kaynak: Ölüdeniz Belediyesi, 2010).

2.5.1.7 Gökçeovacık Köyü

Köyde 120 hanede 2009 ADNKS'ye göre 380 kişi yaşamaktadır. Köyde kamu binası olarak 1 muhtarlık, 2 cami ve 1 sağlık evi bulunmaktadır. Köye Aile Hekimliği Uygulaması kapsamında haftada 1 gün doktor gelmektedir. Okul yoktur, köyün öğrencileri taşımali sistemle Göcek Beldesi'nde eğitim görmektedir.

Köyün kanalizasyon şebekesi yoktur. Foseptik kullanılmaktadır. İçme suyu şebekesi mevcuttur. Arıtma sistemi bulunmamaktadır. Katı atıklar ve çöpler köy tüzel kişiliğinin kiraladığı araç vasıtasıyla toplanmaktadır ve bu araçların mazot parası ÖÇKKB tarafından karşılanmaktadır.

Köyde sivil toplum kuruluşu ve kooperatif bulunmamaktadır. Köyden Fethiye'ye düzenli minibüs seferi yoktur, ulaşımda diğer köylere ait araçlar kullanılmaktadır.

Köyün en önemli geçim kaynağını turizm işçiliğinden elde edilen gelirler oluşturmaktadır. Köyün bütün hanelerinin zeytin ağacı bulunmakla birlikte, elde edilen gelir kayda değer değildir. 5 hane arıcılık, 10 hane ise hayvancılıkla uğraşmaktadır. Köyde 300 civarında küçükbaş hayvan beslenmektedir. Yaylacılık, köyde hala sürdürülen bir gelenektir. Seracılık, tarla tarımı ve narenciye üretimi yoktur. Doğal bitki toplanmamaktadır.

Köyde turistik tesis olarak toplam 50 yatak kapasitesine sahip 1 otel ve 6 pansiyon ile doğa sporlarına yönelik 50 kişilik 1 kamping bulunmaktadır. Bu tesisler yabancı uyruklu kişiler tarafından işletilmektedir. Köyde esnaf bulunmamaktadır.

Köyün en önemli probleminin köy üzerinden geçecek olan elektrik hattı (yüksek gerilim hattı) projesi olduğu beyan edilmiştir. Bu yüksek gerilim hattının köyde tedirginlik yarattığı, yabancı uyruklu yerleşimcilerin köyü terk ettiği, sağlık ve çevre açısından yüksek risk barındırdığı ifade edilmiştir. Bu hususta köy tüzel kişiliğince 2005 yılında idare aleyhine açılan iptal davası bir neticeye bağlanmamış ve halihazır devam etmektedir (Kaynak: Gökçeovacık Köyü Muhtar Beyanı, 2010).

2.5.1.8 İnlıce Köyü

Köyde 290 hanede 2009 ADNKS'ye göre 830 kişi yaşamaktadır. Köyde kamu binası olarak 1 cami, 1 muhtarlık binası ve 10 derslikli 1 - 8 sınıflara eğitim veren 1 ilköğretim okulu bulunmaktadır. Okulda 118 öğrenci, 17 öğretmen bulunmaktadır. Liseye Fethiye'ye gidilmektedir. Köyde okur - yazarlık oranı yüzde yüze yakındır. Yaşı 50'nin üzerinde olanların büyük kısmı işçi emeklisidir.

Köyün kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. Foseptik kullanılmaktadır. Atık su arıtımı yoktur. Çöpler, Göcek Belediyesi tarafından toplanmaktadır.

Köyde sivil toplum kuruluşu olarak İnlince Yardımlaşma Dayanışma Derneği ve İnlince Tarımsal Kalkınma Kooperatifi faaliyettedir. Kooperatifin 160 üyesi bulunmaktadır ve üyelerine gübre - yem vermektedir.

Temel gelir kaynağı turizmden gelmekte ve mevcut işgücü turizm sektöründe çalışmaktadır. Tarım ve hayvancılık hane ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik yapılmaktadır. İnlince ve Divre Çayları köyden geçmektedir. Köy Hizmetleri'nin İnlince Çayı'nın üzerinde sulama bendi bulunmaktadır. Tarımda arklar vasıtasıyla sulama yapılmaktadır. Yetiştirilen ürünler içinde barbunya fasulye öne çıkmaktadır. Zeytin üretimi hane ihtiyacına yöneliktir. 2'şer hane arıcılık ve narenciyeyle uğraşmaktadır. Narenciye bahçelerinin büyüklüğü 70 dönüm civarındadır. 7 adet sera bulunmaktadır. Lakin köyde bulunan seraların ticari getirisi düşük düzeydedir.

Köyde ticarethane olarak 1 market, 1 kahvehane, 2 restoran ve 1 börekçi bulunmaktadır.

Köyde çok sayıda yabancı yerleşimci gözlenmiştir.

Köylüler ÖÇK'nın katı kurallarından yakınsalar da, köyün korunması için önemli olduğu şeklinde görüş belirtmişlerdir. Eski köy yerleşimi için imar planı oluşturulması talebinde bulunulmuştur (Kaynak: İnlince Köyü Muhtar Beyanı, 2010).

2.5.1.9 Kargı Köyü

Köyde 400 hanede 2009 ADNKS'ye göre 1501 kişi yaşamaktadır. Köy 5 mahalleden oluşmaktadır. Köyde mevcut köy konağı çatısı altında muhtarlık, sağlık evi, düğün salonu, sulama birliği, telefon santrali ve 1 oyuncak imalathanesi hizmet vermektedir. 2 cami faal haldedir. Köyde bulunan ilkokul 1 - 8 sınıflara eğitim vermektedir ve bu okula köyün mahallelerinden taşınmalı sistemle öğrenci gelmektedir. Köyün nüfusu yaz aylarında 3 kat artmaktadır. Göç olgusu yoktur. Yangınla mücadeleyle ilgili bir oluşum yoktur.

Köyün Kanalizasyon şebekesi yoktur. Bununla birlikte kanalizasyon için proje hazırlanmış ve yetkili makamlara müracaat edilmiştir. Halihazır fosseptik kullanılmaktadır. Çöp köy tüzel kişiliğince toplanmaktadır. ÖÇKKB mazot yardımı yapmaktadır ve köy içinde gerekli yerlere çöp kutusu koymuştur. Arıtma sistemi yoktur. İçme suyu şebekesi bulunmaktadır.

Köyde sivil toplum kuruluşu olarak dernek bulunmamaktadır. 1 yapı ve 1 minibüsçüler kooperatifi faaliyet halindedir. Kargı - Fethiye arasında düzenli minibüs seferi vardır. Karşılıklı sabah 07:00 ve akşam 24:00 saatleri arasında araç çalışmaktadır.

Köyün % 40'ı seracılıktan gelir elde etmektedir. 6 hane arıcılık yapmaktadır. Köy genelinde herkesin zeytin ağacı olmasına rağmen, kayda değer bir gelir elde edilmediği ifade

edilmektedir. Sınırlı da olsa tarlada sebze üretimi yapılmaktadır. Köyün denize kıyısı olmadığı için balıkçılık ve tekneçilik yoktur. Hayvancılık hane içi ihtiyaca yönelik olarak çok az hane tarafından yapılmaktadır. Doğal ot toplayıcılığından gelir elde edilmemektedir.

Turistik tesis olarak 4 pansiyon bulunmaktadır. Yatak kapasitesi 100 civarındadır.

Köyde ticarethane olarak 3 market, 1 bakkal, 2 kahvehane, 1 marangozhane, 1 oyuncak imalathanesi ve 1 demir doğrama atölyesi faaliyet göstermektedir. Köy tüzel kişiliğine ait 1 piknik yeri ve ÖÇKKB'nin tahsis ettiği 2 büfe bulunmaktadır.

Köyün temel geçim kaynakları sırasıyla sera, narenciye, sebze üretimi ve turizmden elde edilen gelirlere dayanmaktadır.

Köyün öncelikli problemlerinin, altyapı eksikliği, kanalizasyon ve çöp (Fethiye'de çöplerin boşaltıldığı merkez tarafından fahiş ücret istenmesi) olduğu beyan edilmiştir (Kaynak: Kargı Köyü Muhtar Beyanı, 2010).

2.5.1.10 Kaya Köyü

Köyde 250 hanede 2009 ADNKS'ye göre 680 kişi yaşamaktadır. Köyde kamu binası olarak 1 muhtarlık, 2 cami, 1 Jandarma Karakolu, 1 - 3 sınıflara eğitim veren 1 ilkokul ve personeli bulunmayan 1 Sağlık Evi bulunmaktadır. Aile Hekimliği uygulaması kapsamında sağlık hizmetleri Ovacık Köyü'nden sağlanmaktadır. PTT acentesi mevcuttur. Yangınla mücadele için araç ve tesis yoktur.

Köyün kanalizasyon şebekesi yoktur. Foseptik kullanılmaktadır. Atık su arıtımı yoktur. İçme suyu şebekesi bulunmaktadır. Katı atıklar ve çöp Köy Muhtarlığı'nın kamyonu tarafından toplanmaktadır. Köyde sivil toplum kuruluşu bulunmamaktadır. Köyde mevcut tek kooperatif, Taksiciler Kooperatifi'dir. Kayaköy - Fethiye arasında düzenli minibüs seferleri düzenlenmektedir. Kaya Köyü'nden sabah 07:00 akşam 15:30, Fethiye'den sabah 08:00 akşam 18:00 saatleri arasında karşılıklı minibüs seferleri yapılmaktadır.

Köyde turistik tesisi olarak apart otel ve pansiyonlardan oluşan 20 tesis bulunmaktadır ve bu tesislerin toplam yatak kapasitesi 300 civarındadır. Köyde 5 tur teknesi ve 6 balıkçı teknesi mevcuttur. İskele yoktur, yapılması için yetkili makamlar nezdinde başvuruda bulunulmuştur.

Köyde ticarethane olarak 20 restoran - kafeterya, 5 market, 2 kahvehane ve 5 turistik hediyelik eşya satan ticarethane işletilmektedir.

Köyün temel geçim kaynağı % 90 oranda turizm faaliyetlerinden elde edilmektedir. Arıcılık, hayvancılık, seracılık yapılmamaktadır. 10 hane tarla sebzeçiliği, 4 hane balıkçılık yapmaktadır. Sınırlı da olsa kekik, adaçayı, defne gibi doğal bitki ticareti de yapılmaktadır.

Köyün en öncelikli sorununun yol ve altyapı eksikliği olduğu ifade edilmiştir (Kaynak: Kaya Köyü Muhtar Beyanı, 2010).

2.5.1.11 Keçiler Köyü

Köyde 120 hanede 2009 ADNKS'ye göre 193 kişi yaşamaktadır. Köyde kamu binası olarak 1 muhtarlık ve 1 cami bulunmaktadır. Sağlık evi yoktur. Köye, Aile Hekimliği Uygulaması kapsamında haftada 2 gün aile hekimi gelmektedir. Okul yoktur, öğrenciler taşınmalı sistemle Fethiye Ovacık Beldesi'nde eğitim görmektedir.

Köyün kanalizasyon şebekesi yoktur. Foseptik kullanılmaktadır. Çöp, Kaya Köyü'nün çöp arabası tarafından alınmaktadır. İçme suyu şebekesi vardır. Arıtma tesisi bulunmamaktadır. Yangınla mücadele ile ilgili herhangi bir oluşum yoktur.

Köyde sivil toplum kuruluşu yoktur. Taksiciler kooperatifi vardır. Ulaşımında Kaya Köyü - Fethiye arasında çalışan minibüsler kullanılmaktadır.

Seracılık, arıcılık, narenciye, sulu tarım yoktur. Zeytin hane içi ihtiyaca ancak yetmektedir. Köy muhtarlığı 15 dönüm örnek zeytin bahçesi oluşturmuştur. 5 hane tarlada sebze yetiştiriciliği ve tarımla uğraşmaktadır. Doğal bitki toplayıcılığı ekonomik nitelik taşımamaktadır. Köyün denize kıyısı olmadığı için balıkçılık yoktur.

Köy, 'Orman Köyü' vasfındadır. Hayvan yetiştiriciliği önemli bir gelir kaynağıdır. Köyde az sayıda olmakla birlikte her hanenin hayvanı vardır. Köyün hayvan varlığı toplamı 2.000 (küçükbaş) civarındadır. Köyde meyve üretimi sınırlıdır. Halı dokumacılığı önceden yaygın olmakla birlikte, günümüzde 1 hane ile sınırlıdır.

Köyde turistik tesis olarak 10 apart pansiyon ve 150 yatak kapasitesi bulunmaktadır. Bu tesislerin işletmecileri yabancı uyrukludur. Köye yabancı uyruklu yaklaşık 20 hane yerleşmiştir. Turizmden elde edilen gelir hizmet sektörü ağırlıklıdır. Köyün gençleri çalışmak için deniz kıyısındaki turizm beldelerini tercih etmektedir. Köyde yaşlılar kalmıştır.

Köyde ticarethane olarak 4 bakkal ve 5 restoran bulunmaktadır.

Köyün öncelikli sorunlarının, yolların ve mevcut su şebekesinin yetersizliği olduğu beyan edilmiştir (Kaynak: Keçiler Köyü Muhtar Beyanı, 2010).

2.5.1.12 Yanıklar Köyü

Köyde 962 hanede 2009 ADNKS'ye göre 1791 kişi yaşamaktadır. Köyde kamu binası olarak 1 muhtarlık, 3 cami, kadrolu doktoru ve ebe hemşiresi olan bir sağlık evi ve 1 - 8 sınıflar arasında eğitim veren 1 ilkokul bulunmaktadır. Köy 9 mahalleden oluşmuştur ve köy içinde taşınmalı eğitim yapılmaktadır. Köyde PTT acentesi bulunmaktadır. Köyün nüfusu yaz

mevsiminde 3 kat artmaktadır. Yangınla mücadele için herhangi bir yapılanma mevcut değildir.

Köyün içme suyu şebekesi mevcuttur. Kanalizasyon sistemi yoktur. Foseptik kullanılmaktadır. Arıtma sistemi yoktur. Katı atık ve çöpleri köy muhtarlığı kendi imkanlarıyla toplamaktadır. ÖÇKKB çöp araçlarının mazot parasını karşılamaktadır.

Köyde sivil toplum kuruluşu olarak ‘Yanıklar Köyü Yardımlaşma Geliştirme Derneği’, ‘Yanıklar Tarımsal Kalkınma Kooperatifi’ ve ‘Minibüsçüler ve Taksiciler Kooperatifi’ faaliyet göstermektedir.

Yanıklar - Fethiye arasında düzenli minibüs seferleri yapılmaktadır. Yanıklar’dan sabah 07:00 öğlen 12:00, Fethiye’den sabah 07:30 öğlen 12:00 saatleri arası seferler yapılmaktadır.

Köyde arıcılık, seracılık, narenciye ve sebze üretimi yapılmaktadır. Köy halkının büyük çoğunluğunun serası bulunmaktadır. Köyde tekneçilik, hayvancılık ve balıkçılıkla geçimini sağlayan hane bulunmamaktadır. Köy halkının geneli zeytin ağacı sahibi olmasına rağmen, zeytin üretiminden elde edilen gelir ekonomik bir değere sahip değildir. Köyde Çarşamba günleri yerel pazar kurulmaktadır.

Köyün turizm değeri ve potansiyeli oldukça yüksektir. Köyde turistik tesis olarak yatak kapasitesi 1.500 - 1.600 civarında olan iki tatil köyü, 50 yatak kapasitesine sahip 2 pansiyon, 50 yatak kapasitesine sahip bungalov evler ve gecede 400 kişi kapasiteli kamping alanı bulunmaktadır. Tatil köylerinin içinde bulunan çarşıların köye katkısı yoktur. Köy halkı turizm sektöründe ağırlıklı olarak işçilik yapmaktadır.

Köyde esnaf olarak 3 market, 4 restoran, 1 kahvehane, 1 demir doğrama atölyesi ve 3 marangozhane bulunmaktadır.

Köyde bulunan “3 adet balık çiftliği”, köyün en büyük problemi olarak görülmektedir. Bu çiftliklerin oluşturdukları çevre kirliliği nedeniyle tarımın ve turizmin olumsuz etkilendiği belirtilmektedir. Hatta bu çiftliklerin atıklarının dahi köy tüzel kişiliğince toplandığı beyan edilmiştir. Köy halkının ÖÇKKB’ndan en büyük beklentileri bu çiftliklerin kapatılması yada ÖÇK Bölgesi’nden taşınmasıdır (Kaynak: Yanıklar Köyü Muhtar Beyanı, 2010).

2.5.2 Tarım ve Hayvancılık

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nde tarihsel olarak tarım faaliyetlerinin, bölgede yerleşik düzene geçişle ön plana çıktığı görülmektedir. Gerek iklim, gerek su ve gerekse bilgi açısından tarım 1960 yıllarına kadar çok sınırlıdır. Bu dönemde ancak avlu dediğimiz küçük sebze bahçeleriyle kuru tarım dediğimiz hububat yetiştiriciliği ile uğraşılmıştır.

1960 yıllarından sonra, Fethiye'ye bağlı Kargı ve Yanıklar ile Dalaman Devlet Üretme Çiftliği'nde yapılan tarım uygulamalarıyla ve bunların anlatılmasıyla Göcek ve köylerinde pek çok radikal değişiklik yapılmıştır. Su borularıyla taşıma ve uzak yerlerden su getirme, havuzlar inşa etme, toprağı gübreleme, yeni (dönemin koşullarına göre) tarım araçları kullanma ve yeni ürünleri (muz, domates, fasulye ve sofrata ürünleri vb.) yetiştirme gibi uygulamalar, tarımdaki gelişmenin en önemlileridir (Kaynak: Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü, 2010).

1970 yılından sonra seracılığın gündeme geldiği görülmektedir. Yılın her mevsiminde taze sebze yetiştirebilmek herkesin ilgisini çekmiş olacak ki İnlice ve Göcek düzlüklerinde pek çok kişi, sera sebze yetiştiriciliğine başlamıştır. Ekonomik getirisi olan seralarda en çok kabak, salatalık, domates ve biber yetiştirilmektedir. Seracılık için kooperatifler kurulmuş ve T.C. Ziraat Bankası'ndan teşvik ve destekleme kredileri alınarak, iyi ve bol ürünler elde edilmiştir. Üretim miktarlarının ve pazar imkanlarının gelişmesine paralel olarak yörede yetiştirilen ürünler iç ve dış piyasaya sunulmuştur.

Halihazır ÖÇK Bölgesi yerleşim yerlerinden Gökçeovacık, Kayaköy ve İnlice köylerinde kısmi de olsa tarımsal faaliyetler devam etmektedir. Lakin bu köylerde istihdamın yönelimi turizm sektörüne kayma eğilimindedir. Keçiler ve Kargı köylerinde örtüaltı tarımın yanında geleneksel tarımda varlığını sürdürmektedir. Karaçulha Beldesi'nin temel uğraşı tarımdır. Beldede örtüaltı tarım oldukça gelişmiştir. Yanıklar Köyü'nde geleneksel tarımın yanında örtüaltı tarım da yapılmaktadır. Köyün temel uğraşlarından biri de balık yetiştiriciliğidir. Çiftlik Beldesi'nde turizmin yanında tarımsal faaliyetlerde öne çıkmaktadır. Göcek ve Ölüdeniz Beldeleri'nin ise temel geçim kaynağı turizmdir; Göcek'te az sayıda sera görülmesine rağmen, her iki beldede de tarımsal faaliyet yok denecek kadar azdır.

Dinçer ve Özaslan'a (DTP, 2004) göre, Fethiye, ülkenin tarımsal üretimine katkısı açısından 872 ilçe içerisinde 4. sırada yer almaktadır. Tarımsal üretim içerisindeki payı %1,16167'dir.

Özellikle sulanabilen tarım alanlarımızda iklimin ve toprak yapısının uygunluğu nedeniyle polikültür tarım yapılmaktadır.

Tablo 2.5.2.1. Yıllara Göre Fethiye İlçesi'nde Meyve Üretimi ve Ağaç Sayıları (1991-2009)

		Yumuşak Çekirdekli	Taş Çekirdekli	Turunçgiller	Sert Kabuklular	Üzüm ve Üzümsümler	Zeytin
1991	Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	138.640	67.960	104.600	33.930	23.210	589.800
	Toplam Ağaç Sayısı	204.390	84.965	106.550	35.366	23.210	625.750
	Üretim(Ton)	7.537	2.211	7.137	341	1.042	6.489
1995	Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	163.540	84.860	109.700	30.850	20.450	588.300
	Toplam Ağaç Sayısı	209.210	103.945	112.650	32.750	20.450	620.850
	Üretim(Ton)	11.024	3.419	8.601	420	1.222	7.648
2000	Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	173.050	102.200	101.350	20.930	20.430	621.900
	Toplam Ağaç Sayısı	221.150	120.145	109.550	34.310	21.780	820.500
	Üretim(Ton)	9.554	4.686	8.899	405	1.873	12.280
2005	Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	176.500	105.790	116.170	21.250	20.790	680.000
	Toplam Ağaç Sayısı	222.297	125.840	125.775	34.550	38.440	773.100
	Üretim(Ton)	7.871	5.167	10.529	462	2.018	15.591
2009	Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	194.025	118.770	111.010	41.500	105.004	935.000
	Toplam Ağaç Sayısı	234.104	168.426	137.600	128.338	717.109	1.368.924
	Üretim(Ton)	6.977	4.756	9.915	1.137	3.432	9.109

Kaynak: Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması, 2010 (<http://www.tuik.gov.tr/hayvancilikapp/hayvancilik.zul>) ve (<http://www.tuik.gov.tr/bitkiselapp/bitkisel.zul>) verilerinden derlenmiştir.

Tablo 2.5.2.2. Yıllara Göre Fethiye İlçesi'nde Hasat Yapılan Arazi Miktarları (1991-2009)

		Tahıllar	Baklagiller	Endüstriyel Bitkiler	Yağlı Tohumlar	Yumru Bitkiler	Yem Bitkileri
1991	Hasat Edilen Alan(Dekar)	186.910	40.670	26.390	30.980	11.590	650
	Üretim(Ton)	46.162	1.503	20.025	2.247	24.068	30.604
1995	Hasat Edilen Alan(Dekar)	181.830	49.930	192.220	107.410	37.950	710
	Üretim(Ton)	43.439	3.766	39.605	15.329	90.563	75.290
2000	Hasat Edilen Alan(Dekar)	204.670	65.010	150.840	71.500	47.120	520
	Üretim(Ton)	54.267	6.183	29.956	10.337	110.535	100.235
2005	Hasat Edilen Alan(Dekar)	250.230	53.000	82.370	74.000	50.500	38.320
	Üretim(Ton)	58.997	8.140	21.926	10.725	125.500	123.897
2009	Hasat Edilen Alan(Dekar)	248.429	18.020	15.821	30.152	5.200	39.700
	Üretim(ton)	67.807	2.656	4.511	2.637	16.560	79.250

Kaynak: Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması, 2010 (<http://www.tuik.gov.tr/hayvancilikapp/hayvancilik.zul>) ve (<http://www.tuik.gov.tr/bitkiselapp/bitkisel.zul>) verilerinden derlenmiştir.

2008 yılında 64.405 hektar tarım alanının % 40'ı kuru tarım alanıyken, sulanabilen tarım alanı oranı % 60'tır. İlçenin 38.554 hektarlık sulu tarım alanının % 43.04'ü devlet tarafından, % 56.96'sı ise halk tarafından sulanmaktadır (Kaynak: Fethiye Ticaret Odası, Fethiye Sosyo - Ekonomik Raporu 2008).

Fethiye Tarım İlçe Müdürlüğü rakamlarına göre; topraksız çiftçi hane sayısı 1.700, 0-9 dekar arası araziye sahip çiftçi hane sayısı 3.989, 10 - 19 dekar arası araziye sahip çiftçi hane sayısı 4.977, 20 - 49 dekar arası araziye sahip çiftçi hane sayısı 6.491, 50 - 99 dekar arası araziye sahip çiftçi hane sayısı 2.445 ve 100 dekardan büyük araziye sahip çiftçi hane sayısı 1.040'dır (Kaynak: Fethiye Ticaret Odası, Fethiye Sosyo - Ekonomik Raporu, 2008).

Fethiye İlçesi'nin 64.405 hektarlık tarım alanınının 37.770 hektarı tarla arazisi, 7.000 hektarı açıkta sebze alanı, 2.418 hektarı örtü altı sebze tarımı, 3.020 hektarı meyvelik alan, 4.696 hektarı nadas alanı, 9.500 hektarı zeytinlik alanı, 0.7 hektarı süs bitkileri alanı olarak kullanılmaktadır (Kaynak: Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü, 2010).

Fethiye İlçesi'nin 0 - 250 rakım arasında kalan bölgelerinde (Eldirek, Esenköy, Bozyer, Gökben, Yakacık, Zorlar, Uğurlu, Kemer, Atlıdere, Ortaköy, Ören, Paşalı, Çayan, Sahil Ceylan, Kınıclar, Girmeler, Döğer, Kadıköy, Çamurköy, Korubükü, Haciosmanlar, Yaka, Kayadibi, Çobanlar, Çaltıözü, Alaçat, Çaykenarı, Demirler, Eşen, Çukurincir, Karaköy, Kumluova, Karadere köy ve beldelerinde) yer alan Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi yerleşim yerlerinden Fethiye Merkez, Karaçulha, Çamköy, Kargı, Yanıklar, Çiftlik ve İnlice'de yoğun olarak örtü altında ve açıkta sebzeçilik yapılmaktadır (Kaynak: Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü, 2010).

Örtüaltı yetiştiriciliğinde çiftçilerin % 80'i, yılda iki ürün almaktadır. Toplam (Cam + Plastik ve Alçak tünel) sera alanı 24.450 dekadır. Ayrıntılı bilgi Tablo 2.5.2.3'de verilmiştir (Kaynak: www.tuik.gov.tr).

	Seracılık	Toplam	Cam Sera	Plastik Sera	Alçak Tünel
Fethiye	Alan(Dekar)	24.450	6.605	14.500	3.345
	Sebze Üretimi(Ton)	376.340	114.430	245.850	16.060

Kaynak: Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması, 2010
(<http://www.tuik.gov.tr/bitkiselapp/bitkisel.zul>) verilerinden derlenmiştir

Fethiye ilçe Tarım Müdürlüğü'nden alınan bilgilere dayanarak açıkta sebze tarımında domates, kavun, karpuz ve diğer sebzeler yetiştirilmekte olup, domates 80.000 ton üretim miktarıyla ilk sırada yer almaktadır.

Fethiye İlçesi'nde pamuk, tütün, şeker pancarı, anason, susam, yer fıstığı ve patates gibi sanayi bitkileri yetiştiriciliği yapılmaktadır. Ancak arazilerin makineli tarıma müsait olmayacak kadar küçük ve parçalı olması, tarımla geçinen nüfusun fazla olması ve üretim

girdilerinin artması vb. nedenlerden dolayı son yıllarda başta pamuk olmak üzere bu sanayi bitkilerinin ekim alanlarında azalmalar olmuştur. Çiftçiler yem bitkilerine ve meyveciliğe doğru yönelmiştir. Pamuk üretimi daha ziyade Eşen Çayı kıyı şeridinde yapılmaktadır. Tütün üretimi ise kuru tarım alanlarında yapılmaktadır. Bu ürünlerin yanında da yoğun olarak buğday, arpa, nohut, fasulye ve benzeri tarımsal ürün üretimi de yapılmaktadır (Kaynak: Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü, 2010) .

Fethiye İlçesi'nde büyükbaş, küçükbaş, kanatlı ve binek hayvan varlığının tamamı kayıt altına alınmıştır. Salgın ve parazitler hastalıklara karşı mücadele programlı olarak yürütülmektedir.

Tablo 2.5.2.4. Yıllara Göre Fethiye İlçesinde Hayvancılık Faaliyetleri (1991-2009)

	Büyükbaş hayvan			Küçükbaş hayvan				Kümes hayvanı		Arıcılık		
	Toplam	Sağulan Hayvan Sayısı	Süt (Ton)	Toplam	Sağulan Hayvan Sayısı	Süt (Ton)	Yün Kıl Tiftik (Ton)	Mevcut Sayı	Yumurta Sayısı (1000 Adet)	Toplam Kovan	Bal Üretimi (Ton)	Balmumu Üretimi (Ton)
1991	28031	11583	10320	149890	48785	2330	84	143880	12600	57625	60	9
1995	30750	12580	11829	150850	49436	2360	86	175315	20011	66610	798	13
2000	21557	8604	11982	87905	27255	1289	59	208360	27000	80055	100	11
2005	24015	3240	9087	78600	18572	1550	59	143010	25000	54824	1371	375
2009	23060	8600	27835	75465	35968	3328	65	133380	21000	62000	1240	62

Kaynak: Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerler Araştırması, 2010
(<http://www.tuik.gov.tr/hayvancilikapp/hayvancilik.zul>) ve (<http://www.tuik.gov.tr/bitkiselapp/bitkisel.zul>) verilerinden derlenmiştir.

Hayvancılık açısından Fethiye'de büyükbaş ve küçükbaş hayvan üretiminde düşüş yaşanırken, bal üretiminde artış söz konusudur. (Tablo 2.5.2.4) % 54' ü ormanlarla kaplı olan Fethiye İlçesi'nde, özellikle çam balı üretimi için gerekli olan floranın bulunması nedeniyle yaygın olarak gezginci arıcılık yapılmaktadır; Arıcılığın en önemli problemlerinden birisi, konaklama sorunudur. Bu nedenle arıcı konaklama yerlerinin turizm alanları dışında, orman alanı içerisinde yapılabilmesi için, orman içi yollar açılıp, konaklama yerlerinde su temini sağlanması gerekmektedir. Yıllık bal üretimi TÜİK verilerine göre 2009 yılı itibarıyla 1.240 tondur (Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/hayvancilikapp/hayvancilik.zul>).

Balıkçılığın Göcek'te önemli yeri bulunmaktadır. Genelde Akdeniz sularına has balıklardan; *logos*, *orfoz*, *akya*, *sinarit*, *fangri*, *turna*, *lambuka*, *uskumru*, *iskaroz*, *levrek*, *mercan*, *izmarit*, *çipura*, *barbun*, *palamut*, *kefal*, *karagöz*, *lopa* ve *sokan* en çok avlanan türlerdir. Özellikle İnce ve Göcek koylarında daha bol bulunan balıklardan günlük satım yapılmaktadır (Kaynak: Fethiye İlçe Tarım Müdürlüğü - 2010).

2.5.3 Sanayi - Ticaret

Fethiye ekonomisi büyük oranda tarım ve turizme dayandığından, ilçede büyük ölçekli sanayi kuruluşu bulunmamaktadır. İlçe’de imalatçı konumunda olan alabalık üretim işletmeleri, zeytinyağı işletmeleri, mermer işletmeleri, çırçır fabrikası, beton - kireç işletmeleri, süt ve süt ürünleri işletmeleri, unlu gıda mamulleri işletmeleri, güneş enerji tesis işletmeleri gibi küçük çaplı aile işletmeleri bulunmaktadır.

Fethiye Vergi Dairesi 2010 vergi mükellefleri sicil kaydına göre ilçede ticari işletme olarak; 73 seyahat acentesi, 521 otel - motel - pansiyon - apart işletmesi, 694 restoran - bar - kafeterya - disko ve kulüp işletmesi, 198 deniz taşıtları işletmesi (yat, tekne vb.), 139 sanayi sektörü (imalathaneler), 522 inşaat işi ile uğraşanlar ve inşaat malzemesi satıcısı, 1.103 nakliyecisi (yük taşımacılığı yapanlar), 47 doktor muayenehanesi, 506 avukatlık ve mimarlık bürosu, 6 özel hastane ve poliklinik, 27 özel okul - kreş - dersane ve sürücü kursu, 5 organizasyon firması, 707 tuhafiyeye - konfeksiyon - deri ve hazır giyim eşyası satış yeri, 148 beyaz eşya satış yeri, 161 mobilya - mefruşat - perde - halı vb. satış yeri, 87 unlu mamuller ve diğer gıda ürünleri satıcısı, 68 zirai alanda faaliyet gösteren ticarethaneler, 705 hediyelik eşya satıcısı ve hırdavatçı, 119 mermer - maden - taşocağı ve kum ocağı işletmesi ve sair alanlarda faaliyet gösteren 7.266 ticarethaneden oluşan toplam 14.543 vergi mükellefi bulunmaktadır (Kaynak: Fethiye Vergi Dairesi, 2010).

Küçük sanayi siteleri, küçük ve orta ölçekli sanayici ve zanaatçı altyapısı mevcut, eğitim ve sosyal tesisleri bulunan sağlıklı işyerlerinde çalışmalarını temin üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın kredi desteği ile veya doğrudan girişimcilerin öz kaynaklarıyla yapılmaktadır.

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi yerleşim yerleri içinde büyük ölçekli sanayi tesisine rastlanmamıştır. Daha önce faaliyette olan Krom Tesisleri kapatılmıştır. Karaçulha Belediyesi sınırları içinde olan Sebze Hali işyeri büyüklüğüyle ve kapasitesi itibarıyla kayda değerdir. Çamköy Beldesi’nde bulunan paketleme tesisleri belde insanına ekonomik yönden artı değer sağlamaktadır. Diğer belde ve köylerde mevcut ticari işletmeler, turizm yönelik orta ve küçük ölçekli ticari işletmelerdir.

Türkiye İstatistik Kurumu ve Devlet Planlama Teşkilatı nezdinde yaptığımız araştırma neticesi; ÖÇK Bölgesi sınırları içinde yer alan yerleşimlerde “istihdamın sektörel dağılımına” ilişkin sayımın, en alt idari birim olarak ilçe bazında 10 yıllık periyotlar halinde yapıldığı tespit edilmiştir. Bu nedenle daha güncel veri bulunamadığı için “Fethiye İlçesi istihdam kuruluşları ve istihdam edilen işgücü en güncel sayım olan ”TUİK 2002 verileri baz alınarak incelenmiştir. Bu verilere dayalı Tablo 2.5.3.1 oluşturulmuştur.

Tablo 2.5.3.1. İstihdamın Sektörel Dağılımı, Fethiye İlçesi (2002)		
Toplam	Yerel Birim Sayısı	6719
	İstihdam	16380
C - Madencilik ve Taşocakçılığı	Yerel Birim Sayısı	4
	İstihdam	83
D - İmalat	Yerel Birim Sayısı	598
	İstihdam	1101
E - Elektrik, Gaz, Buhar ve Sıcak Su Üretimi ve Dağıtımı	Yerel Birim Sayısı	13
	İstihdam	95
F - İnşaat	Yerel Birim Sayısı	62
	İstihdam	384
G - Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Taşıt, Motosiklet, Kişisel ve Ev Eşyalarının Onarımı	Yerel Birim Sayısı	2702
	İstihdam	5110
H - Oteller ve Lokantalar	Yerel Birim Sayısı	1122
	İstihdam	5014
I - Ulaştırma, Depolama ve Haberleşme	Yerel Birim Sayısı	1517
	İstihdam	2754
J - Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri	Yerel Birim Sayısı	32
	İstihdam	216
K - Gayrimenkul, Kiralama ve İş Faaliyetleri	Yerel Birim Sayısı	289
	İstihdam	706
M - Eğitim	Yerel Birim Sayısı	11
	İstihdam	108
N - Sağlık İşleri ve Sosyal Hizmetler	Yerel Birim Sayısı	109
	İstihdam	301
O - Diğer Sosyal, Toplumsal ve Kişisel Hizmet Faaliyetleri	Yerel Birim Sayısı	260
	İstihdam	508

http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?tb_id=28&ust_id=9

Fethiye'nin inşaat sektörü, özellikle şehrin büyüklüğü ile kıyaslandığında ve dinamik yapısı dikkate alındığında özel önem arz etmektedir. Şehrin yapılaşmasında son yıllarda bir ivme gözlenmektedir. Fethiye Belediyesi tarafından 2006 yılında 615, 2007 yılında 342, 2008 yılında ise 269 adet inşaat ruhsatı verilmiştir (Kaynak: Fethiye Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, 2008).

Türkiye'de yabancıların en fazla mülk edindiği iller sıralamasında Muğla ikinci sıradadır. Muğla'da satılan toplam mülk sayısı 10.557'dir. Burada istatistikler verilmemekle birlikte Muğla İli sınırları içinde yabancıların en fazla mülk aldığı ilçe Fethiye'dir. Mülk edinim sürecinde 2004 ve 2006 yılında bir önceki yıla göre çok ciddi artış hızına ulaşılmıştır. 2005 yılında ve 2007 yılında ciddi düzeyde düşüşler yaşanmıştır (Kaynak: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, 2008).

2.5.4 Turizm

Fethiye gerek tarihi değerleri, gerekse bozulmamış eşsiz doğası, denizi ve plajlarıyla yabancı ve yerli turistlerin en çok ziyaret ettiği yerlerden biridir. Turizmin yapılanışı deniz ve doğal güzellikler üzerine şekillenmiştir. Yatçılık diğer gelişen turizm dalıdır. Bölgede çok sayıda yabancı uyruklu yerleşimci mülk sahibi olarak görülmektedir.

Fethiye İlçe Merkezi'ne 16 km. mesafede, Ölüdeniz Beldesi sınırları içinde yer alan Tabiat Parkı turizm kapsamında oldukça önemli bir potansiyeli barındırmaktadır. Bu park 1980'li yıllardan önce orman içi dinlenme yeri olarak kullanılmıştır. 1983 yılında flora zenginliğini ve orman - deniz - sarp kayalıkların oluşturduğu doğal peyzajı koruyabilmek amacıyla Tabiat Parkı yapılmıştır. Park alanı, hem 1. derece doğal SİT alanıdır, hem de Özel Çevre Koruma Bölgesi sınırları içinde yer almaktadır. Tabiat Parkı içinde; otopark, yeme - içme ve diğer turistik destek hizmeti sunan çok sayıda ünite yer almaktadır. İlçe sınırları içinde, en fazla yerli ve yabancı ziyaretçi çeken doğal turistik arz kaynağıdır.

Halkı tarım, hayvancılık ve madencilikle uğraşan Göcek, 1980'li yılların başına kadar küçük ve sessiz bir köy olarak yaşaya gelmiştir. Türkiye'deki turizm bilincinin gelişmesine paralel olarak keşfedilen Göcek, bu tarihten sonra hızla büyümüş ve bölgedeki önemi artmıştır.

Göcek Beldesi'nin en önemli özelliği, son derece korunaklı ve geniş bir körfez içerisinde yer alan ada ve koyları bünyesinde barındırmasıdır. Bunların doğal sonucu olarak gelişmiş bir yat turizmi potansiyeline sahiptir. Özel Çevre Koruma Yasası ile koruma altında olan Göcek Merkez ve çevresinde çok katlı inşaata izin verilmediğinden konaklamak için 2 katlı otel, motel, apart otel ve pansiyonlar bulunmaktadır. Sayılan bu tesisler büyük oranda yerel halk tarafından işletilmektedir.

Fethiye İlçesi'nde turizme yönelik ticari işletme olarak 73 seyahat acentesi, 521 otel - motel - pansiyon - apart işletmesi, 694 restoran - bar - kafeterya - disko ve kulüp işletmesi ve 198 deniz taşıtları işletmesi (yat, tekne vb.) bulunmaktadır (Kaynak: Fethiye Vergi Dairesi, 2010).

Ölüdeniz Beldesi'nin turistik yatak kapasitesi otel, apart, pansiyon ve ev pansiyon olarak toplam 25.000 civarındadır. Gününbirlik çalışan 14 tur teknesi bulunmaktadır. Restoran - kafeterya sayısı 200 kadardır. Beldenin liman ve iskelesi bulunmamaktadır (Kaynak: Ölüdeniz Belediyesi, 2010).

Göcek Beldesi'nin temel geçim kaynağını turizm faaliyetleri oluşturmaktadır. Belde de toplam 964 yatak kapasitesine sahip 37 konaklama işletmesi hizmet vermektedir. Ayrıca 29 restoran ve 1 piknik alanı mevcuttur. Belde de, kayıtlı 1.014 tekne ve 994 gemi adamı faaliyet göstermektedir (Kaynak: Göcek Belediyesi, 2010).

Kargı Köyü'nde turizme yönelik 4 pansiyon bulunmaktadır. Yatak kapasitesi 100 civarındadır (Kaynak: Kargı Köyü Muhtar Beyanı, 2010).

Keçiler Köyü'nde turizme yönelik 10 apart pansiyon ve 150 yatak kapasitesi bulunmaktadır. Bu tesislerin işletmecileri yabancı uyrukludur. Köye yabancı uyruklu yaklaşık 20 hane yerleşmiştir. Turizmden elde edilen gelir hizmet sektörü ağırlıklıdır (Kaynak: Keçiler Köyü Muhtar Beyanı, 2010).

Yanıklar Köyü'nün turizm değeri ve potansiyeli oldukça yüksektir. Köyde turistik tesis olarak yatak kapasitesi 1.500 - 1.600 civarında olan iki tatil köyü, 50 yatak kapasitesine sahip 2 pansiyon, 50 yatak kapasitesine sahip bungalov evler ve gecede 400 kişi ağırlayabilen kamping alanı bulunmaktadır. Tatil köylerinin içinde bulunan çarşıların köye katkısı yoktur. Köy halkı turizm sektöründe ağırlıklı olarak işçi olarak çalışmaktadır (Yanıklar Köyü Muhtar Beyanı, 2010).

Gökçeovacık Köyü'nde turistik tesis olarak toplam 50 yatak kapasitesine sahip 1 otel ve 6 pansiyon ile doğa sporlarına yönelik 50 kişilik 1 kamping bulunmaktadır. Bu tesisler kamping alanı hariç yabancı uyruklu kişiler tarafından işletilmektedir (Kaynak: Gökçeovacık Köyü Muhtar Beyanı, 2010).

Tablo 2.5.4.1'de 2009 yılı içinde Muğla İli'ne hava ve deniz yoluyla gelen turist sayılarına yer verilmiştir. *Muğla İli'ni ziyaret eden turistlerden Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'ndeki yerleşim yerlerini ziyaret edenlerle, bölgeye karayoluyla gelenlerin sayısına ulaşmak mümkün olmamıştır.*

Tablo 2.5.4.1. 2009 Yılı Muğla İli Turist Sayıları			
		Yabancı Ziyaretçi Girişleri	Yerli Ziyaretçi Girişleri
Havayolu	Dalaman Havalimanı	1.451.214	25.828
	Mil-Bod Havalimanı	936.033	29.994
Denizyolu	Marmaris Limanı	180.526	5.552
	Bodrum Limanı	200.292	10.818
	Fethiye Limanı	10.741	2.401
	Dağça Limanı	10.778	1.462
	Güllük Limanı	161	2.499
	T.Reis Limanı	20.906	2.614
	Y.Kavak Limanı	258	281
TOPLAM		2.810.909	81.449

Kaynak: Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü,2009

2.5.5 Eğitim

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nin eğitim altyapısına ilişkin Fethiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü nezdinde yazılı ve sözlü müracaatlarımız neticesiz kalmıştır. Bu nedenle raporda yer alan veriler Fethiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün resmi internet sitesi olan "fethiye48@meb.gov.tr" adresinden ve yerel yöneticilerden elde edilmiştir.

Fethiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde 2 ana okulu, 1 ana sınıfı, 1 - 3 yıllık 18 ilköğretim okulu, 1 - 5 yıllık 6 ilköğretim okulu, 1 - 8 yıllık 52 ilköğretim okulu, 16 lise, 2 yaygın eğitim kurumu, 1 rehberlik araştırma merkezi, 1 sosyal tesis, 3 özel ilköğretim okulu, 2 özel lise, 11 özel dershane, 9 özel kurs, 1 öğrenci etüt merkezi ve 4 rehabilitasyon merkezi hizmet vermektedir

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'ni oluşturan yerleşim yerlerinden Yaka Köyü'nde 1 - 3 ve 1 - 5 yıllık 2 ilköğretim okulu, Göcek Beldesi'nde 1 - 8 yıllık ilköğretim okulu ve 1 lise, Karaçulha Beldesi'nde 1 - 8 yıllık ilköğretim okulu ve çok programlı lise, Kayaköy'de 1 - 3 yıllık ilköğretim okulu, Çamköy - Ölüdeniz - Kargı - İnlice - Çiftlik yerleşim yerlerinde ise birer adet olmak üzere 1 - 8 yıllık ilköğretim okulu eğitim faaliyetine devam etmektedir (Kaynak: Fethiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü - 2010, fethiye48@meb.gov.tr).

Yukarıda sıralanan veriler ışığında, Fethiye' de eğitim altyapısının genel olarak yeterli olduğu söylenebilir. Konu ile ilgili olarak yaş gruplarına göre detaylı eğitim düzeyleri Tablo 2.5.5.1'de sunulmuştur.

Tablo 2.5.5.1. Fethiye'de Eğitim Durumu, 2009

Yaş Grubu	Cinsiyet	Okuma Yazma Bilmeyen	Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	İlkokul Mezunu	İlköğretim Mezunu	Ortaokul Veya Dengi Okul Mezunu	Lise Veya Dengi Okul Mezunu	Yüksekokul Veya Fakülte Mezunu	Yüksek Lisans Mezunu	Doktora Mezunu	Bililmeyen	Toplam
6-13	Erkek	3	11.683		232						38	11.956
	Kadın	2	10.945		305						40	11.292
14-17	Erkek	14	475		5.266		33				89	5.877
	Kadın	15	364		4.964		79				91	5.513
18-21	Erkek	24	80		1.580		1.937	83			245	3.949
	Kadın	37	139		1.782		2.241	164			361	4.724
22-24	Erkek	23	51	534	845		1.288	321	1		778	3.841
	Kadın	48	72	1.193	688		1.233	434	1		267	3.936
25-29	Erkek	45	75	2.582	509	618	1.887	741	25		979	7.461
	Kadın	96	105	3.642	275	334	1.544	824	46		429	7.295
30-34	Erkek	56	81	3.861	123	554	1.666	901	23	3	619	7.887
	Kadın	109	94	4.474	57	278	1.323	811	30	2	322	7.500
35-39	Erkek	72	79	4.928	48	598	1.227	801	27	7	368	8.155
	Kadın	213	129	5.091	36	353	866	627	24	6	287	7.632
40-44	Erkek	53	59	4.647	31	578	920	738	32	11	242	7.311
	Kadın	343	126	4.437	16	340	682	526	15	1	277	6.763
45-49	Erkek	68	58	4.170	11	504	1.028	688	17	6	314	6.864
	Kadın	410	224	4.098	3	238	685	424	12	3	335	6.432
50-54	Erkek	67	58	3.206	3	296	632	669	13	3	323	5.270
	Kadın	442	242	3.108	2	149	423	352	11	1	307	5.037
55-59	Erkek	62	81	2.557	2	247	378	532	13	9	258	4.139
	Kadın	535	258	2.550		111	204	207	4	2	277	4.148
60-64	Erkek	80	90	2.166	1	174	201	345	4	5	221	3.287
	Kadın	650	322	1.899		73	128	123	5		193	3.393
65 +	Erkek	648	688	4.685		192	250	278	12	4	354	7.111
	Kadın	3.449	993	3.053		92	118	65	1	4	512	8.287
Toplam		7.564	27.571	66.881	16.779	5.729	20.973	10.654	316	67	8.526	165.060

Kaynak: <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>

Fethiye İlçesi'nde yaygın eğitim kurumu olarak; Fethiye Esnaf Sanatkarlar Odası Mesleki Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu bulunmaktadır. İlçe merkezinde sosyal tesis kapsamında bir Öğretmen Evi mevcuttur.

Karaçulha Beldesi'nde yüksek öğretim kapsamında, Muğla Üniversitesi'ne bağlı Meslek Yüksek Okulu bulunmaktadır.

Tablo 2.5.5.2' de Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nde ki yerleşim yerlerinde bulunan okullar ve cinsiyete göre öğrenci dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 2.5.5.2. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Öğrenci Sayısı ve Dağılımı				
		Erkek Öğrenci	Kız Öğrenci	Toplam
Fethiye Merkez	İlköğretim	5332	4894	10226
	Ortaöğretim(Lise ve Dengi)	3251	3065	6316
Karaçulha	İlköğretim	325	290	615
	Ortaöğretim(Lise ve Dengi)	458	519	977
Göcek	İlköğretim	222	235	457
	Ortaöğretim(Lise ve Dengi)	71	78	149
Çamköy	İlköğretim	319	256	575
Çiftlik	İlköğretim	175	149	324
Ölüdeniz	İlköğretim	177	159	336
İnlice	İlköğretim	59	50	109
Kargı	İlköğretim	70	97	167
Yanıklar	İlköğretim	70	68	138
TOPLAM		10529	9860	20389

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı 2009-2010 Öğretim Yılı

2.5.6 Sağlık

Fethiye'nin sağlık altyapısı bakımından diğer ilçeler ile kıyaslandığında, ortalama olarak daha iyi bir durumda olduğu söylenebilir.

Fethiye Sağlık Grup Başkanlığı'na bağlı olarak;

- 18 Sağlık Ocağı Tabipliği,
- Verem Savaş Dispanseri,
- Halk Sağlığı Laboratuvarı,
- 112 Acil Sağlık Hizmetleri,
- AÇS ve AP Merkezi,
- Çamköy Sağlık Birimi
- 1 Nolu Enjeksiyon - Pansuman Sağlık Birimi,
- Çiftlik Sağlık Birimi,
- Ayrıca Fethiye Devlet Hastanesi ile Özel Hastane ve Poliklinikler bulunmaktadır.
(Kaynak: Fethiye Sağlık Grup Başkanlığı-2010, www.fethiye.gov.tr.)

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'ni oluşturan beldelerden Ölüdeniz, Karaçulha, Göcek beldelerinde Sağlık Ocağı, Çiftlik ve Çamköy Beldeleri'nde Sağlık Evi bulunmaktadır. ÖÇK Bölgesi içinde yer alan köylerden Yanıklar, Gökçeovacık ve Kayaköy'de Sağlık Evi hizmet vermektedir. Bölgede, Sağlık Bakanlığı'nın uygulamaya koyduğu Aile Hekimliği Uygulamasına geçilmiştir (Kaynak: Muhtar ve Belediye Yetkilileri Beyanları, 2010).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3 SOSYO - EKONOMİK TEMEL ARAŞTIRMA ÇALIŞMASI

3.1 ARAŞTIRMA TİPİ VE ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'ne ilişkin mevcut durum tespit çalışmasında dokümanteri analizin yanı sıra bölgeye ilişkin birincil kaynaklardan veri toplama amacıyla sosyo - ekonomik temel araştırma çalışması yürütülmüştür. Bu çalışma alan araştırmasına dayanmaktadır.

Alan araştırmalarının veri toplama yöntemleri ve araştırma düzenleri belirli kriterlere göre farklılıklar gösterir. Araştırmanın amacı, incelenen değişken ve izlem süreleri araştırma yöntemini saptamada önemli belirleyicilerdir. Genelde de araştırmalar amaçları yönünden betimleyici ya da analitik olarak iki temel gruba ayrılırlar. Yine araştırmaları yapılış amaçlarına göre değerlendirdiğimizde karşımıza teorik araştırmalar ve uygulamalı araştırmalar çıkmaktadır.

Bir araştırmada doğru bilgi sahibi olmak ve doğru karar vermek temel hedeftir. Bu nedenle doğru bilgilere ulaşmak ve elde edilen bilgileri genelleştirmeye gereksinim duyulur. (Arıkan, 1994:129) Bir araştırmanın sonuçları ne kadar fazla genellenebiliyorsa değeri de o oranda artar. Bilim genellenebilirliği olan bilgiler bütünü olduğu için araştırmalarda geniş bir alanda genellenebilirliği olacak bilgiler elde etmeye çalışmak önemlidir (Karasar, 2005:109 - 110).

Bazı durumlarda araştırma amacına bağlı olarak evreninin tamamına ulaşılabilir. Bunlar, sayıları sınırlı küçük çaplı evrenlerdir. Sosyal bilimlerde incelenecek konuların evrenleri büyüktür. Ancak evrendeki bütün elemanları ayrıntılarıyla incelemek, gerek zaman, gerekse maddi koşullar açısından olanaksızdır. Diğer bir ifadeyle, tüm ayrıntıların incelenmesi sonucunda elde edilecek bilgi yığınlarını çözümlmek hem zaman hem de emek kaybına yol açar. Sınırlı sayıda bilgilerin yeterli olduğu durumlarda bilgi yığınlarıyla uğraşmak anlamsızdır (Gökçe, 1988: 76). Bu nedenle örneklem çalışmaları araştırmaların temelinde yer alır. Örneklem, belli kurallara göre, belli bir evrenden seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar çoğunlukla örneklem kümeler üzerinde yapılır ve elde edilen sonuçlar ilgili evrenlere genellenir (Karasar, 2005, s.110 - 111).

Tüm bu yukarıdaki açıklamalar ışığında değerlendirdiğimizde; “Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması” çalışması betimsel, uygulamalı ve örnekleme dayalı kesitsel bir araştırmadır.

Alan çalışmasında hem nitel hem de nicel araştırma tekniklerinden yararlanılmıştır. Nicel veri toplama çalışmasında anket, nitel veri çalışmasında ise odak görüşme, derinlemesine görüşme teknikleri aracılığıyla veriler toplanmıştır.

Nicel veriler daha çok istatistiksel analizler aracılığı ile alana ilişkin bulguların genellenmesine katkı sağlarken, nitel veriler ise nicel verilerde sorgulanması gereken konuları daha derinlemesine inceleme ile yorumlama olanağı sağlamaktadır.

Anketler

Bu araştırma kapsamında birden fazla anket tipi uygulanmıştır. Birincisi Hanehalkı Anket Formu; hanelerin genel sosyo - ekonomik durumları, çevre sorunları ve yönetim planına ilişkin genel görüş ve beklentileri hakkında bilgilerin toplanması amaçlanmıştır.

Bunun dışında bölgeyi ziyaret eden yerli/yabancı turistlere uygulanan Ziyaretçi Anketi'dir. Anketler yüzyüze görüşmeler yoluyla yapılmış ve soru formları açık ve kapalı uçlu sorulardan yapılandırılmıştır.

Derinlemesine Görüşmeler

Araştırma ile ilgili olduğu düşünülen paydaş kişilerden (STK temsilcileri, belediye başkanı, konu ile ilgili il / ilçe müdürlük temsilcileri gibi) konu ile ilgili bilgi toplamak ve onların görüş ve önerilerini derlemek için derinlemesine görüşme tekniği ile mülakatlar yapılmıştır. Mülakatlarda yarı - yapılandırılmış soru formu kullanılmıştır.

Odak Grup Tartışmaları

Araştırma ile ilgili hedef gruplarla belli konular kapsamında detaylı bilgileri toplamak için odak grup tartışma tekniğinden yararlanılmıştır.

Odak grup görüşmeleri, grupların, alt grupların kendilerinin de bilinçli, yarı bilinçli veya bilinçsiz oldukları psikolojik ve sosyo - kültürel özellikler ve yaptıkları uygulamalar hakkında bilgi almayı, davranışları ve bu davranışların arkasındaki nedenleri öğrenmeyi amaçlayan niteliksel bir yöntemdir. Küçük grup tartışmaları, davranış bilimlerinde çok önemli yeri olan yöntemlerden biridir. Bir grup içinde bulunmayan bir insan düşünülemez. Her birimiz değişik zamanlarda, değişik gruplarda, hatta bazen aynı anda değişik gruplarda rol alırız, yani yaşarız. Her birinde amaçlarımız farklı olabilir, benzer olabilir.

Odak grup tartışmalarında önemli olan, katılımcıların genel kabul gören görüş yönünde fikir bildirmeleri değil, sadece kendi görüşlerini özgürce ortaya koymalarını sağlayacak ortam oluşturmaktır. Araştırmacının nötr bir davranış sergilemesi buna katkı getirecektir. Odak grup tartışmalarında genellikle bir kolaylaştırıcı (moderatör) ve bir raportör bulunmaktadır.

Bu yöntemde aynı demografik özellikler taşıyan 6 ile 12 kişi bir kolaylaştırıcı eşliğinde bir araya gelir ve araştırma konusu grup ortamında tartışılır. Kolaylaştırıcı, grubu önceden belirlenmiş bir tartışma akışı çerçevesinde grubu yönlendirerek yaklaşık 2 saatlik bir zaman diliminde hedeflenen bilgileri derler.

Odak grup tartışmalarının en önemli avantajı grup içi etkileşimin ve grup dinamiğinin bir sonucu olarak yeni ve farklı fikirlerin ortaya çıkmasıdır. Karşılıklı çağrışımın bir sonucu olarak, katılımcılar birbirlerinin zihinlerindeki duygu ve düşünceleri tetikleyerek zengin ve çeşitli bilgi akışı sağlanır. Bu teknikte ortamın rahatlığı ve güvenilirliği esastır.

Bu araştırmada da yukarıdaki esaslara dayalı olarak araştırmanın nitel verileri derinlemesine görüşmelerin yanı sıra bu teknik aracıyla toplanmıştır

3.2 ÖRNEKLEM BÜYÜKLÜĞÜ VE ÖRNEKLEM SEÇİMİ

Bir evrenden örneklem alınmasında, örneklemin alındığı evreni temsil etmesi önemlidir. Bu nedenle ne kadar, hangi büyüklükteki bir örneklemin evreni temsil edebileceği sorunu ortaya çıkmaktadır. Yeterli bir örneklem, güvenilir sonuçlar sağlayacak kadar birim kapsayan örneklemdir (Young, 1968: 324).

Örneklem hacmini belirleme tekniği:

Toplam nüfus büyüklüğü:	M=105.303	
Ortalama hane büyüklüğü:	H= 3,47kişi	
Toplam hane sayısı:	N= M/ H	105.303/ 3.47= 30.347

Fethiye - Göcek kapsamındaki evrenin hedef kütlelerinde nüfus sayısının 105.303 olarak bilindiği kabul edilirse ve bu bölge için ortalama hane büyüklüğü 3,47 (TUİK İstatistik Yıllığı 2009, Muğla İli Ortalama Hane Halkı Büyüklüğü 3.47'dir) kişi olarak alındığında, bu evrendeki örneklem birimi olan hane sayısı yaklaşık 30.347 olarak kabul edilmiştir.

Bu durumda örnek büyüklüğü $d= \pm 0.05$ örnekleme hatası, $p= 0.5$ gerçekleşme olasılığı ve $q= 0.5$ gerçekleşmeme olasılığı söz konusu olduğunda $\alpha= 0.05$ düzeyinde istatistiksel bakımdan anlamlılık taşıyan örnek büyüklüğü, Tablo 3.2.1.'deki evren büyüklüğü 25.000 - 50.000 birim arasındaki 381 birim örneklem hacmini geçerli kabul edilmiştir.

Tablo 3.2.1. $\alpha= 0.05$ İçin rneklem Büyüklükleri

Evren Byklg	+ 0.03 rnekleme Hatası (d)			+ 0.05 rnekleme Hatası (d)			+ 0.10 rnekleme Hatası (d)		
	p=0.5	p=0.8	p=0.3	p=0.5	p=0.8	p=0.3	p=0.5	p=0.8	p=0.3
	q=0.5	q= 0.2	q=0.7	q=0.5	q= 0.2	q=0.7	q=0.5	q= 0.2	q=0.7
100	92	87	90	80	71	77	49	38	45
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73
1000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1000000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 Milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

Kaynak: Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004:50

Tablo 3.2.2. Örneklem ve Anket Sayısı

Yerleşim Birimi	Nüfusu (TÜİK, ADNKS 2009)	Tahmini Toplam Hane Sayısı ve Ağırlıkları	Yerleşimlere Düşen Geçici Anket Sayısı	Uygulamadaki Anket Sayısı
Fethiye	72003	20750 (0.68)	262	85
Ölüdeniz	4532	1306 (0.04)	15	15
Karaçulha	12794	3687 (0.12)	45	43
Çamköy	3940	1135 (0.04)	15	30
Çiftlik	2620	755 (0.02)	11	30
Göcek	4039	1164 (0.04)	15	65
Gökçeovacık	380	110 (0.004)	1	27
İnlice	830	239 (0.008)	3	30
Kargı	1501	433 (0.014)	5	23
Kayaköy	680	196 (0.006)	2	21
Keçiler	193	56 (0.002)	1	14
Yanıklar	1791	516 (0.017)	6	20
Toplam	105.303	30.347	381	403

Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi sınırları içindeki yerleşim birimlerinde, hanelere geçerli kabul edilen örneklem büyüklüğü göz önünde bulundurularak yapılan düzeltmelerle toplam 403 anket uygulanmıştır. Bunun dışında ayrıca 125 Ziyaretçi Anketi (59 yerli - 66 yabancı ziyaretçi anketi) gerçekleştirilerek bölge içinde genel toplamda 528 anket uygulanmıştır.

Alan çalışması 13 Eylül - 20 Eylül 2010 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma kapsamında, hanehalkı görüşmelerinde yerleşim birimlerinin heterojenliği göz önüne alınarak farklı hedef gruplarını temsil eden hanelere uygulanmıştır.

Önce muhtardan köy/mahallede yaşayan hanelere ilişkin ön bilgilenmeler sağlanarak ve gerektiğinde de kartopu örnekleme ile hedef kitlelere ulaşım sağlanmıştır.

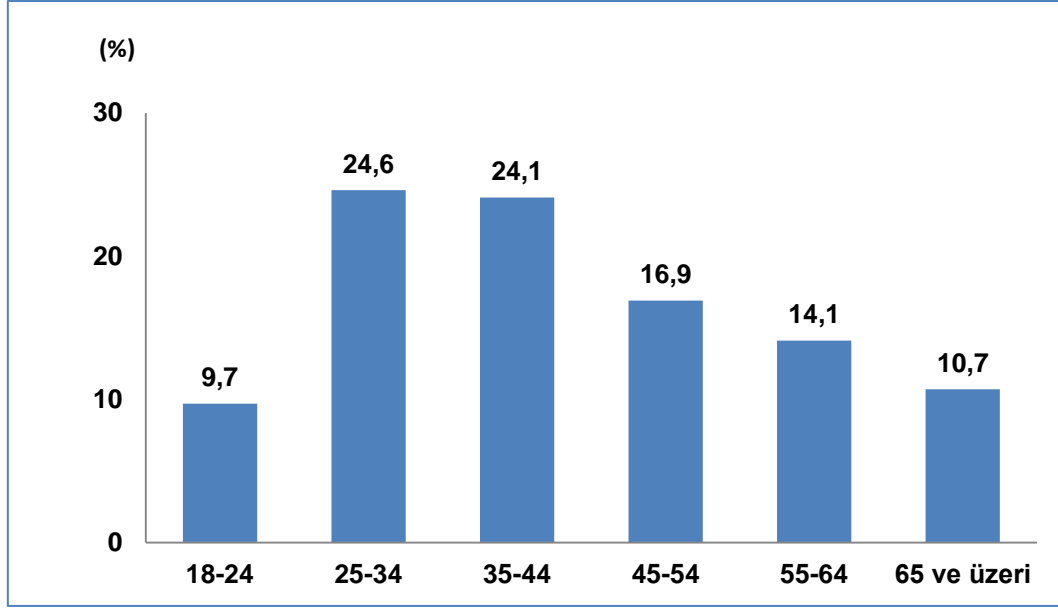
Fotoğraf 3.2.1. Fethiye - Göcek Derinlemesine Görüşme

3.3 ALAN ÇALIŞMASI BULGULARI VE DEĞERLENDİRME

Araştırmanın hane düzeyinde yürütülen anket sonuçlarının değerlendirildiği bu bölümde; hanelerin temel demografik özellikleri, görüşülen kişilerin demografik ve sosyo - ekonomik düzeyleri, özel çevre koruma bölgesine ilişkin düşünce, tutumları ve davranışları değerlendirilmektedir.

3.3.1 Görüşülen Kişilerin Temel Demografik Özellikleri

Şekil 3.3.1.1. Görüşülen Kişilerin Yaş Dağılımı

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

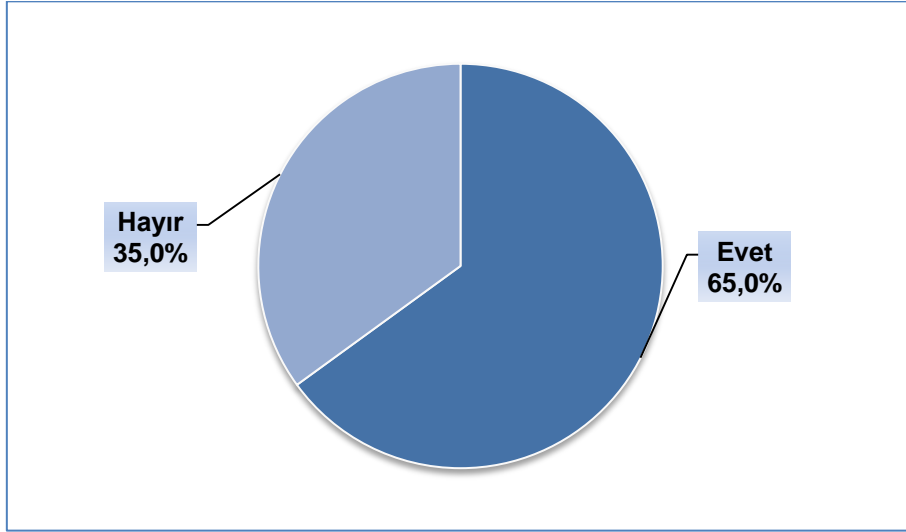
Araştırmada görüşülen toplam 403 kişinin yaş grubu dağılımları incelendiğinde; % 9,7'si 18 - 24, % 24,6'sı 25 - 34, % 24,1'i 35 - 44, % 16,9'si 45 - 54, % 14,1'i 55 - 64 yaş aralığında, % 10,7'si ise 65 yaş üzerindedir (Şekil-Tablo 3.3.1.1). Bu veriler görüşülen kişilerin büyük bir oranının 44 yaş altında olduğunu göstermektedir. Bu durum görüşme yapılan kişilerin aktif işgücü çağına olduğunu da bir göstergesidir.

Tablo 3.3.1.1. Görüşülen Kişilerin Yaş Dağılımı

	Sayı	%
18 - 24	39	9,7
25 - 34	99	24,6
35 - 44	97	24,1
45 - 54	68	16,9
55 - 64	57	14,1
65 ve Üzeri	43	10,7
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.1.2. Görüşülen kişilerin doğum yeri yaşadıkları yerler mi?

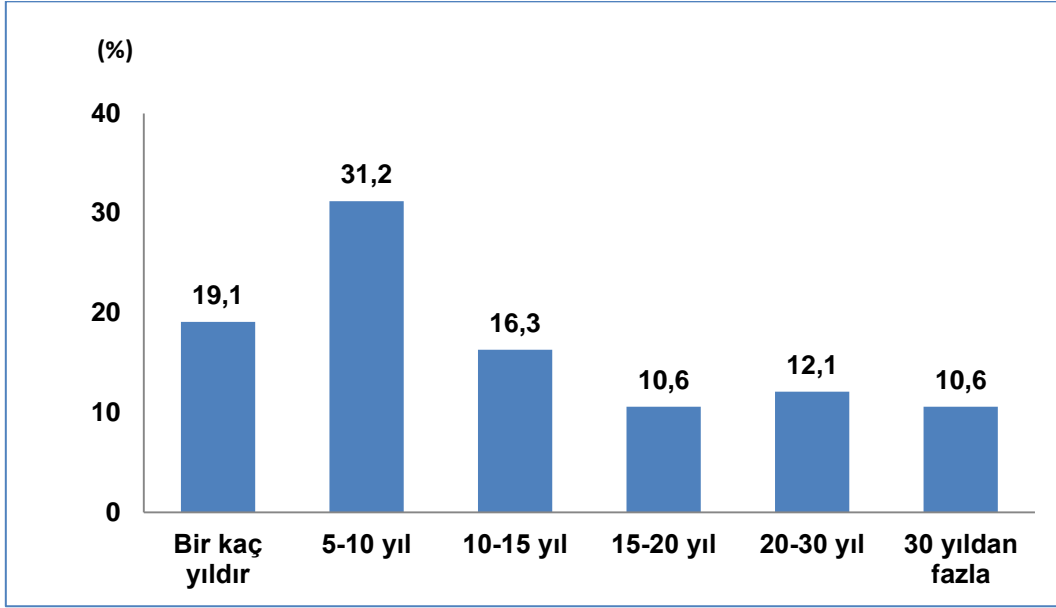
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan kişilerin % 65'inin doğum yeri Fethiye - Göcek bölgesidir (Şekil-Tablo 3.3.1.2). Doğum yeri bölge dışı olan % 35'lik kesim bölgeye dışarıdan gelen göçün göstergesidir.

Tablo 3.3.1.2. Görüşülen kişilerin doğum yeri yaşadıkları yerler mi?		
	Sayı	%
Evet	262	65,0
Hayır	141	35,0
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.1.3. Görüşülen Kişilerin Bölgede ki Yaşam Süresi

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

*Doğum Yeri Yaşadıkları Yer Olmayanlara Sorulmuştur.

Görüşme yapılan kişilerin % 19,1'i bölgede birkaç yıldır, % 31,2'si 5 - 10 yıldır, % 16,3'ü 10 - 15 yıldır; kalan kısım ise daha uzun süredir bölgede yaşadığını belirtmiştir (Şekil-Tablo 3.3.1.3).

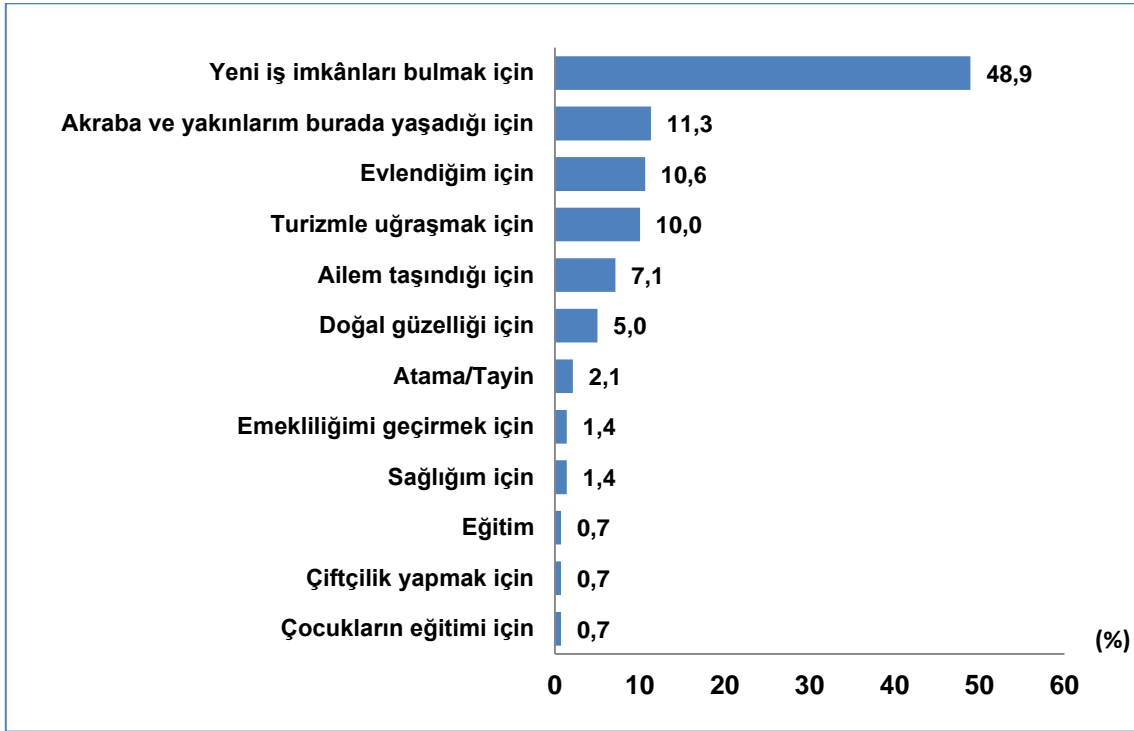
Tablo 3.3.1.3. Görüşülen Kişilerin Bölgede ki Yaşam Süresi

	Sayı	%
Bir Kaç Yıldır	27	19,1
5 - 10 Yıl	44	31,2
10 - 15 Yıl	23	16,3
15 - 20 Yıl	15	10,6
20 - 30 Yıl	17	12,1
30 Yıldan Fazla	15	10,6
Toplam	141	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

*Doğum Yeri Yaşadıkları Yer Olmayanlara Sorulmuştur.

Şekil 3.3.1.4. Buraya yerleşme sebebiniz nedir?

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

*Doğum Yeri Yaşadıkları Yer Olmayanlara Sorulmuştur.

Öte yandan görüşülen kişilerin büyük oranda (% 48,9) yeni iş imkanları bulmak için bölgeye yerleştiği görülmektedir. Görüşmecilerin kalan kısmının % 11,3'ü akraba ve yakınları burada yaşadığı için, % 10,6'sı evlendiği için, % 10'u ise turizmle uğraşmak için bölgeye yerleştiğini belirtmiştir (Şekil-Tablo 3.3.1.4).

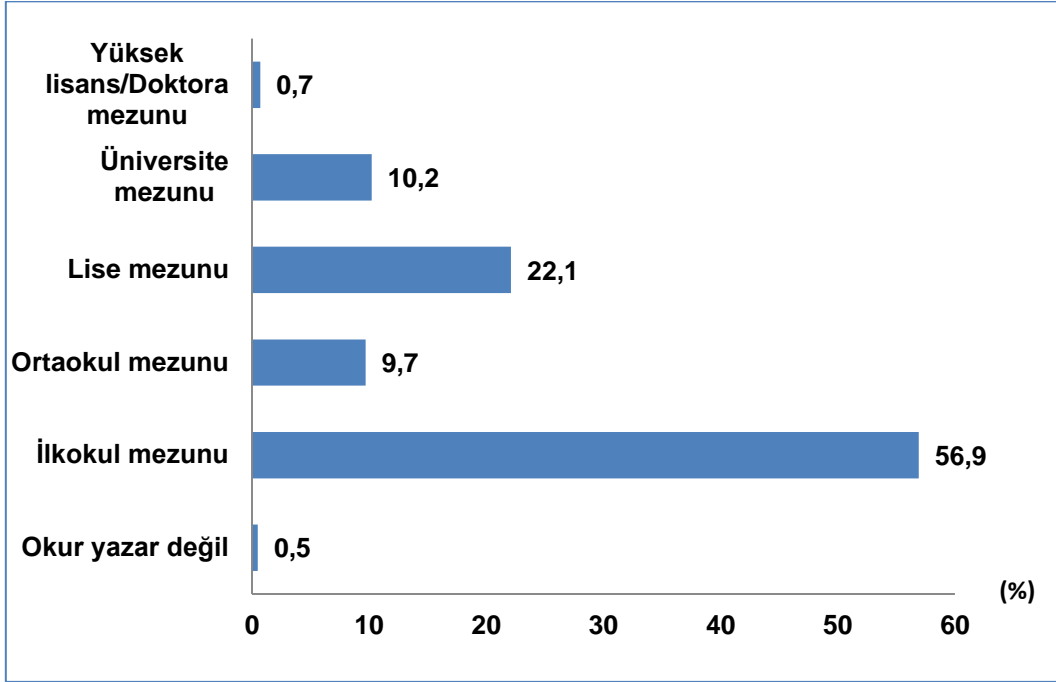
Tablo 3.3.1.4. Buraya yerleşme sebebiniz nedir?

	Sayı	%
Yeni İş İmkânları Bulmak İçin	69	48,9
Akraba ve Yakınlarım Burada Yaşadığı İçin	16	11,3
Evlendiğim İçin	15	10,6
Turizmle Uğraşmak İçin	14	10,0
Ailem Taşındığı İçin	10	7,1
Doğal Güzelliği İçin	7	5,0
Atama/Tayin	3	2,1
Sağlığım İçin	2	1,4
Emekliliğimi Geçirmek İçin	2	1,4
Çocukların Eğitimi İçin	1	0,7
Çiftçilik Yapmak İçin	1	0,7
Eğitim	1	0,7
Toplam	141	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

*Doğum Yeri Yaşadıkları Yer Olmayanlara Sorulmuştur.

Şekil 3.3.1.5. Görüşülen Kişilerin Eğitim Düzeyi

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşülen kişilerin çoğunluğu (% 56,9) ilkokul mezunudur. Bunu sırasıyla lise (% 22.1), üniversite (% 10,2) ve ortaokul (% 9.7), mezunları izlemektedir. Okur - yazar olmayan kişilerin oranı da oldukça düşüktür (% 0,5) (Şekil-Tablo 3.3.1.5).

Tablo 3.3.1.5. Görüşülen Kişilerin Eğitim Düzeyi

	Sayı	%
Okur -Yazar Değil	2	0,5
İlkokul Mezunu	229	56,9
Ortaokul Mezunu	39	9,7
Lise Mezunu	89	22,1
Üniversite Mezunu	41	10,2
Yüksek Lisans / Doktora Mezunu	3	0,7
Toplam	403	100

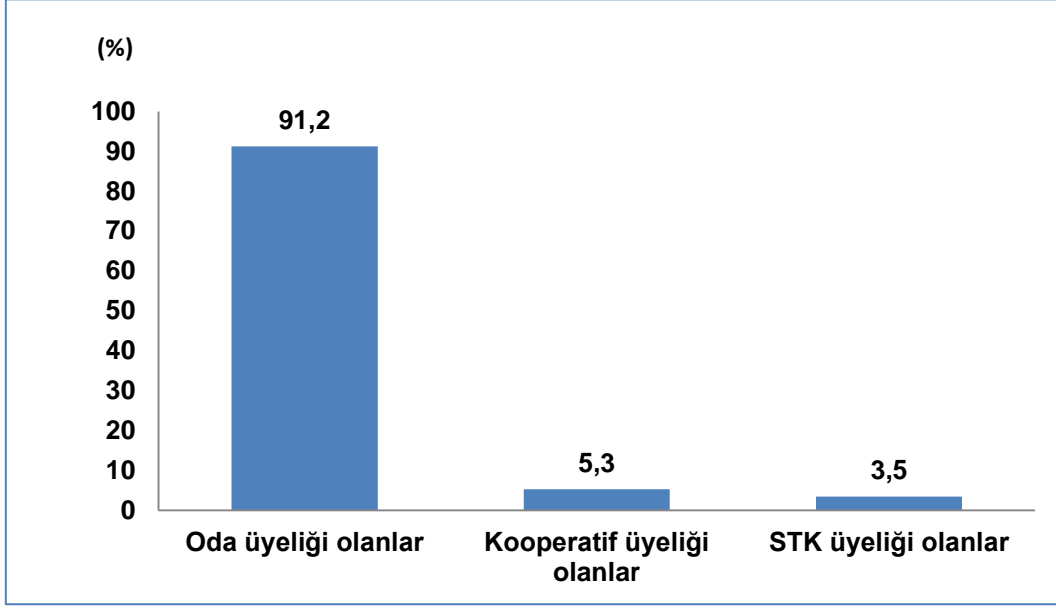
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Tablo 3.3.1.6. Görüşülen Kişilerin Mesleki Dağılımı		
	Sayı	%
Esnaf	97	24,1
Emekli	91	22,6
İşçi	87	21,6
Çiftçilik	38	9,5
Ev Hanımı	27	6,7
Çalışmıyor	17	4,2
Kaptanlık	10	2,5
Memur	9	2,2
Tur Organizatörlüğü	7	1,7
Pansiyonculuk	5	1,3
Turizm	4	1,1
Uzmanlık Gerektiren Meslekler (Mühendis, Mimar, Eczacı, Doktor vb.)	3	0,7
Tekne İmalatçısı	3	0,7
Balıkçılık	2	0,5
Hayvancılık	1	0,2
Arıcılık	1	0,2
Öğrenci	1	0,2
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan kişileri meslekleri açısından değerlendirdiğimizde, çok farklı meslek kategorilerini temsil ettikleri görülmektedir. Özellikle bu durum bölgenin heterojen ekonomik yapısını temsil etmektedir. Bölgedeki hanelerde esnaf, emekli ve işçinin ağırlıklı olduğu görülmüştür (Tablo 3.3.1.6).

Şekil 3.3.1.7. Görüşülen Kişilerin Meslekleriyle İlgili Herhangi Bir Kuruluşa Üyeliği

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010
* Meslekle İlgili Bir Kuruluşa Üye Olanlar Arasındaki Dağılım

Görüşülen kişilerden “Meslekleriyle ilgili herhangi bir kuruluşa üye olanlardan” büyük çoğunluğunun (% 91,2) meslek odası üyelikleri bulunmaktadır Bunun dışındaki üyelikler oldukça düşük oranlarda yer almaktadır (Şekil-Tablo 3.3.1.7).

Tablo 3.3.1.7. Görüşülen Kişilerin Meslekleriyle İlgili Herhangi Bir Kuruluşa Üyeliği		
	Sayı	%
Oda Üyeliği Olanlar	52	91,2
Kooperatif Üyeliği Olanlar	3	5,3
STK Üyeliği Olanlar	2	3,5
Toplam	57	100

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010
* Meslekle İlgili Bir Kuruluşa Üye Olanlar Arasındaki Dağılım
** 57 kişi üye olduğunu belirtmiştir.

3.3.2 Hanelerin Temel Demografik Özellikleri

Bölge	Sayı	%
Fethiye Merkez	233	18,8
Çamköy	96	7,7
Çiftlik	83	6,7
Göcek	213	17,2
Karaçulha	149	12,0
Ölüdeniz	56	4,5
Gökçeovacak	65	5,2
İnlice	92	7,4
Kargı	73	5,9
Kayaköy	62	5,0
Keçiler	47	3,8
Yanıklar	71	5,7
TOPLAM	1.240	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşülen kişilerin yaşadıkları hanelerin temel demografik özellikleri bu bölüm altında değerlendirilmiştir (Tablo 3.3.2.1). Örnekleme yer alan yerleşim birimlerinde görüşülen 403 hanede toplam 1.240 kişi yaşamaktadır.

Hanehalkı Büyüklüğü

	Değer
N	403
Ortalama	3,07692
Standart Sapma	1,248383
Minimum	1,00
Maksimum	8,00

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Araştırmanın örnekleme kapsamında görüşme yapılan bu hanelerde ortalama kişi sayısı 3.08'dir. Görüşülen hanelerde en az kişi sayısı 1 en çok kişi sayısı 8'dir (Tablo 3.3.2.2).

Cinsiyet

Tablo 3.3.2.3. Hanehalkı Nüfusunun Cinsiyet Yapısı		
Cinsiyet	Sayı	%
Erkek	660	53,2
Kadın	580	46,8
Toplam	1.240	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Bölge içinde görüşülen toplam 403 hanede yaşayan nüfusun % 53,2'ü erkek, % 46,8'si da kadındır (*Tablo 3.3.2.3*).

Yaş

Tablo 3.3.2.4. Hanehalkı Nüfusunun Yaş Dağılımı		
10'lu Yaş Grupları	Sayı	%
0-9	122	9,8
10-19	158	12,7
20-29	215	17,3
30-39	236	19,0
40-49	188	15,2
50-59	173	14,0
60-69	87	7,0
70+	61	4,9
Toplam	1.240	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Bölge içinde görüşülen toplam 403 hanede yaşayan bireylerin yaş dağılımı *Tablo 3.3.2.4*'de görülmektedir. Bölgenin nüfusunun yaş dağılımına göre genel karakteristiğini değerlendirdiğimizde; nüfusun en yüksek oranı (% 19) 30-39 yaş grubuna aittir. Bölge nüfusunda 70 yaş üzerindeki yaşlı nüfus en düşük orandadır (% 4,9). Bu grubu 60 - 69 yaş grubu izlemektedir (% 7). Ayrıca 0-9 yaş grubu çocuk nüfusu da % 9,8'dir. Bölge nüfusunun yaklaşık % 60'ı 40 yaş altındadır.

Eğitim

Tablo 3.3.2.5. Hanehalkı Nüfusunun Eğitim Düzeyi		
Eğitim Durumu	Sayı	%
Okul Çağında Değil	81	6,5
İlköğretim Okumakta	105	8,5
Eğitimsiz Veya İlkokul Terk	41	3,3
İlköğretim Mezunu	703	56,7
Lise Mezunu	222	17,9
Üniversite Mezunu	84	6,8
Lisansüstü Eğitim	4	0,3
Toplam	1240	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşülen toplam 403 hanedeki bireylerin eğitim düzeyleri sorgulandığında *Tablo 3.3.2.5*'de elde edilen bulgulara ulaşılmıştır. Buna göre, nüfusun çoğunluğu (% 56,7) ilköğretim mezunudur. Bu grubu % 17,9'luk oran ile lise mezunu olanlar izlemektedir.

Çalışma Durumu

Görüşülen hane temsilcilerine "Geçtiğimiz hafta içinde para kazanmak için hanenizden herhangi bir işte çalışan oldu mu?" sorusuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda nüfusun çalışma durumu *Tablo 3.3.2.6*'da görölmektedir.

Tablo 3.3.2.6. Hanehalkı Nüfusun Çalışma Durumu		
Geçtiğimiz hafta içinde para kazanmak için herhangi bir işte çalıştınız mı?	Sayı	%
Çalıştı	451	43,5
Çalışmadı Fakat İşi İle İlgisi Devam Etmekte	28	2,7
Çalışmadı	506	48,8
Çalışma Yaşında Olup, Eğitim Görenler	52	5,0
Toplam	1037	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

* Tabloda görünmeyen 203 kişi, 8 yıllık mecburi eğitim yaşında olduğundan ve 15 yaşından küçük olduklarından dolayı değerlendirmeye alınmamıştır.

Tablo 3.3.2.6, toplam hane halkı sayısı 1.240 olmasına rağmen, 15 yaşın altındaki (çalışma yaşı) hanehalkı nazara alınmayarak 1.037 kişi üzerinden; hanehalkı temsilcilerinin (görüşülen kişiler) beyanları esas alınarak oluşturulmuştur. Buna göre nüfusun % 48,8'inin çalışmadığı ve işsiz olduğu görülmüştür. Çalışan nüfusun oranının ise % 46,2 (işle ilgisi devam edenler dahil) olduğu saptanmıştır. Hanelerin, çalışan kişi sayısına göre dağılımı da *Tablo 3.3.2.7*'de sunulmuştur.

Tablo 3.3.2.7. Hanede Çalışan Kişi Sayıları			
Hanedeki Çalışan veya İşiyile İlgisi Devam Eden Kişi Sayısı	Hane Sayısı	Hane Sayısı (%)	Kişi sayısı
0	92	22,8	0
1	184	45,7	184
2	97	24,1	194
3	19	4,7	57
4	11	2,7	44
Toplam	403	100,0	479

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

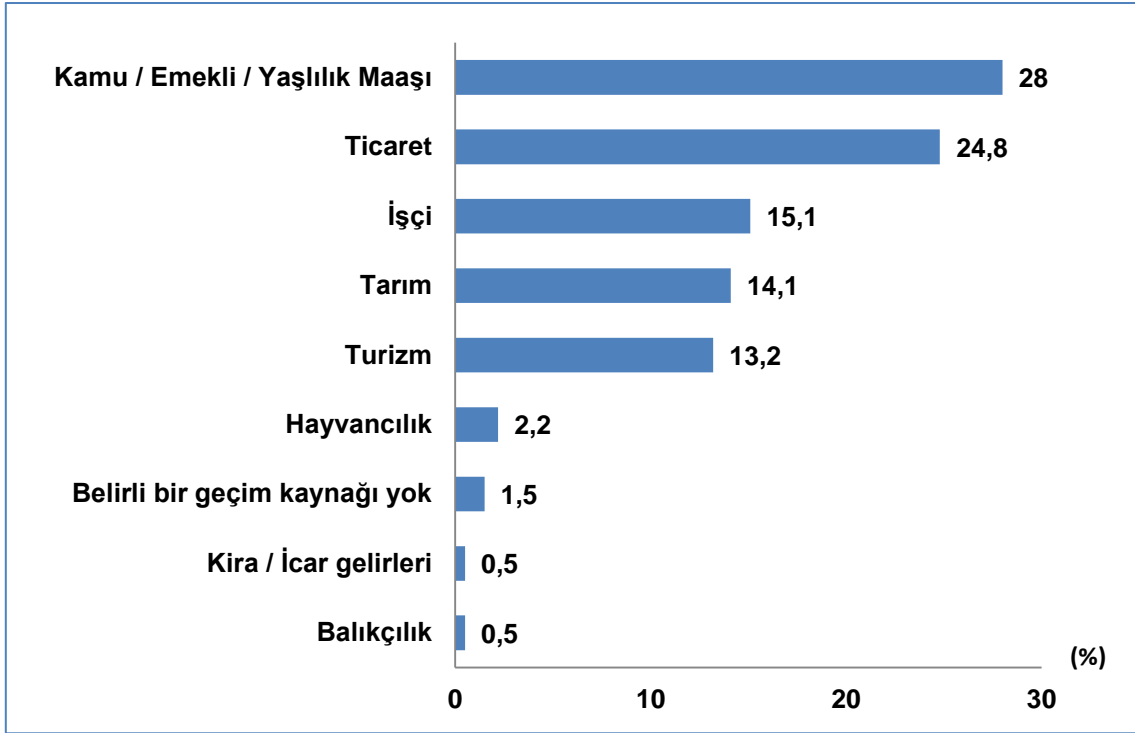
Görüşülen kişilerin temsil ettiği hanelerden 92 tanesinde çalışan bulunmamaktadır. 184 hanede 1, 97 hanede 2, 19 hanede 3 ve 11 hanede 4'er çalışan hane üyesi bulunmaktadır (*Tablo 3.3.2.7*). Ayrıca çalışan nüfusun istihdamdaki konumları da *Şekil-Tablo 3.3.2.8*'de değerlendirilmiştir. İstihdamın ücretli/maaşlı kesiminde bulunanların oranı % 40,5'dir. Bunun yanında işveren ve kendi hesabına çalışanların oranı daha yüksektir (% 33,8).

Tablo 3.3.2.8. Hanehalkı Nüfusunun İstihdamdaki Konumu		
	Sayı	%
Ücretli/Maaşlı	194	40,5
Yevmiyeli	33	6,9
İşveren	51	10,6
Kendi Hesabına	162	33,8
Ücretsiz Aile İşçisi	39	8,1
Toplam	479	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

3.3.3 Geçim Kaynakları ve Ekonomik Yaşam

Şekil 3.3.3.1. Görüşülen Hanelerin Temel Geçim Kaynakları

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

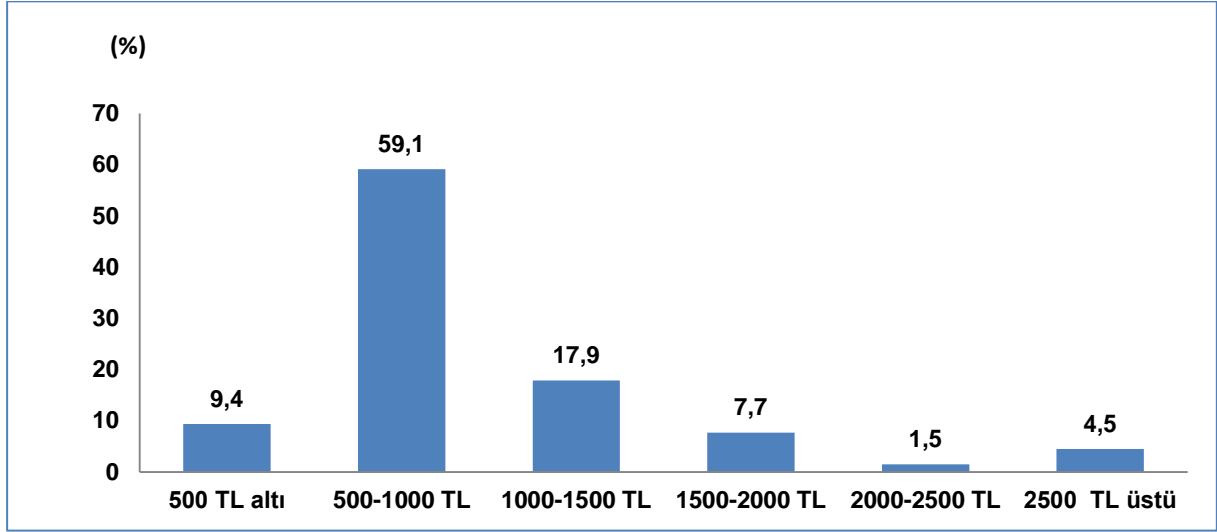
Görüşme yapılan hanelerin geçim kaynağı içinde en yüksek oranı % 28'lik oranla kamu/emekli ve yaşlılık maaşı oluşturmaktadır. Bunu sırasıyla % 24.8 ile ticaret, % 15.1 ile işçi, % 14,1 ile tarım ve turizm (% 13.2) gelirleri izlemektedir(Şekil-Tablo 3.3.3.1).

Tablo 3.3.3.1. Görüşülen Hanelerin Temel Geçim Kaynakları

	Sayı	%
Kamu / Emekli / Yaşlılık Maaşı	113	28,0
Ticaret	100	24,8
İşçi	61	15,1
Tarım	57	14,1
Turizm	53	13,2
Hayvancılık	9	2,2
Belirli Bir Geçim Kaynağı Yok	6	1,5
Balıkçılık	2	0,5
Kira / İcar Gelirleri	2	0,5
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.3.2. Hanenin Aylık Toplam Geliri (TL)

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Hanelerin aylık gelirlerini kendi beyanlarına dayalı olarak değerlendirdiğimizde, %59,1 oranındaki hanenin aylık geliri 500 - 1000 TL aralığında yoğunlaşmaktadır (Şekil-Tablo 3.3.3.2). Bu durum yöre halkının yaşam standartlarının ortalama bir göstergesini ortaya koymaktadır.

Tablo 3.3.3.2. Hanenin Aylık Toplam Geliri (TL)

	Sayı	%
500 TL Altı	38	9,4
500-1000 TL	238	59,1
1000-1500 TL	72	17,9
1500-2000 TL	31	7,7
2000-2500 TL	6	1,5
2500 TL Üstü	18	4,5
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Tablo 3.3.3.3. Haneler nereden gündelik ihtiyaçlarını karşılamakta?

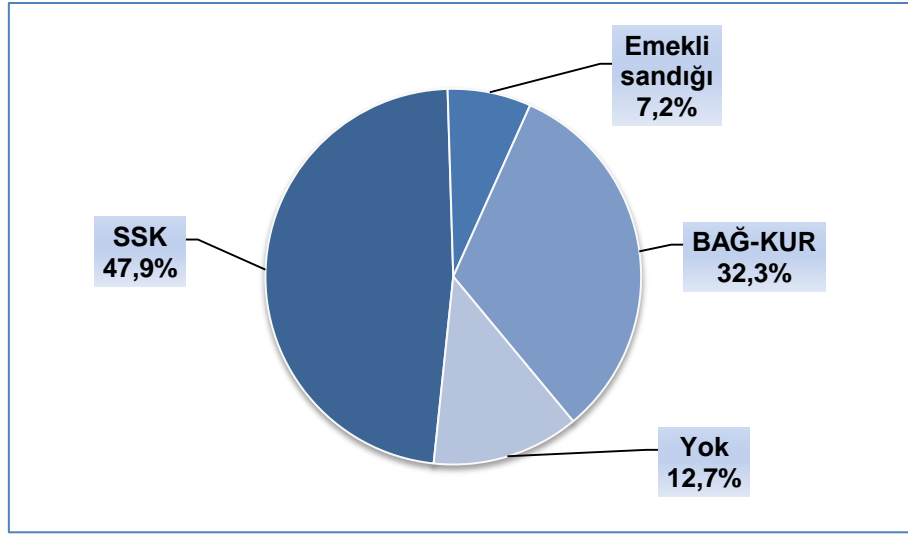
	Sayı	%
Bulunduğu Köyden	284	70,5
Diğer Köyden	5	1,2
İlçe Merkezinden	114	28,3
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan kişiler hanelerinin gündelik ihtiyaçlarını % 70,5 oranında bulunduğu köyden, % 28,3 oranında ilçe merkezinden karşılamaktadır (Tablo 3.3.3.3).

3.3.4 Sosyal Güvenlik

Şekil 3.3.4.1. Görüşülen Kişilerin Sosyal Güvenlik Sistemleri

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içinde görüşülen kişilerin % 47,9'u SSK'lı', % 32,3'ü BAĞ-KUR, %7,2'si Emekli Sandığı kapsamında sosyal güvenceye sahip olduklarını belirtmiştir. Ayrıca görüşülen kişilerden % 12,7'sinin ise herhangi bir sosyal güvence sistemine bağlı olmadığı saptanmıştır (Şekil-Tablo 3.3.4.1).

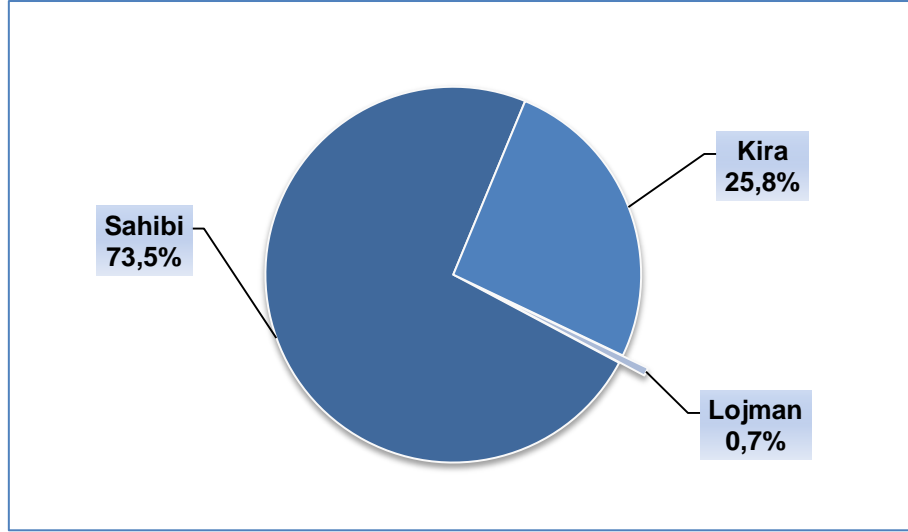
Tablo 3.3.4.1. Görüşülen Kişilerin Sosyal Güvenlik Sistemleri

	Sayı	%
SSK	193	47,9
Emekli Sandığı	29	7,2
BAĞ-KUR	130	32,3
Yok	51	12,7
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

3.3.5 Mülkiyet, Konut ve Arazi Varlığı

Şekil 3.3.5.1. Hanelerin Konut Mülkiyet Durumu

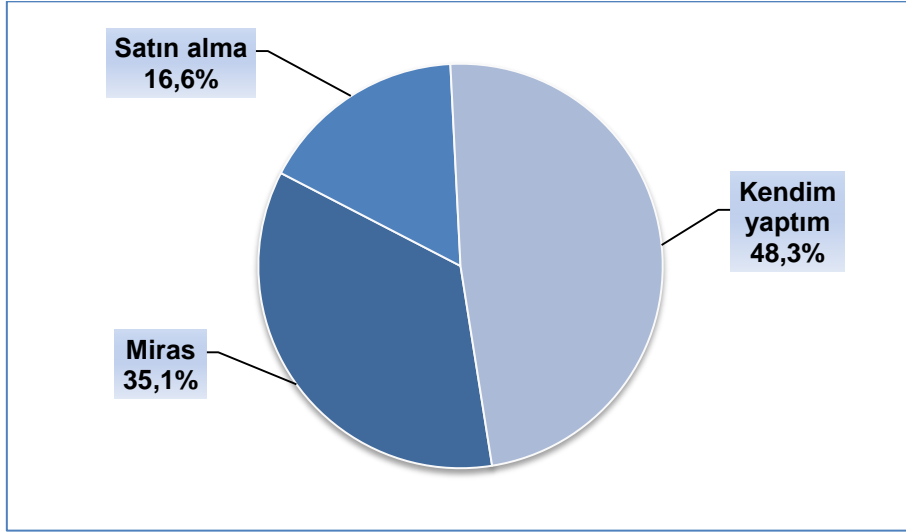
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Hanelerin konut sahipliği ve arazi varlığı sorgulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre görüşülen kişilerin % 73,4'ü yaşadıkları konutun mülk sahibi konumundadır. % 25,8'i kirada ve % 0,7'si de lojmanda yaşamaktadır (Şekil-Tablo 3.3.5.1).

Tablo 3.3.5.1. Hanelerin Konut Mülkiyet Durumu

	Sayı	%
Sahibi	296	73,4
Kira	104	25,8
Lojman	3	0,7
Toplam	403	100,0

Şekil 3.3.5.2. Konuta Sahip Olma Şekli

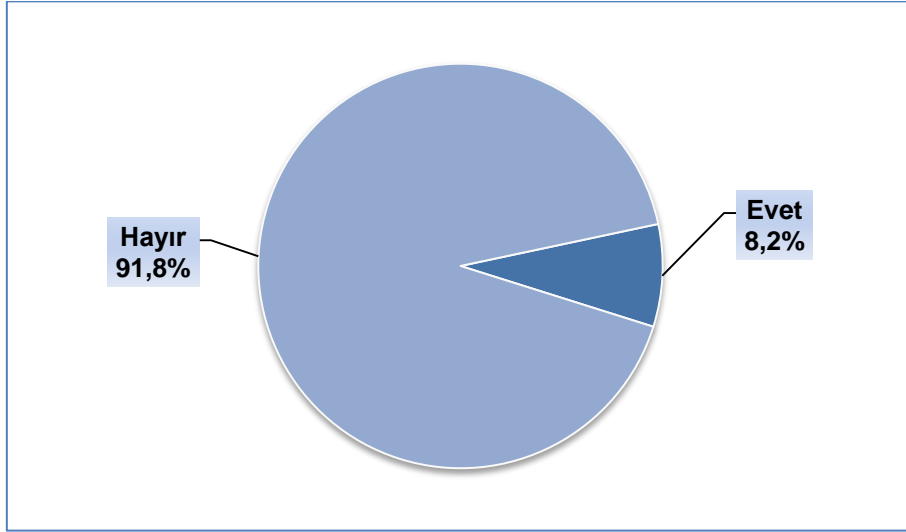
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Konut sahibi olan hanelerin, konuta sahip olma durumları incelendiğinde; % 48,3'ü konutunu kendisinin yaptığını, % 35,1' i konutuna miras yoluyla ve % 16,6'sı da satın alma yoluyla sahip olduğunu beyan etmiştir (*Şekil-Tablo 3.3.5.2*).

Tablo 3.3.5.2. Konuta Sahip Olma Şekli		
	Sayı	%
Miras	104	35,1
Satın Alma	49	16,6
Kendim Yaptım	143	48,3
Toplam	296	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.5.3. Konutunuza ait ek binalar var mı?

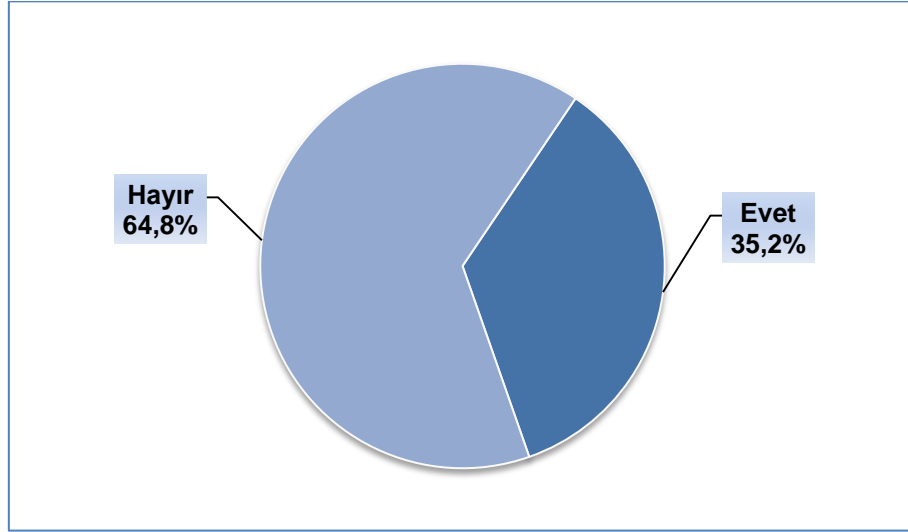
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Konutların % 8,2'sinde ek binaların varlığından söz edilmiştir. Konutlarda ek bina bulunmaması oranının bu derece yüksek (% 91,8) olması bölgede ahır yokluğunu ve hayvancılıktaki gerilemeyi göstermektedir (Şekil-Tablo 3.3.5.3).

Tablo 3.3.5.3. Konutunuza ait ek binalar var mı?		
	Sayı	%
Evet	33	8,2
Hayır	370	91,8
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.5.4. Hanelerin Arazi Varlığı

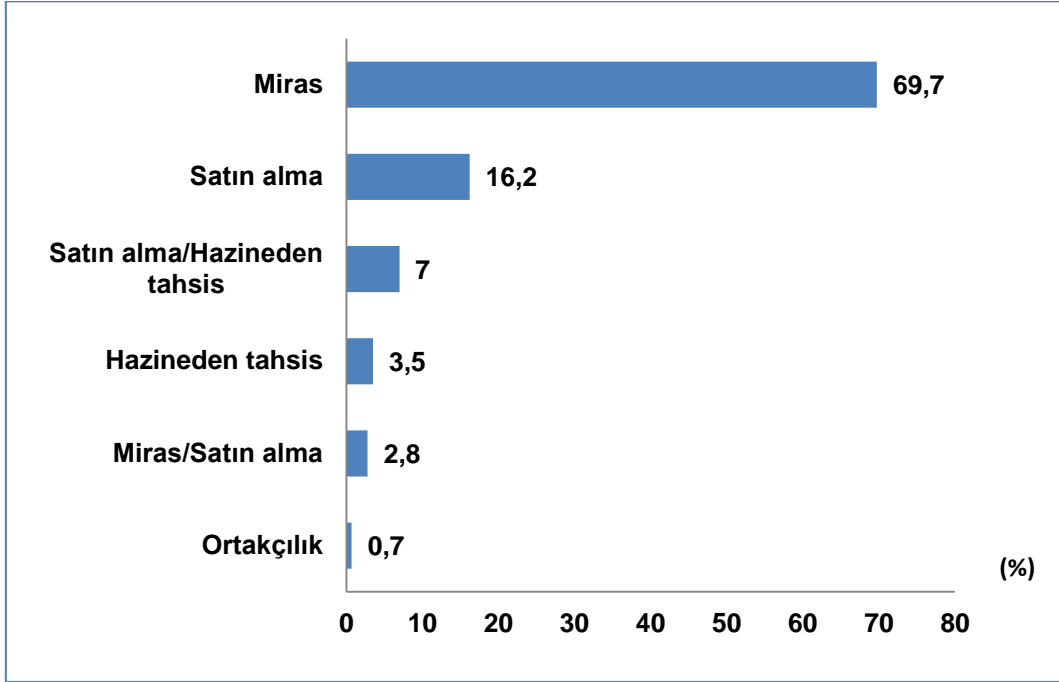
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan kişilerin % 35'inin arazisi bulunmaktadır (Şekil-Tablo 3.3.5.4). % 65'i gibi büyük oranı ise arazileri olmadığını belirtmiştir.

Tablo 3.3.5.4. Hanelerin Arazi Varlığı		
	Sayı	%
Evet	142	35,2
Hayır	261	64,8
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.5.5. Hanelerin Nasıl Arazi Sahibi Oldukları

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan kişiler sahip oldukları arazileri büyük oranda (% 69,7) miras, % 16,2'si satın alma yoluyla edindiğini belirtmiştir (Şekil-Tablo 3.3.5.5).

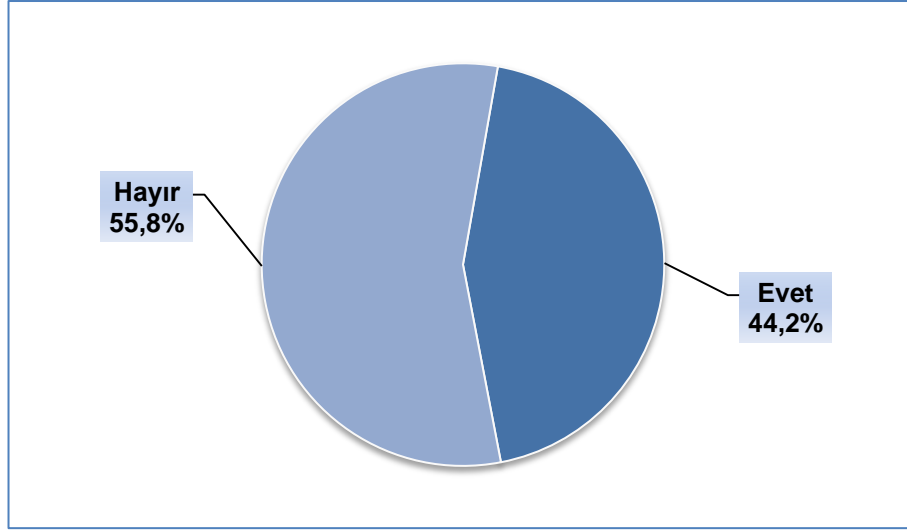
Tablo 3.3.5.5. Hanelerin Nasıl Arazi Sahibi Oldukları

	Sayı	%
Miras	99	69,7
Satın Alma	23	16,2
Hazineden Tahsis	5	3,5
Ortakçılık	1	0,7
Miras/Satın Alma	4	2,8
Satın Alma/Hazineden Tahsis	10	7,0
Toplam	142	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

3.3.6 Doğal Kaynak Kullanımı ve Çevre Sorunları

Şekil 3.3.6.1. Bölge insanı çevrede bitki toplama faaliyetinde bulunuyor mu?

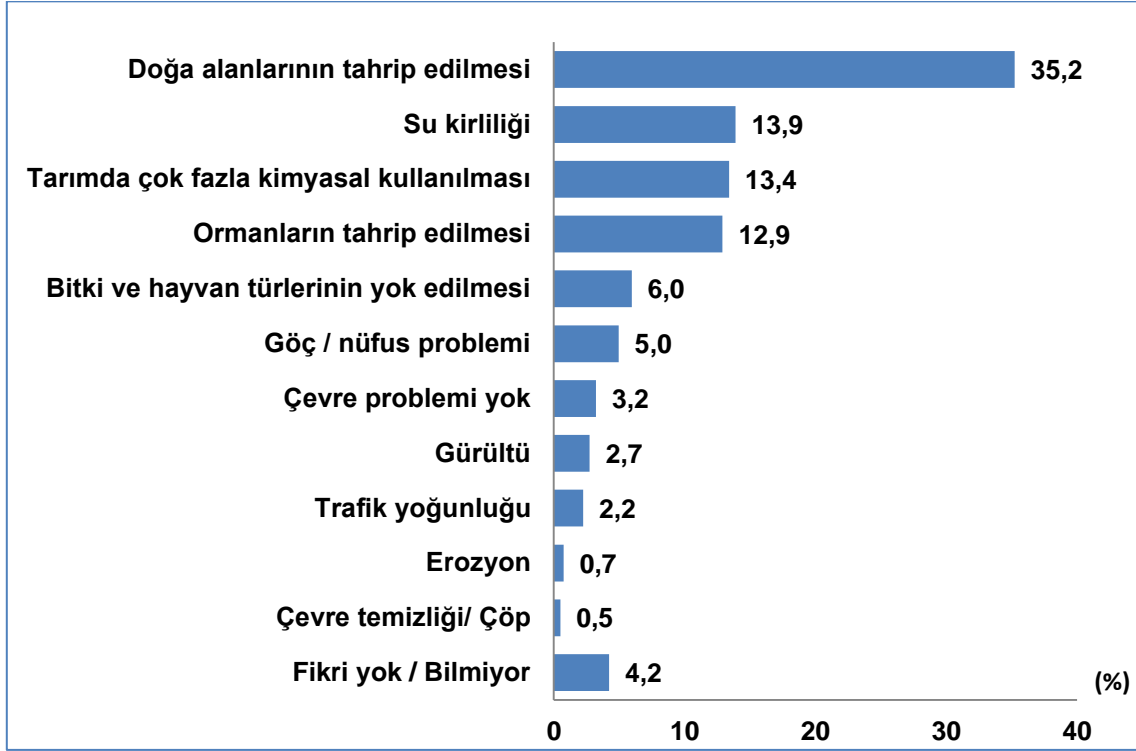
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Bölge insanının doğal kaynak kullanımında bitki toplama faaliyetlerinde bulunduğu görülmektedir. Görüşülen kişilerin % 44,2'si yöre insanının sağlık veya diğer amaçlı çevrelerinde bitki topladıklarını beyan etmiştir (Şekil-Tablo 3.3.6.1).

Tablo 3.3.6.1. Bölge insanı çevrede bitki toplama faaliyetinde bulunuyor mu?		
	Sayı	%
Evet	178	44,2
Hayır	225	55,8
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.6.2. Görüşülen Kişilere Göre Bölgenin Önemli Çevre Sorunları

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşülen kişilere göre bölgenin en önemli çevre sorunu öncelikli olarak doğa alanlarının tahrip edilmesidir (% 35,2). İkinci çevresel sorun alanı olarak su kirliliği (% 13,9) görülmektedir. Üçüncü çevre sorunu ise tarımda çok fazla kimyasal kullanılması (% 13,4) belirtilmiştir. Bunun yanında ormanların tahrip edilmesi de önemli sorunlardan biri olarak dile getirilmiştir (Şekil-Tablo 3.3.6.2).

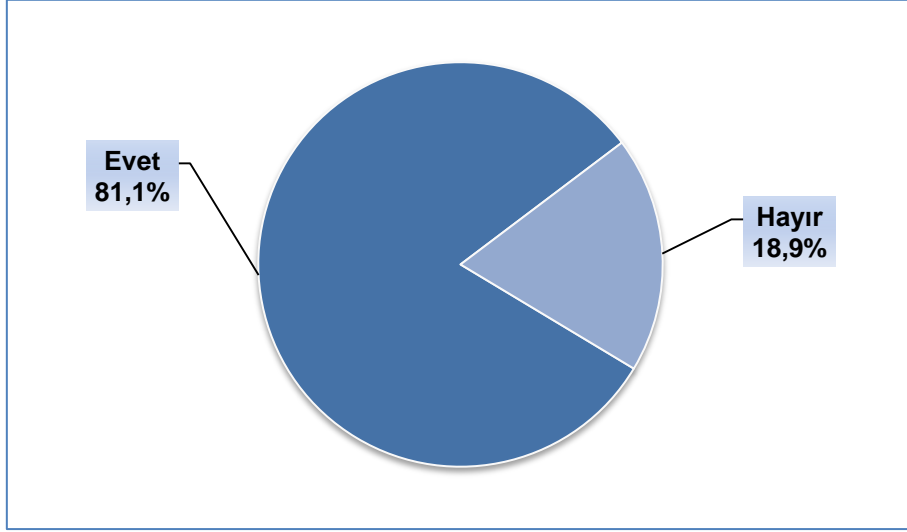
Tablo 3.3.6.2. Görüşülen Kişilere Göre Bölgenin Önemli Çevre Sorunları

	Sayı	%
Doğa Alanlarının Tahrip Edilmesi	142	35,2
Su Kirliliği	56	13,9
Tarımda Çok Fazla Kimyasal Kullanılması	54	13,4
Ormanların Tahrip Edilmesi	52	12,9
Bitki Ve Hayvan Türlerinin Yok Edilmesi	24	6,0
Göç / Nüfus Problemi	20	5,0
Çevre Problemi Yok	13	3,2
Gürültü	11	2,7
Trafik Yoğunluğu	9	2,2
Erozyon	3	0,7
Çevre Temizliği / Çöp	2	0,5
Fikri Yok / Bilmiyor	17	4,2
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

3.3.7 Özel Çevre Koruma Bölgesine İlişkin Bilgi, Düşünce ve Tutumlar

Şekil 3.3.7.1. "Özel Çevre Koruma Kurumu'nu" duydunuz mu?

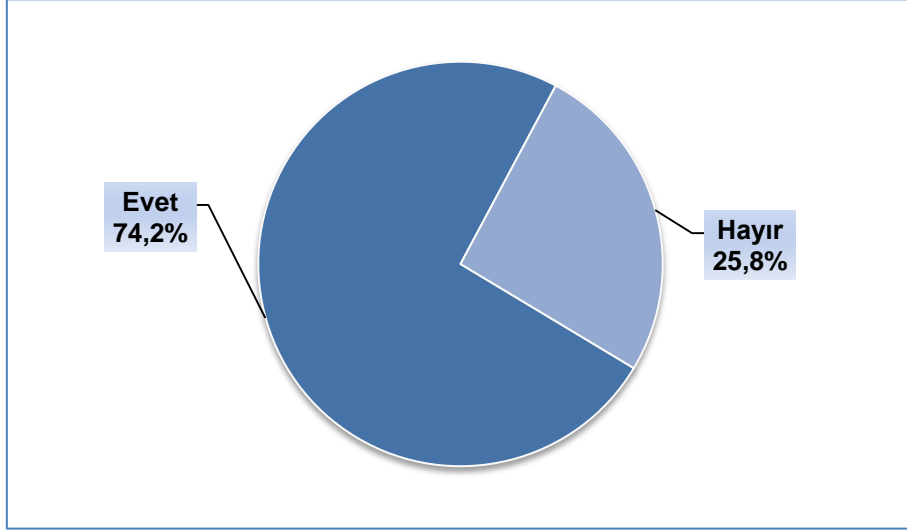
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan 403 kişinin % 81,1'i Özel Çevre Koruma Kurumu'nu bilmektedir. Bilmeyenlerin oranı % 18,9'dur. Bu veriler kurumun, bölge halkı tarafından kurumsal kimliğinin bilindiğini göstermektedir (Şekil-Tablo 3.3.7.1).

Tablo 3.3.7.1. "Özel Çevre Koruma Kurumu'nu" duydunuz mu?		
	Sayı	%
Evet	327	81,1
Hayır	76	18,9
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.7.2. Bölgenizin "Özel Koruma Bölgesi "olduğunu biliyor musunuz?

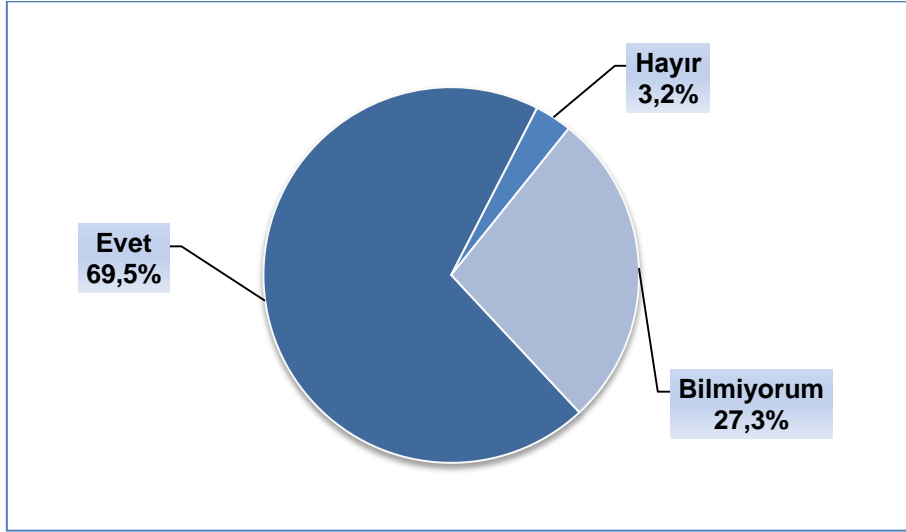
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan kişilerin % 74,2'si bölgenin Özel Çevre Koruma Bölgesi olduğu bilgisine sahipken, % 25,8'i bu durumu bilmemektedir (Şekil-Tablo 3.3.7.2).

Tablo 3.3.7.2. Bölgenizin "Özel Koruma Bölgesi " olduğunu biliyor musunuz?		
	Sayı	%
Evet	299	74,2
Hayır	104	25,8
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.7.3. Koruma alanı ile ilgili kurallar / yasaklar var mıdır?

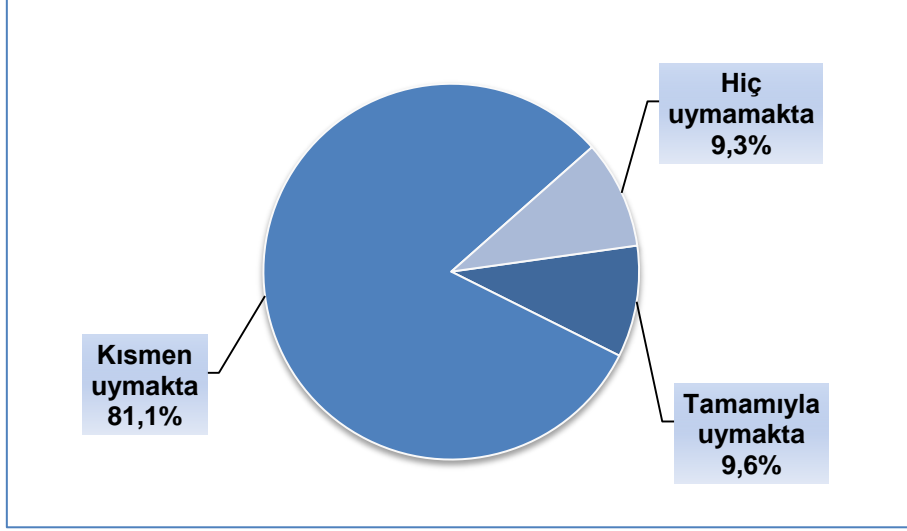
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan kişilerin % 69,5'i koruma ile ilgili kurallar ve yasakların farkındadır. % 27,3'ü ise soruya, bilmiyorum cevabı vermiştir (Şekil-Tablo 3.3.7.3).

Tablo 3.3.7.3. Koruma alanı ile ilgili kurallar / yasaklar var mıdır?		
	Sayı	%
Evet	280	69,5
Hayır	13	3,2
Bilmiyorum	110	27,3
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.7.4. Yaşadığınız bölgedeki kişiler, bu alanın korunması ile ilgili kurallara ne derece uymaktadır?

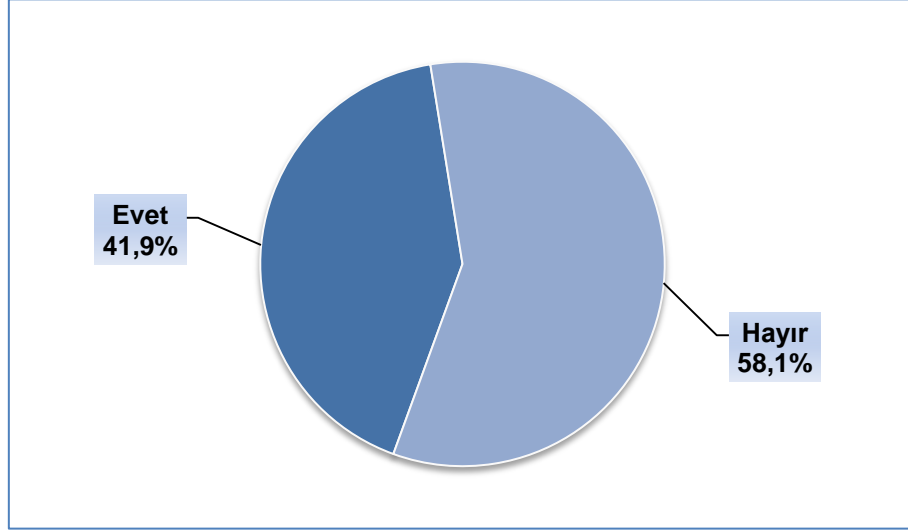
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan kişiler, bölgede % 81,1 oranında bu yasaklara kısmen uyulduğunu belirtmektedir (Şekil-Tablo 3.3.7.4).

Tablo 3.3.7.4. Yaşadığınız bölgedeki kişiler, bu alanın korunması ile ilgili kurallara ne derece uymaktadır?		
	Sayı	%
Tamamıyla Uymakta	27	9,6
Kısmen Uymakta	227	81,1
Hiç Uymamakta	26	9,3
Toplam	280	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.7.5. Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin dezavantajları var mı?

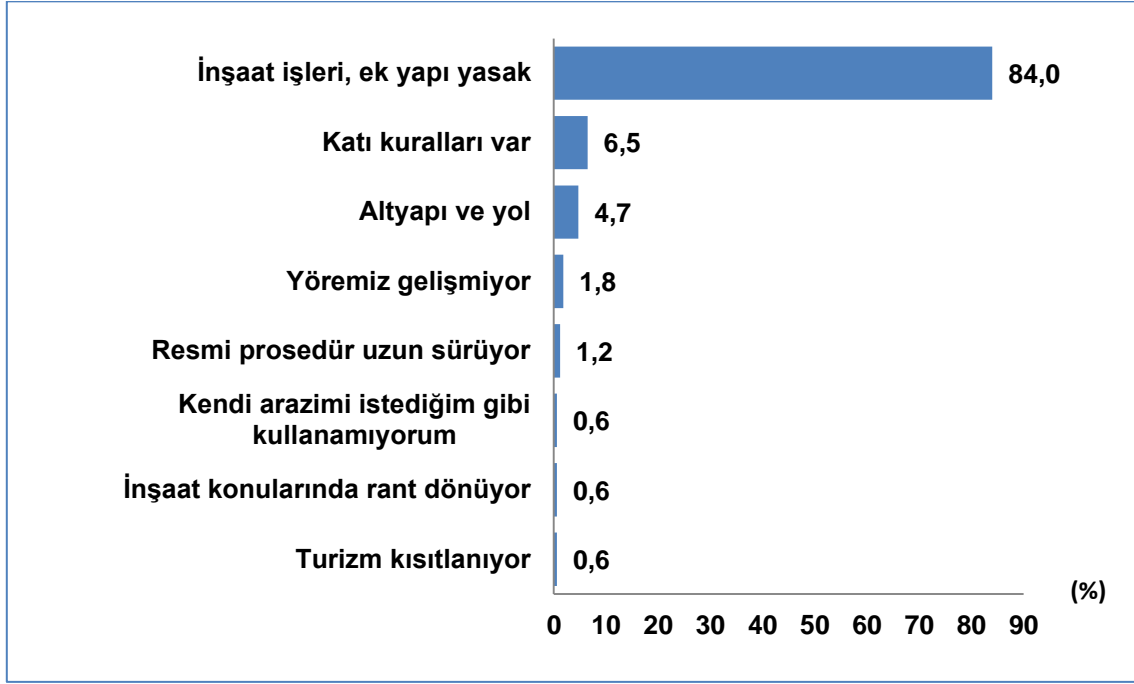

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan kişilerin % 41,9'u ÖÇK bölgesinde yaşamının zorlukları olduğunu belirtmiştir (Şekil-Tablo 3.3.7.5). % 58,1'i aksi yönde görüş beyan etmiştir.

Tablo 3.3.7.5. Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin dezavantajları var mı?		
	Sayı	%
Evet	169	41,9
Hayır	234	58,1
Toplam	403	100,0

Şekil 3.3.7.6. Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin Dezavantajları

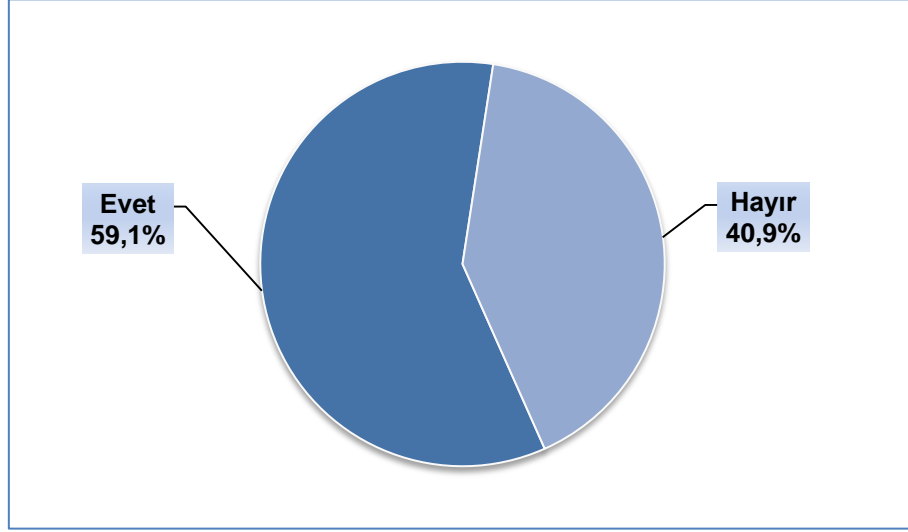
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan kişilerden alınan verilere göre, yaşanan sorunların % 84'ü inşaat işleri/ek yapıyla ilgilidir. ÖÇK kaynaklı katı kurallar ve bölgedeki altyapı eksikliği diğer öne çıkan problem alanlarıdır (Şekil-Tablo 3.3.7.6).

Tablo 3.3.7.6. Özel Çevre Koruma Bölgesinin Dezavantajları		
	Sayı	%
İnşaat İşleri, Ek Yapı Yasak	142	84,0
Katı Kuralları Var	11	6,5
Altyapı ve Yol	8	4,7
Yöremiz Gelişmiyor	3	1,8
Resmi Prosedür Uzun Sürüyor	2	1,2
Turizm Kısıtlanıyor	1	0,6
İnşaat Konularında Rant Dönüyor	1	0,6
Kendi Arazimi İstedğim Gibi Kullanamıyorum	1	0,6
Toplam	169	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.7.7. ÖÇK Bölgesi için ‘Yönetim Planı’ oluşturulsa katılmak ister misiniz?

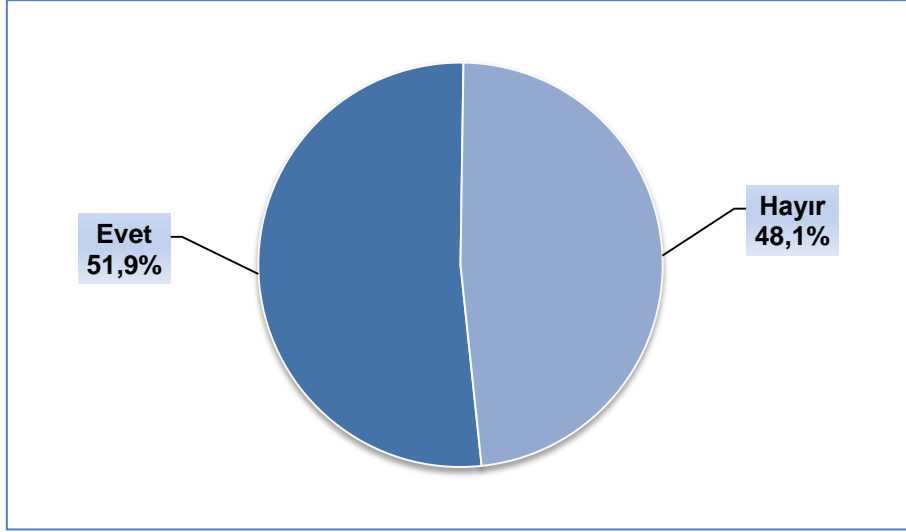
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan kişilerin % 59,1'i yönetim planına katılabileceğini, % 40,9'u ise katılmayacağını belirtmiştir (Şekil-Tablo 3.3.7.7).

Tablo 3.3.7.7. ÖÇK Bölgesi için ‘Yönetim Planı’ oluşturulsa katılmak ister misiniz?		
	Sayı	%
Evet	238	59,1
Hayır	165	40,9
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Şekil 3.3.7.8. ÖÇK Bölgesi için ‘Yönetim Planı’ oluşturulsa eğitim almak ister misiniz?

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

Görüşme yapılan kişilerin, eğitime yönelik eğilimleri değerlendirildiğinde, % 51,9’ u bu konuda eğitim alabileceğini belirtmiştir (Şekil-Tablo 3.3.7.8).

	Sayı	%
Evet	209	51,9
Hayır	194	48,1
Toplam	403	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Hanehalkı Anketi, 2010

3.3.8 Bölgedeki Ziyaretçilerin Özellikleri ve Bölge Hakkındaki Düşünceleri

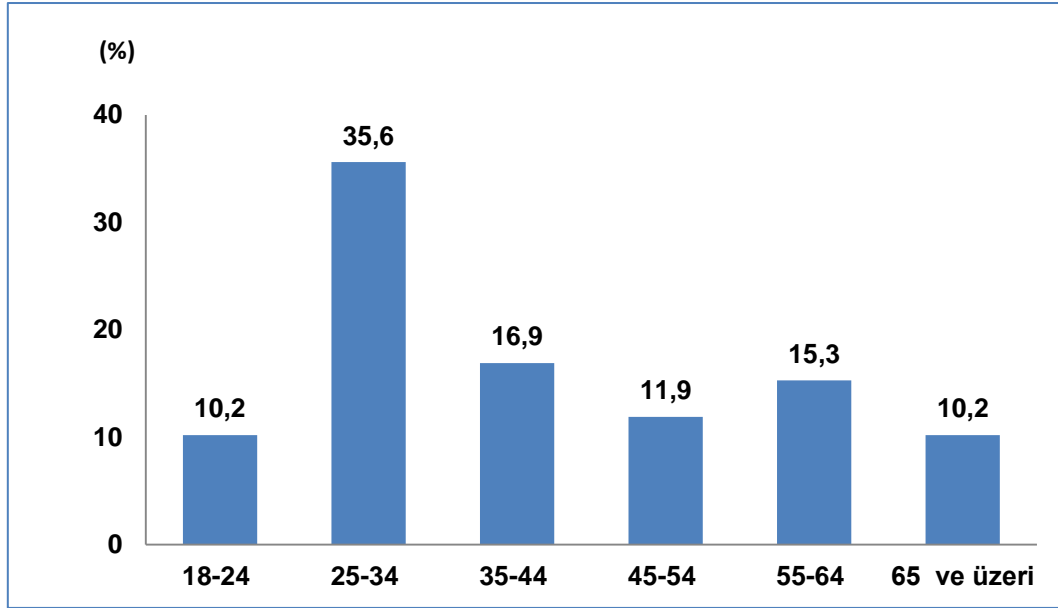
Bilindiği gibi yeryüzü kaynaklarına kişisel erişim, güzelliklerin keşfi ve buraları ziyaret etme keyfi, tüm dünya yurttaşlarına eşit olarak açık bir haktır. Ulusal ve uluslararası turizm etkinliklerine giderek artan ölçülerde katılım gerçekleşmektedir. Bu gelişimden doğal olarak Özel Çevre Koruma alanları da etkilenmektedir, daha fazla ziyaretçi akınına uğramaktadır.

Bu nedenle de bu araştırmada bölgenin dışarıdan katılımcısı olan ziyaretçi konumunda ki; hem yerli hem de yabancı turist profilleri ve alana ilişkin düşünce ve beklentilerinin neler olduğunun saptanması hedeflenmiştir. Çünkü bölge için yapılacak planlamalarda, bölgenin sürdürülebilir gelişiminde yerli halk kadar; dışarıdan katılımcıların da etkilerinin göz önünde bulundurulması, planlama açısından önem taşımaktadır.

Bu nedenlerden dolayı, bölge içinde hem yerli hem de yabancı turistlerle görüşülmüştür. Aşağıda bu hedef kitlelerden elde edilen bulgular sunulmuştur.

3.3.8.1 Yerli Turist

Şekil 3.3.8.1.1. Yerli Turistin Yaş Grubu Dağılımı

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

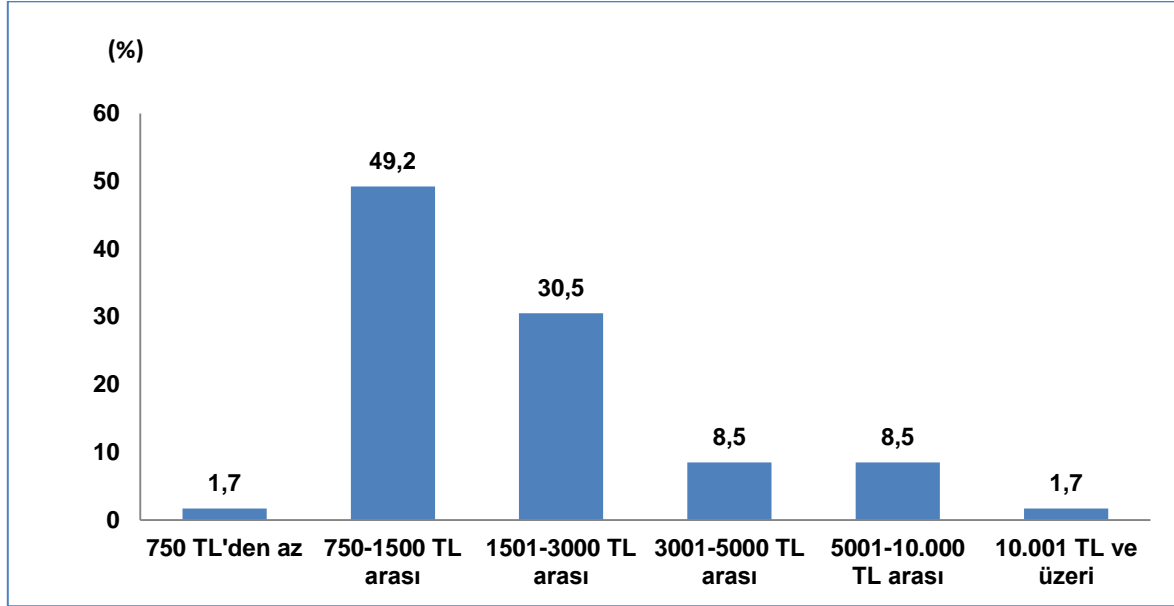
Görüşme yapılan yerli ziyaretçilerin % 10,2'si 18 - 24, % 35,6'sı 25 - 34, % 16,9'u 35-44, % 11,9'u 45 - 64, % 15,3'ü 55 - 54 yaş grubundan ve % 10,2'si 65 yaş üzeri gruptandır (Şekil-Tablo 3.3.8.1.1). En yüksek oranda katılımcı olan 25 - 34 yaş grubu görülmektedir. Gençlik grubu içinde yer alan 18 - 24 yaş grubunun 65 yaş ve üzeri grupla aynı oranda olduğu görülmektedir.

Tablo 3.3.8.1.1. Yerli Turistin Yaş Grubu Dağılımı

	Sayı	%
18-24	6	10,2
25-34	21	35,6
35-44	10	16,9
45-54	7	11,9
55-64	9	15,3
65 ve üzeri	6	10,2
Toplam	59	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Şekil 3.3.8.1.2. Yerli Turistin Aylık Geliri, TL.

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

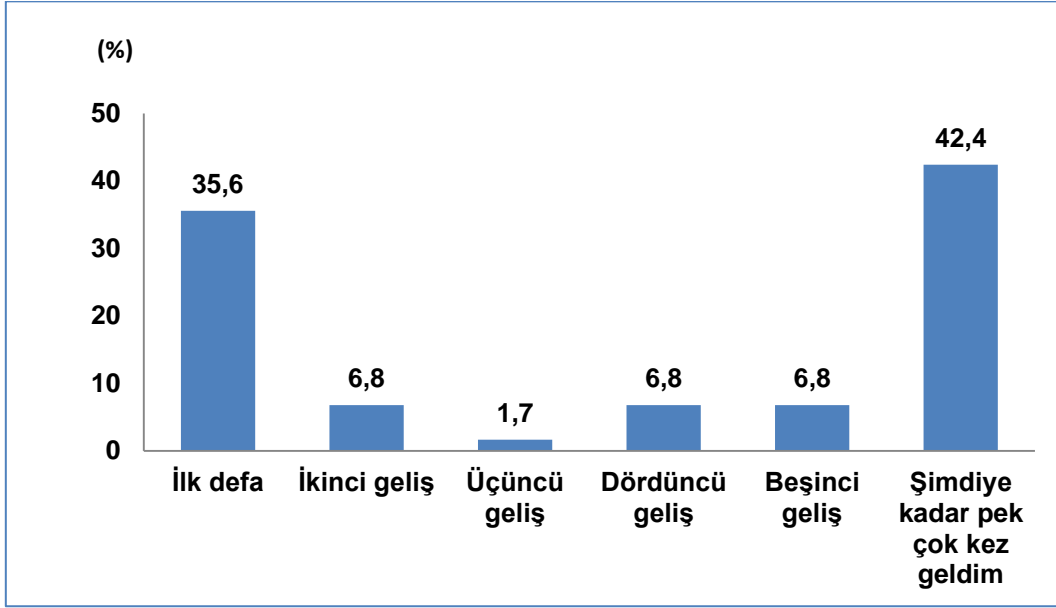
Yerli turistlerin sahip oldukları aylık gelirleri *Şekil-Tablo 3.3.8.1.2'*de sunulmaktadır. Elde edilen verilere göre; en yüksek oran (% 49,2) 750-1500 TL gelire sahip turistlerdir. Bu nedenle ziyaretçi olan yerli turistlerin ekonomik güçlerinin Türkiye'deki ortalama 4 kişilik bir ailenin aylık gelirleri ile karşılaştırırsak, 2008 yılı rakamlarıyla bu ailenin yoksulluk sınırı 706 TL'dir. Bu nedenle bölgeye refah düzeyi çok yüksek olmayan kişilerin ziyaretleri söz konusudur.

Tablo 3.3.8.1.2. Yerli Turistin Aylık Geliri, TL.

	Sayı	%
750 TL'den Az	1	1,7
750-1500 TL Arası	29	49,2
1501-3000 TL Arası	18	30,5
3001-5000 TL Arası	5	8,5
5001-10.000 TL Arası	5	8,5
10.001 TL ve Üzeri	1	1,7
Toplam	59	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Şekil 3.3.8.1.3. Yerli Turistin Bölgeyi Kaçınıcı Ziyareti

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

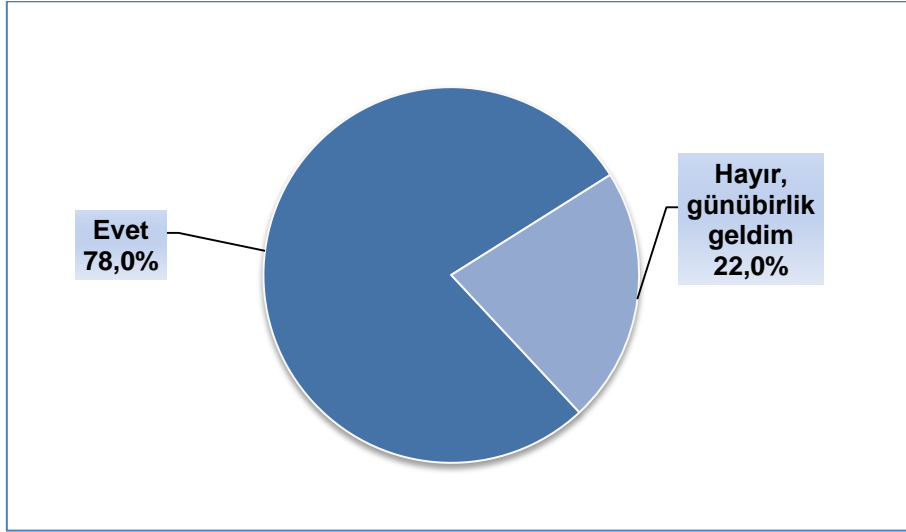
Yerli turistlerin % 42.4'ü bölgeyi pek çok kez, % 35.6'sı ilk kez, % 6.8'i iki-dört ve beş kez, % 1.7'si üç kez ziyaret ettiklerini beyan etmiştir (Şekil-Tablo 3.3.8.1.3).

Tablo 3.3.8.1.3. Yerli Turistin Bölgeyi Kaçınıcı Ziyareti

	Sayı	%
İlk Defa	21	35,6
İkinci Geliş	4	6,8
Üçüncü Geliş	1	1,7
Dördüncü Geliş	4	6,8
Beşinci Geliş	4	6,8
Şimdiye Kadar Pek Çok Kez Geldim	25	42,4
Toplam	59	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Şekil 3.3.8.1.4. Yerli Turistin Bölgede Konaklaması

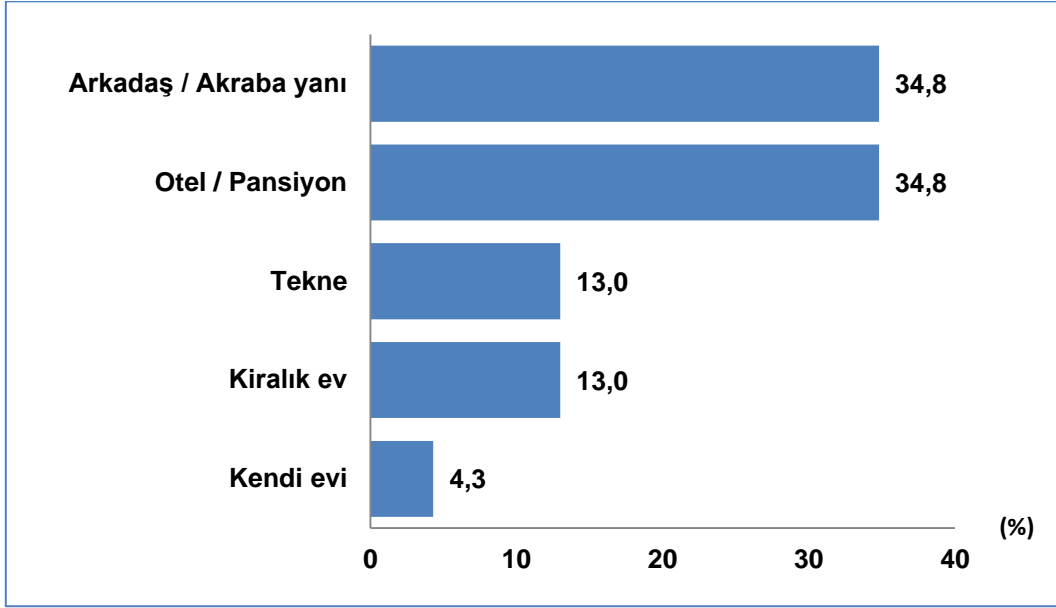
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Görüşme yapılan yerli turistlerin % 78'i bölgede konakladığını, % 22'si ise günübirlik geldiğini belirtmiştir (Şekil-Tablo 3.3.8.1.4).

Tablo 3.3.8.1.4. Yerli Turistin Bölgede Konaklaması		
	Sayı	%
Evet	46	78,0
Hayır, Günübirlik Geldim	13	22,0
Toplam	59	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Şekil 3.3.8.1.5. Yerli Turistin Konaklama Yerleri

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

*Bölgede konaklayan kişilere sorulmuştur.

Görüşme yapılan yerli turistlerin % 34,8'i otel/pansiyonda, % 34,8'i arkadaş/akraba yanında, % 13'ü ise teknede konakladığını belirtmiştir (Şekil-Tablo 3.3.8.1.5).

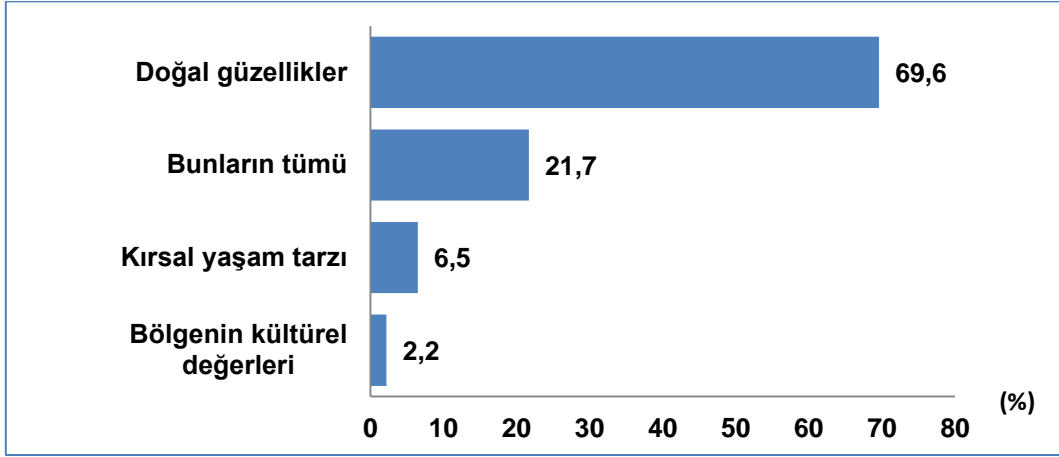
Tablo 3.3.8.1.5. Yerli Turistin Konaklama Yerleri

	Sayı	%
Otel / Pansiyon	16	34,8
Arkadaş / Akraba Yanı	16	34,8
Kiralık Ev	6	13,0
Tekne	6	13,0
Kendi Evi	2	4,3
Toplam	46	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

*Bölgede konaklayan kişilere sorulmuştur.

Şekil 3.3.8.1.6. Yerli Turist İçin Bölgeyi Çekici Kılan Faktörler

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

*Bölgede konaklayan kişilere sorulmuştur.

Görüşme yapılan yerli turistlerin % 69,6'sı için bölgeyi çekici kılan faktör doğal güzellikleridir. % 6,5'i kırsal yaşam tarzı ve % 2,2'si kültürel değerler ve % 21,7'si için ise tüm faktörlerin birlikte bölgeyi çekici kıldığıdır (Şekil-Tablo 3.3.8.1.6).

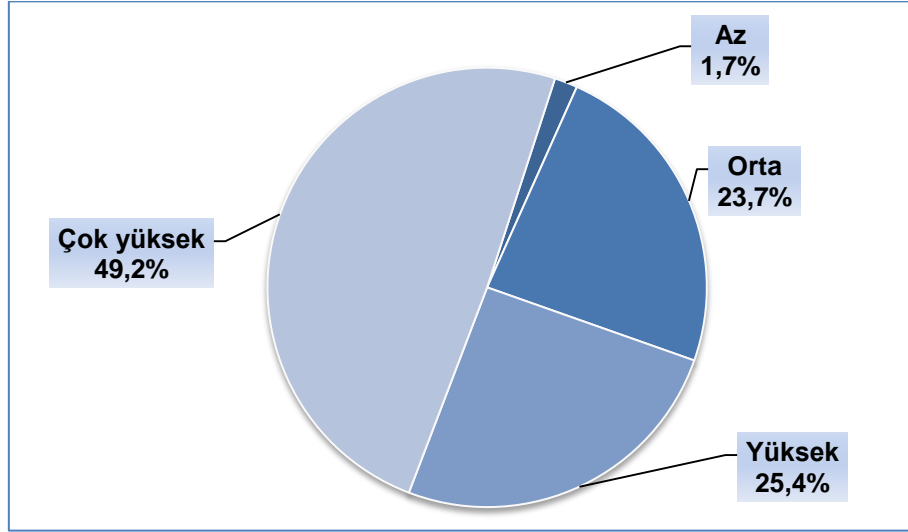
Tablo 3.3.8.1.6. Yerli Turist İçin Bölgeyi Çekici Kılan Faktörler

	Sayı	%
Doğal Güzellikler	32	69,6
Bölgenin Kültürel Değerleri	1	2,2
Kırsal Yaşam Tarzı	3	6,5
Bunların Tümü	10	21,7
Toplam	46	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

*Bölgede konaklayan kişilere sorulmuştur.

Şekil 3.3.8.1.7. Yerli Turistin Bölgeye İlişkin Memnuniyet Derecesi

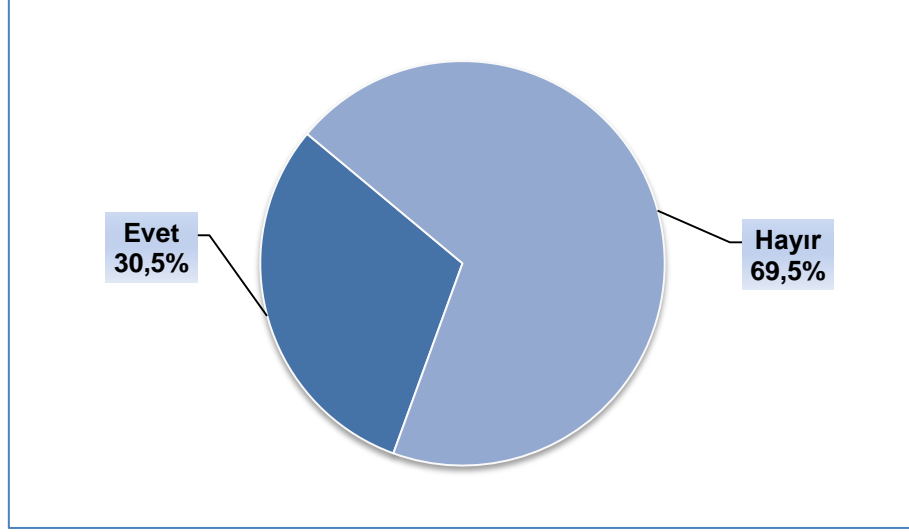
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Görüşme yapılan yerli turistlerin % 49,2'si çok yüksek, % 25,4'ü yüksek derecede bölgeden memnun olduğunu belirtmiştir. Orta düzeyde memnuniyet yaşadığını belirten %23,7 ve az memnuniyet duyduğunu belirtende % 1,7'i oranındadır (Şekil-Tablo 3.3.8.1.7).

Tablo 3.3.8.1.7. Yerli Turistin Bölgeye İlişkin Memnuniyet Derecesi		
	Sayı	%
Az	1	1,7
Orta	14	23,7
Yüksek	15	25,4
Çok Yüksek	29	49,2
Toplam	59	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Şekil 3.3.8.1.8. Yerli Turistin "Özel Çevre Koruma Kurumu'nu duydunuz mu?" Sorusuna Verdiği Cevaba Göre Dağılımı

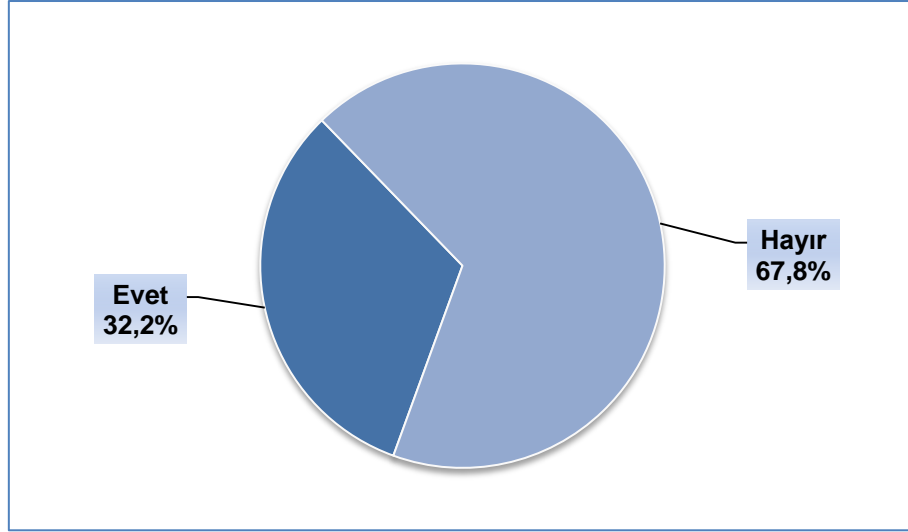
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Görüşme yapılan yerli turistlerin % 69,5'i Özel Çevre Koruma Kurumu'nu duymadığını, % 30,5'i ise duyduğunu belirtmiştir (Şekil-Tablo 3.3.8.1.8).

Tablo 3.3.8.1.8. Yerli Turistin "Özel Çevre Koruma Kurumu'nu duydunuz mu?" Sorusuna Verdiği Cevaba Göre Dağılımı		
	Sayı	%
Evet	18	30,5
Hayır	41	69,5
Toplam	59	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Şekil 3.3.8.1.9. Yerli Turistin "Bu Bölgenin Özel Çevre Koruma Bölgesi olduğunu biliyor musunuz?" Sorusuna Verdiği Cevaba Göre Dağılımı

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

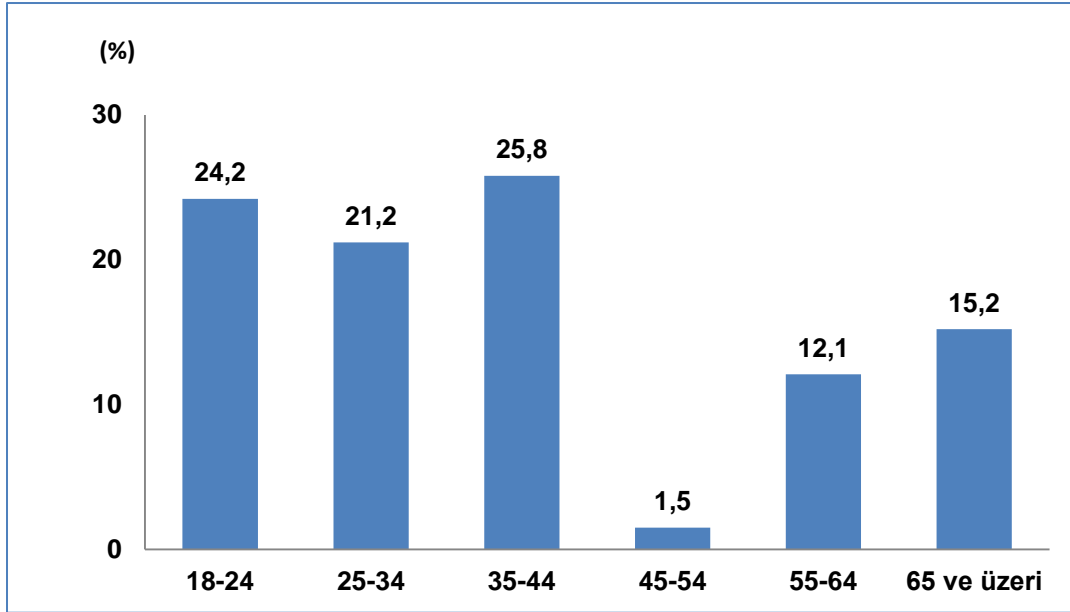
Görüşme yapılan yerli turistlerin % 67,8'i bölgenin Özel Çevre Koruma Bölgesi olduğunu bilmediğini, % 32,2'si ise bildiğini beyan etmiştir (Şekil-Tablo 3.3.8.1.9).

Tablo 3.3.8.1.9. Yerli Turistin "Bu Bölgenin Özel Çevre Koruma Bölgesi olduğunu biliyor musunuz?" Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Dağılımı		
	Sayı	%
Evet	19	32,2
Hayır	40	67,8
Toplam	59	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

3.3.8.2 Yabancı Turist

Şekil 3.3.8.2.1. Yabancı Turistin Yaş Grubu Dağılımı

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

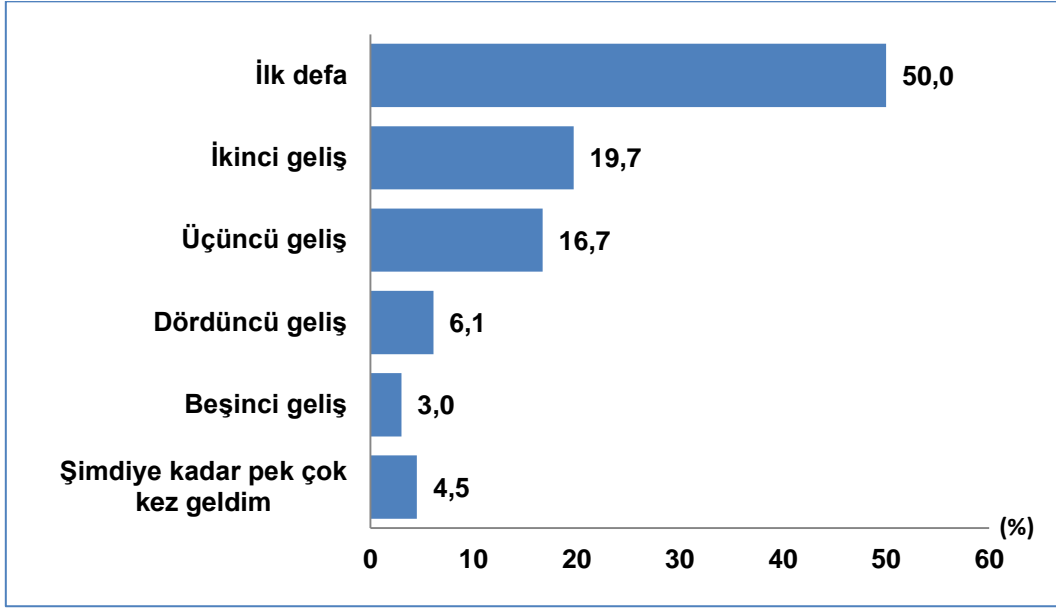
Görüşme yapılan yabancı turistlerin % 24,2'si 18-24, % 21,2'si 25-34, % 25,8'i 35-44, % 1,5'i 45- 54, % 12,1'i 55-64 yaş grubundan ve % 15,2'si de 65 yaş üzeri gruptandır (Şekil-Tablo 3.3.8.2.1). Bu bulgular bize yabancı turistlerde genç nüfusun daha yüksek oranda olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.3.8.2.1. Yabancı Turistin Yaş Grubu Dağılımı

	Sayı	%
18-24	16	24,2
25-34	14	21,2
35-44	17	25,8
45-54	1	1,5
55-64	8	12,1
65 ve Üzeri	10	15,2
Toplam	66	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Şekil 3.3.8.2.2. Yabancı Turistin Bölgeyi Kaçınıcı Ziyareti

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

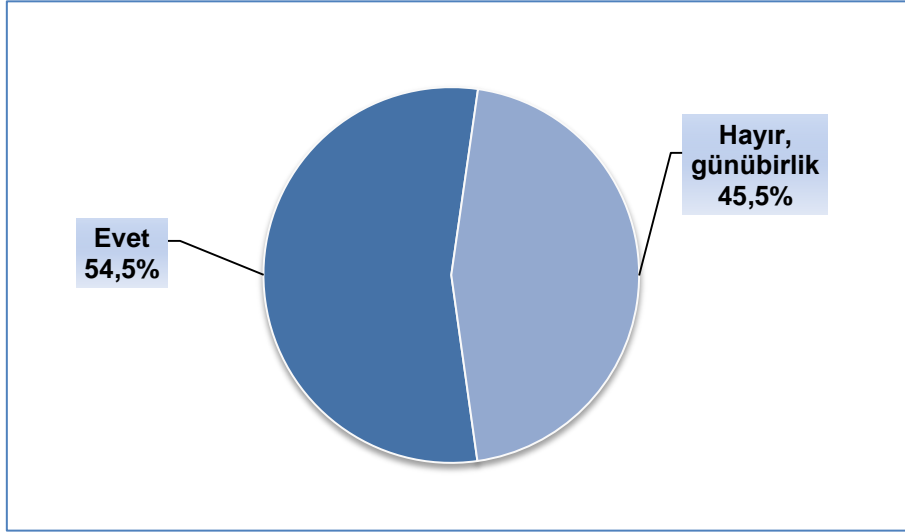
Görüşme yapılan yabancı turistlere bölgeyi kaçınıcı ziyareti olduğu sorulduğunda; %50'si ilk gelişi, % 19,7'si ikinci gelişi, % 16,7'si üçüncü gelişi olduğu cevabını vermiştir. Birden fazla gelenlerin oranı % 50'dir (Şekil-Tablo 3.3.8.2.2).

Tablo 3.3.8.2.2. Yabancı Turistin Bölgeyi Kaçınıcı Ziyareti

	Sayı	%
İlk Defa	33	50,0
İkinci Geliş	13	19,7
Üçüncü Geliş	11	16,7
Dördüncü Geliş	4	6,1
Beşinci Geliş	2	3,0
Şimdiye Kadar Pek Çok Kez Geldim	3	4,5
Toplam	66	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Şekil 3.3.8.2.3. Yabancı turist bölgede konaklıyor mu?

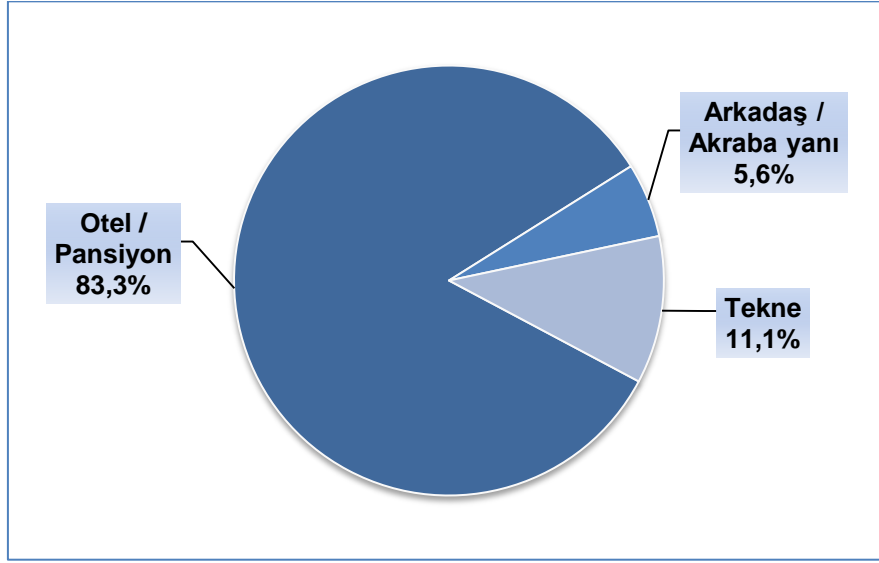
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Görüşme yapılan yabancı turistlerin % 54,5'i bölgede konakladığını, % 45,5'i ise günü birlik geldiğini belirtmiştir (Şekil-Tablo 3.3.8.2.3).

Tablo 3.3.8.2.3. Yabancı turist bölgede konaklıyor mu?		
	Sayı	%
Evet	36	54,5
Hayır, Günübirlik	30	45,5
Toplam	66	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Şekil 3.3.8.2.4. Yabancı Turistin Konaklama Yeri

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

*Bölgede konaklayan kişilere sorulmuştur.

Görüşme yapılan yabancı turistlerin % 83,3'u otel / pansiyonda, % 11,1'i teknede konakladığını belirtmiştir (Şekil-Tablo 3.3.8.2.4).

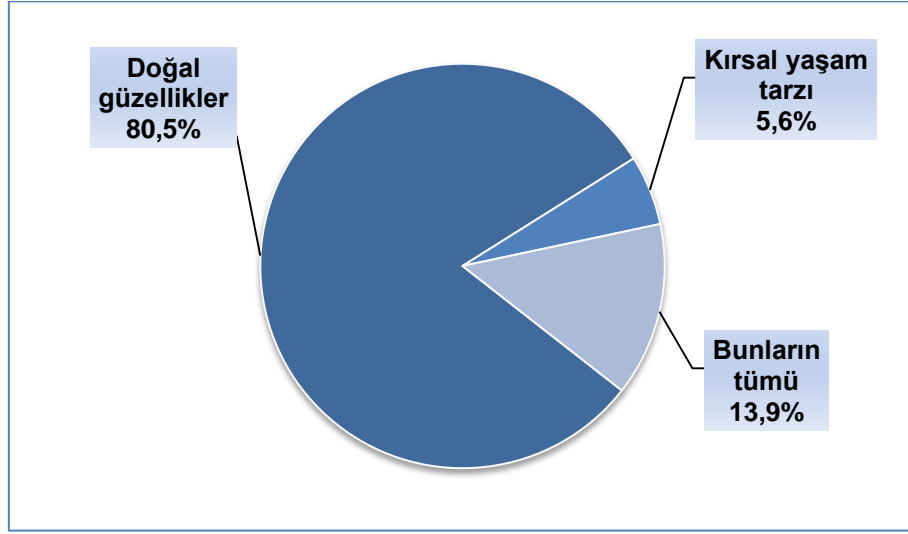
Tablo 3.3.8.2.4. Yabancı Turistin Konaklama Yeri

	Sayı	%
Otel / Pansiyon	30	83,3
Arkadaş / Akraba Yanı	2	5,6
Tekne	4	11,1
Toplam	36	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

*Bölgede konaklayan kişilere sorulmuştur.

Şekil 3.3.8.2.5. Yabancı Turist Açısından Bölgeyi Çekici Kılan Özellikler

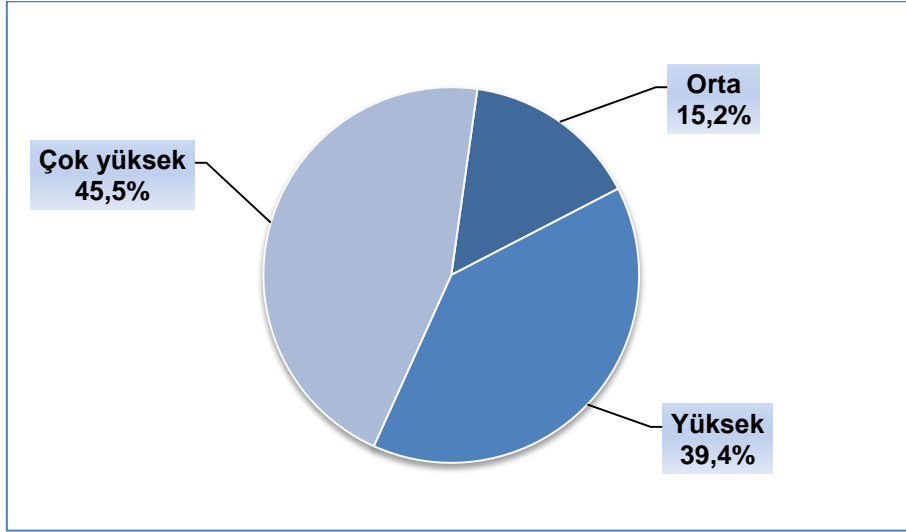
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010
*Bölgede konaklayan kişilere sorulmuştur.

Görüşme yapılan yabancı turistler, % 80,5 oranıyla doğal güzelliklerin, % 5,6 oranıyla kırsal yaşam tarzının bölgeyi çekici kıldığını belirtmiştir (Şekil-Tablo 3.3.8.2.5). Bu veriler ÖÇK'nın bölge için önemini işaret etmektedir.

Tablo 3.3.8.2.5. Yabancı Turist Açısından Bölgeyi Çekici Kılan Özellikler		
	Sayı	%
Doğal Güzellikler	29	80,5
Kırsal Yaşam Tarzı	2	5,6
Bunların Tümü	5	13,9
Toplam	36	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010
*Bölgede konaklayan kişilere sorulmuştur.

Şekil 3.3.8.2.6. Yabancı Turistin Bölgeden Memnuniyet Derecesi

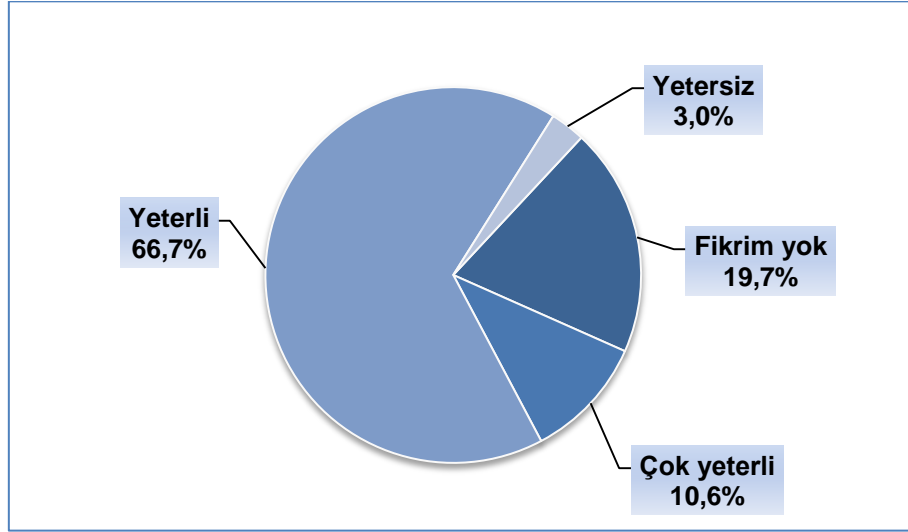
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Görüşme yapılan yabancı turistlerin *Şekil-Tablo 3.3.8.2.6'da* görüldüğü gibi, bölgeden memnuniyet derecesi çok yüksek olanların oranı % 45,5, yüksek olanların oranı % 39,4 ve orta memnuniyet yaşayanların oranı da % 15,2'dir.

Tablo 3.3.8.2.6. Yabancı Turistin Bölgeden Memnuniyet Derecesi		
	Sayı	%
Orta	10	15,2
Yüksek	26	39,4
Çok Yüksek	30	45,5
Toplam	66	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Şekil 3.3.8.2.7. Yabancı Turiste Göre Bölgedeki Tesislerin Yeterlilik Düzeyi

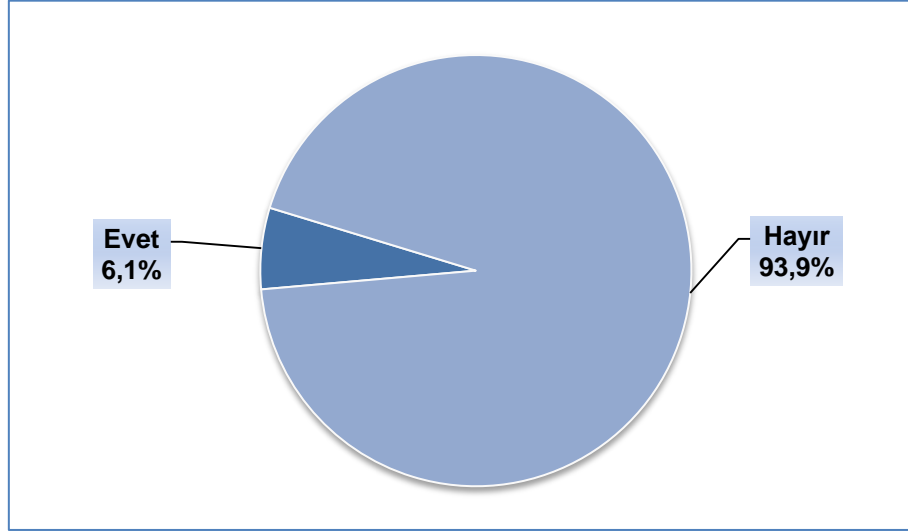
Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Görüşülen yabancı turistlerin % 10,6'sı tesisleri çok yeterli, % 66,7'si yeterli, % 3'ü yetersiz görürken, % 19,7'si de bir fikri olmadığını beyan etmiştir (Şekil-Tablo 3.3.8.2.7).

Tablo 3.3.8.2.7. Yabancı Turiste Göre Bölgedeki Tesislerin Yeterlilik Düzeyi		
	Sayı	%
Çok Yeterli	7	10,6
Yeterli	44	66,7
Yetersiz	2	3,0
Fikrim Yok	13	19,7
Toplam	66	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Şekil 3.3.8.2.8. Yabancı Turistin "Bu Bölgenin Özel Çevre Koruma Bölgesi olduğunu biliyor musunuz?" Sorusuna Verdiği Cevaba Göre Dağılımı

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

Görüşülen yabancı turistlerin % 93,9'u gibi çok büyük bir oranının ziyaret ettikleri yerin Özel Çevre Koruma Bölgesi olduğunu bilmediği görülmektedir (Şekil-Tablo 3.3.8.2.8).

Tablo 3.3.8.2.8. Yabancı Turistin "Bu Bölgenin Özel Çevre Koruma Bölgesi olduğunu biliyor musunuz?" Sorusuna Verdiği Cevaba Göre Dağılımı		
	Sayı	%
Evet	4	6,1
Hayır	62	93,9
Toplam	66	100,0

Kaynak: Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Ziyaretçi Anketi, 2010

3.4 SOSYAL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ (ODAK GRUP VE DERİNLEMESİNE GÖRÜŞMELER)

Sosyal Değerlendirme (Odak Grup ve Derinlemesine Görüşme) Çalışmasının Amacı

Sosyal Değerlendirme Çalışması, araştırmanın önemli bir bileşeni olup, çalışmanın amaçları aşağıda sunulmuştur:

- Koruma alanında yaşayan halkın sosyo - ekonomik profilinin belirlenmesi,
- Koruma alanlarında halen devam etmekte olan faaliyetlerin alan dahilinde yaşayan halk üzerinde oluşturduğu etkinin belirlenmesi,
- Yaşam koşulları ve gelir kaynakları açısından ÖÇK'nın yerel halk üzerindeki etkisinin belirlenmesidir.

Sosyal Değerlendirme Çalışması ile aşağıda sunulan bilgilerin derlenmesi hedeflenmiştir:

- 1- Yerel halkın gelir kaynaklarının belirlenmesi ve koruma alanlarının yaşam koşulları üzerindeki etkisi,
- 2- Koruma alanlarından ne oranda yarar sağlandığının tespiti ve yerel halkın bu alanlara olan bağımlılık oranı,
- 3- Yerel halkın koruma alanı ve koruma amacına yönelik tavır ve davranışları ile koruma yönetimi konusunda kaygıları.

Fotoğraf 3.4.1. Yanıklar Köyü Saha Çalışması

İlgi Grup Analizi

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi içerisinde ilgi grupları analizi; alanın kullanımı ve ekonomik faaliyetlere göre belirlenmiş olan hedef kitlelere dayanmaktadır. Bu bağlamda; hedef kitlelerin temsilcileri olarak balıkçılar, kaptanlar, turcular, ev hanımları, çiftçiler, yöre esnafı, arıcılar, turizm işletmecileri, yerli ve yabancı turistlerle anket ve odak görüşmelerin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Ayrıca bölgenin yetkili kamu kurum/kuruluşları ve bölge de faaliyet gösteren STK'larla, bölgeye ilişkin mevcut durumun tespiti ve değerlendirilmesi, derinlemesine görüşmeler aracılığıyla yapılmıştır.

Tablo 3.4.1. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Derinlemesine Görüşme Listesi		
Yer	Görüşülen Kurum/Kuruluş	Görüşülenin Görevi
Muğla	Muğla İl Özel İdaresi	Genel Sekreter
Muğla	Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu	Müdür
Muğla	Müze	Müdür
Muğla	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Müdür
Ölüdeniz	Belediye Başkanlığı	Başkan
Göcek	Belediye Başkanlığı	Başkan
Çiftlik	Fen İşleri Müdürlüğü	Müdür
Karaçulha	Fen İşleri Müdürlüğü	Memur
Çamköy	Fen İşleri Müdürlüğü	Memur
Göcek	Doğa ve Hayvan Dostları Derneği	Başkan
Gökçeovacık	Muhtarlık	Muhtar
İnlice	Muhtarlık	Muhtar
Kargı	Muhtarlık	Muhtar
Kayaköy	Muhtarlık	Muhtar
Keçiler	Muhtarlık	Muhtar
Yanıklar	Muhtarlık	Muhtar
Fethiye	Tarım /Hayvancılık	Arıcı
Fethiye	Tarım /Hayvancılık	Balıkçı
Fethiye	Tarım /Hayvancılık	Çiftçi
Göcek	Turizmcı	İşletmeci
Göcek	Ticaret	Esnaf
Gökçeovacık	Ev hanımı	Ev hanımı
Kargı	Ev hanımı	Ev hanımı

Fotoğraf 3.4.2. Göcek Belediye Başkanı Derinlemesine Görüşme

Derinlemesine görüşmeler ve odak grup çalışmaları ile ilgi grup temsilcilerinden elde edilen bilgiler ışığında yapılan analizlerden elde edilen sonuçlar, aşağıdaki alt başlıklar altında değerlendirilmiştir:

- 1- İlgi gruplarının koruma alanına ilişkin bilgi düzeyi,
- 2- İlgi gruplarının koruma alanına yönelik kural ve mevzuat bilgisi,
- 3- İlgi gruplarının koruma alanındaki tehditlere ilişkin görüşleri,
- 4- İlgi gruplarının koruma alanından yararlanma konusundaki düşünceleri,
- 5- İlgi gruplarının koruma alanı içindeki turizm etkinliklerine bakışı,

İlgi Gruplarının Matrisleri

Bu bölümde ÖÇK Bölgesi'ndeki ilgili hedef gruplardan paydaşlara yapılan derinlemesine görüşme ve odak görüşmelerin bulgularına dayalı geliştirilmiş nitel analiz sonuçlarının yer aldığı matrisler beş alt başlık altında sunulmuştur.

1- İlgi Gruplarının Koruma Alanına İlişkin Bilgi Düzeyi

İlgi gruplarının koruma ve koruma alanına ilişkin bilgi düzeylerine ilişkin sorgulamaların yapıldığı görüşmelerden elde edilen bulguların sonuç değerlendirmesi Tablo3.4.2'de sunulmuştur.

Tablo 3.4.2. İlgi Gruplarının Koruma Alanına İlişkin Bilgi Düzeyi Matris					
İlgi Grubu	“ÖÇK”nin Daha Önceden Duyulması	Duyuldu ise bilgi kaynağı nedir?	Bölgenin koruma alanı olduğu biliniyor mu?	Bölge neden bir koruma alanı?	Koruma Alanının Sınırlarına İlişkin Bilgi
Kamu Kuruluşları	+++		Evet	Doğal, Kültürel ve Tarihi Değerleri	2
Yerel Yönetim (Muhtar/Belediye Başkanı)	+++		Evet	Doğal ve Kültürel Zenginlikleri	2
Balıkçı	+++		Evet	Ø	2
Hayvancılıkla Uğraşan	++		Evet	Deniz ve Orman	0
Tarımla Uğraşan	++		Evet	Ormanları Korumak	2
Turizmci (Turcu, Tekneci, İşletmeci)	+++		Evet	Doğal, Kültürel ve Tarihi Değerleri	0
Ev Hanımı	+++		Evet	Ø	2
Esnaf	+++	Muhtar	Evet	®	2
STK	+++	®	Evet		1

(+++): Yüksek

(++): Orta

(+): Düşük

(-) Hiç

Ø: Bilmiyor

®: Cevapsız

0: Hiç yok

1: Çok az

2: Yeterli

Bölge içindeki ilgi gruplarının ÖÇK bilgisinde farklılıklar olsa da bölgenin koruma alanı olması bilgisine tüm hedef gruplar sahiptir.

2- İlgi Gruplarının Koruma Alanına Yönelik Kural ve Mevzuat Bilgisi

İlgi gruplarının koruma alanına yönelik kural ve mevzuat bilgisi kurum ve hedef kitle tipine göre değişmektedir. Doğrudan yasal mevzuat ile ilgili çalışmalar yürüten kurumsal yapılarda, alana ilişkin yasal düzenleme ve kurallara ilişkin bilgi düzeyinde yeterliliğinin yanı sıra alandaki STK ve turizm sektöründe yer alan paydaşlar da kendilerinde bu bilgiyi yeterli düzeyde değerlendirmektedir (Tablo 3.4.3).

Tablo 3.4.3. İlgi Gruplarının Koruma Alanına Yönelik Kural ve Mevzuat Bilgisi Matrisi

İlgi Grubu	Yasa ve kurallar ne kadar biliniyor?	İnsanların Kurallara Uyma Durumu	Kurallara Uymama Nedeni
Kamu Kuruluşları	2	2	<ul style="list-style-type: none"> Bilinç ve eğitim yetersizliği Geleceği düşünmeme.
Yerel Yönetim (Muhtar/Belediye Başkanı)	2	2	<ul style="list-style-type: none"> Kurallara uymak için geçiminden vazgeçmek gerek.
Balıkçı	1	-	<ul style="list-style-type: none"> Para kazanmak için Yaşamak için.
Hayvancılıkla Uğraşan	1	+	<ul style="list-style-type: none"> ®
Tarımla Uğraşan	1	-	<ul style="list-style-type: none"> Ekmek parası derdinde olmak.
Turizmci	2	2	<ul style="list-style-type: none"> ®
Ev Hanımı	0	+	<ul style="list-style-type: none"> ®
Esnaf	1	-	<ul style="list-style-type: none"> Onlarda bu alana muhtaç
STK	2	2	<ul style="list-style-type: none"> İletişimsizlik ve uygun bir dil kullanmama.

0: Hiç yok

1: Çok az

2: Yeterli

Ø: Bilmiyor

®: Cevapsız

#: İlgisiz cevap

(+): Uyuyorlar

(-): Uymuyorlar

(+ ~): Uyan/Uymayan var

3- İlgi Gruplarının Koruma Alanındaki Tehditlere İlişkin Görüşleri

Doğal ortamın bozulması ve bu durumun turizme yapacağı olumsuz etki, ilgi gruplarının temel vurgusudur (Tablo 3.4.4).

Tablo 3.4.4. İlgili Gruplarının Koruma Alanındaki Tehditlere İlişkin Görüşleri Matrisi

İlgili Grubu	Tehditler	Tehditler nasıl durdurulabilir?
Kamu Kuruluşları	<ul style="list-style-type: none">Doğal Ortamın Bozulması	<ul style="list-style-type: none">Eğitim
Yerel Yönetim (Muhtar/Belediye Başkanı)	<ul style="list-style-type: none">Turizmin Gerilemesi	<ul style="list-style-type: none">Devlet Desteği
Balıkçı	<ul style="list-style-type: none">Deniz Kirliliği	<ul style="list-style-type: none">Ceza Uygulanabilir.
Hayvancılıkla Uğraşan	<ul style="list-style-type: none">Doğal Alanın Bozulması	<ul style="list-style-type: none">Ceza Uygulanabilir
Tarımla Uğraşan	<ul style="list-style-type: none">Toprağın Fakirleşmesi	<ul style="list-style-type: none">Alandaki faaliyetler için bir takım kullanım izinleri ya da alternatif alanlar olmalı.
Turizmci	<ul style="list-style-type: none">Turizmin Sınırlanması	<ul style="list-style-type: none">Alternatif Turizm Geliştirilmeli
Ev Hanımı	<ul style="list-style-type: none">®	<ul style="list-style-type: none">®
Esnaf	<ul style="list-style-type: none">Turizm Bitebilir	<ul style="list-style-type: none">®
STK	<ul style="list-style-type: none">Nüfus Artışı ve Kirlilik	<ul style="list-style-type: none">EğitimDuyarlılık Arttırmak

Ø: Bilmiyor, ®: Cevapsız, #: İlgisiz cevap

4- İlgili gruplarının Koruma Alanından Yararlanma Konusundaki Düşünceleri

İlgili grupları gelecekte tamamıyla turizmden yararlanmayı beklemektedir (Tablo 3.4.5).

Tablo 3.4.5. İlgili Gruplarının Koruma Alanından Yararlanma Konusundaki Düşünceleri Matrisi

İlgili Grubu	Koruma alanından nasıl yararlanılıyor?	Kimler yararlanıyor?	Alana Bağımlılık
Kamu Kuruluşları	<ul style="list-style-type: none">TarımHayvancılıkBalıkçılık	<ul style="list-style-type: none">Alan İçindeki KöylülerDışarıdan Gelen Tatilciler	<ul style="list-style-type: none">Köylüler %60-70 Oranında
Yerel Yönetim (Muhtar/Belediye Başkanı)	<ul style="list-style-type: none">TarımHayvancılıkTurizm	<ul style="list-style-type: none">Herkes Kullanıyor	<ul style="list-style-type: none">Bu alanda yaşayanların %90 bu alandaki gelire bağlı yaşıyor başka iş yok
Balıkçı	<ul style="list-style-type: none">BalıkçılıkAlandaki her şeyden	<ul style="list-style-type: none">BalıkçılarHerkes	<ul style="list-style-type: none">Tamamen
Hayvancılıkla Uğraşan	<ul style="list-style-type: none">TarımMera	<ul style="list-style-type: none">ÇiftçilerHayvancılık Yapanlar	<ul style="list-style-type: none">Tamamen
Tarımla Uğraşan	<ul style="list-style-type: none">ÇiftçilikHayvancılık	<ul style="list-style-type: none">Hemen Hemen Herkes	<ul style="list-style-type: none">Tamamen
Turizmci	<ul style="list-style-type: none">Turizm	<ul style="list-style-type: none">Turistler	<ul style="list-style-type: none">Tamamen
Ev Hanımı	<ul style="list-style-type: none">TarımHayvancılık	<ul style="list-style-type: none">Herkes	<ul style="list-style-type: none">Tamamen
Esnaf	<ul style="list-style-type: none">Turizm	<ul style="list-style-type: none">®	<ul style="list-style-type: none">Tamamen
STK	<ul style="list-style-type: none">TarımHayvancılıkBalıkçılık	<ul style="list-style-type: none">Herkes	<ul style="list-style-type: none">Bu Alanda Yaşayanların %90'ı

Ø: Bilmiyor, ®: Cevapsız, #: İlgisiz cevap

5- İlgi Gruplarının Koruma Alanı İçindeki Turizm Etkinliklerine Bakışı

İlgi gruplarının tamamı turizme olumlu bakmaktadır (Tablo3.4.6). Turizm, bu anlayışta, tarıma göre daha kolay para kazanmayı ifade etmektedir.

Tablo 3.4.6. İlgi Gruplarının Koruma Alanı İçindeki Turizm Etkinliklerine Bakışı Matrisi

İlgi Grubu	Turist geliyor mu?	Alan İçin Turizm Etkinliklerine Bakış
Kamu Kuruluşları	++	<ul style="list-style-type: none">• Doğayı Bozmadan Turizm Getirilmeli,• Kısa Vadede Turizm Yöreye Katkı Sağlamaz, Koruma Alanına Zarar Verir
Yerel Yönetim (Muhtar/Belediye Başkanı)	+	<ul style="list-style-type: none">• Önemli Bir Ekonomik Kaynak Olabilir• Bölge Turizme Çok Elverişli
Hayvancılıkla Uğraşan	-	<ul style="list-style-type: none">• Çok İyi Olur
Tarımla Uğraşan	-	<ul style="list-style-type: none">• Çok İyi Olur Harika Bir Plajı Var
Turizmci	++	<ul style="list-style-type: none">• Turizm Daha Fazla Geliştirilmeli
Ev Hanımı	-	<ul style="list-style-type: none">• Ek Gelir Oluyor
Esnaf	++	<ul style="list-style-type: none">• Ø
STK	-	<ul style="list-style-type: none">• Doğaya Zarar Vermeyen Şekliyle Desteklenebilir

(++): Evet, çok
(+) Evet, çok az
(-): Hayır

Ø: Bilmiyor
®: Cevapsız
#: İlgisiz cevap

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

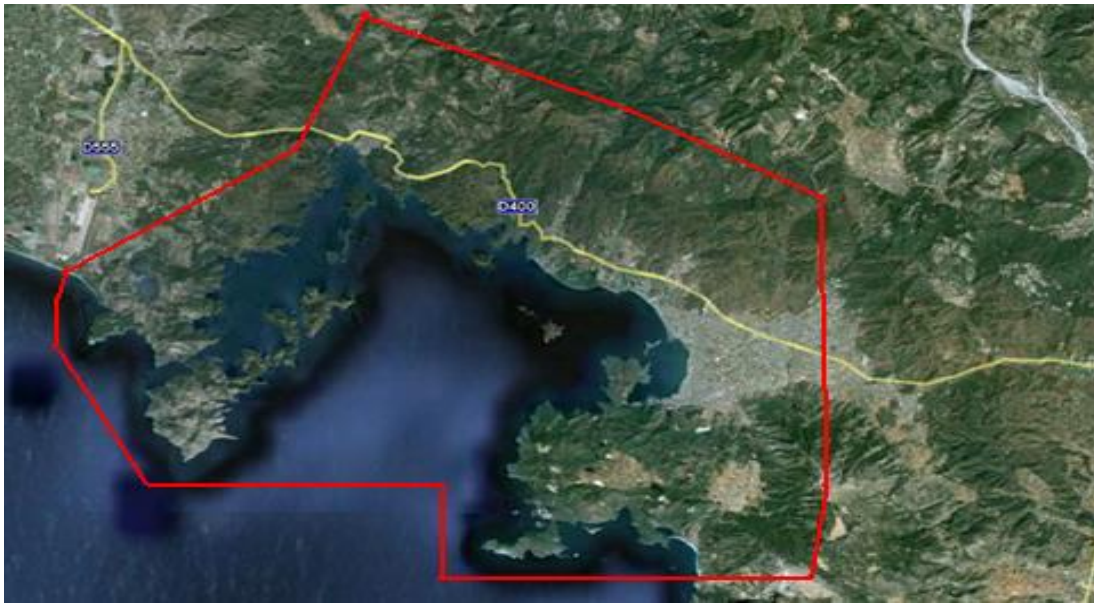
4 KIRSAL YERLEŞİM VE MİMARİ YAPI ENVANTER ÇALIŞMALARI

Çalışmanın bu bölümünde “Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması” çalışması kapsamında gerçekleştirilen *Kırsal Yerleşim Envanter Çalışması*’na ilişkin, arazi tespit çalışmaları ve *Mimari Yapı Envanter Çalışmaları* yer almaktadır.

Öncelikle Kırsal Yerleşim Envanterleri aracılığı ile toplanan bilgilerin özelliklerine değinilmektedir. Daha sonra da ÖÇK Bölgesinde incelenen yerleşim birimleri bir bir ele alınmaktadır.

4.1 KIRSAL YERLEŞİM ENVANTER FORMLARI KAPSAMINDA TOPLANAN BİLGİLER

Muğla ili, Fethiye İlçesi sınırları içerisinde yer alan Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi; 12.06.1988 tarih ve 88/13019 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit ve ilan edilmiştir. Bölge, 6 belediye ve 6 köy yerleşmesinden oluşmaktadır. Bunlar Fethiye İlçe Belediyesi, Ölüdeniz Belde Belediyesi, Karaçulha Belde Belediyesi, Çamköy Belde Belediyesi, Çiftlik Belde Belediyesi, Göcek Belde Belediyesi ile Gökçe Ovacık, İnlice, Kargı, Yanıklar, Kayaköy ve Keçiler köyleridir.

Şekil 4.1. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesinin Uydu Görünümü

Kıyı boyunca küçük koylar ve körfezlerle, kıyı alanı art bölgesinde yer alan yerleşmelerden oluşmaktadır. Bölgede bulunan çok sayıdaki körfezden en önemlisi Göcek Koyu'dur. Ölü Deniz Lagünü de bölgede yer alan doğal değerlerin en önemlilerinden biridir. Koruma altında bulunan *Caretta Caretta* türü deniz kaplumbağalarının üreme alanlarından biri de Fethiye'de bulunmaktadır. Doğal değerlerinin yanı sıra MÖ. XVI. yüzyıla dayanan tarihi geçmişi ile bölge, aynı zamanda kültürel değerler açısından da zengin kaynaklara sahiptir.

Amaç ve Yöntem

Çalışmanın bu bölümünde, "Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması" çalışması kapsamında gerçekleştirilen; Kırsal Yerleşim Envanter Çalışmasına ilişkin, arazi tespit çalışmalarına ait özetin sunulması amaçlanmıştır. Yerleşimlerle ilgili veriler, çalışmanın ön-hazırlık sürecinde oluşturulan "Kırsal Yerleşim Envanter Formları" kullanılarak yerinde ve sistematik bir şekilde toplanmıştır. Veri toplama çalışmasına ek olarak, çalışılan her yerleşmede genel yerleşim özellikleri, coğrafi konum ve topografya ile ilişki fotoğraflarla belgelenmiştir.

Bu bölümde yerinde tespiti yapılan yerleşmelerin genel özellikleri, mevcut durum ve geleneksel karakterin değişmişlik durumu sunulmuştur. Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde bulunan kırsal yerleşimlerin genel özelliklerine ilişkin değerlendirme ve öneri koruma-planlama yaklaşımları ise "5. Bölüm Mevcut Durumun Genel Değerlendirmesi ve Geleceğe İlişkin Politika Yönelimli Öneriler" başlığı altında sunulmuştur.

Kırsal Yerleşim Envanter Formları Kapsamında Toplanan Bilgiler

Bölgede bulunan kırsal yerleşim özelliklerinin sistematik tespiti amacıyla kullanılan "Kırsal Yerleşim Envanter Formunda" öncelikle çalışılan yerleşimle ilgili temel bilgiler toplanmıştır. Bunlar yerleşim adı, yerleşim türü (köy, belde vb.), bağlı olduğu belde, ilçe ve il merkezi, yerleşimin nüfusu ve hane sayısıdır.

Formun ikinci kısmında yerleşimin geleneksel karakteri ve özgünlüğü ile ilgili bilgiler toplanmıştır. Buradaki amaç, çalışılan yerleşmenin geleneksel doku özelliklerinin ne ölçüde korunmuş veya değiştirilmiş olduğuyla ilgili tespitin yapılmasıdır. Bu tespit konusu, yine formda yer alan geleneksel dokunun türü, yerleşimin genelinde gözlenen özgün yapıım sistemi ve malzeme, kat sayısı, çatı biçimi ve yapı plan tipi gibi alt başlıklar ile desteklenmiştir.

Yerleşimin özgünlüğü ile ilgili verilerin ardından, mevcut durum ile ilgili tespitler yapılmıştır. Bu bölümde yerleşimin coğrafi konumu (kıyı, kıyı - ard bölgesi, tepe vb.) ve topografik durumu (eğimli / düzlük arazi vb.) tespit edilmiştir. Buna ek olarak günümüz yerleşiminin doku özellikleri, açık alan ve yapılaşma ilişkileri (sokaklar, meydanlar vb.), mevcut kamusal yapıları ile yerleşimin altyapı olanakları (su sağlama, kanalizasyon, atık toplama vb.) verileri formun geri kalanında sistematik olarak toplanmıştır.

Formun son bölümünde, çalışılan yerleşmenin başlıca geçim kaynağı/kaynakları tespit edilmiş, aynı zamanda mevcut sosyal durum ve mülkiyet ilişkileri ile ilgili veri toplanmıştır.

4.1.1 Gökçeovacık Köyü

Gökçeovacık Köyü idari olarak Muğla ili, Fethiye İlçesi'ne bağlıdır. Köyün nüfusu 2009 ADNKS'ye göre 380 kişi olup, toplam hane sayısı yaklaşık 120'dir. Nüfus yaz mevsiminde yaklaşık 800'e kadar çıkmaktadır (Kaynak: Muhtar Görüşmeleri, 2010). Köyün denizden yüksekliği ise 80 - 100 metredir (Şekil 4.1.1). Konum itibariyle dağlık ve eğimli alanda Göcek - Fethiye Karayolu'ndan ayrılan dağ yolu üzerinde, yol ayrımına 8 km. uzaklıkta kurulmuş bir orman köyüdür.

Şekil 4.1.1.1. Gökçe Ovacık Köyü'nün Uydu Görünümü

Köyün özgün dokusu kısmen bozulmuştur. Yerleşimin genel dokusal karakteri organiktir. Bir diğer deyişle mülkiyet sınırlarına bağlı bir yol ağı ve yine parsel/yol ilişkisi sonucu oluşan ve yine herhangi bir geometriye dayanmayan ada formları bulunmaktadır. Konutlar mutlaka bir açık alanla ilişkilendirilmiştir. Bu bağlamda ön bahçe/arka avlu, ön avlu/arka avlu vb. varyasyonlar görülmektedir. Konutlar genellikle 1 ya da 2 katlıdır. 2 katlı olması halinde alt kat servis, üst kat yaşam için kullanılmaktadır. Köyde ana inşaat malzemesi kerpiçtir. Yapıların büyük bölümünde subasman seviyesine kadar moloz taş duvar kullanılmıştır. Konutlar kırma ya da beşik çatı ile örtülüdür. Hakim kaplama malzemesi Marsilya kiremittir. Köy içerisinde kamusal yapı olarak sağlık ocağı ve cami bulunmaktadır. Köyde kanalizasyon altyapısı bulunmamaktadır. Doğal kaynak suyu ise şebeke ile evlere taşınmıştır.

Yerleşme 2 mahalleden oluşmaktadır. Eski mahallede (Zeytinlik Mahallesi) özgün yapılar görece daha iyi korunmuş, yeni oluşan mahallede ise betonarme yapılar çoğunluktadır. Bu yeni yapılan betonarme binalar, yapı özgünlüğünü bozmuş ancak yerleşme dokusunu bozmamıştır. Dağlık alanda kurulan köyün fiziksel gelişme alanı sınırlıdır.

Köyün geçim kaynağı sınırlı ölçüde tarımdır. Göcek'te bulunan turizm tesislerinde işçi olarak çalışanlar da bulunmaktadır. Ancak bu iş olanakları yaz aylarında turizm mevsimi ile sınırlıdır.

Fotoğraflar 4.1.1.1. Gökçe Ovacık Köyü Fotoğrafları

4.1.2 Kargı Köyü

Kargı Köyü Muğla İli'nin Fethiye İlçesi'ne bağlıdır. Köyün nüfusu 2009 ADNKS'ye göre 1501 kişi olup, toplam hane sayısı yaklaşık 400'dür (Kaynak: Muhtar Görüşmeleri, 2010). Köyün denizden yüksekliği 10 - 50 metredir (Şekil 4.1.2). Konum itibarıyla kıyı ardındaki dağlık alanda konumlanmış olan köy, karayolunun arkasında kalan alanda eğimli, karayolu ile deniz arasında kalan alanda ise düz bir topografik yapıya sahiptir. Karayolu ile deniz arasında kalan alan dar bir yerleşim bandı oluşturmaktadır.

Şekil 4.1.2.1. Kargı Köyü'nün Uydu Görünümü

Köy yerleşiminin özgün dokusu tamamen bozulmuştur. Yerleşim deseni tarım alanları ve seralar arasına yayılmış, dağınık bir konut dokusu niteliğindedir. Konutlar genellikle bir katlıdır. Taş bir subasman üzerine oturan kerpiç duvarlı kübik bir kitle olarak tanımlanabilirler. Mutlaka bir bahçe içinde yer alırlar. Üst örtüsü sazdan yapılmış konutlara rastlanmıştır. Bu gözlemler, bu tür konutların belli dönemlerde ve tarımsal etkinliklerin gerçekleştiği sürelerde kullanıldığını göstermektedir. Ancak, Ege Bölgesi'nin başka kırsal kesimlerinde olduğu gibi (Örneğin Gediz Ovası'ndaki bağ evleri, Ayvalık yöresindeki zeytin işçi koğuşları) bu geleneğin eski olduğunu ve dolayısıyla o tarımsal geleneği temsil eden yapıların da geleneksel olduğunu söylemek bu köy için olası değildir.

Özgün mimari dokuya örnek olabilecek yapı bulunmamaktadır. Yeni yapıların tamamı 1-2 katlı betonarme yapılardan oluşmaktadır (örn. 350 konutlu yazlık kooperatif sitesi).

Seracılık ve narenciye ana geçim kaynağıdır. Bunun yanı sıra genç nüfus turizm sektöründe çalışmaktadır. Pansiyonculuk ise deniz kıyısı ile karayolu arasında kalan bölgede sınırlı sayıda yapılmaktadır.

Köyün planlı olarak gelişmesinin ilk ayağı olan kadastro çalışmaları tamamlanmış ancak tapular henüz dağıtılmadığı için yeni yapılar ruhsatsızdır.

Fotoğraflar 4.1.2.1. Kargı Köyü Fotoğrafları

4.1.3 Yanıklar Köyü

Yanıklar Köyü Muğla İli'nin Fethiye İlçesi'ne bağlıdır. Köyün nüfusu 2009 ADNKS'ye göre 1791 kişi olup, toplam hane sayısı yaklaşık 962'dir (Kaynak: Muhtar Görüşmeleri, 2010). Köyün kıyada yerleşmiş olup deniz seviyesinden maksimum yüksekliği

ise 10 metredir (Şekil 4.1.3). Konum itibariyle kıyıda geriye doğru yükselen eğimli arazide kıyı ve art alanında kurulmuştur. Kıyı ve dağ mahalleleri olarak, 5 mahalleden oluşmaktadır.

Şekil 4.1.3.1. Yanıklar Köyü'nün Uydu Görünümü

Köyün özgün dokusu tamamen bozulmuştur. Kargı Köyü'nden farklı olarak burada yapılar 2-3 katlı olabilmektedir. Yapım tekniğinde, taş bir subasman üzerinde kerpiç, tuğla, briket seçeneklerinin kullanıldığı duvarlar yer almaktadır. Kıрма ya da beşik çatılar ahşaptır ve genellikle Marsilya kiremit ile kaplanmışlardır. Yerleşmede ağırlıklı olarak ikinci konutlar yer almaktadır. Ancak bu konutların tamamına yakını ruhsatsız olarak inşa edilmiştir. Bunlara ek olarak 2B statüsündeki alanlarda yer alan 30 kadar yapı bulunmaktadır. Bu yapılar ızgara plan düzenine göre inşa edilmiş bahçeli yapılardır.

Köy içerisinde kamusal yapı olarak sağlık ocağı, cami ve ilköğretim binası bulunmaktadır. Dağınık bir yerleşim dokusuna sahiptir. Özgün mimari doku tamamen yok olmuştur. Özgün mimari olarak kabul edilebilecek taş ve kerpiç evler ise kullanılmamaktadır.

Köy yerleşmesinde içme suyu şebekesi mevcuttur. Alanda yer alan alabalık çiftlikleri doğal su kaynaklarında kirlilik yaratmaktadır.

Köy halkının ana geçim kaynağı çiftçilik ve özellikle de seracılıktır. Turizm sektöründe az sayıda da olsa çalışan vardır. Alandaki alabalık çiftliklerinde ise köy

sakinlerinin dışında diğerk yerleşmelerden gelen işçiler çalışmaktadır. Emekli nüfus çoğunluktadır.

Köyün özgün dokusunun yeniden kazanılması olanaklı değildir. İkinci konut gelişiminin planlı olarak yönlendirilmesi ve 2B arazileri üzerindeki yapılaşmanın engellenmesi gerekmektedir.

Fotoğraflar 4.1.3.1. Yanıklar Köyü Fotoğrafları

4.1.4 Kaya Köyü

Kayaköy, Muğla İli'nin Fethiye İlçesi'ne bağlıdır. Köyün nüfusu 2009 ADNKS'ye göre 680 kişi olup, toplam hane sayısı yaklaşık 250'dir. Nüfus yaz mevsiminde yaklaşık üç kat kadar artmaktadır (Kaynak: Muhtar Görüşmeleri, 2010). Köyün deniz seviyesinden yüksekliği ise 150 metredir (Şekil 4.1.4). Konum itibariyle tarihi Kayaköy yamaçlarda kurulmuş, bugünkü Kayaköy ise ovada tarım alanlarının içerisinde ana yollar boyunca gelişmiştir. Yeni yerleşme ovada düzlük alan üzerinde kurulmuştur.

Şekil 4.1.4.1. Kayaköy Uydu Görünümü

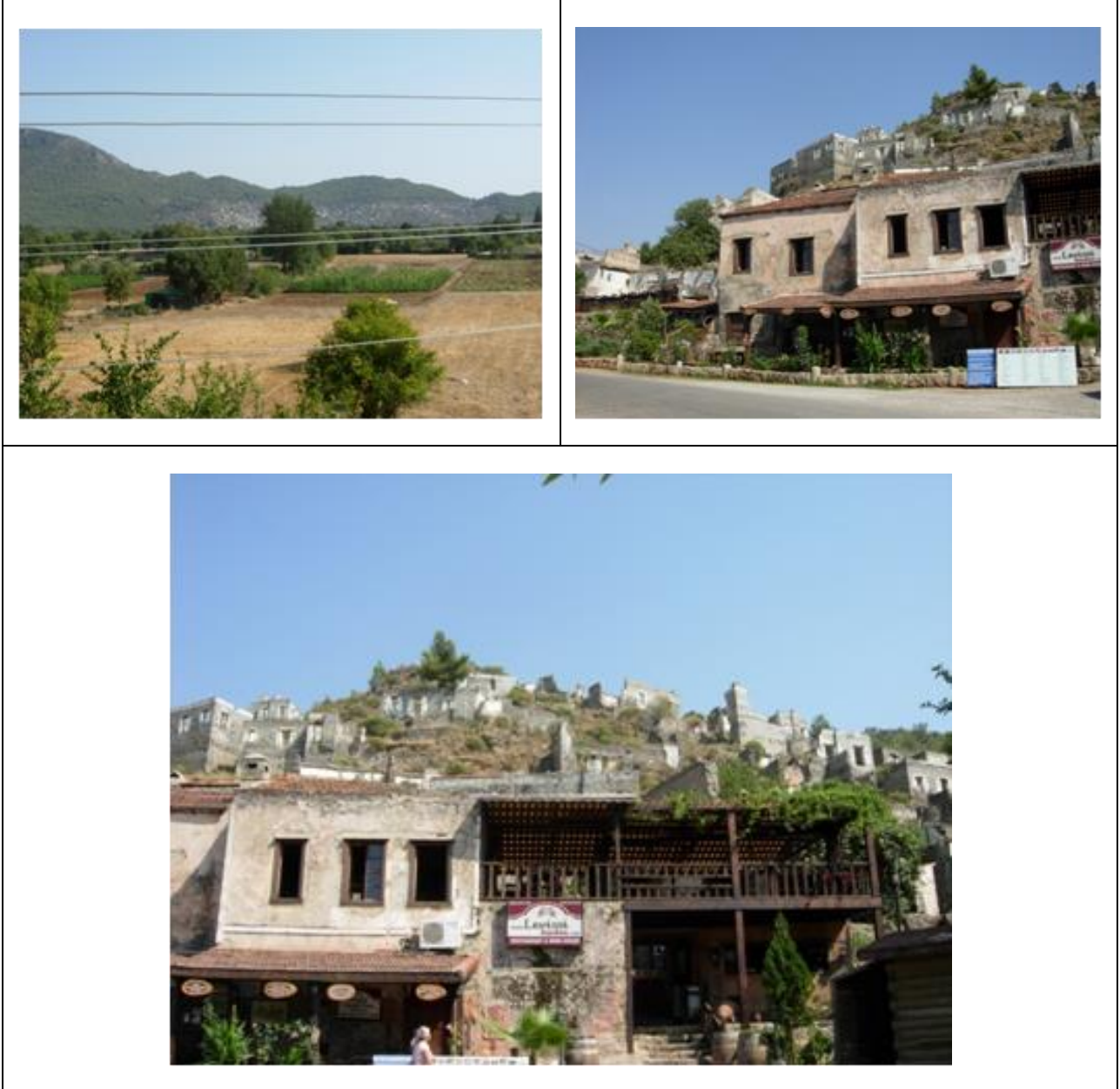
Kayaköy bilindiği gibi, 1920’li yıllardaki mübadeleden sonra terk edilmiş ve tekrar iskan edilmemiştir. Bu husus yerleşmenin bozulmasını hızlandırmışsa da, özgün tasarımın ve kimi izlerin günümüze kadar gelmesinde de önemli bir rol oynamıştır. Doku özelliklerine bakıldığında; topografyayı ve iklim koşullarını gözetten bir biçimlenmenin hakim olduğu görülecektir. Sonuç, organik bir şemadır. Onarılmayan ve böylece 1900’lerin başındaki niteliklerini koruyan yapı kalıntıları esas alındığında; 1 ya da 2 katlı, olasılıkla sahibinin ekonomik durumu ve topografyaya bağlı olarak biçimlenen boyutta avlusu olan, önü teraslı tek mekanlı şemadan, 2 ya da 3 tarafı teraslı 3 kapalı mekanlı şemaya kadar giden zengin bir mimari portföy ortaya çıkmaktadır. Yaklaşık 80 yıldır iskan edilmemesinden dolayı ahşap elemanlarının hemen tümüne yakını yok olmuşsa da, dıştan tek katlı görülen yapıların içte bir ara katının olabileceği gözlenmiştir. Duvarlarda moloz taş malzeme kullanılmıştır. Bugün mevcut olmayan üst örtünün ise düz teras çatı olduğu anlaşılmaktadır. Turizmin gelişiminden kaynaklanan ruhsatsız yapılar dokuyu bozmuştur.

Köy içerisinde kamusal yapı olarak sağlık ocağı bulunmaktadır. Köyde kanalizasyon altyapısı bulunmamaktadır. İçme suyu şebekesi vardır. Tarım faaliyetleri için ise yeraltı suları yoğun olarak kullanılmaktadır.

Tarihi Kayaköy’ün bulunduğu terk edilmiş yerleşme tahrip olmuştur. Ovada kurulan yeni yerleşim alanı düşük yoğunluklu, kırsal yerleşim özellikleri taşımaktadır. Yerleşmenin merkezileşme eğilimi gösteren bir meydanı vardır.

Yerleşmenin ana geçim kaynağı tarımın yanı sıra turizmdir. Yerleşmede turizm sektöründe hizmet veren 40 kadar işletme vardır. Turizm, gelecek için tek alternatif olarak görüldüğünden yapılacak fiziksel planlamaların bu beklentiyi desteklemesi beklenmektedir.

Yerleşmede kaçak yapılaşma da gözlenmektedir. Sit alanı sınırı ve Özel Çevre Koruma Alanı sınırı yetki ve uygulama sorunları yaratmıştır. Alternatif turizm olanakları sunan köyde, tarihi Kayaköy için yapılacak koruma / yenileme çalışmaları turizmin gelişmesine olanak sağlayacaktır.

Fotoğraflar 4.1.4.1. Kayaköy Fotoğrafları

4.1.5 Keçiler Köyü

Keçiler Köyü Muğla İli'nin Fethiye İlçesi'ne bağlıdır. Köyün nüfusu 2009 ADNKS'ye göre 193 kişi olup, toplam hane sayısı yaklaşık 120'dir. Nüfus yaz mevsiminde yaklaşık 750 kişiye kadar çıkmaktadır (Kaynak: Muhtar Görüşmeleri, 2010). Köyün deniz seviyesinden yüksekliği yaklaşık 150 metredir (Şekil 4.1.5). Yerleşme ovada düzlük alan üzerinde, doğuda yer alan yükseltelerin eteklerinde kurulmuştur. Topoğrafya ve tarımsal nitelikli bölünmeler köyün organik olarak gelişmesini öngörmüştür. Dokunun temel özelliği, çok dağınık konut yapılarından oluşmasıdır. Bu nedenle homojen bir doku okunamamaktadır.

İzlenebilen geleneksel konutlar 1 ya da 2 katlıdır. Yüksekçe bir moloz taş su basman üzerinde moloz taş, kerpiç, tuğla varyasyonlarının kullanıldığı ana yapı yer almaktadır. Yapıların özgününde sıvasız olduğu düşünülmektedir. Bir bölümünün özgününde "ahşap kirişleme+hasır+toprak" tabakalarından oluşan düz teras çatılı olduğu söylenebilir. Ancak günümüzde hemen tümü kırma ya da beşik çatı ile bitmektedir. Hakim örtü malzemesi Marsilya kiremittir. Konutların aralıklı olması, bir bölümünün bahçe ve avluları ile terk edilmesi Keçiler Köyü'nün kırsal niteliğini arttırmıştır.

Şekil 4.1.5.1. Keçiler Köyü Uydu Görünümü

Köyde kanalizasyon altyapısı bulunmamaktadır. İçme suyu şebekesi mevcuttur. Köyde yer altı suları da kullanılmaktadır. Ruhsatsız yapılar köy dokusunu bozmuştur. Bahçeli evlerden oluşan düşük yoğunluklu köy yerleşmesinde bir de köy meydanı bulunmaktadır.

Daha önceleri arıcılık ve hayvancılık yapılırken şimdi bu kalmamıştır. Köyde turizm sektöründe çalışanlar çoğunluktadır. Tarım da önemli bir ekonomik gelir kaynağıdır. Yeni gelişme alanlarının açılmasının turizmin gelişmesine olanak sağlayacağı düşünülse de, bu gelişmenin tarım alanlarının aleyhine bir gelişme olacağı açıktır.

Özel Çevre Koruma Kurumu'nun hazırlayacağı yeni planların ekonomiyi canlandıracak kararlar üreteceği beklentisi yüksektir. Turizmin gelişmesine olanak sağlayacak aşırı gelişme önerileri, tarım alanlarının kaybedilmesine neden olabilir. SİT Alanı sınırı ve Özel Çevre Koruma Alanı sınırı yetki ve uygulama sorunları yaratmıştır. Alternatif turizm olanakları sunan köyde tarihi Kayaköy için yapılacak koruma/yenileme çalışmaları turizmin gelişmesine olanak sağlayacaktır.

4.1.6 İnlince Köyü

Köyün nüfusu 2009 ADNKS'ye göre 830 kişi olup, toplam hane sayısı yaklaşık 290'dır (Kaynak: İnlince Köyü Muhtar Görüşmeleri, 2010). İnlince Köyü, Fethiye - Muğla karayolu üzerinde, ilçe merkezine 22 km. uzaklıkta, güneybatıdan kuzeydoğuya doğru uzanan vadi içine yerleşmiştir. Köy yerleşimi karayolunun güney kısmı Odakavak, kuzey kısmı Pınarcık mevkiğinde yoğunlaşmıştır. Köy merkez yerleşiminin 5 km. kuzeydoğusunda Kovançukuru Mahallesi yer almaktadır. İnlince ve Divre Çayları köyden geçmektedir.

Köyün deniz seviyesinden yüksekliği 13 m.'dir. Yerleşim yeri bulunduğu vadiye uyum içindedir ancak geleneksel dokusu korunmamıştır. Köyde kamu binası olarak 1 cami, 1 muhtarlık binası ve 10 derslikli 1 ilköğretim okulu bulunmaktadır. Okulda 118 öğrenci, 17 öğretmen bulunmaktadır. Lise eğitimi için Fethiye'ye gidilmektedir. Köyde kanalizasyon sistemi mevcuttur. Foseptik kullanılmaktadır. Atık su arıtımı yoktur. Köy Hizmetleri'nin İnlince Çayı üzerinde sulama bendi bulunmaktadır. Tarımda arklar vasıtasıyla sulama yapılmaktadır. Çöpler, Göcek Belediyesi tarafından toplanmaktadır.

Tarım köy ekonomisinde önemli bir yer tutmamaktadır. Sadece 2'şer aile arıcılık ve narenciyeyle uğraşmaktadır. Narenciye bahçelerinin büyüklüğü 70 dönüm civarındadır. Köyde 1 market, 1 kahvehane, 2 restoran 1 börekçi ve 7 adet sera bulunmaktadır. Ancak köyde bulunan seraların ticari getirisi düşük düzeydedir. Tarım ve hayvancılık hane ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik yapılmaktadır. Yetiştirilen ürünler içinde barbunya fasulye öne çıkmaktadır. Zeytin üretimi hane ihtiyacına yöneliktir.

Köyde okur-yazarlık oranı yüzde yüze yakındır. Yaşı 50'nin üzerinde olanların büyük kısmı işçi emeklisidir. Temel gelir kaynağı turizmden gelmekte ve mevcut işgücü turizm sektöründe çalışmaktadır. Köyde çok sayıda yabancı yerleşimci gözlenmiştir.

Fotoğraflar 4.1.6.1. İnlice Köyü Fotoğrafları

4.2 GELENEKSEL MİMARİ YAPI ENVANTER ÇALIŞMALARI

Araştırma Yöntemi ve Saha Tespit Çalışmaları Sonucu Elde Edilen Bulgular

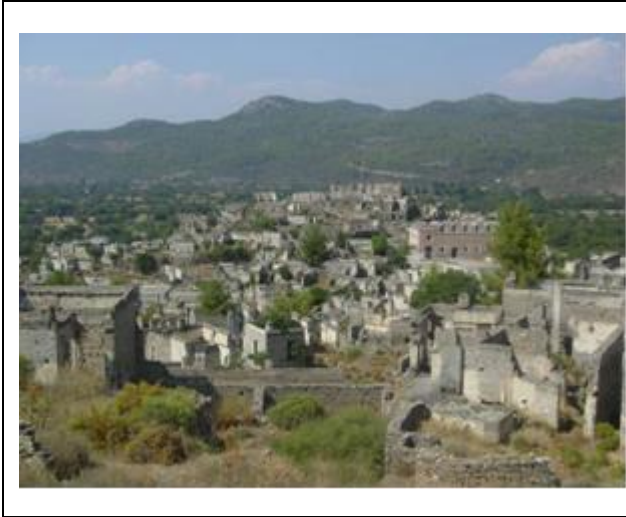
“Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi; Sosyo - Ekonomik, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması” çalışması kapsamında yürütülen ‘Mimari Yapı Envanter Çalışması’na ilişkin, Ara Rapor kapsamında araştırmanın saha çalışmasında elde edilen verilere ait değerlendirmeler ve bu kapsamda bölgenin yapı stokuna ilişkin karşılaşılan sorunlara yönelik metodoloji değişikliği önerisi sunulmaktadır.

Araştırma yürütülen diğer ÖÇK bölgelerinde olduğu gibi, Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nin ‘Mimari Yapı Envanter Çalışması’ Ön Hazırlık, Tespit, Analiz/Değerlendirme ve Öneriler olmak üzere, dört aşamadan oluşacak şekilde tasarlanmıştır. Bu kapsamda envanter ve analiz çalışmalarına hazırlık aşaması teşkil eden ön hazırlık çalışması kapsamında gerçekleştirilmiştir. Geleneksel yapı kültürünün tespitinde kullanılmak üzere, Mimari Yapı Envanter Fişleri hazırlanmıştır. Benzer şekilde, kullanıcıların buldukları yerleşimlerin kültürel özelliklerine yönelik farkındalık düzeyleri ve yaşadıkları sorunların anlaşılmasına yönelik sorular hazırlanmış ve ilgili sorular sosyo - ekonomik araştırma grubu tarafından yürütülen Hanehalkı Anket çalışmasına eklenmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasını oluşturan saha çalışmaları kapsamında, 23 - 24 Temmuz 2010 tarihinde bölgede gerçekleştirilen arazi çalışmalarında; Fethiye, Ölüdeniz, Karaçulha, Çamköy, Çiftlik ve Göcek beldeleri ile Fethiye İlçesi'ne bağlı Kayaköy, Keçiler, Gökçeovacık, İnlice, Kargı, Yanıklar köylerinde tespit çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Ancak yerinde yapılan incelemeler sırasında, söz konusu yerleşimlerdeki geleneksel yapı kültürünün Karaçulha, Çamköy, Çiftlik belde yerleşimlerinde yok denecek kadar az olduğu saptanmıştır. Yerleşimlerin tamamı kentsel planlama çalışmaları ile modern ve yeni yapılarla donatılmıştır. Az sayıdaki geleneksel yapı ise, araştırma grubu tarafından belgelenmiştir. İsimleri ve popüler olmaları nedeniyle geleneksel mimarinin özgün örneklerinin olması gerektiği varsayılan Ölüdeniz ve Göcek belde yerleşimleri de bilindiği üzere yeni yerleşimlerdir. Bu iki yerleşimde geleneksel yapılara hiç rastlanmamaktadır. Bu nedenle Geleneksel Yapı Envanteri Çalışması bu iki yerleşimde yapılmamıştır.

Fethiye kentsel SİT alanında, tescilli kültür varlığı niteliği taşıyan geleneksel yapılar mevcuttur. Ancak “Koruma Amaçlı İmar Planı Kararları” doğrultusunda dokuya eklenen yeni yapılara ilişkin getirilen kat yüksekliği, cephe biçimlenmesi, mimari öğeler (açıklıklar, çıkımlar, çatı saçakları, vb.) gibi kurallar ve kültür varlığı niteliğindeki yapıların geçirdiği değişim, dönüşüm ve restorasyon çalışmaları sonucu kentsel sit alanında geleneksel yapı stokunun anlaşılması güçleşmektedir. Bu kapsamda Kurum tarafından istenen % 10 örnekleme verecek şekilde, Mimari Yapı Envanteri Fişleri'nin hazırlanarak doldurulması yöntemi ile tipolojik özelliklerin saptanması mümkün olmamıştır. Bunun yerine, doku ölçeğinde ve ayrıntılı yapı bazında yapılacak detaylı restitüsyon çalışmaları ve karşılaştırmalı çalışmalar ile özgün / değişmiş özelliklere ilişkin tipolojik özellikler anlaşılacaktır.

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'ndeki köylerde de benzer sorunlara rastlanmıştır. Tarihi eskiçağlara kadar uzanan, mevcut yapı stokunu eski Levissi yerleşimine borçlu olan ve şu an ki boş, metruk görünümü ile bir arkeolojik alan niteliği gösteren Kayaköy yerleşiminde, benzer şekilde yöntem değişikliğine başvurularak doku ölçeğinde bir değerlendirme yapılması uygun görülmüştür. Bu kapsamda araştırma ekibi Kayaköy ve hemen yakınında konumlandığı Keçiler köyüne ilişkin doku ölçeğinde tespit, analiz, değerlendirme sonuçları ve yerleşimin sürdürülebilirliğine ilişkin önerileri her iki yerleşim için birlikte ve doku ölçeğinde tartışılacaktır. (Resim 4.2.1-4.2.2) Bunun nedeni büyük ölçüde Kayaköy'ün özgün yapısına bağlıdır. Bugüne değin Kayaköy'e ilişkin yapılan değişik araştırmalar köyü oluşturan sivil mimarlık örneklerinin yeniden hayata geçirilmesini, bir diğer deyişle restitüsyona dayalı bir rekonstrüksiyon yapılmasını yeğlememişlerdir. Olası yeni yapı yapma müdahalelerinin minimumda tutulması, yapıların ve açık alanların daha fazla bozulmasını önleyecek önlemlerin alınması, köyün çoğunlukla “müze - yerleşme” olarak değerlendirilmesi bu araştırmalarda belirlenen stratejiler arasındadır. Kayaköy için öngörülen bu misyon benimsendiği takdirde, yapı ölçeğinde bir örnekleme yapmanın yararı bulunmamaktadır. Bu nedenle Kayaköy için yapılacak envanter çalışmasının yerleşme ölçeğinin altına inmemesi, ilke olarak benimsenmiştir.

Fotoğraf 4.2.1. Kayaköy Yerleşimi

Fotoğraf 4.2.2. Keçiler Köyü'nde metruk halde bulunan geleneksel yapılardan örnekler.

23 Temmuz 2010 tarihinde Kayaköy ve Keçiler Köyü'nde gerçekleştirilen mimari tespit çalışmalarına koşut, sosyo - ekonomik araştırma grubu ile birlikte, Keçiler Köyü Muhtarı ile yüzyüze mülakat çalışması gerçekleştirilmiştir. Yapılan sözlü mülakat ile Keçiler Köyü'nde yaşanan yasal - idari sorunlara yönelik bilgiler elde edilmiştir. Bu bilgiler, mimari araştırma grubu tarafından sosyal anket çalışmaları sırasında sorulmak üzere, sosyal planlama grubuna aktarılan sorular ve yörenin mimari ve fiziksel doku özelliklerine ilişkin yapılan tespit bilgileri ile bütünleştirilerek yerel mimari, kültürün ve yerleşim özelliklerinin geleceğine ve sürdürülebilirliğine ilişkin önerilerin geliştirilmesinde birlikte değerlendirilmiştir.

Gökçeovacık, İnce, Kargı ve Yanıklar köylerinde gerçekleştirilen tespit çalışmaları neticesinde, sadece Gökçeovacık Köyü'nde yerel mimari özelliklerin okunması mümkün olmuştur. Diğer yerleşimler yeni yapılaşma ile özgün mimari kimliklerini yitirmişlerdir. Kargı ve Yanıklar köylerinde geleneksel yapı tekniği ve yerel mimari özelliği taşıyan birkaç değişmiş ev ve özgün ahır yapısına rastlanılmıştır. Yapı ölçeğinde tespit çalışması gerçekleştirilen yapılar ilerleyen bölümlerde sunulmuştur.

Bu noktada envanter sistemine ilişkin yaklaşımın açıklanmasında yarar görülmektedir. Şartnamede bu konu "...yerleşimlerin tümünde mimari yapı kimliğinin ve temel yapı tipolojilerinin ortaya konması... ve yerel yapı tipolojilerinin belirlenmesi" olarak tanımlanmıştır. Bu tanım örneğin Göcek Beldesi'nde Yapı Envanterine gerek olmadığını göstermektedir. Çünkü:

- Göcek Tip İmar Yönetmeliklerine bağlı olarak gelişmiştir ve bu bağlamda Anadolu'daki benzer yüzlerce beldeden farklı değildir,
- Göcek'te bir yapı kimliğinden söz etmek olası değildir. Bugünkü mimari biçimlenme, yörenin (geniş anlamda kullanılmıştır) geleneksel yapı sanatını, gerek mimari tasarım gerekse malzeme ve yapı tekniği bağlamında yok sayan, ondan esinlenmeyen bir nitelik sergilemektedir. Bir diğer deyişle Anadolu'nun herhangi başka bir kıyı yerleşmesinde de uygulanabilecek yapılardır.
- "Yerellik" ise, geniş anlamıyla o coğrafyada daha dar anlamı ile o yerleşmede, topografya, iklim, yaşam biçimi, geleneksel malzeme ve yapı tekniği vb. birçok yerel girdinin sentezi ile oluşmuş bir son ürün tanımı olarak anlaşılmalıdır. Kurumun yukarıda bir bölümü ayrıntılandırılan şartnamesinin bunu öngördüğü sanılmaktadır. Şartnamede mimardan beklenen "**Geleceğe İlişkin Sürdürülebilir Önerisi**" herhalde, Göcek'te bugün mevcut mimarının, bundan sonraki tasarım ve uygulamalara esin kaynağı olacağı değildir.

Bu değerlendirme doğrultusunda Mimari Envanter, uygulandığı yerleşimdeki örneklerin daha sonraki uygulamalara esin kaynağı oluşturacak nitelikte olması ve yörenin "yerel/geleneksel" kimliğini temsil etmesi halinde yapılmış ve kimliksiz tasarımları ele almamıştır.

4.2.1 Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nde İncelenen Yerleşimler

4.2.1.1 Fethiye İlçe Merkezi

Bugünkü Fethiye İlçe Merkezi yakınlarındaki Belen'de, MÖ.3000'lerde kurulduğu sanılan antik Telmessos kenti, Karia Bölgesi'nde yer alıyordu. Uzun yüzyıllar Pers egemenliği, Delos Birliği, Selevkoslar'ın yönetimi, MÖ.188'de Pergamon (Bergama) Krallığı'nın egemenliği, daha sonra Roma ve Bizans yönetiminde yaşadı. 1284'te Menteşeoğulları'nın yönetimi altına girdi; 1424'te Osmanlı topraklarına katıldı. 1864 yılında

Aydın Vilayeti'nin Mentеше Sancağı'na bağılı ilçe statüsü kazandı ve 1874 yılında Belediye kuruldu. 1900'e doğru Girit ve Trakya'dan gelen Türkler'in iskan edildiği Meğri'nin adı Belediye Meclisi'nin aldığı bir kararla 1914 yılında şehit düşen, ilk Türk Hava Şehidi Tayyareci Fethi Bey'in adına ithafen "**Fethiye**" olarak değiştirilmiştir.

Böylesine zengin bir geçmişe ve 2010 yılı itibariyle 100.000'e yaklaşan ve Muğla İli'nin en büyük ilçesi olan Fethiye Merkezi, tarihi ile doğru orantılı bir tarihsel/kentsel varlığa sahip değildir. Bunun nedeni depremlerdir. Fethiye'de tarih boyunca birçok deprem kayda geçirilmiştir. Bunlardan en yakın geçmişte olan son iki deprem, Fethiye'nin geleneksel kentsel niteliklerinin hemen tümüne yakınıni yitirmesine neden olmuştur. 1856 depreminde kent tamamen yıkılmış, halk bir süre için Kayaköy'e taşınmıştır. 24 Nisan 1957 günü meydana gelen depremde ise kent bir kez daha neredeyse tamamen yıkılmış ve yeniden inşa edilmiştir. Kayıtlara göre 1957 depreminde 1.500 binanın tamamen yıkıldığı bilinmektedir.

Bugün limanın arkasında, antik tiyatro kalıntısının çevresinde yer alan ve sayısı 10 - 15'i geçmeyen ve çoğu onarıldığı için bazı niteliklerini yitiren bir geleneksel yapı grubu bulunmaktadır. İki veya üç katlı, kırma çatılı yapılardan oluşan bu yapı grubunun hangilerinin özgün hangilerinin onarım görerek yenilenmiş veya tamamen yeniden inşa edilmiş olduklarının anlaşılması için detaylı belgeleme ve restitüsyon (dönemleme) çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

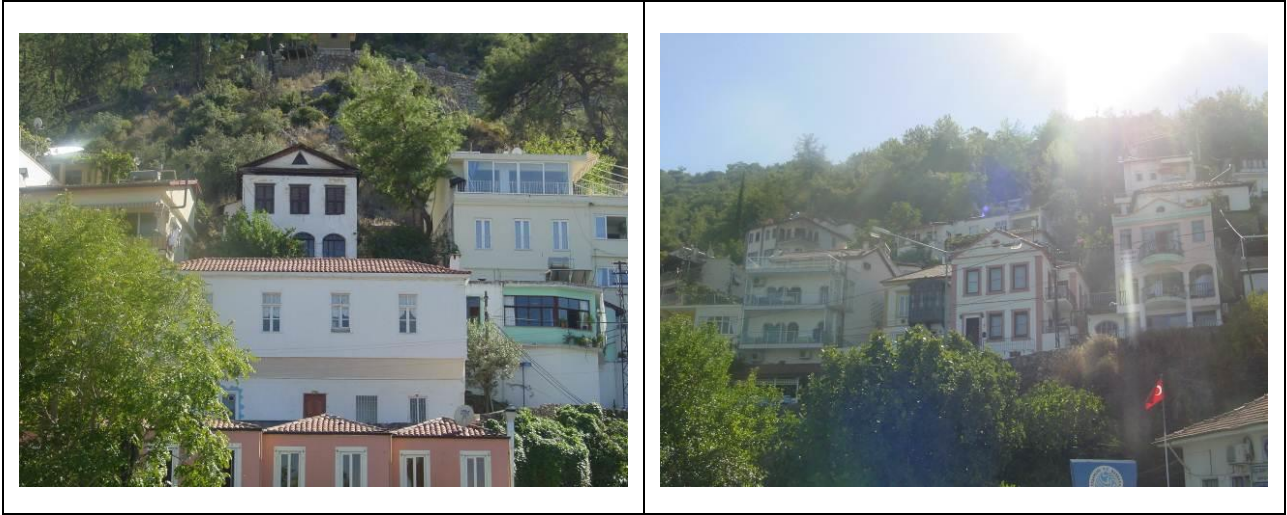

Fotoğraf 4.2.1.1.1. Fethiye Merkez'de Antik Tiyatro ve Çevresinde Bulunan Geleneksel Doku

Genel hatları ile Fethiye İlçe Merkezi'ndeki geleneksel dokunun özgün mimari özelliklerinin biçimlenmesinde etkili olan ana öğeler aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Konut birimleri dik bir topografyaya sahip olan yamaca denize bakı alacak şekilde oturmuştur; yapıların ana cepheleri bu bakıya mümkün olan en fazla açıklıkla yönelmiştir; benzer şekilde, kırma çatılı üst örtüler, çatı alınlığı deniz cephesine bakacak şekilde yönlenmiştir.

- Yapıların özellikle yukarıda tanımlanan ön cepheleri 1:2 oranında büyük dikdörtgen pencerelere sahiptir. Pencere açıklıkları dikdörtgen veya kemerli olabilmektedir. Bazı örneklerde merkezi bir biçimde konumlanmış kapalı çıkma veya çatı alınlığında bulunan tepe penceresi gibi öğelerle zenginleştirilmiştir.
- Geleneksel mimari yapım tekniklerinin, yığma taş üzerine ahşap karkas sistem olduğu düşünülmektedir. Ancak dokudaki yapıların çoğunun yeniden yapım (rekonstrüksiyon) ya da yenilenme türü müdahaleler geçirmiş yapıların özgün özelliklerine ilişkin bilgiler olmaları nedeniyle ayrıntılı restitüsyon (dönemleme) ve yapı ölçeğindeki sağlıklı bilgiler tarihi araştırmalarla ortaya çıkarılabilir.

Fotoğraflar 4.2.1.1.2. Fethiye Merkez’de Geleneksel Dokuda Eski - Yeni Yapılar

Fethiye merkezde Geleneksel - Yeni Yapılaşma İlişkileri

Fethiye Merkez’de geleneksel dokunun bulunduğu antik tiyatro çevresine ilişkin imar kuralları ile özgün dokuya çok aykırı olmayacak bir yapılaşma kuralı getirilmeye çalışıldığı söylenebilir. Bu nedenle yamaca oturan evlerde kat yüksekliği kottan kazanılan katlar da dikkate alınarak 2 - 4 kat arası olarak belirlenmiştir. Çatılar kırma çatıdır ve Marsilya tipi kiremitle kaplıdır. Ancak pencere düzenlemelerinde özgün dokudan ve birbirinden bağımsız kurallar ve oranlar göze çarpmaktadır. Benzer şekilde açık ya da kapalı çıkmalara ilişkin de kurallar net değildir. Bazı yapılarda teras katlarında çekme katların varlığı dikkat çekmektedir. Bu özellikleri ile karmaşık ve düzensiz bir mimari doku ortaya çıkmıştır.

Yamaçtan aşağıya doğru indikçe kıyıda sahil yolu boyunca yüksek katlı (5 katlı) apartmanlar oluşmuştur. Bu durum hemen yamaçta bulunan geleneksel dokunun liman boyunca uzanan kıyı yapılaşması ile tahrip olmasına neden olmuştur. Bazı örneklerde iki katlı geleneksel yapılarla 5 - 6 katlı yüksek apartman birimlerine bitişik nizam bir arada görülmektedir. 5 katlı bir apartman örneğinde de (Resim 4.2.1.1.4) cephenin son 2 katında geleneksel konut birimlerinin cephe özelliklerinin kütle hareketleri olarak taklit edildiği görülmektedir.

Fotoğraflar 4.2.1.1.3. Fethiye Merkez’de Sahil Yolu Boyunca Yükselen Çok Katlı Yapılar ve Geleneksel Doku ile Olan İlişkisi

Fethiye’nin yeni yerleşim alanları, geleneksel dokunun bulunduğu kısımdan kıyı boyunca kuzeye doğru ilerleyerek gelişmiştir. Bu kısımdaki yeni yerleşim bölgesinde Özel Çevre Koruma Bölgesi olmasının da gereği olarak en fazla 4 - 5 katlı yapılaşmaya izin verilmiştir. Bu kısımdaki imar kurallarına göre gelişmiş apartman bloklarına bir örnek Resim 4.2.1.1.5’de verilmiştir. Bu bölgedeki yeni yapılar arasında geniş alanlar bırakılmıştır. Yapılar kırma çatılı üst örtüye sahiptir. Cephe biçimlenmeleri ve cephelerdeki balkonlar arasında bir uyum getirilmeye çalışılmıştır.

Fotoğraf 4.2.1.1.4. Geleneksel Dokuda Apartman Bloğu

Fotoğraf 4.2.1.1.5. Fethiye’nin Kuzeyinde Sahil Şeridine Yakın Kısımlarda Yeni Yapılaşma Kurallarına Göre İnşa Edilmiş Bir Apartman

Fethiye ve çevresindeki belde ve köy yerleşmelerinde (Kayaköy ve Keçiler dışında) geleneksel yerleşmelerin karakteristiklerini taşıyan ya da bizden önceki nesillerin yaşam biçimlerini anlatan bir geleneksel konut stoku bulunmamaktadır. Birkaç köyde izlenen ve sayısı üçü geçmeyen eski konutların da bir potansiyel oluşturduğu söylenemez.

4.2.1.2 Ölüdeniz Beldesi

Ölüdeniz esas olarak Fethiye'ye 14 km. uzaklıkta, olağanüstü bir doğa parçası iken 1980'li yıllardan sonra çevresinde gelişen turizmin yarattığı bir belde haline gelmiştir. 2 ana kısımdan oluşur. Bunlardan ilkinde kıyı boyunca yerleşen tesisler yer almıştır. İkincisi ise daha çok pansiyon formatındaki konaklama tesisleri ile yeme-içme etkinliklerinin, sosyal donatı alanları ile yönetim yapılarının yer aldığı bölümdür.

Ölüdeniz çevresinde yer alan 950 hektarlık alan Kıdrak Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Ölüdeniz Lagünü ve Kıdrak Plajı'nı kapsayan bu alan aynı zamanda Sit bölgesi ve özel çevre koruma alanı içinde kalmaktadır. Tüm bu eşsiz doğal değerlerine karşın Ölüdeniz'de herhangi bir kültür varlığına rastlamak olası değildir. Çünkü bu belde 1970'lere kadar tamamen tarım ve ormanlık alanlardan oluşan kırsal nitelikli bir yöre idi ve herhangi bir yerleşme yoktu. Bunu da yine Ölüdeniz'in Fethiye ve Kayaköy ile yakınlığına bağlamak gerekmektedir. İki ana yerleşmenin bulunduğu alanda hangi ölçekte olursa olsun bir yerleşmeden söz etmek olası değildir. Fethiye İlçe Merkezi dışında kültür varlığı içeren tek alan Gemile Koyu'dur. Kaya Köyü'nün güneyinde yer alan koyun tam karşısındaki St. Nicholas (Gemiler) Adası'nda Bizans döneminden kalma kalıntılar bulunmaktadır. 1990 yılında bir Japon Arkeoloji Heyeti'nin Fethiye Müzesi ile birlikte başlattığı kazılarda gün ışığına çıkartılan buluntulardan, adanın erken Hristiyanlık döneminde önemli bir ziyaret merkezi olduğu ve denizler azizi Nicholas'ın bu adada yaşadığı anlaşılmaktadır.

Özetle; Ölüdeniz geleneksel bir yerleşme değildir; tamamı turizm bölgesi haline geldikten sonra gelişen yerleşimde herhangi bir geleneksel yapı ve kültürel varlığı bulunmamaktadır.

4.2.1.3 Kaya Köyü

1970'li yılların ortalarına kadar Fethiye İlçe Merkezi'nin güneyindeki dağ yolundan 7 km., bugün ise Ölüdeniz üzerinden 14 km.'lik bir yoldan Kayaköy'e ulaşılır. Mübadele öncesinde Levissi olarak tanımlanan köy 1922 yılında iki ülke arasında yapılan bir nüfus değişimi anlaşması gereği, Trakyalı Türkler ve Anadolu Rumlar karşılıklı olarak yer değişimine konu olmuş, ancak bu bölgeye gelen Trakyalı göçmenler çevre koşullarına uyum sağlayamadıkları için, köyü kısa sürede terk etmiştir. Kaya Köyü, 1923 yılından buyana terkedilmiş bir "hayalet kent" görüntüsüyle ziyaretçilerini ağırlamaktadır.

Fotoğraflar 4.2.1.3.1. Kayaköy Genel Görünümler

Kayaköy, Fethiye - Ölüdeniz arasında 65 metre yükseklikte bir tepenin yamacına ve onun önündeki "Kaya Çukuru" denen ovaya yayılmış bir yerleşimdir. Kesinliğe kavuşmamış bulgulara göre köyün antik Karmillassos üzerine kurulduğu söylenebilir. Kuruluşu kimi kaynaklara göre XI.yüzyıla, kimilerine göre ise XIV. yüzyıla gitmektedir. XX. yüzyılın başına kadar zengin bir kent olarak yaşamını sürdürmüştür. 6.500 kişilik nüfusa ulaşmış olan köy, kiliseleri, eczane, hastane ve hekimleri, okulları, postanesi, ve zanaat atölyeleri ile yörenin en büyük sosyal ve ticaret merkezi konumuna gelmiştir. Köyde halen aşağı mahalledeki "Panayia Pirgietissa" kilisesi ile, yukarı mahalledeki "Taksiyarhis" kilisesi izlenebilmektedir.

Kayaköy Geleneksel Yapılarının Mimari Özellikleri

19. yüzyıl sonunda sayısı 1.000'i geçmiş konutlardan günümüzde 400 kadarı varlığını sürdürmektedir. Geleneksel konutların mimari özellikleri tek ya da iki katlı birimlerden oluşmaktadır. Moloz - kabayonu yığma taş ile inşa edilen yapıların üst örtüleri düz çatıdan oluşmaktaydı. Özgün ahşap döşemelerin yığma duvarlardaki kiriş izleri izlenebilmektedir. Ancak üst örtüler günümüze ulaşmamıştır. Bunun da nedeni bu bölgenin geleneksel dokularında sıkça rastlanan ahşap kütükler üzerine dam çatı uygulamasında terk edilen birimlerin ahşap yapı malzemelerinin yeni yapılarda kullanılması sonucu üst örtülerin yok olmasıdır. Benzer şekilde hiçbir yapıda ahşap döşemeler, kapı, pencere gibi ahşap mimari elemanlarına rastlanılmamaktadır. Geleneksel yapılarda geriye kalan kısımlar sadece moloz taş duvarlar, avlu duvarları ve sarnıç yapılarıdır.

Geleneksel yapıların plan özellikleri; tek katlı, tek mekanlı sade plan şemalarından iki - üç odalı ve iki - üç katlı karmaşık plan şemalarına varan farklı örneklerle sahiptir. Dik bir yamaca yerleşen yerleşimde yapıların birçoğunda topografyanın sağladığı avantaj kullanılarak kattan kat kazanılmıştır. Kattan kazanılan zemin katlara genellikle avludan ulaşılmakta ve servis, depo, ahır gibi mekanlarla işlevlendirilmektedir. Bazı örneklerde üzüm ezme tekneleri bu mekanların şarap üretmek için kullanıldığını göstermektedir. Yol kotundan ulaşılan giriş katları ise giriş holüne açılmakta, mutfak ve yaşama mekanlarına buradan ulaşılmaktadır.

Fotoğraflar 4.2.1.3.2. Kayaköy Geleneksel Dokudan Örnekler

Yapıların özgün mimari elemanları arasında niş ve ocaklar önemli yer tutmaktadır. Özellikle ocaklar duvar ortasında veya köşede yerleşmiş; düz ve yuvarlak planlı örneklerle sahiptir. Ocak bacaları dış cephenin kütsel ve mimari hareketliliğini zenginleştiren önemli öğeleridir.

Fotoğraflar 4.2.1.3.3. Ocak ve Nişler

Kayaköy geleneksel yerleşiminin avlu ve sokak öğeleri de konut yapılarıyla olan bütünlük değerleri içerisinde dokunun mimari zenginliğini arttırmaktadır. En önemli ve dikkat çekici kentsel öğeler yerleşim içindeki ulaşımı sağlayan taş döşeli sokaklardır. Yamaca paralel kısımlarda sadece taş döşeyerek oluşturulan dolaşım güzergahları; yamaca dik olarak ilerlediği kısımlarda basamak şekline dönüşmektedir.

Fotoğraflar 4.2.1.3.4. Kayaköy Geleneksel Dokusunda Sarnıç Yapıları ve Konutlarla İlişkisi

Yığma taş duvarların iç ve dış cepheleri özgününde sıvalıdır. İç mekanlarda bazı sıva uygulamalarında, kaba sıva uygulamasında daha iyi bir tutunma yüzeyi elde etmek için sıva üzerinde çentik izleri görülebilmektedir. Dış cephelerdeki sıva uygulamalarında ise süsleme amacıyla taş taklidi derz veya kesik çizgi uygulamaları bulunmaktadır (Resim 4.2.1.3.5). Bugün birçok yapıdaki sıva kalıntılarında mavi, tuğla rengi boya kalıntılarına rastlanmaktadır. Bu da yerleşimin özgününde bugünkü gibi monokrom (tek renkli) değil daha renkli bir görüntüye sahip olduğunu düşündürmektedir.

Fotoğraflar 4.2.1.3.5. Kayaköy Geleneksel Konutlarında Sıva Uygulamaları

Yerleşimdeki geleneksel yapılar giderek yıpranmakta ve nitelik yitirmektedir. Yukarıda da değinildiği gibi kapı, pencere gibi mimari elemanların ve üst örtünün yok olması yapıları dış haça etkenlerine maruz bırakmıştır. Bu nedenle her geçen yıl yapılar hızla yapısal deformasyona uğramaktadır. Yapılardan kopan büyük parçalar bazı örneklerde izlenebilmektedir (Resim 4.2.1.3.6).

Fotoğraflar 4.2.1.3.6. Kayaköy Geleneksel Yapılarında Önemli Yapısal Bozulmalar

Günümüzde Kayaköy geleneksel evlerinin özellikle ana yol kenarındaki örnekleri pansiyon ve turistik ticaret amacı ile kullanılmaktadır, ancak bu herhangi bir örgütlü yaklaşımın ürünü değildir.

4.2.1.4 Keçiler Köyü

Keçiler Köyü Ölüdeniz - Kayaköy yolu üzerinde, Kayaköy'e 2 km. mesafede yer almaktadır. Köyün bir bölüm konutları, yolun doğu yamacına teraslar üzerinde sıralanmışlar, bir bölüm konutlar ise ova düzlüğünde ve oldukça büyük bahçeler içinde konumlanmıştır.

Fotoğraflar 4.2.1.4.1. Keçiler Geleneksel Konutlarından Genel Görünümler

Keçiler Köyü'nün geleneksel mimari yapıları Kayaköy evleri ile benzerlikler göstermektedir. Tek ya da iki katlı yapılar düz damlı yapılardan oluşmaktadır. Kabayonu ve moloz yığma taş tekniği ile inşa edilmiştir. Kapı ve pencere açıklıkları dikdörtgen ve ahşap lentoludur. Dış ve iç cepheler sıvalı ve boyalıdır. Plan şemaları özellikle bahçe içinde konumlanmış (bağ evleri olabilir) örneklerde mekanların yan yana eklenmesi ile oluşmuş tümü avludan ulaşılan doğrusal plan şeması özelliğine sahiptir. Ocaklar dış cephelerin önemli mimari öğeleridir.

Fotoğraflar 4.2.1.4.2. Keçiler Geleneksel Konutları Geleneksel Yapım Tekniği

Kayaköy örneğinde olduğu gibi Keçiköy’de birçok yapı terke edilmiş ve metruk bir haldedir. Yapı sahiplerinin ahşap elemanları yeni yapılarda kullanmak için almış olmaları yapıların bozulma sürecini hızlandırmıştır.

Keçiler Köyü’nde mevcut konut stokunun bir bölümü geleneksel çizgilerini taşımaya devam etmektedir ve bu yapılar önemli bir potansiyel olarak tanımlanabilirler. Örneğin tonozlu zemin kat mekanları ile diğer geleneksel yapılardan daha farklı ve büyük programlı bir yapı örneği gösteren “Şarap Evi”, çok kapsamlı bir onarım gerektirmeden bilinçli ve bilgili bir politika ile ele alınmış ve yörenin turizm odaklarından biri olmuştur (Resim 4.2.1.4.3).

Fotoğraflar 4.2.1.4.3. Keçiler Köyü’nde “Şarap Evi” Olarak Onarılmış Geleneksel Yapı

Bu köyde de geleneksel niteliğini yitirmeyen bazı konutlara rastlamak olasıdır. Köyün dağınık bir yerleşme dokusu olması, bu yapıların belli bir yerde toplanarak bir “SİT” bütünlüğü içinde değerlendirilmelerine engel olmaktadır. Köyün bu zayıf yönü, geleneksel konutların konaklama ya da benzeri bir turizm işlevine tahsisini zorlaştırmaktadır. Mevcut eğilim ise konutların yabancılar tarafından satın alınıp onarılmaları ya da tarla ve bahçe satın alınarak içinde 2 katlı ve oldukça lüks konutlar yapılmasıdır. Köyün Ölüdeniz ve Kayaköy’e yakınlığı uzun vadede dahi organize bir turizme sahne olamayacağını göstermektedir.

Fotoğraflar 4.2.1.4.4. Keçiler Köyü’nde Satılık Durumda Olan Metruk Geleneksel Yapılar ve Onarılmış Örnekler

4.2.1.5 Göcek Beldesi

19. yüzyılda küçük bir köy olarak kurulan Göcek Köyü’nün ilk sakinleri göçer halktır. Hane halkı kışları Göcek’te kalırken, yazları ailelerin yaylalara göçmeleri ile sadece birkaç hanenin kaldığı küçük bir köydür. 20. Yüzyıldan itibaren doğusundaki dağlarda çıkan krom

madeninin gemilere yüklendiği küçük bir köy haline gelmiştir. Köyde aynı zamanda madencilerin de kimi geçici olmak üzere evleri bulunmaktaydı (Avcı, Karaağaç, 2009). Bölge 1988 yılında Çevre Koruma Yasası ile 3. dereceden Doğal Koruma Alanı altına alınmıştır. 1989 yılında belediye kurularak belde statüsüne geçmiştir.

Göcek, tarih bakımından çok zengin bir coğrafyadadır. Ancak bu zenginlik çoğunlukla arkeolojik değerler alanında kendini göstermekte, yerel halkın yüzyıllardır barındığı düşünülen geleneksel konutlar kültürel mirasın en zayıf halkasını oluşturmaktadır. Aslında Muğla - Antalya İl sınırını oluşturan Eşen Çayı'ndan batıya gidildikçe Dalaman ve Marmaris'e değin, bir “**Kentsel SİT**” bütünlüğü gösterebilecek yoğunlukta kültür varlığı içeren bir yerleşme bulunmamaktadır. Eski Datça (Reşadiye) gibi bazı tekil merkezler istisna oluşturmaktadır. Köylerin de birkaç eski konut yapısı dışında kimliklerini korudukları söylenemez. Bölgenin en önemli merkezi olan Fethiye'de liman arkasında, antik tiyatrunun çevresinde izlenebilen bazı geleneksel konutlar, kasabanın nitelikli bir kentsel dokuya sahip olduğunu göstermektedir. Ancak özellikle depremler bu mirasın günümüze kadar gelmesini engellemiştir. Buna karşın, denize kıyı yerleşmelerden ayrılmış Muğla platosuna çıkıldığında, başta Muğla olmak üzere, Yatağan, Ula, Milas, Bodrum ve çevresi, gerek dokusal, gerekse mimari özelliklerini daha iyi korumuşlar ve değerlendirmişlerdir.

Göcek ve çevresinde de, tüm Karia ve Pamphylia bölgelerinde olduğu gibi, arkeolojik değerlerin varlığı bilinmektedir. Örneğin, Göcek - Fethiye yönünde giderken İnce Köyü'nün girişinde yolun sol tarafında kayalığa oyulmuş bir Dor mezarı vardır. Göcek Orman İşletme Müdürlüğü binası civarında denizde bulunan dalgakıran ve yapılardan kalan kalıntıların orta çağda Kalimche olarak anılan bir iskeleye ait olduğu söylenmektedir.

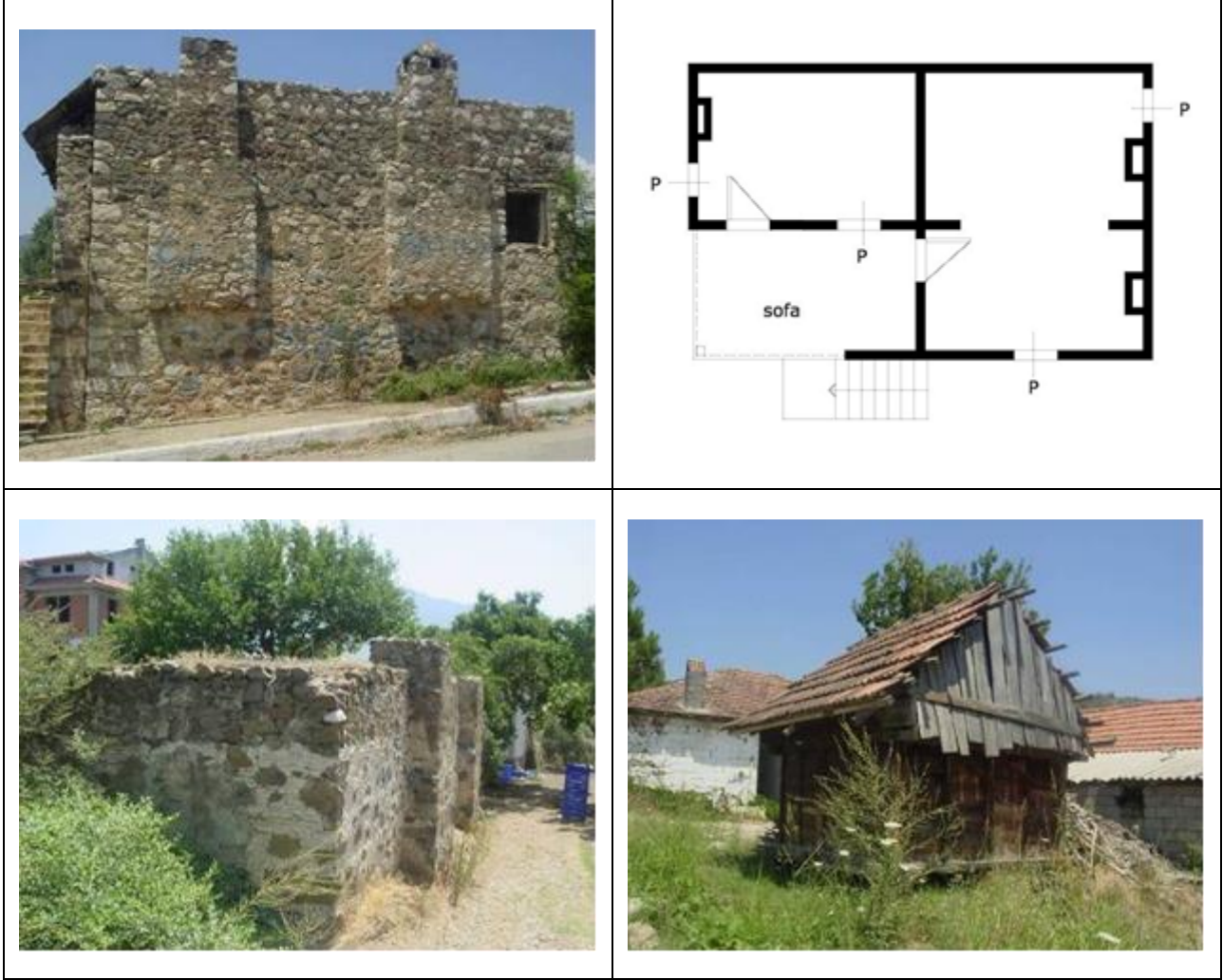
Özetle Göcek, ulaşımı zor tekil bazı arkeolojik değerler dışında halen yaşayan bir geleneksel dokuya sahip değildir ve turizm yaşamını “tarih” üzerine kurgulayacak girdilere sahip değildir. Ancak bu saptama, Göcek vb. yerleşmelerde konaklayan kişilerin günübirlik kırsal alandaki köy yerleşmelerini gezmelerine ve bölgenin kırsalına ilişkin temel bir fikir edinmelerine engel değildir.

4.2.1.6 Çamköy, Karaçulha, Çiftlik Beldeleri

Fethiye'ye bağlı köy statüsünde yerleşme iken, nüfusundaki artışla belde olan yerleşmelerdir. Her üçü de Fethiye'yi doğuya bağlayan devlet karayolunun kenarına dizilmişlerdir.

Karaçulha Belediyesi 1970 yılında 3.317 nüfus ile kurulan bir belde belediyesidir. Cumhuriyet, Boğalar ve Çalica Mahalleleri olup, 1986 yılında Esenköy ve Eldirek mücavir alanına dahil edilmiştir. Fethiye Merkezi'ne 5 km. mesafede olup, Fethiye - Antalya Devlet Karayolu üzerindedir. Halkın büyük çoğunluğu geçimini turfanda sebzeçilik ve seracılık ile sağlamaktadır.

Karaçulha Beldesi'nde yerleşim içinde, dağınık halde bulunan tek tük geleneksel yapıya rastlanmıştır. Kabayonu ve moloz taş yığma tekniği ile yapılmış düz damlı bir örnekte zemin kat ahır ve depo birinci kat ise yaşama mekanları olarak kullanılmıştır. Odaların ısınması ocaklarla sağlanmakta olup, bacalar dış cephelerden izlenmektedir. Küçük pencere açıklıkları ve kapılar dışında dış cepheye ait başka mimari eleman bulunmamaktadır. Yapının arkasında ahşap bir ambar yapısına rastlanılmıştır (Resim 4.2.1.6.1).

Fotoğraflar 4.2.1.6.1. Karaçulha Beldesi'nde İzlenen Ender Bir Erken Dönem Geleneksel Yapısı

Karaçulha Beldesi'ndeki geleneksel yapıların ikinci türü, daha geç döneme tarihlenen tip projelerle gelişmiş yapılardır. Yığma taş tekniği ile inşa edilmiş; kare forma sahip ve dörtkenara eğimi olan beşik çatıya sahip bu yapıların 1960'lara kadar yörede inşa edildiği bilinmektedir. Kapı ve pencere biçimlenmeleri sadedir (Resim 4.2.1.6.2).

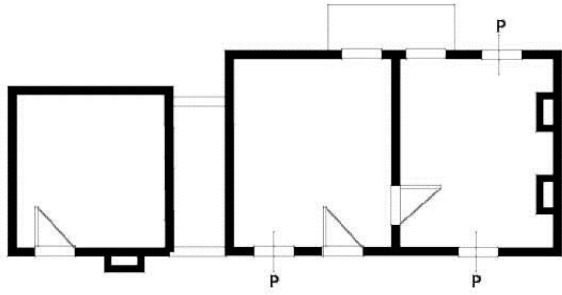
Fotoğraflar 4.2.1.6.2. Karaçulha Beldesi'nde izlenen Geç Dönem Geleneksel Yapı

Karaçulha Beldesi'nde sonradan gelen dönemler imar faaliyetlerinin hızlandığı ve kentleşmenin arttığı dönemlerdir. Geleneksel dokudan imar planlı yapılaşma sürecine geçişte bir ara dönem olarak niteliksiz, hiçbir tipolojiye uymayan betonarme yapılar inşa edilmiştir. Sonrasındaki imar, planlı sürece koşut kentsel gelişme imar planları gereğine göre yürütülmüştür. Doku büyük parseller içinde gelişen yeni doku 3 - 4 katlı yapılardan oluşmaktadır.

Çamköy Beldesi de Fethiye'ye 7 km. uzaklıktadır. Ancak, yerleşim dokusuna ilişkin Çamköy ile Fethiye arasının kesintisiz kullanılmış olmasından dolayı belirgin bir sınırdan bahsetmek olası değildir.

Her üç beldede yapılan dikkatli gözlemler, geleneksel yapıların ve onların oluşturduğu bir dokunun var olmadığını kesinlikle göstermiştir. Karaçulha Beldesi'nde, Belde'nin kuzey-güney yönünde uzayan ulaşım yolunun kenarında gözlemlenen ve belgelenen tek katlı, moloz taştan inşa edilmiş bir konut yapısı, görülebilen tek belgedir. Bu tablo şöyle bir çıkarsamaya olanak sağlamaktadır: Fethiye (Telmessos) tüm tarih boyunca en önemli ve büyük yerleşmedir. Her ne kadar özellikle depremler nedeniyle kasaba merkezinde halen önemli sayılacak bir kültür varlığı yoksa da değişik anlatımlar 19. yüzyılda önemli ve zengin bir yerleşme merkezi olduğunu göstermektedir. Bu durumda, Kasaba'nın hemen 8-10 km. yakınında ciddi bir nüfusa sahip, güçlü bir ekonomisi olan bir yerleşme beklenemez. Bugünkü beldeler ise olasılıkla Fethiye'den günü birlik gidilen ve kimi tarımsal aktivitelerin sürdürüldüğü, çoğunlukla geçici olarak kullanılan dağınık bir yapılaşmaya sahiptirler.

Anılan beldelerde çağdaş mimarlık yapıtlarının da oldukça niteliksiz olduğu gözlenmiştir. "Gösterişli" ama "kimliksiz" olarak da nitelendirilebilecek bu mimari, ülkenin hemen her yerinde izlenebilen "mimarlık kültürünün yerleşmemesi ve gelişmemesi" sorununun ürünüdür.

Fotoğraflar 4.2.1.6.3. Çamköy Yerleşimi ve Konut Örnekleri

Her üç beldenin de tarım üzerine kurgulanmış bir ekonomilerinin olması, turizmde beklentileri olmadığını açıkça göstermektedir. En gelişmiş web sitesine sahip Karaçulha Belediyesi'nin sitesinde "Sebze ve Meyve Hal" fiyatları en önemli bilgi kümesi olarak verilmektedir.

4.2.1.7 İnlice Köyü

Fethiye / Göcek Devlet Karayolu'ndan ayrılan bir yolla varılır. Fethiye'ye uzaklığı 22 km.'dir. İnlice, arkeolojik değerler bakımından yoğun ve zengin, ancak geleneksel yerleşim ve konut mimarisi bakımından zayıf bir bölge içinde yer almaktadır. Köy'ün, Göcek çıkışında eski yol üstündeki büyük boyutlu mezar, zengin Likya kentleri olan Myra ve Kaunos Mezarları'yla benzerlik gösterir ve İnlice Köyü'nün antik tarihini M.Ö. 4.- 5. y.y'a kadar götürür.

İnlice Köyü'nün (Daedelos) önemli bir eski çağ ticaret merkezi olduğunu İnlice Koyu'ndaki kale - han kalıntılarında anlıyoruz. Bugün halen sağlam duvarları ile Güney - Batı kulesinin yuvarlak yapısı ve pencereleri (Mazgal) görülebilir. Deniz içindeki (koyun ortasında) blok kayalar, liman kalıntıları olmalıdır. Bu bölgede bulunan ürünlerin, özellikle gemi yapımında kullanılan ağaçların bu limandan ihraç edildiği anlaşılır.

4.2.1.8 Kargı Köyü

Fethiye İlçe Merkezi'ne 12 km. uzaklıktadır. Konumu ve gelişimi itibariyle korunması gerekli bir tarihsel yapı bulunmamaktadır. Buna karşın içerdiği doğal değerler ve denize yakınlığı günlük kullanımlarda değerlendirilebileceğini göstermektedir. Yerleşim içinde betonarme olarak inşa edilmiş 1 - 2 katlı kırma çatılı örnekler bulunmaktadır. Geleneksel kırsal mimariyi yansıtan örnekler yok olmuştur; sadece kerpiçten yapılmış birkaç ahır yapısına rastlanmıştır. Bu örneklerden birinde ahşaptan yün eğirme yerine rastlanmıştır.

Fotoğraflar 4.2.1.8.1. Kargı Köyü

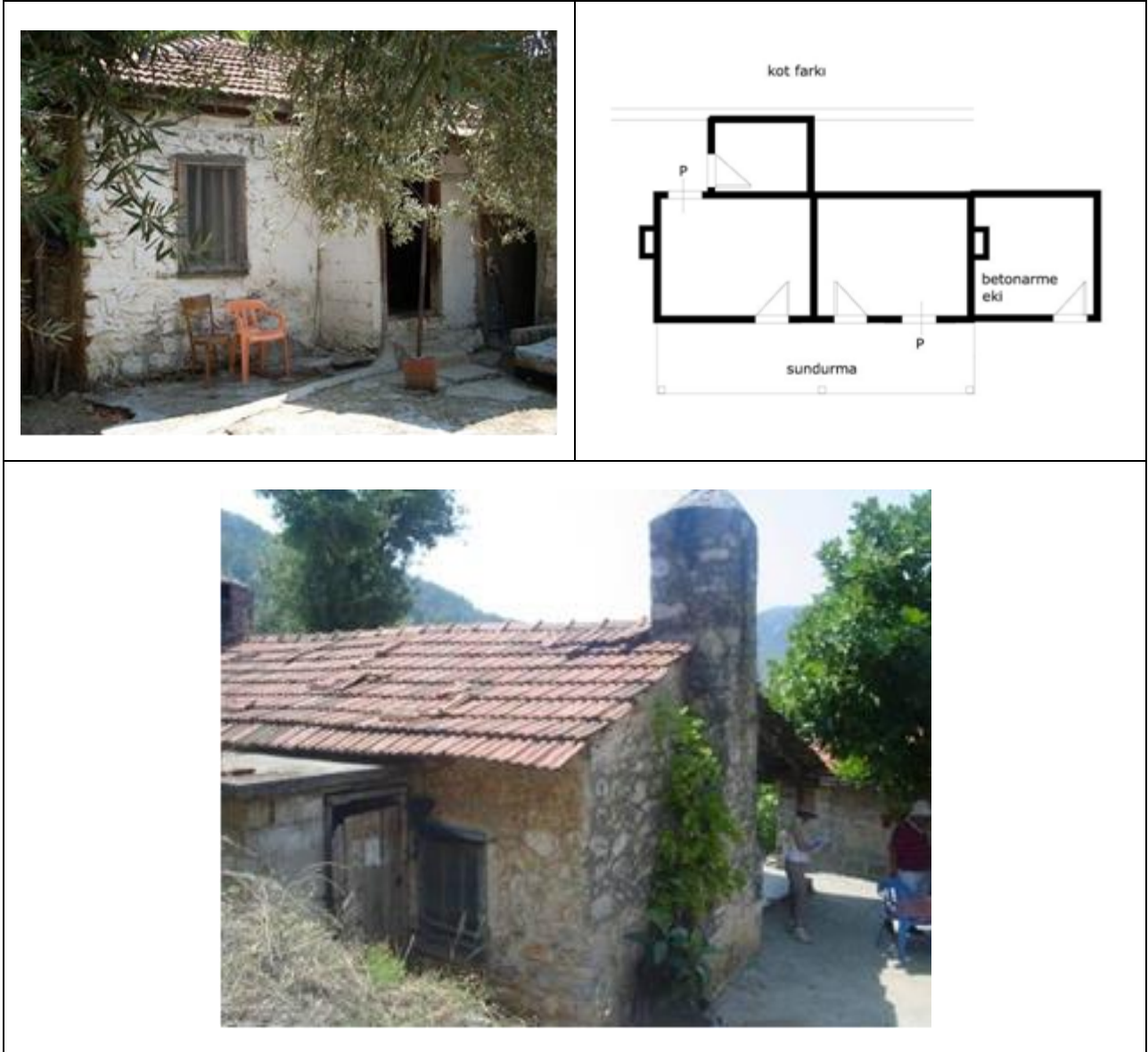
4.2.1.9 Yanıklar Köyü

Fethiye'ye 15 km. uzaklıktadır. Konumu ve gelişimi itibariyle korunması gerekli bir tarihsel yapı bulunmamaktadır.

Fotoğraflar 4.2.1.9.1. Yanıklar Köyü Fotoğrafları

4.2.1.10 Gökçeovacık Köyü

Fotoğraflar 4.2.1.10.1. Gökçeovacık Geleneksel Konut Örnekleri

Yapı malzemesi moloz taştır. Bina tamamlandıktan sonra, iç yüzleri sıvanır, dış yüzleri ise derzlenerek çıplak bırakılır. Bu köyün geleneksel evlerinin üzerine oturduğu mülkiyetin sınırları çok okunamamaktadır. Nedeni köyün dağınık bir yerleşme olmasına bağlanabilir. Bu nitelik, çevrede bulunan kimi geleneksel yerleşmelerdeki geleneksel konutların avlularında izlenebilen “müştemilat” yapısı, ocak, ahır, kuyu vb. mekan ve öğelerin bu köyde net olarak okunmasını engellemektedir

Köyün mevcut potansiyeli, topografyası, ulaşılabilirliği, bitki örtüsü, geleneksel konutlarının nitelik ve niceliği köyün kısa ve orta vadede örneğin turizme yönelik bir gelişme içinde olmayacağını göstermektedir. En kuvvetli seçenek Göcek'te konaklayan kişilerin köyün bulunduğu dere boyunca cip ile görsel safari yapmalarıdır. 2010 yılında bu tür günübirlik ziyaretçilere dahi en basit hizmet verecek bir örgütlenme görülmemektedir.

Fotoğraflar 4.2.1.10.2. Gökçeovacık Köyü'nden Görünümler

Korunmasında belge değeri açısından yarar görülen geleneksel konutlar ise sayı itibariyle herhangi bir potansiyel oluşturmamaktadırlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5 MEVCUT DURUMUN GENEL DEĞERLENDİRMESİ VE GELECEĞE İLİŞKİN POLİTİKA YÖNELİMLİ ÖNERİLER

Araştırmanın sonuç bölümünde, öncelikli olarak Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi kapsamında yer alan yerleşimler genel olarak SWOT analizinin bileşenleri olan güçlü, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler bağlamında, sosyo - ekonomik açıdan ve kırsal yerleşim bakımından fiziksel ve mekansal boyutları ile genel bir özet tablo olarak değerlendirilmiştir (Tablo 5.1.1.1).

Bu değerlendirmelerin ardından alt başlıklarda, alanın kırsal yerleşim ve geleneksel mimarisine ilişkin uzman görüşlerine dayalı, yerleşim birimleri odaklı daha detaylı değerlendirmeler ışığında öneriler geliştirilmiştir.

5.1 MEVCUT DURUMUN SOSYO - EKONOMİK DEĞERLENDİRMESİ VE ÖNERİLER

5.1.1 Alanın Sosyo - Ekonomik SWOT Analizi

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nin **Sosyo - Ekonomik SWOT Analizi**; ÖÇK Bölgesi'nin durum analizi kapsamında yürütülen Hanehalkı Anketleri, Ziyaretçi Anketleri, yerleşim birimlerinin fiziksel ve mekansal boyutlarına ilişkin Kırsal Yerleşim Envanterleri çalışmalarının yanı sıra, ilgili paydaşların görüşlerine dayalı analizlere dayanmaktadır.

Bu alanda belirtilen zayıf yönler ve tehditler aslında ülkemizdeki tüm özel koruma alanlarında da karşılaşılabilecek sorunlar olmaktadır. Genelde bu türden özel koruma alanlarında; varolan yasal düzenlemeler, uygulanan politikalar, planlama, uygulama, izleme ve denetleme alanlarında çok yönlü ve benzer sorunların yaşandığı bilinmektedir.

Genelde bu türden korunan alanların insan kaynaklı karşılaştıkları en önemli tehditler, doğal ve kültürel varlıkların, yerleşme, tarla açma, ağaç kesimi, avcılık, otlatma, rekreasyon ve turizm gibi nedenlerle zarar görmesidir. Özellikle de turizm etkinlikleri nedeni ile düzensiz olarak alanın kullanımı, plansız yapılan tesisler ve gerçekleştirilen etkinlikler doğal ortamın doğrudan ya da dolaylı olarak zarar görmesine yol açmaktadır. Oysa ki bu korunan alanların kullanımında hedeflenen amaç, doğal ve kültürel kaynakların değerlerinin korunması ve bozulmadan gelecek kuşaklara aktarılmasıdır.

Bu hedeflere ulaşmak için yöre insanı öncelikli olarak;

- Korunan alan,
- Bu alanlardan beklenen potansiyel faydalar,
- Getirilen kısıtlamalar,
- Sağlanan yasal haklar ve alternatif gelir kaynakları gibi konularda eğitilmeli ve bilinçlendirilmelidir.

Öte yandan bu bilinç yükseltme çalışmalarının yanında, yöre insanının yaşam standartlarını insani yaşam düzeyinde tutmasını sağlayacak ekonomik güç ve kaynaklara erişim gibi temel faktörlerin de göz ardı edilmemesi, bölge içinde koruma ve kullanma dengesi açısından oldukça önemli görülmektedir.

Bu genel açıklamaların ardından aşağıda alana ilişkin geliştirilmiş yerleşim temelli değerlendirmeler bu konuda alınması gereken acil önemler açısından önemli öneriler sunmaktadır.

Tablo 5.1.1.1. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Özet SWOT Analizi

		Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Olanaklar	Tehditler
Sosyo - Ekonomik		<ul style="list-style-type: none"> Genç nüfusun varlığı. Zengin kültürel ve tarihi dokusunun doğal değerlerle birlikteliği. Ulaşım kolaylığı. Sektörel çeşitlilik (tarım, hayvancılık, seracılık). Yatırıma yönelik faaliyetlerin gelişimine yönelik eğilimlerin yüksekliği. Kendi hesabına çalışan ve işveren nüfusun varlığı. Turizm potansiyeli. Balıkçılık faaliyetlerindeki gelişim. 	<ul style="list-style-type: none"> Eğitim düzeyinin düşüklüğü. Çarpık yapılaşma. Kurumlar arası ilişki zayıflığı (özel/kamusal). STK bir araya gelemeyişi, iletişim mekanizmalarının yetersizliği. Alan içi ve çevresindeki yöre insanının geçim seçeneklerinin az olması ve bu alana bağımlı olması. Hanelerin geçim düzeylerinin düşüklüğü. İşsizlik oranının yüksekliği. Alan ile ilgili sosyal- ekonomik ve kültürel verilerin eksikliği ve sistematik olarak düzenlenmemesi. Gerek bölge içindeki gerekse bölge dışından ziyaretçi olanların yeterli düzeyde koruma bilincinin bulunmaması. Yasaklara kısmen uyulması ve yasal yaptırımların yeterince uygulanması. 	<ul style="list-style-type: none"> Bölgenin ÖÇK Bölgesi ve denetiminde olması. Bölgede eğitim programlarına destek sağlayacak bir üniversitenin yakınlığı. Bölgede ulusal ve yerel ölçekte doğa korumaya yönelik bilinçlenme ve sivil toplum örgütlenme faaliyetlerinin artması. Bölgede yaşayan yabancılar. Yılın her mevsiminde turizme hizmet verebilmesi. Tarım arazilerinin verimliliği. 	<ul style="list-style-type: none"> Bölgeye olan göç hareketi ve aşırı nüfus artışı. Çevre bilincinin yetersizliği. Kontrolsüz işyerleri. Yerel değerlerin önemsizleşmesi. Yabancıların satın aldıkları evleri otel olarak kullanması. Ormanların tahrip edilmesi. Tarımda çok fazla kimyasal kullanılması. Bitki ve hayvan türlerinin yok edilmesi. Sürekli ve etkin bir devlet politikasının olmaması. Kısa vadeli rantsal düşünce ile turizmde fırsatçılık yaklaşımı. İkinci konutların artması. İlgili paydaşların (resmi kurum/kuruluş, yerel yönetimler, arazi/mülk sahipleri ve yatırımcılar vb.) sürekli çatışma ve rekabet halinde olması. Kurumsal ve içerik olarak birbirinden farklı koruma yasal statülerin çok sayıda olması ve bir bütünlük sağlanamaması. Yetki kargaşası. Doğayı koruma amacıyla imzalanan uluslar arası sözleşmelerin ve kararların yerel birimlere yansıtılmaması, yeterli bilgilennmelerin sağlanmaması.
Fiziksel - Mekansal	Kırsal Yerleşimler	<ul style="list-style-type: none"> Gökçeovacık yerleşmesinin orman alanı içerisinde ye alması. Tarihi Kayaköy yerleşmesinin varlığı. Keçiler Köyü'ndeki tarımsal üretimin sahip olduğu alternatif turizm potansiyeli. 	<ul style="list-style-type: none"> Kargı ve Yanıklar yerleşmelerinde özgün dokunun yitirilmiş olması. Tarihi Kayaköy yerleşmesi için uygulanabilir bir projenin üretilmemiş olması. 	<ul style="list-style-type: none"> Gökçeovacık yerleşmesinde yer alan orman alanlarının sahip olduğu flora değerleri Gökçeovacık yerleşmesinde yer alan orman alanlarının alternatif turizm potansiyeli. 	<ul style="list-style-type: none"> Kargı ve Yanıklar yerleşmelerindeki ikinci konut baskısı. Turizmin gelişme baskısının Keçiler Köyü'ndeki tarım alanları üzerindeki olumsuz etkisi.

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nin Tablo 5.1.1.1'de düzenlenen "Sosyo - Ekonomik Özet SWOT Analizi"ne ilave olarak; ÖÇK Bölgesi yerleşim yerlerine ilişkin, her bir yerleşim yeri ölçeğinde tarım, balıkçılık, yatçılık, arıcılık, turizm türleri kapsamında geliştirilen sosyo - ekonomik öneriler "5.2.1. Kırsal Yerleşimlerin Değerlendirilmesi ve Öneriler" başlığı altında ayrıntılı olarak verilmiştir.

5.1.2 Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nin 30 Yıllık Geleceğine İlişkin Sosyo - Ekonomik Öngörüler

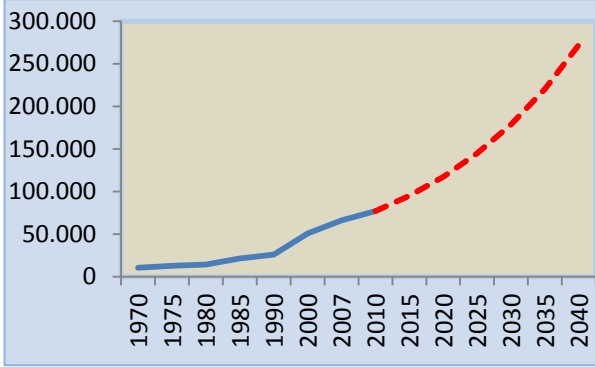
Önceki bölümlerde Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi'nin geçmiş ve günümüz verilerinden bir durum analizi yapılmıştır. Bu bölümde ise bu verilere dayalı olarak ÖÇK Bölgesi'nin gelecek 30 yılına ilişkin sosyo - ekonomik öngörüler oluşturulmuştur. Öngörülerin oluşturulmasında konu ile ilgili elde edilen geriye dönük verilerden yıllara göre bir büyüme oranı elde edilmiş olup $[5 \text{ yıllık büyüme oranı} = ((V_{2009} - V_{\text{Başlangıç yılı}}) / V_{\text{Başlangıç yılı}}) * (5 / \text{Aradaki toplam yıl})]$; bu oran baz alınarak tahminde bulunulmuştur. Bu öngörüler, herhangi bir dış faktör etkisi hesaba katılmadan yapılmıştır (*Dönemlere bağlı politika, sel, kuraklık vb. popülasyon dengeleyici faktörler değerlendirilmemiştir*).

Tablo 5.1.2.1. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Fethiye İlçe Merkezi ve Bağlı Belde Belediyeleri Nüfusunun Gelecek Otuz Yıllık Öngörüsü (2010 - 2040)						
	Fethiye Merkez	Çamköy	Çiftlik	Göcek	Karaçulha	Ölüdeniz
1970	10.627	422		1.862	3.317	962
1975	12.700	864		2.120	4.123	1033
1980	14.294	1.102		2.103	4.477	956
1985	21.442	1.785		2.166	5.291	1241
1990	25.783	2.169	1.022	2.914	5.656	2527
2000	50.689	2.980	2.005	4.005	8.574	5600
2007	66.271	3.891	2.217	3.625	13.063	2974
2008	68.285	3.977	2.720	4.021	13.114	4707
2009	72.003	3.940	2.620	4.039	12.794	4532
2010	77137	4142	2747	4043	13904	4712
2015	95157	4883	3215	4062	17706	5646
2020	117386	5757	3762	4081	22547	6766
2025	144808	6788	4404	4100	28712	8109
2030	178635	8003	5154	4120	36563	9717
2035	220365	9435	6032	4139	46561	11644
2040	271843	11123	7060	4159	59293	13954
5 Yıllık Büyüme Oranı	0,2336	0,1790	0,1704	0,0047	0,2734	0,1983

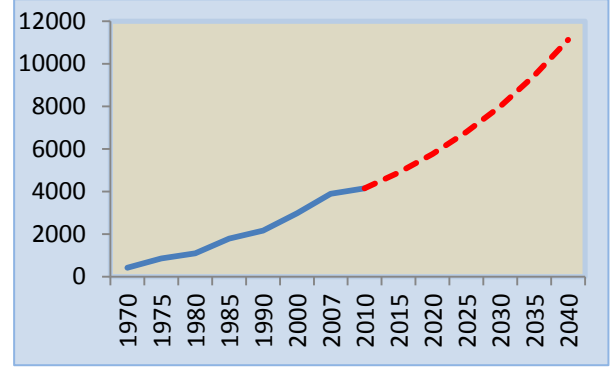
Kaynak: TÜİK (1970-2009)

Fethiye ÖÇK Bölgesi'ndeki ilçe merkezi ve belde nüfuslarının gelecek 30 yıllık öngörüsü değerlendirildiğinde; Tablo 5.1.2.1'de görüldüğü gibi sürekli nüfus artışı beklenmektedir. Öngörülen 5 yıllık büyüme oranları temelinde yapılan tahminler ışığında; 2040 yılında Fethiye İlçe Merkezi nüfusunun aşırı bir büyüme göstereceği öngörülmektedir. Diğer artış beklenen yerleşimlerin 2040'da sahip olacağı nüfus büyüklükleri de Göcek Beldesi dışındaki yerlerde bugünkü nüfuslarının en az iki katı ve daha fazla bir artışa sahip olacağı öngörülmektedir.

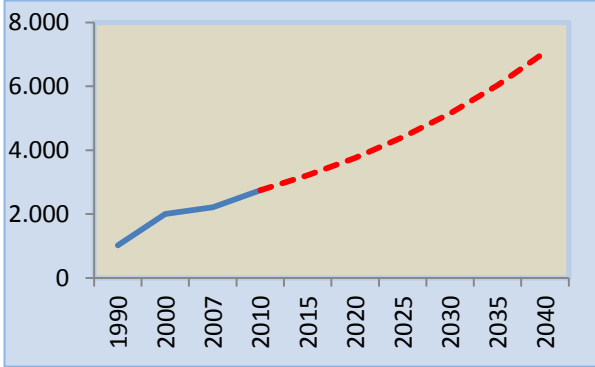
Şekil 5.1.2.1. Fethiye İlçe Merkezi
Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)

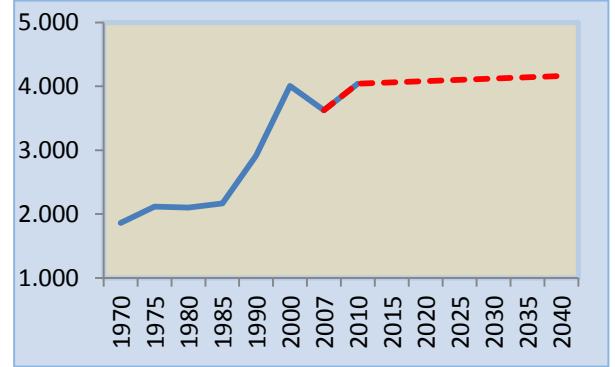
Şekil 5.1.2.2. Çamköy Beldesi
Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)

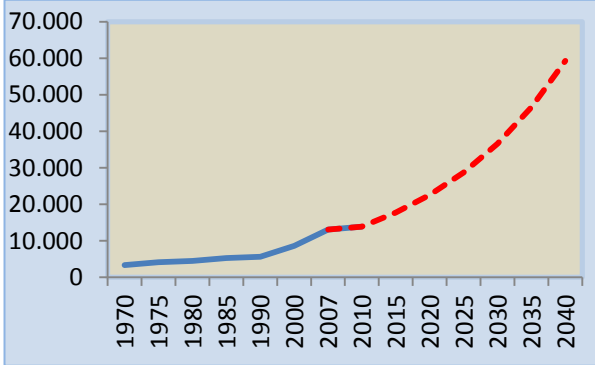
Şekil 5.1.2.3. Çiftlik Beldesi
Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)

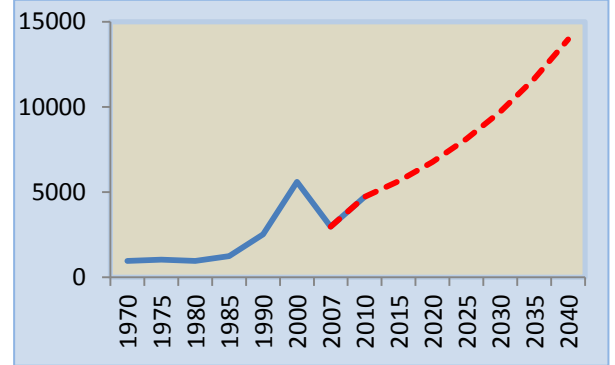
Şekil 5.1.2.4. Göcek Beldesi
Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)

Şekil 5.1.2.5. Karaçalha Beldesi
Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)

Şekil 5.1.2.6. Ölüdeniz Beldesi
Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)

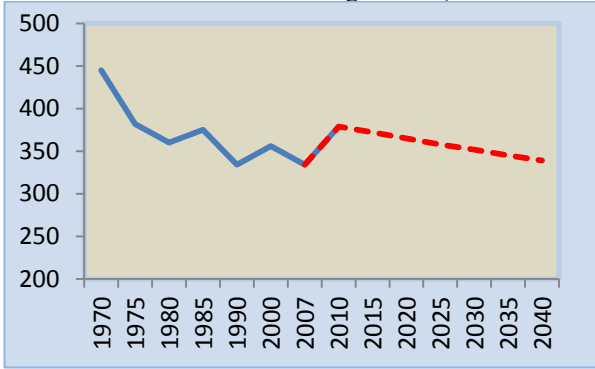

Tablo 5.1.2.2. Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi Sınırları İçinde Yer Alan Köy Nüfuslarının Gelecek Otuz Yıllık Öngörülleri (2010 - 2040)						
	Gökçeovacık	İnlice	Kargı	Kayaköy	Keçiler	Yanıklar
1970	445	474	871	536	168	985
1975	382	565	962	529	182	1.143
1980	360	614	1.272	531	201	1.200
1985	375	718	1.587	521	189	1.240
1990	334	737	1.110	584	205	1.470
2000	356	695	1.163	1.524	204	2.598
2007	334	815	1.431	641	157	1.792
2008	377	840	1.426	682	154	1.806
2009	380	830	1.501	680	193	1.791
2010	379	853	1569	685	192	1811
2015	372	945	1822	708	186	1909
2020	365	1047	2116	731	181	2014
2025	358	1160	2458	756	175	2124
2030	352	1285	2855	781	170	2239
2035	345	1424	3316	807	165	2362
2040	339	1578	3851	835	160	2491
5 Yıllık Büyüme Oranı	-0,01826	0,1079	0,1615	0,0335	-0,02996	0,0546

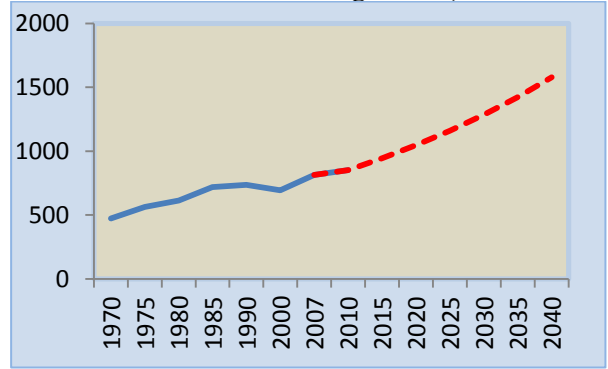
Kaynak: TÜİK (1970-2009)

Fethiye - Göcek ÖÇK Bölgesi sınırları içinde yer alan köylerin gelecek 30 yıllık nüfus öngörülleri bağlamında; Gökçeovacık ve Keçiler yerleşimleri dışındaki bütün yerleşimlerde Tablo 5.1.2.2’de görüldüğü üzere nüfus artışı öngörülmektedir. Gökçeovacık ve Keçiler köylerinde ise kısmi azalma öngörülmektedir.

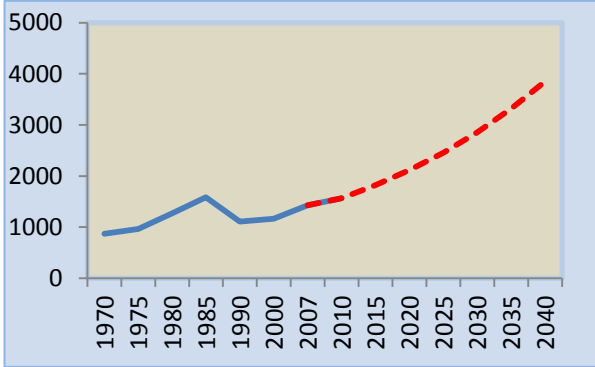
Şekil 5.1.2.7. Gökçeovacık Köyü
Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)

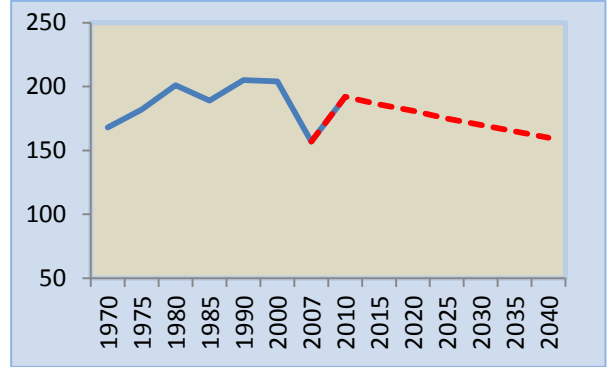
Şekil 5.1.2.8. İnlince Köyü
Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)

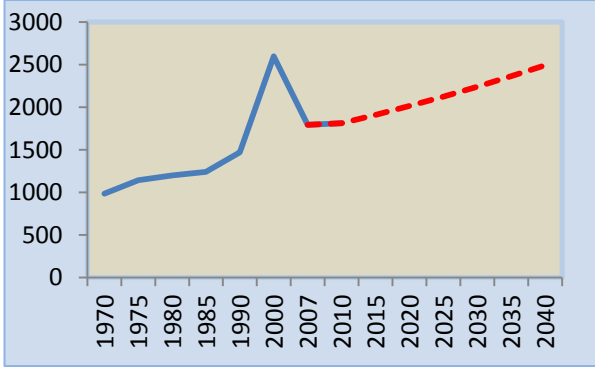
Şekil 5.1.2.9. Kargı Köyü
Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)

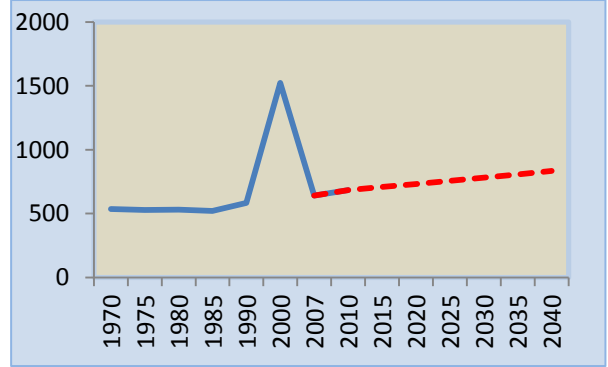
Şekil 5.1.2.10. Keçiler Köyü
Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)

Şekil 5.1.2.11. Yanıklar Köyü
Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)

Şekil 5.1.2.12. Kayaköy Köyü
Gelecek 30 Yıllık Nüfus Öngörüsü (2010 - 2040)

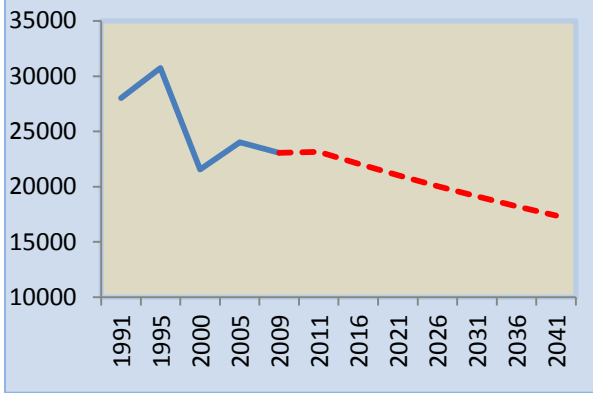
Tablo 5.1.2.3. Fethiye Hayvan Varlığının Gelecek Otuz Yıllık Öngörüsü (2010-2041)

	Büyükbaş Hayvan		Küçükbaş Hayvan		Kümes Hayvanı	Arıcılık
	Toplam	Sağlan Hayvan Sayısı	Toplam	Sağlan Hayvan Sayısı	Mevcut Sayı	Toplam Kovan
1991	28031	11583	149890	48785	143880	57625
1995	30750	12580	150850	49436	175315	66610
2000	21557	8604	87905	27255	208360	80055
2005	24015	3240	78600	18572	143010	54824
2009	23060	8600	75465	35968	133380	62000
2011	23153	8748	85609	36629	133142	62370
2016	22073	8155	74423	34097	130585	63616
2021	21043	7602	64698	31739	128077	64887
2026	20061	7087	56244	29545	125617	66184
2031	19125	6607	48895	27502	123205	67506
2036	18232	6159	42506	25601	120839	68855
2041	17381	5742	36952	23831	118518	70230
5 yıllık Büyüme Oranı	-0,0467	-0,0678	-0,1307	-0,0691	-0,0192	0,0200

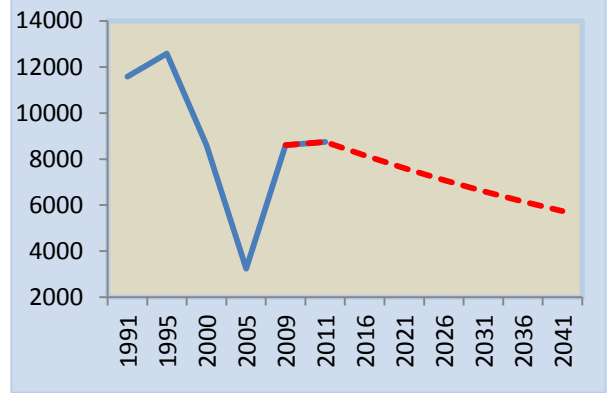
Kaynak: TÜİK (1991-2009)

Tablo 5.1.2.3’de Fethiye’nin 1991’den 2010 yılına kadar hayvan varlığı sayıları 5 yıllık dönemlerde ele alınmış ve bu değerlendirmeye bağlı olarak gelecek 30 yıl için öngörülen hayvan varlığı sayıları 2041 yılına kadar 5’er yıllık dönemlerde sunulmuştur. Bu verilere göre; bu bölge içinde arıcılık dışındaki büyükbaş, küçükbaş ve kümes hayvancılığında gerileme görüleceği öngörülmektedir. 1991 yılında sahip olunan büyükbaş, küçükbaş ve kümes hayvan varlıklarının çok gerisinde kalınacağı tahmin edilmektedir. 2041’de toplam büyükbaş hayvan sayısının 17381; toplam küçükbaş hayvan sayısının 3695, kümes hayvanı sayısının 118518 olacağı öngörülmüştür. Tüm bu değerlendirmelerle birlikte 2009 yılında 62000 olan arı kovanı sayısının 2041 yılında 70230 olacağı öngörülmekte ve artış beklenmektedir.

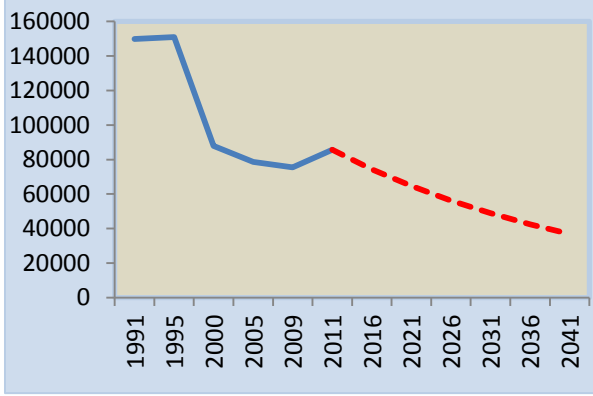
Şekil 5.1.2.13. Fethiye Toplam Büyükbaş Hayvan Sayısı Öngörülleri (2010 -2041)

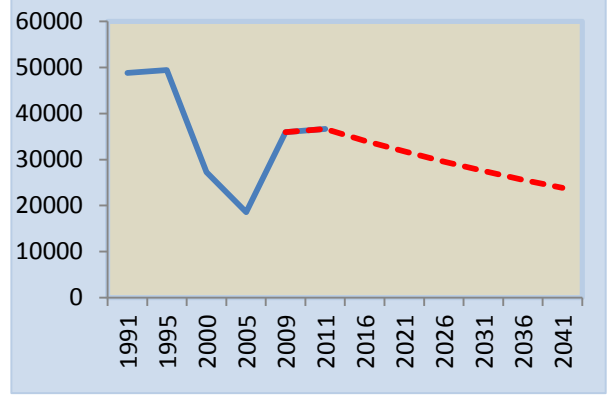
Şekil 5.1.2.14. Fethiye Toplam Sağılan Büyükbaş Hayvan Sayısı Öngörülleri (2010 -2041)

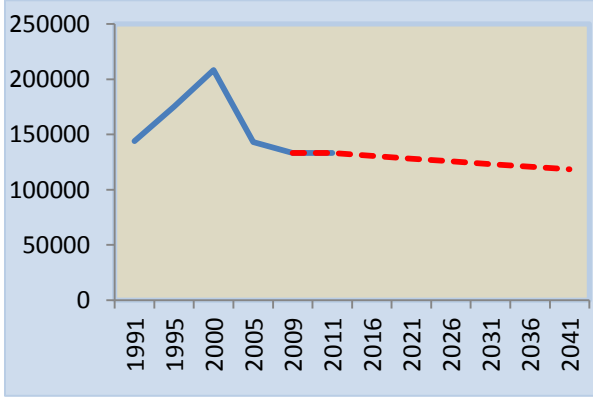
Şekil 5.1.2.15. Fethiye Toplam Küçükbaş Hayvan Sayısı Öngörülleri (2010 -2041)

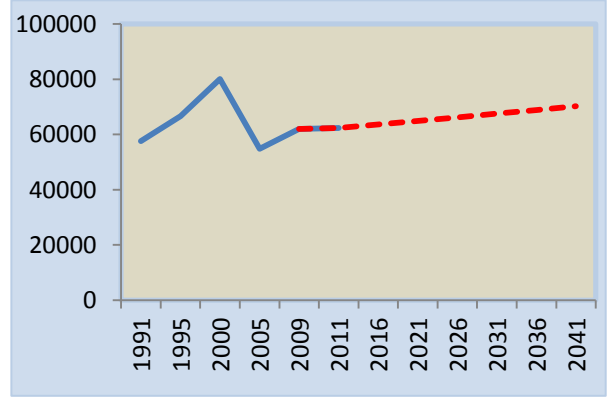
Şekil 5.1.2.16. Fethiye Toplam Sağılan Küçükbaş Hayvan Sayısı Öngörülleri (2010 -2041)

Şekil 5.1.2.17. Fethiye Toplam Kümes Hayvanı Sayısı Öngörülleri (2010 -2041)

Şekil 5.1.2.18. Fethiye Toplam Arı Kovanı Sayısı Öngörülleri (2010 -2041)

Yıl\Sebzeler	Yaprağı Yenen Sebzeler (Ton)	Baklagil Sebzeler (Ton)	Meyvesi Yenen Sebzeler (Ton)	Soğansı-Yumru-Kök Sebzeler (Ton)
1991	6152	16096	236872	952
1995	6204	14315	311201	640
2000	6935	18985	408600	250
2005	7308	17790	541152	350
2009	13758	43815	525230	538

Kaynak: TÜİK (1991-2009)

Fethiye İlçesi'nin 1991 - 2009 yılları arasında sebze üretimi değerlendirildiğinde, yıllar arasında görülen artış ve azalışlar geleceğe yönelik öngörude bulunmaya elverişli değildir(Tablo 5.1.2.4).

		Tahıllar	Baklagiller	Endüstriyel Bitkiler	Yağlı Tohumlar	Yumru Bitkiler	Yem Bitkileri
1991	Hasat edilen alan(dekar)	186.910	40.670	26.390	30.980	11.590	650
	Üretim(ton)	46.162	1.503	20.025	2.247	24.068	30.604
1995	Hasat edilen alan(dekar)	181.830	49.930	192.220	107.410	37.950	710
	Üretim(ton)	43.439	3.766	39.605	15.329	90.563	75.290
2000	Hasat edilen alan(dekar)	204.670	65.010	150.840	71.500	47.120	520
	Üretim(ton)	54.267	6.183	29.956	10.337	110.535	100.235
2005	Hasat edilen alan(dekar)	250.230	53.000	82.370	74.000	50.500	38.320
	Üretim(ton)	58.997	8.140	21.926	10.725	125.500	123.897
2009	Hasat edilen alan(dekar)	248.429	18.020	15.821	30.152	5.200	39.700
	Üretim(ton)	67.807	2.656	4.511	2.637	16.560	79.250

Kaynak: TÜİK (1991-2009)

Fethiye İlçesi'nin 1991 - 2009 yılları arasında tarla ürünleri üretimi, ekilen alan ve elde edilen ürün kapsamında değerlendirildiğinde; yıllar arasında görülen artış ve azalışlar geleceğe yönelik öngörude bulunmaya elverişli değildir(Tablo 5.1.2.5).

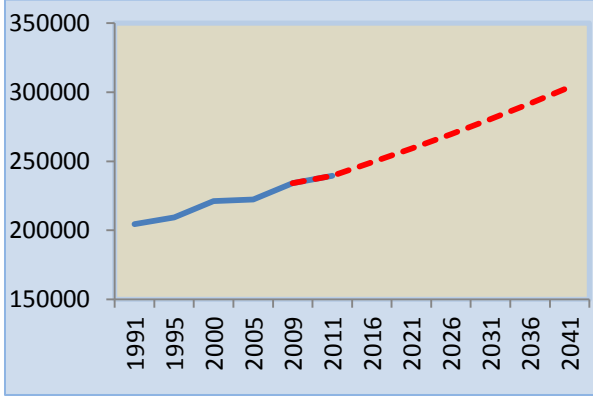
Tablo 5.1.2.6. Fethiye Meyve Ağacı Sayısı (2009 - 2041)

	Yumuşak Çekirdekli	Taş Çekirdekli	Turunçgiller	Sert Kabuklular	Üzüm ve Üzümsü	Zeytin
1991	204390	84965	106550	35366	23210	625750
1995	209210	103945	112650	32750	20450	620850
2000	221150	120145	109550	34310	21780	820500
2005	222297	125840	125775	34550	38440	773100
2009	234104	168426	137600	128338	717109	1368924
2011	239460	223030	145470	2009 yılındaki büyük artıştan dolayı bir öngörde bulunmak mümkün olmamıştır.		
2016	249130	283886	157245			
2021	259191	361348	169974			
2026	269657	459945	183733			
2031	280547	585446	198606			
2036	291876	745192	214682			
2041	303663	948525	232060			
<i>5 yıllık Büyüme Oranı</i>	0,0404	0,2729	0,0809			

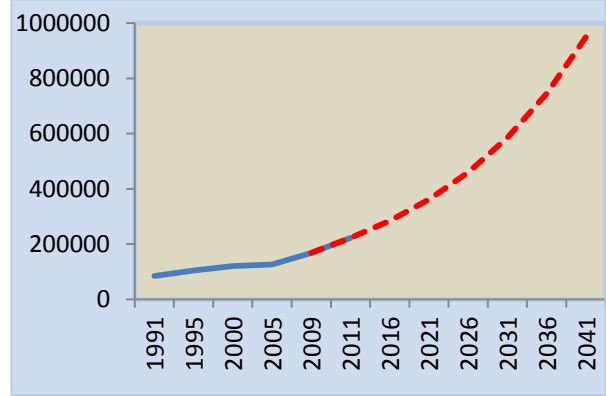
Kaynak: TÜİK (1991-2009)

Fethiye'nin 1991'den 2009 yılına kadar tarımsal alandaki üretimde kullanılan ağaç sayıları 5'er yıllık dönemlerde ele alınmıştır. Bu değerlendirme kapsamında gelecek 30 yılda sahip olunacak ağaç sayıları 5'er yıllık dönemlerle öngörülerek Tablo 5.1.2.6'daki değerlere ulaşılmıştır. Değerlendirme yapılan bölge ölçeğinde tüm ağaç türlerinde artış olacağı öngörülmüştür. Fakat sert kabuklular, üzüm ve üzüksü ve zeytin ağaç sayılarına ilişkin 1991 - 2009 yılları arasında görülen artış ve azalışlar geleceğe yönelik öngörde bulunmaya elverişli bulunmamıştır.

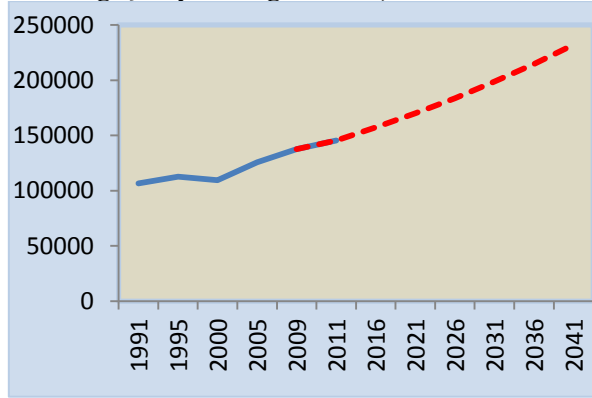
Şekil 5.1.2.19. Fethiye Yumuşak Çekirdekli Ağaç Sayısı Öngörülleri (2010 - 2041)

Şekil 5.1.2.20. Fethiye Taş Çekirdekli Ağaç Sayısı Öngörülleri (2010 - 2041)

Şekil 5.1.2.21. Fethiye Turunçgiller Ağaç Sayısı Öngörülleri (2010 - 2041)

5.2 KIRSAL YERLEŞİMLER VE GELENEKSEL MİMARİ YAPIYA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

5.2.1 Kırsal Yerleşimlerin Değerlendirilmesi ve Öneriler

Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde yer alan kırsal yerleşmeler için gelişme stratejilerinin amaç-hedef-plan kararları bütünü içinde değerlendirilmesi ve geleceğe yönelik koruma amaçlı bölge gelişme stratejilerinin de alanın sahip olduğu potansiyeller çerçevesinde belirlenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi değerlendirildiğinde geliştirilecek stratejilerin;

1. Alanın güçlü yönleri ile çevreden gelen fırsatları eşleştiren,
2. Güçlü yönleri kullanılarak dış tehditleri bertaraf eden,
3. Fırsatları değerlendirmek amacıyla yönelik olarak zayıf yönleri ortadan kaldırmayı hedefleyen,
4. Zayıf yönlerin dış tehditlerin etkili olmasını kolaylaştırmasını engelleyen nitelikte olması kaçınılmazdır. Bu çerçevede değerlendirildiğinde, bölgenin ekonomik

sürdürülebilirliğinin mevcut sektörlerin geliştirilmesi ile sağlanmasının gerekliliği ortadadır.

ÖÇK Bölgesi içerisinde yer alan Gökçeovacık yerleşmesi dağlık alanda yer alan bir orman köyüdür. Eski mahallede (Zeytinlik Mahallesi) özgün yapılar görece daha iyi korunmuştur. Köyde ekolojik turizm ilkeleri çerçevesinde ve günübirlik turizm güzergahında yer alması durumunda, yılın belli aylarında doğa yürüyüşlerinin ve avcılığın yapılabileceği bir turizm geliştirilebilir. Köyde var olan özgün yapılar restore edilerek turizme yönelik konaklama amaçlı değerlendirilebilir. Köyün sahip olduğu doğal değerlerin koruma-kullanma dengesi içerisinde değerlendirilmesi Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin gelişme hedefleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle turizmin yanı sıra yerleşmede geliştirilecek orman içi bitkilerin değerlendirilmesi ve alternatif tıp kullanımına yönelik üretimin geliştirilmesi önerilebilir.

Kargı kırsal yerleşmesi tarım alanları ve seralar arasına yayılmış dağınık bir konut dokusu niteliğindedir. Köy yerleşiminin özgün dokusu tamamen bozulmuştur. Halen devam etmekte olan tarımsal üretim (seracılık ve narenciye) bundan sonra da desteklenmesi gereken ekonomik sektördür. Köyde özellikle kara yolu ile deniz arasında kalan dar bantta devam etmekte olan ikinci konut gelişimi koruma dengelerini tehdit etmektedir. Narenciye bahçelerinin kaçak yapılaşma yolu ile ikinci konuta dönüşmesinin engellenmesi gerekmektedir.

Benzer biçimde Yanıklar Köyü de geleneksel özgün dokusunu tamamen kaybetmiş bir yerleşmedir. Köyün özgün dokusunun yeniden kazanılması olanaklı değildir. İkinci konut gelişiminin planlı olarak yönlendirilmesi ve 2B arazileri üzerindeki yapılaşmanın engellenmesi, bölgenin korunması gereken değerlerinin son örneklerinin yok olmaması açısından önem arz etmektedir. Ekonomik faaliyet kolu olarak köyde yer alan alabalık çiftliklerinin planlı gelişimi desteklenebilir.

Kayaköy ve Keçiler kırsal yerleşmeleri Fethiye - Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nin en özgün kırsal yerleşmeleridir. Her iki yerleşme de sahip oldukları tarihi, arkeolojik ve kültürel değerler açısından önemli potansiyellere sahiptir. Tarihi Kayaköy'ün bulunduğu terk edilmiş yerleşme bugünkü hali ile bile belli sayı ve nitelikte turisti köye çekmeye yetmektedir. Bu alanın sahip olduğu tarihi ve kültürel değerlerin koruma-kullanma ilkeleri çerçevesinde değerlendirilerek geliştirildiği bir projenin uygulanmasının sonucunda (Ör. Kayaköy - Barış ve Dostluk Köyü Projesi) alanın turizm potansiyeli de geliştirilmiş olacaktır.

Her iki köyde de (Kayaköy ve Keçiler) bulunan geleneksel mimari örneklerinin restore edilerek değerlendirilmesi turizmin gelişmesine katkıda bulunacaktır. Ancak burada sözü edilen turizm türü kültür turizmidir ve hiçbir koşulda alanın kitle turizmine konu edilmemesi gerekmektedir. Özellikle tarım potansiyeline sahip olan Keçiler'de turizmin gelişmesine olanak sağlayacak aşırı gelişme önerileri tarım alanlarının kaybedilmesine neden olabilecektir.

5.2.2 Geleneksel Mimari Dokuya İlişkin Değerlendirme ve Öneriler

Araştırma alanında, kültürel ve doğal değerlerin desteklediği ya da doğrudan kültürel ve doğal değerler üzerine kurgulanmış, koruma, geliştirme senaryoları düşünülüyorsa Kayaköy ve Keçiler dışında potansiyel taşıyan bir kırsal yerleşmenin bulunmadığı gözlenmiştir. Kayaköy için somut bir öneri aşağıda sunulmuştur. Keçiler Köyü'nün korunması, gelişmesi ve çağdaş kullanımlarla değerlendirilmesi ise Kayaköy için uygulanacak modelin belirlenmesinden sonra devreye giren bir proje olmalıdır.

5.2.2.1 Kayaköy Üzerine Senaryolar

Son 20 yıldır Kayaköy için çeşitli senaryolar oluşturulmuştur. Hemen tüm senaryolar doğal olarak “kültür” ve “turizm” i işlemişlerdir. “Kayaköy ne olabilir?” sorusunu sormadan önce basit bir güçlülük - zayıflık analizi yapmak gerekmektedir.

• Kayaköy'ün Güçlü Yönleri

- Mübadele döneminden Anadolu'da kalan en az değişmiş örnek olması,
- Döneminin özellikle konut üretim sanatının özgün örneklerini içermesi,
- Kolay ulaşılabilir olması,
- Herhangi bir kullanım öngörüldüğü zaman çok sayıda yapı içermesi,
- Özel amaçla kullanılabilecek 2 büyük kilise yapısının bulunması,
- İlginin, “**terkedilmiş bir köyü görme**” üzerine odaklanması.

• Kayaköy'ün Zayıf Yönleri

- Mevcut konutların giderek yıpranması ve nitelik yitirmesi,
- Kiliseler dışındaki konut yapıları için hiçbir koruma programı tasarlanmaması ve uygulanmaması,
- Gezi güzergahının giderek daha zor kullanılabilir hale gelmesi,
- Bilgi edinmede kaynak eksikliği,
- Olası bir projede, yapıların tamamına yakın kısmını oluşturan konutların çağdaş işlevlere tahsisinde tasarım ve malzeme sorunları olması. Örneğin konaklamaya yönelik kullanımlarda tesisatın önemli bir sorun olması,
- Malzeme ve yapım tekniğinin çok nitelikli olmaması nedeniyle, yeni kullanımın gerektirdiği müdahalelerin minimumda tutulma zorunluluğu.

Bu basit analizden çıkan sonuç tek kelime ile “kültür” dür. Bu teşhisten yola çıkarak, TMMOB Mimarlar Odası eşgüdümünde bugüne değin yöre ile ilgili en tutarlı projeyi üretmiş olan çalışma gurubunun projesini benimsemenin en doğru ve akılcı yol olacağı düşünülmektedir.

5.2.2.2 Kayaköy - Barış ve Dostluk Köyü Projesi, Uluslararası Bir Bilim, Eğitim ve Araştırma Merkezi

a. Genel Yaklaşımlar

- Kayaköy ve komşu köyler, kültür turizmi kavramı içinde hizmet üstlenmeleri koşuluyla bu proje içinde yer alabilir.
- Kayaköy, çoğunlukla eğitsel ve kültürel etkinliklere mekan sağlayacaktır.
- Tüm etkinliklerin olabildiğince en az müdahale edilmiş geleneksel ve/ya da yeni mekanlarda verilmesine özen gösterilecektir.

b. Hizmetin Temel Nitelikleri

- Kültür-sanat-bilim üretimine dayalı bir konaklama ve rekreasyon düzenlemesi,
- Ege Kültürleri Araştırma Merkezi: Sanat ve kültür tarihi, mimarlık, plastik sanatlar, arkeoloji, antropoloji, etnoloji vs. dallarını içeren bu merkezin atölye ve uygulama çalışmalarına evsahipliği,
- Ülkemiz kültürünün ve coğrafyasının yaşanarak tanıtımının esas alınması,
- Araştırma ve eğitim çalışmaları ile düşünsel ve sanatsal alanlarda yer alacak insanların bu açık ve yaşayan müze ortamında yeterince esin kaynağı ve belge bulabilmesi,
- Yöre halkı ve çevre köylülerinin de “kimlikli ev sahipleri” olarak nitelikli ve kültür ağırlıklı bir turizm aktivitesine ev pansiyonculuğu ve diğer hizmetlerle etkin katılımlarının sağlanması,
- Yöre köylerindeki geleneksel el sanatlarının geliştirilmesi ve yerel aile ekonomilerine katkıda bulunacak şekilde üretim ve pazarlama örgütlenmesinin yine bu projeye entegrasyonu.

c. İşlevler

- Ege Kültürleri Araştırma Merkezi
- Bu merkeze Bağlı Açık ve Kapalı Müze
- Barış Kültürü Eğitim Merkezi
- Toplumsal Tarih Enstitüsü
- Uluslararası Gençlik Merkezi

d. Planlama Kabulleri

- Buradaki tarihsel yoğunluk ve kültürel zenginlik bu projenin esin kaynaklarıdır.
- Bu ayrıcalıklı coğrafya, öncelikle herkesin iyi duygu ve düşüncelerini üstüne çekerek bir barış ve dostluk enerjisi yaymasını, projenin ilk girdisi ve temel hareket noktası kılmak esastır.
- Genel mimari ve fiziksel düzenleme ilkeleri olarak, özellikle bu alandaki topografya ile oynanmamalı ve proje alanına olabildiğince yeni yapı yapılmamasına özen gösterilmelidir.
- Doğal enerji kaynaklarından (güneş, rüzgâr, gübre vs.) yararlanmak ön planda tutulmalıdır.
- Doğal ve kültürel çevreye ve peyzaja en az müdahale esastır. Bu nedenle bazı etkinlikler için hafif ve sökülüp takılabilir yapı sistemleri (örneğin şişme çadırlar, karavanlar) kullanılabilir.
- Projenin içerdiği işlevlerin sürdürülmesi için, tarihi (terkedilmiş) Kayaköy yerleşmesindeki mevcut eski-özgün yapılardan yeterli sayıda mekânın aslına uygun olarak restore edilmesi ve hizmete açılması projenin en hassas mimari uygulama alanıdır.
- Ekonomik verimliliği kısıtlı olan Kayaçukuru'nda insan yoğunluğunun gereğinden fazla artmaması zorunluluğu vardır. Bu sosyolojik zorunluluk, aynı zamanda taşınmaz kültür ve doğa varlıklarının korunması zorunluluğu ile örtüşmektedir. O nedenle, SİT Alanına, bu planla getirilecek konut yapımına ilişkin inşaat hakları ile hedeflenen nüfus disiplinini belirleyecek bir Kayaçukuru Koruma Planlamasının, projeye eşgüdümü sağlanmalıdır.
- Yeni yapılacak yapılarda yörenin korunması gerekli mimari üslubuna uymak, kültürel dokunun ve doğal peyzajın sürekliliğini sağlamak esastır.
- Denize inen sırt dostluk ve barış köyünün ayrılmaz ve denizle bulunduğu bir parçasıdır. Sırt tümüyle rekreatif kullanıma ayrılmalıdır. Yer yer manzara terasları, piknik için köşeler yapılmalı, alan traking yapmaya elverişli yol ağı ile donatılmalı, bu yollar mutlaka patika nitelikli olmalıdır.
- Kayaköy ve çevresine ulaşımı sağlayacak yol düzenlemelerindeki ulaşılabilirlik, potansiyeli, proje kapasitesinden fazla olmamalı ve projenin genel amacı ile çelişmemelidir.

e. Yerel Halkın Rolü ve Katılımı

- Projeye de eşgüdüm içinde aile ve ev pansiyonculuğunun teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması;
- Geleneksel el sanatlarının özendirilmesi ve üretilmesiyle birlikte pazarlanmasının desteklenmesi ve yaygınlaştırılması;
- Bu köylerdeki geleneksel-kırsal yerleşme mimarisini yansıtan özgün evlerin restore edilerek turizme kazandırılmasının desteklenmesi;

- Ovadaki üreticilerin kooperatif kurarak örgütlenmeleri teşvik edilerek Kayaköy Dostluk ve Barış Köyü'nün tüm gereksinmelerinin bu kooperatiften sağlanması;
- Halkın barış köyündeki kültürel çalışmalardan yararlanması, çocuklarının burs edinmesi ve köydeki eğitim, kültür ve spor programlarının içinde yer alması;
- Alan içindeki tüm yerleşim birimlerinde su, elektrik, telefon, pis su sorunlarının çözümü ve teknik altyapı gereksinmelerinin çağdaş ölçülerde çözülmesi;
- Kayaköy projesinde verilen sağlık hizmetlerinden yöre köylerindeki yerel halkın da yararlanması;
- Yöre sakinlerinin eko tarımın yanında eko turizm anlayışı ile tarih, kültür, spor turizmine yönelik olarak küçük aile işletmeleri yoluyla hizmet verebilmelerinin sağlanması;
- Kooperatifler yoluyla geleneksel el sanatlarının geliştirilmesi için düzenlemeler yapılması, kadınların toplumsal konumlarının yükseltilmesi ve el becerilerinin geliştirilmesi için çalışmalar planlanması.

f. Planlamaya Esas Bölgeleme Kararları

Kaya Köyü, Kayaçukuru ve çevre köyleri içine alacak bir “Kaya ve Çevresi / Koruma Öncelikli Nazım Planı” kapsamındaki “zon” (bölgeleme) ana kararları olarak da şu genel kabul öngörülmektedir:

- Tarihi Kaya Köyü: Terkedilmiş evlerinin bir bölümü restore edilmiş olarak, projenin merkezi ve ağırlıklı kullanım alanı.
- Kaya Köyü / Ova Sınırı: Bu kuşak, projede yeni alan ve mekan gerektiren servis-hizmet üniteleri için uygun görülmektedir.
- Kaya Çukuru / Ova: Ekolojik öncelikli planlama ve eko-turizm ile uyumlu tarımsal faaliyetin süreceği alan.
- Diğer köyler (Kınalı, Belen, Veçti...): Pansiyonculuğun, el sanatlarının ve kentsel düzenlemelerin desteklerinde, projeye uyumlu rehabilitasyon çalışmaları yapılacak köyler.

5.3. GENEL POLİTİKA YÖNELİMLİ ÖNERİLER

Sonuç olarak doğal ve kültürel değerleri koruma düşüncesi, sürdürülebilir gelişmeyi ve kalkınmayı engelleyici bir yaklaşımla değil, tersine özellikle içerik ve ivme kazandırıcı bir niteliğe sahip olmalıdır. Bu nedenle, korumanın, sürdürülebilir yaşam için çok yönlü ortak bir sorumluluk getirdiğini, kamu yararına ve çevreye hizmet verebilecek, toplumu çağdaşlık ve evrenselliğe götürebilecek bir süreç olduğu anlaşılmalı, algılanmalı ve uygulanmalıdır. Bu açıdan da, korunan doğal alanlarda kaynak ve kullanıcı arasındaki hassas olan koruma kullanma dengesinin sağlanabilmesi ve turizm potansiyelinin en iyi şekilde değerlendirilmesi için katılımcı yönetim planlarına özen gösterilmelidir.

Öneriler

- Doğal ve kültürel değerlerin korunması ve geliştirilmesi bağlamında, topluma sağlayacağı yararlar kapsamında bir bilinç ve duyarlılık oluşturulmalıdır.
- Korumacı yaklaşım, her türlü ranttan arındırılmış bir Devlet Politikası çerçevesinde oluşturulmalıdır.
- Çevre korumanın göz önünde tutulduğu, çevreci değerleri benimsemiş konaklama tesisleri (yerel mimari, su ve enerji tasarrufu, vb.) tercih edilmelidir.
- Girişimcilerin yatırımlarını doğaya zarar vermeyecek şekilde planlamalarına destek olmak gereklidir.
- Kaynak kullanımında "koruma-kullanma dengesi" esas alınmalıdır.
- Bu alanların planlanması sadece koruma ve faydalanmanın yasaklanması üzerine odaklandırılmamalı, alana ilişkin faydalanmalara yönelik açılımlar da sunulmalıdır. Bölgenin doğal ve kültürel değerleriyle uyumlu yeni iş olanakları sağlanmalıdır. Agri-turizm kapsamında yürütülebilecek etkinlikler çeşitlendirilmelidir.
- Özel Çevre Koruma bölgelerinde yasal boyuttaki çelişkiler-çatışmalar giderilmeli ve birbirleriyle çelişik olan uygulamalardan sakınılmalı, tutarlılık sağlayıcı çözümler üretilmelidir
- Bölge insanı mağdur edilmeden sorunlara çözüm aranmalı ve mağduriyetlerine tepki olarak alana çok yönlü zarar vermeleri önlenmelidir
- Bu tür alanların etkin korunmasına ve kullanımına ilişkin kaynak kullanıcıları ve yöre insanların bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi konusunda başta sorumlu kurum ve kuruluşlar olmak üzere yerel ve ulusal ölçekteki sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve diğer ilgi gruplarının katılımcı oldukları ortak çalışmalar yürütülmelidir.
- Bu tür alanların planlama ve yönetim stratejileri geliştirilirken tüm paydaşların aktif katılımı ve katkısı sağlanmalıdır.
- Alanın bütüncül bir yaklaşımla korunabilmesi hedeflenmeli ve bu konudaki çalışmalar desteklenmelidir.
- Bu alanların planlama çalışmalarında üniversiteler ve diğer Ar-Ge kuruluşlarından mutlaka destek alınmalıdır.
- Bu alanların 5 yıllık süreçler içinde izleme ve değerlendirmeleri yapılarak koruma çabalarının başarıları veya başarısızlıkları saptanmalı, buna bağlı yönlendirmeler yapılmalıdır.